

A small bird with a black and white striped head and a yellow beak is perched on a branch with pink flowers. The bird is facing left. The background is a soft, out-of-focus pink and green.

ГАРІ ЧАПІДЗЕ

Настала
бажана весна

ГАРІ ЧАПІДЗЕ

**Настала
бажана весна**

**2017
РІК**

Академік - Гарі Чапідзе дуже любить українську націю і є її прихильником, незаперечним доказом цього являється складені ним не маючий аналогу трьох томник українсько – грузинського лексикону, на вірші, що написані ним на українській мові , співають пісні... Є носієм звання почесного патріота України і ректором інституту грузинсько – українських соціальних відносин у місті Тбілісі, а в місті Чернігові керує міжнародним інститутом кадрової політики. На цьому етапі вчений пропонує свою художню творчість українському народові.

Редактор – **Любов Матвійчук**

ISBN: 978-9941-0-9499-6

НАСТАЛА БАЖАНА ВЕСНА.

Після примхливої зими, настала бажана весна... Правдивим провісником весни, обов'язково прийду на твою могилу, принесу найкращих квітів, в честь вічної нашої грузинської та української дружби, розмовляю як з живим, так, ти для мене завжди жива любов і нерозлучно ти... Все називаю твоїм ім'ям і роблю все так, як тобі було б приємно, для цього навіть не потрібно закривати очі і так бачу чітко кожної хвилини... І все ж, яка вона любов, зима відібрала тебе у мене... були морози...а зараз бажана весна настала і навіть з роками не забувається твій запах та врода...

Спочатку наш літак потрапив до бурі, потім майже півгодини чекали дозволу на посадку, не знаю скільки разів оглянув з неба передмістя Ташкенту, через скільки часу почав сідати літак, який прилетів із Кабула, перше ніж ми змогли на рідну землю стати ногами...

Для продовження військової служби перевели до Ташкенту, але було дуже важко нам хлопцям, які разом воювали розлучатись...

- Ви продовжите службу на Україні, товариш лейтенант! – сказав генерал і у журналі напроти мого прізвища записав якісь цифри, і продовжив – в Чернігові військово – інженерній частині, 93725; будите заступником начальника батальйону в політичній галузі!

- Пощастило грузин! – положив на плече мені руку Анатолій Воробенко – зараз замість польової почти, прямо маєш номер частини... Та ще й наша природа прекрасна, сам у цьому запевнився... - разом з цими словами, попрощався, як знають товариші, останні також підхопили його приклад і цього ж вечора поїздом один поїхав до місця дислокації...

Тільки наступав грудень... Перед штабом відрепортував начальнику батальйону про те, що прибув для продовження служби у його розпорядження...

- Про ваш героїзм та особисті заслуги багато чого чув – сказав мені полковник Василь Тарубар – навіть не дивуюсь, чи

можна вчити грузина боротьбі та війсьній відвазі, точно з такими якостями нам і потрібен політрук... Якщо я не помиляюсь за професією, ви журналіст?

- Навчаюсь !

- Дуже добре, разом будемо вчитись. Ця професія цікавить не тільки мене , а й мою дочку, яка мрія про журналістику, Віка у травні закінчує школу... В тім про це потім... Зараз підемо до кабінету начальника кадрів і здамо йому документи ...

Цього ж дня приступив до своїх обов'язків, в будівлі було приємне тепло і морозяна українська зима нічого не могла зробити... Навчання політичного курсу, стінгазети, блискавки про двадцятку, засідання профспілки, синтез секретного об'єкту будівлі – охорони... потім співробітництво з газетою військового округу та зв'язок газет – журналами з іншими округами (в яких мої статті друкувались майже кожного дня) час минав дуже швидко...

Нагадаю вам, що інженерно – будівельна частина завжди будує, але сама завжди лишається не добудованою, так було і у нас, будували ракетні бази, але у нас в батальйоні не було навіть своєї лазні. А тому солдати кожної суботи ходили до міської лазні... Цією справою та її впорядкуванням завжди займався завгосп частини майор Костюк... Одного разу мене також попросили допомогти і точно тоді наприкінці грудня, почалась історія написання цієї книжки...

Розподілив солдатів у лазні і там же зайшов до чайної, наказав чашку чаю та фруктовий пиріг, самотньо сів і почав тягти час, або іншими словами почав без смаку їсти , через деякий час напроти до мого « столу» сів чоловік якому було близько сорока – сорока п'яти років... Навколо було багато пустих столів, але... він також взяв чай та пиріг...

- Грузин ?! – спитав він і іронічно подивився.

- Так ! – гордо відповів я.

- Ти мабуть молодець, воював, ці ордени за мужність звідки ?

- З Кабулу.

- Так і знав, що ти з « афгану» !

- Звідки?
- Звідти, що ти акуратно, вишукано одягнений і ходиш
стройовим кроком...

Не знав, що відповісти, але він сам обірвав мовчання:

- Я Геннадій Васильович Ткаченко, керівник спортивного
комітету міста! – сказав і трохи підвівшись зі стільця подав мені
руку.

Я також підвівся...

- Дуже добре, я шанувальник грузин ! Коли буде час
пройдись до мене, побачиш, яких дівчат маю?! – і з подробицями
розповів про адресу спорткомітету, який був розташований в
центрі міста в будівлі виконавчого комітету на другому поверсі.

Через неділю під час прогулянки по місту Чернігову переді
мною зупинилась чорна « Волга » , з неї вийшов Геннадій
Ткаченко.

- Грузин, ти, щось мене зовсім забув? – було видно, що він
на підпитку. – Іду з дня народження товариша ! Пробач за мій
стан! Зараз хочу тебе запросити до себе! Відмову не приймаю
товариш лейтенант ! Ти знаєш грузини є рятівниками мого
життя! Як ? Про це також розповім іди сидай! - потім наказав
водію, щоб відвіз його на роботу і через п'ять хвилин вже
сиділи у кімнаті відпочинку позаду його кабінету в чотирьох я
, Геннадій та двоє його співробітників , а також гарної статури
та вроди дівчата...

Грузини добре знаєте, як говорити тост та вести стіл, а тому
це доручили мені...

- Мабуть у нашому місті, щось секретне будеється,
бо з Кабулу прямо до нас , як перевили? – здивовано спитав
господар після тосту за жінок, які сиділи за столом, двоє дівчат
– Света та Люда...

- Ні, мене там поранило і ...

- По вас нічого не видно ! - пильним поглядом дивився
Геннадій Ткаченко та й дівчата почали слухати уважніше...

- Поранення було легким... - три слова задовольнило
їхню зацікавленість!

- А тут, що робите? Говорять, що будуються ракетні

бази... правда?!

- Мабуть!

- Мабуть чи... попросила уточнити Света.

- Як вам сказати...

- Як є , так і скажи ! – посміхаючись перебили його господар - ми всі мешканці цього міста і тому це нас цікавить!

- Знаєте , нам не потрібна війна, але готовність до самозахисту найкраща можливість! Ми будуємо, але від цих баз ніхто не постраждає, навпаки...

- Що означає навпаки ! – знову активно спитала Света.

- Ваша рідне місто внесе великий вклад, в безмежну справу захисту радянського простору від зовнішніх ворогів...

- А ви, вірите в дійсність ворогів? - Із за чого можна ворогувати? – дуже приємний тембр голосу мала Люда – не здійснена економіка, чи Перестройка, ось ви грузини, можете навчити керівництво де і скільки повинне випити? А росіянам обов'язково треба нагадувати про вагу та кількість під час п'янки, але у такій великій країні невже допустимо прийняття тільки одного закону?

- Хто це поміряє. І так увесь Союз побудований на брехні ! – демонстративно заявила Света.

- А тому, вони про все забувають ! - хтось із чоловіків промовив...

- Нехай скажуть правду і нічого забувати не буде потрібно... - продовжила Люда – згадала один анекдот про радянського і американського солдата, що охороняли свої кордони та з вишки дивились одне на одного:

- Такий у тебе є ? – спитав радянський солдат і показав американцю автомат Калашникова з своїм « штик – ножем» .

- А ти, таке маєш? – американський солдат показав зброю, що оснащена приборами нічного бачення.

Радянський солдат задумався...

Через деякий час американський солдат вийме булку і покаже радянському, та ще й спитає свого радянського колегу – такі в тебе є ?

- А у тебе такий ? – радянський солдат покаже американцю

червоний партбилет.

- Ні ?- розгублено відповідь американський солдат.
- Ось коли, такий буде, тоді побачимо, хто їсть булку на

посту...

- Дівчата ! – заплескав у долоні та просив уваги Геннадій Ткаченко – гірше за це є те, що історія спіральна і те, що чекає нас у майбутньому, вже трапилось в далекому минулому, і не одного разу, це відноситься і до « глобального потепління », страшними наслідками якого нас вчені лякають вже два роки. З їх слів, нам не уникнути апокаліпсу, хоча причина усього ми самі, тому, що не піклуємось про природу та забруднюємо навколишнє середовище. У розвитку індустрії, завжди будуть негативні наслідки, буде відбуватись зміна клімату, глобальне потепління, всесвітній потоп, замерзання, майже ледь не знищення життя...

А з другого боку, такі події не є новиною. Як видно із «спіральної» історії землі, подібні події вже відбувались і не один раз. Як виявили дослідники, 55 мільйонів років тому назад на нашій планеті вже відбувались такі події, які показують у кінострічці знятій у Голівуді – «Зеш».

Тоді був точно такий сценарій, який нас чекає після глобального потепління: підвищення температури на землі, прискорило танення арктичного та антарктичного льоду, до теплої води атлантичного океану приєднались великі маси холодної води, які викликали зміну напрямку - теплої течії. Тільки в Європу та Північну Америку перестало поступати тепло, а холодні арктичні маси викликали заледеніння навколо.

Так було 55 мільйонів років тому, так і буду в майбутньому, тільки з однією різницею, що глобальне потепління викличе підвищення активності вулканів, а в цьому винні люди бо забруднюють навколишнє середовище.

Але головне у цьому, щоб кожен з нас мовчав...

- Чому, Геннадій Васильович ! Ми боремось з формалізмом !

- Знову формально ! – доповнив господар.
- Ні ! – заперечив я – ми уважно ставимось до проблем,

деякі проблеми не відповідали дійсності, а тому зробили погану роботу для нас, розділи одне від одного слово і діло, сьогодні ми працюємо у цьому напрямку, тому і почали трансформацію...

- Товаришу ! Ми хочемо добра для нашої країни, тому і розмовляємо про це відкрито! Ми з вали на одній площі, тому маємо надію, що здорові ідеї переможуть і Союз засяє, тільки одне мене цікавить, які турбіни ви застосовуєте при будівництві ракетних баз, я такі самі використовував при будівництві на Байконурі, коли був твого віку молодим солдатом з кучерявим чубом, але я ще й учасник в'єтнамської війни... - подивився очима повними інтересу Геннадій.

- Якщо, так цікавить, дізнаюся та при наступній зустрічі розповім...

- Дякую тобі, мій молодий друже, правда роки проходять, а інтерес не зникає...

Через три дні знову випадково зустрілись я і Геннадій Ткаченко, його машина зіпсувалась і він вийшов з машини, щоб допомогти водію, коли я проїздив воєнною машиною ... Зупинив , бо у кишені лежав папірчик згорнутий вчетверо, що був галуззю інтересу Геннадія, передав, ще й доповнив:

- Страшного, нічого не робимо, можете спати спокійно!
- Чим тобі віддячити?!
- Нічого не треба!
- Я помітив, що під час зустрічей і першої, і другої , ти , печиво з фруктовою начинкою їв, знаєш, з Болгарії отримали вафлі з фруктовою начинкою, у великому гастрономі, що напроти нас, у їх є, але нишком! А тому іди до відділу солодошів, від мого імені і спитай Таню – скажи « откуда ти» - це буде пароль, вона відповість – «знову жартуєш?!» І дві пачки вафлі дасть... Якщо ти ідеш до міста зараз же і зайди!

Подумав, мабуть не стоїть піклуватись, але дорога була прямо перед гастрономом і так хотілось познайомитись з Танею і ...

- Знову жартуєш?! – сказала Таня і з дивовижною посмішкою подала мені дві пачки вафлі...

- Ти, будеш їсти болгарські фруктові вафлі? – спитав я у

свого водія сержанта Красникова, він у відповідь і згоди кивнув головою і переключив коробку передач...

Відкрив пачку...

У середині лежало п'ятдесят карбованців.... Відкрив другу пачку, у ній також... З непорозумінням дивився, Красников не звертав на мене уваги, бо дорога була підмерзлою та уважно вів машину...

На другий день зустрівся з головою спорткомітету в його кабінеті:

- Вже купив! – сказав він мені, навіть не зважаючи уваги на моє сердите обличчя – тобою подана інформація була правдивою! Ми також не залишились у боргу! Зараз мені потрібен список усіх країн, на які націлені ракети з цієї бази.

- Але ж...

- Тут я диктую правила! Якщо не хочеш, щоб з тобою і твоїми батьками сталось нещастя, підкоряйся! Усім будеш забезпечений: грошима, застіллям, жінками... якщо ті дівчата не подобаються, яких я привів, можеш привести інших, розважайтесь з нами разом, я не буду проти! Скоро закінчиться твоя дворічна офіційна офіцерська служба, до цього допоможу тобі знайти багато грошей... потім їдь у свою Грузію і живи там щасливо...

- Я гроші приніс сюди...

- Задумайся молодший лейтенант! Потрібен список країн, на які націлені ракети з вашої бази! Після завтра буду чекати о сьомій годині біля входу в ресторан «Київ», надіюсь не заморозиш мене і прийдеш з німецькою пунктуальністю...

Ледь не збожеволів... Блідий сів до свого автомобіля, навіть сержант Красников помітив:

- Що трапилось товариш лейтенант? – ще щось говорив, але я нічого не чув, по прибутті до частини зустрівся з головою комітету з важливих питань, підполковником Коваленко.

- Погана справа! – сказав він мені – але не бійся! Вихід можна знайти з будь-якої ситуації!

- З тобою відправляю свою дочку! Каратисті! Та ще й з тобою хоче познайомитись з моменту, коли я сказав, що мій

заступник молодий журналіст - сказав мені начальник частини , полковник Тарубар.

- Знаєш, яку має дочку... І правда не відпустить чоловік, але ти ж знаєш, одна у матері, гордовита ... ніхто не подобається. Старший лейтенант Гитко написав цілий зошит віршів , але нічого не вийшло, кожного дня б'ються за неї усі хлопці школи ... Одним словом , якщо розумно поведеш себе , обидві долі твої, одна Віка і друга орден, якщо ми покараємо цього злочинця,- сказав мені керівник відділу з важливих питань.

В цю ніч піднялась температура, на другий день сидів у кабінеті сердитий, знав, що з хвилини на хвилину повинна увійти Віка, я навіть не думав спокушати її, бо якщо усім відмовляє... Але, як тільки вона зайшла, просто підвівся та так і стояв, не міг зважитись промовити слово, ні до неї і ні після неї, ні однієї такої, як вона не зустрічав.

Швидко звикли одне до одного і я зрозумів, що вона не гордовита, а дуже тепла і приваблива , ніхто нехай не каже, що не існує любові з першого погляду, існує та ще й яка...

У неї зародилось таке ж почуття, це явно було видно в її очах, що вона також не холодна серцем до мене...

У той вечір зустрілись з нашими «спонсорами» біля ресторану « Київ », яким передали схему, приготовану начальником штабу нашої військової частини. Господарям сподобалась Віка...

- Тепер зрозуміло, чого тобі не сподобались мої дівчата – сказав мені під час прощання Геннадій Ткаченко і разом з паперовим пакетом дав нове завдання, було важке, але і часу мав досить... один тиждень! У паперовому пакеті лежали знову пачки п'ятдесят карбованці ...

За один тиждень ми з Вікою так привикли одне до одного, що навіть розповіли про свої почуття і наше дитинство залишилось трохи позаду... Мені тоді було дев'ятнадцять років, Віка шістнадцяти . Вона сказала своєму батькові : - Якщо я і вийду , то це буде грузин лейтенант , ні за кого більше не піду. А якщо не візьме за дружину, самогубством покінчу життя... Полковник подивився на мене благальними очима.

- Ми любимо одне одного і будемо разом до кінця життя!

- мої слова звучали від глибини серця... Потім мама Віки , пані Наташа, накрила стіл і вже , мене поздоровляли разом з Вікою, як господаря...

Я і Віка цілий тиждень купались в бурхливому потоці кохання, але наближався час виконання двох важливих завдань. Перше: повинен був передати схеми ракетної бази шпигуну Геннадію Ткаченко і друге : повинен був допомогти службі безпеки міста Чернігова знешкодити цього шпигуна...

... Якийсь заплутаний бачив сон, приснилась моя бабуса, була без хустини та на її голові не було жодної сивої волосини, чорне волосся аж переливалось – « будь дуже обережним!» - крикнула і пройшла повз мене, не сповільнюючи крок.

Опівдня я і Віка прийшли до спорткомітету, багато благав її залишитись, але вона навіть не взяла моє прохання до уваги: « У справі життя – смерті, як можу відпустити тебе одного, все рівно помре поки ти повернешся»... Ткаченко взяв у мене схеми, відкрив сейф, щоб покласти їх туди, коли з вулиці почувся голос репродуктора: - « Ви всі знаходитесь у кільці, здавайтесь!». Геннадій Васильович не розгубився, з відкритого сейфу витяг пістолет і націлив його на мене, точно у цю хвилину з швидкістю блискавки , зробила сальто в повітрі Віка, як би ще доля хвилини і шпигун, був би знешкоджений, але... пістолет Ткаченко вистрелив двічі... Віка сколихнулась ще в повітрі , потів усім тілом впала на довгий стіл, який був приставлений до робочого стола директора . З якого ледь знайшла сили, щоб тихо спуститись вниз... Тільки наблизився до неї, коли пролунав ще постріл і я впав поміж двох столів... Потів чітко не пам'ятаю бачив, чи почував, як забігли співробітники органів безпеки... Наділи на Ткаченко наручники... Це хоч і не чітко , але пам'ятав, коли повернув голову направо чітко побачив Віку, вона лежала у калюжі крові, обидві руки протягала до мене, потім важко підняла праву руку і прибрала з обличчя розтріпане волосся... Волосся їй заважало добре бачити мене... Втратив свідомість... З госпіталю вийшов після двох місяців лікування. Орден начальник гарнізону особисто приніс мені до госпіталю і сам приколов його мені на груди...

- Справжній ти, герой , грузин, український зять! Скоро і Віка вилікується і погуляємо на вашому весіллі!

Так і пройшли ці два місяці, після повернення до частини, одразу зайшов до кабінету начальника і знову втратив свідомість, бо побачив, що на робочому столі стояла перев'язана чорною стрічкою і у чорній рамці фотокартка Віки...

В себе прийшов тільки у госпіталі...

Після цього не так мало років минуло, але все ж не можу повірити в смерть Віки, зараз також очима продовжую шукати по вулиці... може десь знову побачу, не зміг змиритись з твоєю втратою, твоя могила залишається найбільш теплим і близьким для мене місцем... Тоді також так було , тільки , що наступила весна ...

Після примхливої зими , ще раз наступила весна, без тебе, моя Віко! І зараз зазеленіли луки і ліс одягнувся, все навколо стало яскраво зеленим...

Так, настала бажана весна, правдивим вісником цієї весни прийду до тебе на могилу і принесу твої любимі польові квіти, а потім довго, дуже довго буду розмовляти з тобою, моя вічна любов...

ТАЄМНИЦЯ ЛЮБОВІ

... Та все ж який маленький цей світ... Скільки себе пам'ятаю , спочатку мої батьки на Великодню возили мене на цвинтар , де були поховані мої дідусь та бабуса, та могили їх предків, а зараз... Йду на могили моїх батьків та предків , щоб провідати... Так, проходять покоління, а людина так і не знає де краще, тут чи там, де чекає багато друзів та знайомих, рідні, батьки чи кохано, або закоханий... Разом з усім, дні того Великодню були, якись не звичайні мали свій відтінок, мабуть дивився на все з дитячою наївністю , мабуть тому, що комуністи завжди забороняли ці дні і порівнюючи з сьогоденням, тоді створювали деякі проблеми , покрашені червоні яйця... Але я не хочу писати про це, просто рука сама потяглась і ...

Так, і цього року не зрадив традиції, яка перейшла до мене від предків, наближались дні святого Великодню, у середніх числах квітню. Поклавши червоні яйця на вічне житло моїх батьків, ще дуже на багато могил поклав червоні яйця... То один запрошував, іди один стакан вилий за пам'ять про покійних, то другий: - Пане Гарі, благослови , щоб у нас не переводились, ті хто продовжить рід та пам'ять про предків... Мене , як тільки прийшов на цвинтар охопило незрозуміле почуття : - ніби я знаходжусь у величезному місті, у кому людина не знає, скільки мільйонів « мешканців » , що для цвинтаря , який знаходиться на території церкви, яка збудована у п'ятому столітті...

Але сюди, ще до будівництва церкви приносили покійників і там знаходили їхні душі вічне життя... якась невидима сила охопила мене і чітко побачив, як у цьому величезному місті ходять, танцюють, як святкують разом з нами, святу Великодню...

- Пане Гарі ! – вивів мене з думок і наче шорсткою рукою доторкнувся до глибини душі, так струснув голос мого двоюрідного брата.

- Ця пані, жінка Кебадзе, нащадок нашої прабабусі – показав на стоячу збоку жінку, з ліва од якої стояла вродлива дівчина близько двадцяти п'яти років. Розгубився , потрапив до

незручного становища, що тільки зараз побачив, а двоюрідний брат продовжував: - скільки часу хоче зустрітися з тобою, а ти мій , брате, то на Україні, то в Чехії, то в Америці, то в Італії і одним словом ти, то тут , то там...Знав, що на Великодню обов'язково прийдеш, а тому їх також запросив...

Жінка зробила невеликий крок вперед і :

- Ламара! – сказала вона тихо, після того, як потиснув їй руку, вільну руку подав до дівчини...

- Інга ! – відповіла вона ще тихіше і почервоніла, але переборовши свою соромливість продовжила: - я горда тим, що ми з одного району, я навчаюсь в Краківському університеті, у Польщі, майже два роки вивчаю соціологію, молодий професор Марта Тарнівська тільки про вас і розповідає усьому курсу, з того дня, коли дізналась, що я грузинка... знаєте – дівчина ще більше почервоніла, вона вас сильно любить, так говорять і мої однокурсники... Зараз хочу для Марти повезти в подарунок ваші книжки...

...І все ж який маленький цей світ...

Так... Багатозначно подивився на співрозмовницю, як міг не виконати бажання, такої янгола дівчини, та ще й у Великдень і витяг з машини останні томи, на яких для Марти російськими друкованими буквами написав красиво і занурився в бурхливість думок:

- « Закінчилась реєстрація на літак 1882; рейсі Рим – Кувейт, пасажери, що пройшли реєстрацію, просимо пройти до десятого виходу на посадку до літака» - вже вдруге приймний жіночий голос повторив повідомлення, у мене не було багато великої валізи, так , навіть не назвати валізою мій «дипломат» , у якому лежали дві сорочки, книжки та потрібні документи, у другій руці держав піджак, тому мої обидві руки були зайняті, а тому , коли зайшов до залу очікування, одразу знайшов пустий стілець, скоро поруч сіла красива дівчина... Красивіша ніж намальована – « Знову доля, в кінці – кінців, чого біля мене?!» - промелькнуло в голові, потім оглянув зал і якому не було жодного пустого стільця, зрозуміло, чому ця вродлива дівчина сіла біля мене на пустий стілець, вона так подіяла на мене, що я

був впевнений у тому, хоч англійську знав трохи, все ж зможу зав'язати розмову, але... знову іронія долі:

- Ви, росіянин?! – звернулась вона англійською.
- Ні, я грузин! – на англійській відповів.
- Тоді, ви будете знати російську! – тоді вже сказала на російській, боже мій таким оксамитовим, приемним і привабливим був її голос, обов'язково викликала до себе симпатію ця вродлива дівчина.

- Ви, педагог?! – спитав не незважаючи ні на що.
- Так, лечу до Кувейту, для проведення курсу у національній академії.

- За яким фахом?
- Я викладаю соціологію...
- У нас одна дорога, я також запрошений у цю академію, політології – вивчаю та навчаю про нову модель походження світу, академік Гарі Чапідзе і трохи нахилив голову.

- Дивовижно! – посміхнулась і посмішка, ще більше прикрасила її – часто літаю, але так дуже боюсь висоти, що... мати мене налякала в дитинстві, зараз сама де тільки не літає, а я... Ой, правда я із Польщі, професор Краківського університету Марта Тарновська, у поляків і грузин є багато чого загального, тому дуже зраділа зустрічі з вами! Якщо можна сяду біля вас, може мій страх переборю.

- Вже сидите!
- Не тут, у літаку! – сказала і почервоніла.
- Якщо не будете ... не встиг закінчити слово, коли поросили посадкові талони та попрямували прямо до літака, який був пов'язаний з будівлею спеціальним містком, без допомоги трапу зайшли прямо до салону Боїнг -737.

- Моє місце 7 – А, - сказав Марті і ще одна посмішка долі, коли дізнався, що її місце було 7-В, розташувались...

- Як до вас звертатись, шановний професоре! – не на жарт посмілішав – Марта дивовижне ім'я, правда, якщо не будете примхливою, як березень, зараз не скажіть, що народились у березні...

- Як, ви, здогадались? Але це не має ніякого відношення

до мого імені !

- Дивовижно !

- Дивовижна тільки зустріч з вами , пане академік! – останні два слова промовила дуже тепло – я захоплена вашими книжками на англійській мові і особливо захопила мене « Політичний філософський пантеон»...

... Ось у такій «робочій» розмові ми перебували, коли літак вийшов на злітну полосу та взяв курс на Саудівську Аравію... Скоро наш літак сховався у хмарах, ще трохи... і під нами тихо – тихо проповзало Середземне море... коло ілюмінатора сиділа Марта, але я так сидів біля неї, що також добре все бачив, чітко бачив дивовижно привабливий , маленький острів Мальта... На цьому острові був двічі у службовому відрядженні і обидва рази був захоплений тамошнім теплим прийомом, працьовитістю людей та дивовижною природою... Лекції читав в багатьох країнах , але тільки тут відчувалось бажання студентів, обов'язковому здобутті знань... Так, саме тут знають ціну знанням...

Та ось літак несподівано увесь здригнувся, наче сотня реактивних сил включились, таким крижаним був голос сирени, що заповнювала салон Боїнгу – 737, потім авіалайнер втратив напрямок і орієнтацію і наче відірвалось крило, так розвернувся на 45 градусів, ми опинились у нижній частині і з ілюмінатора було видно тільки Середземне море по якому плавало багато кораблів... Літак без сумніву падав в море, а тому екіпаж нам наказав одягти спеціальні жилети, які знаходились під нашими кріслами і аварійні двері літака справа та зліва широко відчинили, звідки не рахуючись ні з чим ми плигали в море разом з рятувальним кругом... Літак швидко торкнувся води, з А – виходу одразу потрапив у воду, з В – виходу спочатку потрапив на крило літака та потім у солону воду моря і цього не можна було уникнути...

- Ось і причина мого страху ! – сказала Марта і так обняла мене, як наче ми були одне ціле і тільки один круг держали в руках; літак десь тільки через п'ять хвилин, після того, як ми вистригнули, впав у воду, але дуже далеко від нас , ледь

було видно, десь на горизонті хвіст літака, який занурювався у море...

- Мої сорочки і незакінчений роман ! З прикрістю промовив я і обоє голосно засміялись, оглянулись навколо, нікого не було видно на горизонті тільки я і Марта, взявшись за руки і від цього я засміявся ще голосніше, але це не було схожим на сміх, більше нагадувало лебедину пісню, людини, яка потрапила до біди...Інстинкт самозбереження диктував : - не зупиняйся продовжуй діяти,якби міг бачити землю то пливли б туди, але вночі знайти орієнтир дуже важко...

- Лягай на спину і пливи, не втомишся ! – сказав я Марті і показав, як це треба було зробити...

Цілу ніч пливли на південь і в ранці (боже , який красивий світанок, якщо його спостерігати з моря) на горизонті, щось схоже на крапку з'явилося ...корабель ?!

Із плаву на спині перейшли на звичайний і ось вже скоро побачили силует корабля, ще трохи і моряки підняли нас на палубу, здивовані, спеціальним рос твором натерли нас і задавали нескінченну кількість питань, після наших відповідей ще більше розкрили очі від здивування...

- Знаєте? – ви зараз знаходитесь на судні під Італійським прапором,- сказав нам капітан, - про катастрофу літака 1882 дізнались учора, дуже прикро, що за статистикою у живих ніхто не залишився і водночас радісно, бо ви двоє живі, а тому є надія, що можна знайти когось живого...

- Мабуть нас вже оплакали...- сказала Марта і так засміялась, як може сміятись людина, яка повернулась із пекла.

Моряки нас нагодували і відправили до каюти.

- Вони нас прийняли за чоловіка та дружину ! – сказала Марта тихо, коли ми залишились на одинці.

- Зустріч з тобою та це дивовижне спасіння, зібрало симпатії до тебе ти мені подобаєшся, і боюсь, щоб це не переросло у велике почуття любові !

- Ось тобі, а як же нічого не боюсь ?! – посміялась.

- Боюсь любові ! Твоєї любові ! У якої може не бути продовження.

- А я не боюсь ! Люблю тебе і більше нічого мене не цікавить... - сказала і наші губи злились , потонули у водовороті любові...

- Дуже хочу, щоб ти написав про нас, я від тебе хочу мати дитину, яка буде символом двох націй – секрет нашої любові... - сказала Марта під час прощання.

- Правда, після скількох див, щасливий той хто народиться завтра, моя Марто ! – сказав і прижав її до себе.

ОСТАННІЙ ДЗВІНОК

Ось вже завідуючий відділом освіти, закінчував свій двогодинний доклад, коли деякі педагоги проснулись. Один із педагогів, який трохи раніше проснувся, безсоромно вдарив коліном по стільці колеги, а сам зробив вид ніби нічого не знає, або сам не спав... Доповідач продовжив:

- Колеги, завтра в усіх загальноосвітніх школах для учнів випускних класів пролунає останній дзвінок і розпочнуться екзамени. Атестат про середню освіту отримають ті учні, які відзначились поведінкою та навчанням, що стосується недисциплінованих учнів сімнадцятої середньої школи, та їх допуску до екзаменів, це вирішимо завтра разом з директором школи та батьками.

Завідуючий замовк на деякий час, потім махнув рукою, оглянув аудиторію, потім по жіночому, але голосно спитав: - Питання є?

В аудиторії панувала тиша і коли завідуючий відділом освіти хотів вийти з аудиторії, як раз в цей час, з середніх рядів аудиторії здоровий, миловидний, з сивим волоссям чоловік промовив:

- Я маю питання?

Керівники не звичні до таких «відповідей».

- Говоріть! – незадоволений погляд ...

- Не хочу виступати проти когось, але захист моїх учнів, вважаю своєю першим обов'язком: у чому виявляється їх провина, недисциплінованих, цих трьох учнів, що так з легкістю положили їх долю на терези?

Завідуючий відділом освіти, наче чекав цього питання, без роздуму відповів.

- Обговорення цього питання, пане Рєваз, я хочу провести у вузькому колі!

- Пані Венера, ми усі тут педагоги, колеги і приховувати нам нічого...

- Правильно, усі присутні, але відсутні самі звинувачені! – з цими словами, завідуючий відділом освіти зібрав із папери

із столу, що був пофарбований у червоний колір і хитаючи тілом вийшов із аудиторії.

На другий день директор сімнадцятої школи разом з трьома випускниками і їх батьками, чекали у приймальні завідуючого відділом освіти.

Довгий список реєстрації...

Викликали делегацію школи, що «завинила».

Директор школи стримано відчинив двері і спитав дозволу увійти. Після отримання дозволу до кабінету зайшли дві жінки десь близько сорока років. Серед їх одна була товстішою, ніж було потрібно, тільки друга – в порівнянні худорлява жінка, висока та чорнява. Разом з жінками зайшов неголений, три чи чотири дні, невисокий, сумний чоловік, з чоловіком була молода дівчина у якої на плечі спадало каштанове волосся. Її струнке, гнучке тіло показувало, що це спортсменка. Потім зайшла товстенька молода дівчина, наприкінці юнак з чоловічими обрисами обличчя. Чоловік на відміну від свого сина виглядав засмучено.

Молодь збилась у кутку кабінету, батьки розташувались у кріслах, прямо перед завідуючим відділом освіти.

На деякий час усі затихли, завідуючий зосереджено оглянув запрошених «гостей» потім сильніше почав стукати олівцем по столі і несподівано так голосно промовив, що присутні, аж злякались.

- Знаєте, чому викликані?

Стояла така тиша, що можна було чути звук від польоту мухи...

- Пані Кетеван, Ека Хведелідзе ваша дочка? – проникаючим поглядом дивився завідуючий на товстеньку жінку, на губах Еки граля метеликом посмішка, яка не залишилась не поміченою завідуючим і той сердито звернувся:

- Чому ти посміхаєшся, дівчино, що граєш очима, як метелик!

На Екини чорні великі очі, до цього ніхто не звертав уваги, а зараз усі голосно засміялись від поміченого, навіть мама Еки. Як тільки хвиля сміху прокотилась по кабінеті, завідуючий

продовжив:

- Я не буду зупинятись окремо по кожному, на провині ваших дітей, бо ця провинна одна і та ж! Цей юнак, що схожий на кошик, пані Маквала ваш син, так? Гарне ім'я дали йому Георгія! Мабуть ви не знали, яким буде у молодості, а то треба було б назвати «кошик» (знову прокотився сміх по кабінеті), це мабуть ваш син, пане Александр Гоцїрїдзе, якому я не зміг знайти зайвого імені ! Як раз саме він товкає молодь до невірної дороги... зовсім безглуздий, безсердечний, безкровний...

- Без атестата, неодружений, бездітний, бездомний, без двору... – гукнув Лаша, що стояв у кутку і перебив промову завідуючого, регіт, як постріл рушниць пролунав у кабінеті.

- Так! Так! Все , що починається з «У» і є від'ємним виходить від тебе, у тебе відсутнє будь-яке почуття, ти опудало звіра набите тирсою, оце, саме ти! Яке хороше порівняння, «опудало»! Якщо дивитись страшно , але без дійний...

- Пробачте, шановний, але чим заслужив такий гнів?

- Ще й питаєш? Ви батьки, повинні розуміти за, що розгніваний не тільки я і вся педагогічна еліта усього району, ці троє молоді люди привселюдно почали грати у кохання. Все розумію, що зараз , якраз той вік, коли кохання зароджується, добре панове, але ж знаєте, що : « Любов треба ховати, як вкраденого коня» , а він «опудало», оголосив на увесь світ про свою любов, знайшовся тут мені другий Таріел, почав шукати свою подругу , поставив на ноги увесь слідчий комітет і навіть темний світ. Наслідки ? Пропущені уроки і сором на усю систему освіти.

- Шановна Венера! – відповісти наважився тільки директор школи – припустимо , якщо б не подруга Лаші Гоцїрїдзе, а просто однокласниця, була б. Наприклад Ліка Гегешїдзе, пропала б , безвісти – думаю , що не має нічого соромного, в пошуках товариша, навіть , якщо допомагаєш сусїду знайти зниклого індіка, вважається доброю справою, а допомога у пошуках дитини , соромом?

- Панове, усі повинні виконувати свої справи поліція свої, ми – наші !

- Ось, таке становище до справ, за ці два роки вже втратили двадцять вісім молодих людей, які пропали безвісти, а ми все списуємо то на неопізнаний літаючий об'єкт, то на вихор, то повноводдя... Росповсюджувати плітки легко. На мою думку не тільки , Лаша, а вся Грузія повинна боротись проти цього негативного явища...

- Пане Рамаз! Мене цікавить ваша думка , що робити з уроками, які вони пропустили, коли були зайняті пошуками подруги, сказати, що нам це подобається і приставити на орден? Як можу пробачити «опудалу» разом з його однодумцями те, що вони забили мої двері? Ні ! Я не допускаю Лашу Гоцїрїдзе до випускних екзаменів!

- Двері забили? – підвівся батько Лаші – і що було причиною ?

- Вимагали, щоб застрайкувала уся молодь та учні району разом з педагогом, щоб слідчі органи швидше реагували на розшук зниклих учнів, як і всі я також хочу вирішити цю проблему, може навіть скоро і ці молоді люди зникнуть, де ? Від цього питання усі страждають, питання відповіді на яке ніхто не знайшов, але не за допомогою страйку, а більше уваги до таких справ треба мати сто очей, сто вух...

- Знаєте, я не бачу нічого поганого в діях мого сина, допомога в пошуках подруги та підтримка у важку хвилину товариша, не можу вважати провиною ! – сказав Александр і разом з сином покинув кабінет.

- Ось вам наслідки демократії ! Це анархія ! – Так закричав завідуючий відділом освіти і так сильно стукнула кулаком по столі, що зроблений з гіпсу бюст Леніна, спочатку захитався, а потім з усієї сили впав на підлогу...

* * *

В сімнадцятій середній школі з нетерпінням чекали , вироку гнівного відділу освіти проти «звинувачених». Для полегшення становища, директор школи , пан Рамаз, своїми руками дав останній дзвінок, що було незвичним. Електричний дзвінок , що сповіщав учнів про початок та закінчення уроків, мовчав,

не дзвонив, а... Цей срібний дзвоник, один із тих, які зняли з церкви комуністи та віднесли до складу міста, потім Рамаз ще тоді вчитель приніс його на своїх плечах із складу до школи і своїми руками повісив його перед входом в школу, він став для усіх предметом підвищеного інтересу. Саме цього дзвінка шнурок держав директор у руках і несамовито ударяв блискучим язиком по срібних стінах. Для випускників, дзвонив останній дзвінок...

* * *

Засмучені повернулись додому батько з сином, ні один з їх не міг знайти тему для розмови, нарешті батько порушив мовчання в сім'ї :

- Не засмучуйся синку, це непорозуміння не твоя вина і навіть не завідуючого відділом освіти, все це приніс час і про, що розмова, важко втрачати однокласника та друга, але страшніше втрата першого почуття та мрій, яких ім'я кохання. Що хочеш, щоб зробили, коли у нас не має такої сили, щоб піти по їх слідах і знайти?

- Тоді, як будемо діяти , тату? Перестанемо боротись і життя проведемо тільки піклуючись про їжу та питне? Люди і так багато часу втрачають безглуздо, за сімдесят років життя людина двадцять три роки проводить у сні, чотирнадцять у розмовах та сім за їжею. Тепер сам поміркуй чи варто мати ще вихідні дні в нашому короткому житті?

- Чому ти повинен бути неробою синку, по доброму чи з лайкою видадуть атестат, поступиш до інституту на юридичний факультет, через п'ять років будеш освіченою людиною, ось тоді і знайдеш своїх зниклих товаришів.

- Ні, тату, поки залізо гаряче, треба кувати зброю, а з холодного заліза, скільки б не кував нічого не вийде...

- Що ти, синку, маєш на думці ?

- Треба знайти хорошого слідчого , власного детектива, який знайде сліди винуватого!

- Для цього треба мати серйозні гроші, у тебе є така можливість ? Ти думаєш легко найняти власного детектива? Пошуком людини, навіть не займаються пошуком худоби,

пропав віл у мене, пішов до слідчого розповів усе, навіть сказав хто вкрав, а він мені , цікавить, що відповів, краще забудь про це діло, а то ж знаєш в який час ми живемо, щоб написати заяву треба гроші, судді, прокурору... Мені також потрібно подякувати... Припустимо, що після того, як витратиш вартість двох волів, ми знайдемо слід твого вола , хто тобі поверне вартість другого вола? Бо у того, хто вкрав твою худобу не залишиться ні однієї копійки ? А тому не отримаєш , а ні грошей, а ні вола, але злодія повісиш на все життя...

- Не зовсім так, батьку ! не все ж купується грошима? Я такого слідчого знайду, який не продасть людяність за гроші.

- Припустимо , що знайдеш такого доброго чоловіка, який не буде боротись заради грошей, але гроші будуть потрібні , щоб міг спокійно пересуватись ?

- Гроші на витрати дасть « Темний світ» ...

- Хочу дати пораду, забудь про все, заспокойся душевно, будемо тут у селі , обробляти землю, як наші діди та батьки, земля нас годує, земля нас приймає, втомишся ? Сядь, відпочинь, будеш спраглий? Випий холодного вина, набраного з бочки, рудниковою водою, охолоди чоло, ні над ким не пануй і ніхто не буде панувати над тобою, живи на чистому повітрі і будеш знати, що вчені виявили, кавказьких людей довголіття, пояснили тим, що ці люди живуть - з мріями про добрі бажання, замріюватись можна про все, ось і будемо мріяти та обробляти землю на свіжому повітрі...

- Земля, земля, тільки про землю і розмовляє людина , але завжди здається малим город чи виноградник . Як би мертвого оживити і показати його гроб, чи почне лаятись , чого зробили таким малим?

- Що ж поробиш, синку, так влаштоване людство, вбивства, малі чи великі війни, все направлено на захоплення земель.

- Тоді, що отримував терор із захоплення земель ? Олександр Македонський за допомогою воєн захопив половину світу і знаєш , що було написано на його могилі ? « Цієї могили вистачило тому, кому було мало всього світу!»

- Ти, що синку, думаєш, Олександрю Македонському не вистачало виховання? Або якому не будь загарбнику людські гени не радили: «Не вбивай?!», але сатана не залишає у спокої і завжди діє проти бога. Ти знаєш, хто був, Олександр Македонський! Якби не вбили його батька, Філіпа другого, він не став би терористом, але після смерті батька, як тільки став царем, поставив перед собою ціль, щоб у всьому святі був тільки один правитель і люди жили б щасливо, «вбиваю, щоб потім не було вбивства!» - говорив великий полководець і будував нові міста Александрії в захоплених країнах. Сьогодні коли людина сягає космічного простору, може навіть кинути тінь на Олександра Македонського, але ти завжди повинен пам'ятати своє минуле. Сімдесят років до нашої ери, в більшості людство жило по диким законам, але були країни в яких розвивалась філософська культура, до цих країн належить і Грузія, так, зароджена між собою заздрість знищила нашу стару культуру, так точно, як і китайську енциклопедію, яка складається з одинадцяти тисяч вісімсот шести десяти томів, Мандчурське письмо - неграмотна частина Пекіну, спалила це унікальне творіння, а що залишилось, в 1900 році знищили під час страйку «боксерів», так зникла історія, яка була надрукована імператора Юнлос, історія нації і так точно сталось і в Грузії, згоріла величність нації та культура народу... Хто в цьому винен?

- Кого б не звинувачували б це нічого, не значить? Сказав, батько! Нічого не допоможе потерпілим і коли не будь відродиться спалена та забута величність?

- Ніколи!

- Ось, чому потрібно знайти такого детектива, який, як і ти думає про Батьківщину, про своїх людей, який буде боротись за їх величність! Я також постараюсь в останньому нехай бог допомагає...

* * *

На другий день, вранці «опудало», стояв перед власним

будинком Бадрі Чохелі і дзвонив в електричний дзвоник, що на хвiртці... З будинку виглянула красива дiвчина .

- Пан Бадрі, вдома?!

- Так, вдома, що передати, або хто ви такий, з якою справою прийшли?

- Не ображайтесь, я маю приватну справу, а тому не можу сказати з якого питання турбую слідчого?

- Так і скажу ! – дiвчина з під лоба подивилась на юнака. Піднялась сходами на другий поверх будинку, повернулась через двi хвилини і звернулась до гостя:

- Слідчий сьогодні вас прийняти не зможе, приходьте завтра о дев'ятій ранку ...

Юнак із швидкістю блискавки, підійшов до сходин і швидко піднявся туди, звідки, щойно спустилась дiвчина.

Бадрі Чохелі сидів за письмовим столом і, щось писав без зупинки:

- З ким маю, пошану? – здивований наполегливістю молодого чоловіка, слідчий уважно дивився прямо у очі «опудала».

- Лаша Гоцiрiдзе, учень одинадцятого класу, сiмнадцятої середньої школи! За прiзвиськом «опудало», - сказав юнак і розташувався у кріслі, яке йому запропонував слідчий.

Бадрі Чохелі був спортивного вигляду, близько п'яти десяти років, з чорно – сiрблястим волоссям, занадто симпатичний чоловік, роками він вважався найкращим слідчим у прокуратурі, але не міг змиритись з деякими безсоромними колегами, які обманювали потерпілих та вимагали з їх гроші, а тому покинув професійну офіційну кар'єру і почав працювати приватним детективом, сам цю справу називав «праця для людей».

Зараз перед цим знаменитим слідчим сидів «опудало», від очей слідчого не заховалось і те, що потрібен був маленький поштовх, для того, щоб юнак почав говорити, а тому з посмішкою сказав:

- Ви мені назвали, як Лаша Гоцiрiдзе, але також згадали і інше ім'я «опудало», як розуміти ваш жарт, або хто дав вам це страшне прізвище?

- Учора це прізвисько дала мені завідувача відділом освіти...
- За що ? У чому ти такому провинився?
- За організацію страйку! Нагадаю, що в районі з різних шкіл зникло безслідно двадцять вісім учнів і ми вимагали, щоб почалось юридичне розслідування, їх зникнення!
- О ! Про це я також чув , так значить це ти легендарний Лаша, який шукає свою подругу і на мітингу поклявся « або вмру, або знайду винуватого»...
- Так ! – загорілось обличчя «опудала».
- А чого, тобі треба, від мене?
- Допомоги, щоб знайти злочинця і покарати силою закону! «силою закону», ці слова юнак сказав для слідчого, бо сам вже вирішив покарати його за своїми «законами»
- Ви знаєте, що означає приватний детектив?!
- Знаю, але, якщо не будемо все перераховувати на гроші, мабуть можна, щоб людина на один місяць відірвалась від свого писання евангеліє, в той час, коли твоїй нації загрожує небезпека ?
- Ви думаєте я пишу, писання евангеліє ?
- Ні, я просто ... привів, як приклад, свята та чиста книжка!
- У чомусь ви правий, з сьогоднішнього дня відкладу усі закінчені і незакінчені справи у сейф та буду займатись вашою справою!
- І правда, хочу попрохати вас прийняти мене, як співробітника, тільки на цю справу, і інший час... нехай бог не посилає грузинам справ для розслідування!
- Хто знає, чи будуть у цій справі звинувачені грузини, тільки не думай, що розслідування такої справи, як зникнення двадцяти восьми чоловік, буде легким...
- Як думаєте, пане Бадрі, кому знадобилось їх життя?
- Людину можна використовувати і живою, чого ж одразу думати про крайність? Не спіши, розслідування покаже , результати ? Завтра чекаю тебе о дев'ятій годині ранку , візьмемось за цю справу, почнемо розслідування!

- Приємно було з вами познайомитись, пане Бадрі, до побачення, завтра о дев'ятій годині ранку я буду у вас! – з цими словами залишив «опудало» кабінет слідчого і замислившись не помітив, як опинився на алеї з чинара, спека середини дня, так налягла на місто, що жодної живої душі не було видно...

Несподівано коло ніг «опудала» зупинився легковий автомобіль, з якого вийшли два здоровенні чоловіки, і «опудало» в мить, що не встигнеш і оком мигнути, наче м'яч кинули на задне сидіння автомобіля... «мабуть, так, викрадали і моїх друзів» - подумав юнак і спробував вчинити опір, але автомобіль був переділений, склом, а тому його спроба не мала результату. Через скляну перепону добре видно було, як посміхнувся водій і, як подивився на поруч сидячого чоловіка, «опудалу» не сподобався колір його обличчя, було ніби прозоре обличчя у обох – сірувате, наче без крові – «Мене повинні називати опудало, а їх людьми?» - подумав юнак і на деякий час підкорився долі... Двері не відчиняються, через вікно нічого не видно, де і в якому напрямку їдуть, «Нарешті, десь все ж таки приїдемо?». Юнак «чіплявся за надію», а автомобіль нісся по дорозі на повній швидкості...

У салоні де сидів юнак з'явився приємний аромат і хлопець глибоко вдихнувши цей нектар, більше нічого не пам'ятає...

Коли прийшов до свідомості, автомобіль був зупинений, від болю лопалась голова, тоншило, була ніч, за перепону нікого не було видно, у темноті знайшов замок дверей, але той було зачинено на ключ, з обох боків, обережно підняв спинку і перебрався до багажника, який легко відчинив із середини і трохи висунув руку з відчиненого багажника на вулиці стояв туман, трохи йшов дощ, не можна було втрачати час, хто знає де вони були, коли повернуться, треба діяти швидко і розумно... Із багажника викотився безшумно, спочатку пішов в напрямку машини, але скоро помітив крапку світла, яке було недалеко, почав бігти по дорозі, але для світла також не залишилась не поміченою тінь постаті бігуна і воно також бігом наздогнало його, «опудало» почав бігти швидше, але світло було коло ніг юнака, на дорозі набрів на поручень, «Мабуть місток» - подумав,

підбіг, бо крапка світла вже стала великим оком, обов'язково жертву бачило чітко... Головний мозок працював змістовно: - «Під містком буде річка, але якщо це залізничний місток?! Що буде те й буде !- Тікаю від смерті, що гірше може статись» - хвилина і плигнув з містка, навіть не пам'ятає скільки часу був у повітрі і нарешті... Занурився у воду «добре!» - голосно промовив і почав пливти проти течії річки, так , як розумів, що переслідувач почне шукати по течії річки .

Прожектор почав світити на поверхню річки, було чути як по поверхні води свистять кулі, мабуть стріляли зі зброї з глушником...

Правду казали наші предки: - «Постав мене у скрутне становище, покажу як тікати!» . Дитячою, але нелюдською силою плив юнак проти течії річки, на березі помітив кущі підплив і опинився у густому лісі. – «Де я знаходжусь?» - думав обривками, силою заставляв працювати розум, щоб знати небезпечне місце для схованки, знайшов, у горі було, щось схоже на печеру, заліз туди і зітхнув з полегшенням , зараз вже нічого не боліло, повністю почував себе добре, йому вже не загрожувала швидка вода річки, але все одно, треба було швидко забиратись звідти . Першим кроком треба було дізнатись де знаходиться: «В Грузії ніде не має такої великої річки. – Скільки часу я спав?». Не знав у якому напрямку йому йти, але рішення прийняв швидко, вирішив, що треба йти по березі річки, а не по дорозі, бо шукати почнуть на дорозі спершу, а річка вона або приведе до іншої річки, або приєднається до моря, а звідти вже стане легше знайти дорогу додому!

Ось вже було хотів вилізти зі своєї схованки, коли помітив на березі річки дві постаті, правда пострілів чути не було, а ні світла , але чітко було видно постаті, які обережно йшли берегом. – «Мабуть у їх нюх, як у вовка, а то пішли б по течії річки», після цієї думки «опудало» ще глибше заліз до печери, як раз напроти його схованки зупинились переслідувачі , про щось розмовляли, але голос не доходив до печери, десь через дві хвилини повернулись і пішли за течією річки... Юнака цікавило , хто були ці переслідувачі, а тому вирішив не втрачати

їх з виду, мокру одержу викрутив на собі і непомітно виліз на гору, коли вийшов на автодорогу подивився на річку, з дороги краще було видно, дві постаті, які йшли берегом. «опудало» пішов за ними... Так обережно йшов декілька хвилин, коли юнак наткнувся на автомобіль, внутрішній голос диктував, що повинен, щось діяти, зліва відкрив двері машини, переключив коробку передач і спустив ручні гальма... Автомобіль спочатку тихо посунувся назад, а потім прискорив хід, переломив поручні і посунувся у прірву, спочатку почувся тихий звук падіння, потім, як після ядерного зриву піднялось полум'я і пролунав оглушливий вибух... Зараз точно не наздоженуть і «опудало» перший раз, після того, як потрапив до цього скрутного становища посміхнувся, але треба було залишатись обережним, а тому юнак побіг по дорозі, одерже вже була сухою, світало, потрапив до маленького районного центру. На знаку збоку дороги прочитав «Хайші» - «Оце, тобі, значить я плигнув у водосховище на Інгурі, з мосту, що зверху, ось, що називається долею та виживанням!». Хайші на автобусній зупинці сховався за стіну, щоб не помітили пасажири, але все ж помітив його, водій таксі і зупинив машину пряму коло ніг.

- Таксі непотрібне, для вас наприклад?! Куди ви прямуєте?
- спитав червонощокій водій із вікна.

- До Кутаїсі! – без роздуму відповів «опудало».

- П'ятдесят карбованців, привезу на місце!

Часу для роздумів не було, бо переслідники могли з хвилини на хвилину з'явитись, одному чорту відомо, що буде потім, але проблема була в тому, що п'ятдесят карбованців за поїздку у нього не було, навіть однієї копійки у кишені, передумати не було часу, треба було швидко забиратись звідти, водій наперед грошей не попросить, а потім...

Обійшов машину справа і розташувавшись поряд з водієм тихо промовив:

- Поїхали!

Машина тронулась з місця, з часом стрілка спідометра піднімалась вгору, а після Зугдіді, дорога стала набагато кращою.

У Кутаїсі знав одного представника темного світу «Махохі», а тому таксі зупинив коло його воріт.

- І куди це ви мене привели?! - здивовано спитав водій.

- Я зараз винесу гроші, зачекайте! – сказав «опудало» і відкрив двері машини.

- Не хочу я грошей, якщо ви товариш «Махохі», скажіть, що привіз Джано, і це для мене краще буде ніж гроші...

- Дякую, пане Джано, повага не забувається!

«Опудалу» ще треба було прийти довгу дорогу, але небезпечного майже нічого не було, а тому зайшов до «Махохі», щоб розповісти йому про свої пригоди та попросити грошей на дорогу.

* * *

Темніло дев'ять, десять, початок одинадцятої години ночі, Лаші ніде не було видно, збентежений слідчий не знаходив собі місця, Бадрі Чохелі подзвонив до директора сімнадцятої школи, але Лаші Гоцїрідзе там також не було. Погане передчуття переповнювало серце слідчого, вивів машину та попрямував прямо додому Лаші, виявилось, що юнака вдома також не було, мати пошкрябала собі щоки та благала, « Скажіть , що нічого страшного не коїться з нашою сім'єю», її заспокоювали, але новина про зникнення Лаші блискавкою облетіла увесь район.

Не можна було втрачати час, слідчому необхідно діяти швидко та знайти правильну дорогу, бо якщо ні, можливо і Лаша потрапить до своїх двадцяти восьми зниклих товаришів, слідчий так був зосереджений на цій справі, що навіть не згадав про сніданок та обід, - саме в цей час іномарка під'їхала до двору і привезла Лашу Гоцїрідзе додому .

- Де ти, був хлопче?! – з доганою сказав батько.

- Вже не можна залишитись на одну ніч у товариша? – з силою посміхнувся.

- Якщо хочеш, можеш залишитись на одну ніч і навіть на тиждень , але про це ми повинні знати. Тут до тебе приходив слідчий , він більше за всіх нас налякав...

- О-о, тобі мені треба йти, повинен зустрітись зі слідчим,

мабуть шукає мене і соромно , якщо не прийду до нього, а він дізнається , що дома відпочиваю!

- Ідіть пане, для розмови з тобою вже не можна знайти часу, то йдеш до слідчого, то на мітинг.

- Досить, тату, не вбивай мене доганами, ти ж знаєш в який напружений час ми живемо, в усіх свої проблеми...

- Між нами не повинно бути захованих проблем !

- Якщо я тобі зараз скажу, що мене вчора викрали, а потім я втік, повіриш?

- Не повірю! Бо кого викрадають, той не повертається !

- Ось тому, я і говорю, щоб не залишилось недомовок, був у товариша, зараз іду до слідчого !

- Сьогодні вночі повернешся додому ?

- Не знаю, бо вже пізно, якщо Бадрі Чохелі мене відпустить, обов'язково прийду...

- Не розумію, як може бути тобі товаришем, людина, яка не твого віку, старший за тебе, мабуть на десять років...

- «Серце серця впізнає!», вік не має значення, якщо людина освічена, діловита, люб'язна, професійна, це все приваблює...

- А , я, тебе нічим не приваблюю ?! – з іронією сказав батько

- Як то, не приваблюєш, але ти від мене ніде не дінешся, а тому завтра поговоримо, цей чоловік , якщо не зустрінусь , подумає , що я його обманюю та зовсім піде і я ніколи більше не побачу !

З обережністю кішки «опудало» наблизився до будинку Бадрі Чохелі , боявся , щоб не викрали знову, бо ще один раз потрапивши до сітки викрадачів , повернення додому не буде таким легким...

Після дзвінка відчинила та ж дівчина, але зараз можна було видно іскри радості в її очах.

- Проходьте, скільки часу чекаємо ! - сказала вона і широко відкрила хвіртку, Бадрі не було вдома, «пішов тебе шукати...», «опудало» сів у дворі на кам'яний «трон», повинен був дочекатись Бадрі, дівчина сіла на проти нього і спитала причину запізнення, але юнак подумав, «не жіноче діло» і ,щоб

не відповідати, почав розмову про кущ троянд, який ріс при вході:

- Троянда схожа на жінку, така ж красива, приваблює погляд та ніжна, говорять: з першу усі троянди були білого кольору, один чоловік помітив, коли розпускалась, троянда засоромилась і почервоніла.

- Засоромилась? Але , що такого соромливого було? Троянда розпускалась...

- Як то , що такого було, дівчино, якщо жінку побачити оголену , не засоромиться, не покрасніє, а тому схожа на жінку !

- Не погоджусь з тобою, жінка жива істота, а троянда...

- Чому не погоджуєшся, троянда не є живою істотою ? Але чому тоді символом кохання являється червона троянда ?

- Ви ще зовсім дитина, а тому звідки можете знати, що значить для дівчини, подарована юнаком троянда!

«опудало» підхопився , наче його укусила гадюка, підбіг до куща троянд і зломив дві гілочки та ставши перед дівчиною на одне коліно , падав їй:

- Що ви відчуваєте, дорога?

- Якусь не відому радість ! – на обличчі дівчини, метеликом, заграла посмішка – не знаю, але в цю хвилину маю святковий настрій, може ви також чули, що лікарі – біологи з Сочі, які працювали роками в саду з квітами, встановили, що троянда дуже сильно впливає на людський організм, це не повторне, наприклад, звичайна польова фіалка, може покращити ваш характер, привести до покращення настрою та посмішки, особливе місце в терапії займає троянда та її кольори: біла та синя троянда придатні для людей з захворюваннями органів дихання, спостереженням за трояндою полегшується хвороба, вже створена квітова терапія, самі спробуйте, включити тихо музику і дивлячись та вдихаючи аромат троянди відчуєте, як вона позитивно впливає на ваш організм, астматики повинні щільно дружити з трояндами! Троянда червоного кольору пробуджує сплячі в організмі кровоносні судини , пелюстки троянди покладені до ванни, придасть вам особливу легкість,

бо вона має багато ефірних масел. А тому троянда , її аромат та колір обов'язкові для здоров'я людини... Троянда діє з такою ж магічною силою і на кохання: бразильський письменник Нельсон Родрігес був обречений на самотність. Мав обличчя схоже на жабу, язик, як у змії був непоказним та гіркий на язик. Та до цього ще був ненависним, люди, що знаходились біля нього близько завжди помирали, то від кулі , то від голоду, то від нещасного випадку та інших причин.

Одного дня Нельсон зустрівся з Елеонорою , яка йому дуже сподобалась. Коли не зміг привернути уваги до себе, ані своїм отруєним язиком, ані поглядом, тоді він вирішив скорити серце жінки квітами, почав вирощувати квіти вдома. На даху одного із високих будинків в Ріо-де-Жанейро... Відсилав для неї букети з різноманітних квітів, які мали неповторний колір та аромат. Нельсон стояв на вулиці і спостерігав за балконом Елеонори. Жінка подаровані Нельсоном квіти викидала прямо на дорогу і вони потрапляли прямо під колеса автомашин.

Так продовжувалось п'ятдесят днів. Нельсона не підвела його сила волі, не залишив боротьбу початою любов'ю і ось на п'ятдесят перший день квіти не були викинуті на вулицю... В той день Нельсон піднявся на останній поверх будинку. Подзвонив і жінка з посмішкою запросила увійти.

- Тобі можна і поплодувати ! – сказав юнак і поцілував їй руку.

Дівчина засоромилась, юнак також засоромився... На небі тихо загорялись нові зірки, як тільки починали розмову і боялись, боялись починати розмову, щоб тиша ніде не поділась... І знову розпочав хлопець:

- Давай познайомимось, а то сидимо наче сердиті одне на одного так не можна... Я Лаша Гоцірідзе !

- А я Ніно Цібрутішвілі, племінниця Бадрі Чохелі, у минулому році закінчила середню школу, поступила на юридичний факультет, теорію вивчаю в університеті, а практику отримую від мого дядька.

- Скільки років ?

- Але ж ,дівчат про це не питають ? У листопаді мені буде

вісімнадцять !

- О, дуже гарний вік !
- Величний, але я не знаю вашого віку ?
- Мені вісімнадцять виповниться у квітні, ...
- Я сказала, що ти, ще дитина... Дивись зірка падає, що не

будь загадай, збудеться !

- Я походженням із Рачі, якщо ти так будеш загадувати, то навіть новий місяць, що зійшов встигне зайти...

- І все ж чого хочеш ?
- Не знаю !
- Ти і правда мав подругу і її зараз шукаєш ?!
- Хто тобі сказав ?

- Знаю... про це увесь район розмовляє... Я також хочу мати друга, такого, щоб зникнути і він мене шукав би, а потім знайшов, якщо хочеш нехай не знайде... Я буду знати, що він мене шукає, значить кохає мене ! Ти також так сильно кохаєш !

- Кохаю !
- Як її називають ?
- Ліка ! Як видно, пан Батрі, запізнюється, я піду, скажи,

що я приходив і дожидався його, якщо все буде добре, прийду завтра вранці ! – тихо промовив «опудало» і підвівся.

- Ніде я тебе не відпущу, поки не повернеться мій дядько ! Він мені так наказав ! – сказала Ніно і перегородила дорогу «опудалу», він вимушений був сісти. Щоб не потрапити до неприємного становища подивився на небо.

- Астрономію знаєш ? – вирвалось у юнака.
- Знаю, чому ні ! – твердо відповіла Ніно і посміхнулась.
- Скажи який Юпітер і , що обіцяє він ?
- Юпітер, зараз не видно у нас, минулого року цілий

тиждень знаходився над Москвою, 94+приблизився до Землі на дві астрономічні одиниці, такого ще не пам'ятає людство, ніхто не знає і ніхто ніколи не дізнається, у чому причина такого наближення планети до Землі, Юпітер один із сердитих богів у міфології, а тому ніхто не знає чому він крутиться над Землею...

- Значить ти знаєш і віриш про вплив зірок на нашу

планету...

- Вірю про вплив небесних тіл на нашу Землю ! Тільки не так , як Нострадамус та інші «ясновидці» нам пояснюють! Ніхто, крім бога , не може знати, коли наступить кінець світу! Через тисячу років після народження Ісуса Христа, настав страшний переполох, у всьому світі, всі гадалки та «ясновидці» пророкували страшні землетруси, пожари, повені.... І правда повинен був розгніватись Бог, але пожалів нас Всевишній ! Страх і агонія оволоділи усіма, людство почало готуватись до приходу смерті...

Нічого не сталось ! Мирно пройшов тисячний рік, а «ясновидець» , який же він «ясновидець», якщо не принесе і посіє серед людей страх перед смертю?

Так сталось: 1524 – 1525 роки, все почалось з того, що один відомий математик та астронавт Йохан Штафлерма з Тюбінгену в 1524 році розповсюдив заяву , де було написано, що до Землі наближаються Сатурн, Юпітер та Марс, Землю чекає страшенній кінець світу, і станеться все це в рік Риб по гороскопу... Спочатку ця заява була в руках вчених, яку підтвердили і інші вчені астрономи, потім з часом серед населення ц стала відомою, що викликало паніку у всьому світі! Страх охопив навіть самого імператора Риму, Карла – V, який викликав до себе філософа – гуманіста , Августина Ніфо, та наказав написати книгу в якій буде звергнуто заяву астронома, але ні книжка , ні, що інше не заспокоїло людей, людство готувалось до смерті...

Мирно без усяких катаклізм та з дуже гарною погодою, пройшов зазначений Штафлерем лютий...

Люди з часом заспокоїлись...

Коли вже суспільство заспокоїлось, Брантербургський курфюрстр дав завдання своїм підлеглим астрономам, ще раз перевірити версію Штафлера, після уважного вивчення , вчені доклали курфюрстру, що той помилився у розрахунках і кінець світу треба чекати 15 червня 1525 року, курфюрстр цю новину приховав , залишив у секреті і в цей день піднявся на найвище місце міста, щоб уникнути катаклізму, це не залишилось поза

очима суспільства і курфюрстр втратив довіру людей... Більший інтерес викликає сама доля автора катаклізму , Штафлера. Він написав багато неправдивих і правдивих філософських – астрономічних робіт, одного вечора книжкова полка переповнена вагою книг перевернулась і вчений потрапив прямо під неї, помер на місці... Після смерті Штафлера , народ повністю заспокоївся, але з'явився новий провісник, яким був Михайло Штифеліс . Він довів, що кінець світу відбудеться 3 вересня 1533 року о десятій годині ранку, люди повірили провіснику почали пити, перелюбствувати, хаос перевищував очікуване... Але провісником назначений день кінця пройшов спокійно, після цього люди пробудились і забили провісника на смерть... Декілька десятків років пройшли спокійно ніхто не наважувався здійснити ажіотаж та передбаченнями, але 1750 році, в Лондоні , після невеликого землетрусу поширилась новина, що цього року 15 квітня в наслідок землетрусу повністю зруйнується столиця Англії, після цього катастрофа загрожує повністю усій Землі... Але в назначений день в Англії земля навіть не здригнулася і в цілому світі ні в одному кутку не було зареєстровано, ні одного поштовху землетрусу.

Але найцікавішим було передбаченням Якоба Бемеса. Містики вважали його одним із найсильніших провісників середньовіччя і дивовижним ясновидцем, в п'ятнадцятому столітті, коли навіть ніхто не здогадувався про існування Землі, як насправді , Беме доводив, що Земля жива та розумна істота, дихає, як усе живе і являється провідником космічної енергії, в той час на Беме ніхто не звертав уваги, але зараз вчені перегортаючи думки Беме, приходять до висновку, що землетруси, повені та інші природні катаклізми проходять там, де людина не по людські знищує одне до одного та природу, втомившись від болю природа починає мстити і знищувати агресивні істоти...

- Ти, віриш в те, що нашу планету ніколи не знищать катаклізми?

- Ні в якому разі ! Ми не маємо права, як наші предки впадати до агонії, ніякі катаклізми нас не чекають, бо людина

не здатна щось передбачити, дізнатись секрети бога, тільки один бог знає, що нас чекає. Нам нічого не треба передбачати !

- Дивина....

- Правда, що дивина , бога і природи незвідані секрети !

- Ні , ці новини мене зовсім не дивують, я здивований тільки вашими думками, звідки у вас стільки мудрості?

- Яка ж це мудрість ? Люблю вкратись до бібліотеки мого дядька, іноді вживаю і вкрадені думки...

- Як, забороняють користуватись бібліотекою ?

- Лають мене за те, що багато читаю, тобі ще рано читати книжки по філософії...

- Нехай прославляє бог провидіння, мене лають за те, що мало читаю, зараз скажу, що ви читаете замість мене...

Несподівано по воротах пройшло світло машини, двері гаража дистанційно, не виходячи із машини відкрив Бадрі Чохелі...

- О-о! Нехай благословляє тебе бог, в пошуках тебе не залишив ні одного моргу лікарень – пожартував Бадрі, коли побачив Лашу і так було видно задоволення слідчого.

- Вибачте, думаю я трохи запізнився ! – соромливо сказав Лаша і наче поганий учень опустив голову.

- Думаю запізнився , ти, що думаєш я жартую ? – цілий день тебе шукаю, щось трапилось, а то молоді люди в такій ситуації, як твоя не обманюють...

- Ну, якщо трошки не стоїть про це і говорити, але повинен пояснити причину свого запізнення?

- Я голодний, як вовк, хотімо будемо розмовляти за столом, а ти, Ніно, потурбуйся зараз побачимо, який стіл ти, накриєш для нас... Відчуваю, що наш друг зміг перемогти небезпеку, а це треба відмітити!

- Ніде я не піду, бо ви хочете про все розмовляти без мене і самі розробити , як будете діяти під час розслідування? Дядьку, запишеш і мене до вашої групи і порівну будеш давати завдання. Якщо запишеш добре, а якщо ні зараз же повернусь до себе додому і ніколи більше не заговорю з тобою...

- Сто разів пояснював тобі, що для тебе рано займатись

практикою – та приймати участь у розслідуванні справжніх справ. Не спіши, спочатку вивчи добре теорію, а потім встигнеш досягти усього!

- Для мене, ще рано, а для Лаші, ні? – він же молодший за мене?

- Для нього це також не дуже добре, але не забувай він чоловік....

- Що мені стати амазонкою, чи поборотись з тобою, щоб довести свою фізичну силу?

- Від тебе очікуване і одне, і друге, бо ти, помилка, що народилась жінкою...

- Дядьку не відмовляй мені, буду співробітничати з вами!
- Ніно погладила Чохелі, рукою по його сріблястому волоссі.

- Це не моя справа, питаємо у Лаші, як він скаже, так і буде – сказав Бадрі і дві пари очей дивились на Лашу. В одних можна було прочитати благання та загрозу «і не подумай відмовити...», в других застереження: - «ця справа небезпечна і не для жінок» юнак стояв перед прийняттям рішення, через дві хвилини мовчання, наче всевишня сила крикнув «нехай залишається» і це слово повторив не віддаючи звіту, Чохелі похитав головою, і на губах пробігла посмішка, зрадів, що молодь готова до бою.

- Зараз приготую для вас, смачну вечерю! – радісно промовила Ніно.

- Вона тренується по карате, будь обережним... - наче для себе промовив Чохелі, дивлячись на Лашу.

- Боже упаси! Я і не думаю боротись з Ніно!

Чохелі запросив гостя на кухню. Вечеря закінчилась пізно вночі, Лаша коротко розповів про свої пригоди, яка небезпека звалилась на нього минулого дня і спитав у досвідченого слідчого:

- Чим було викликане моє викрадення, тим, щоб я зник, як мої товариші, чи, щоб налякати, і я припинив розслідування?

- Поки що не знаю, розслідування покаже! – сказав Чохелі і подивився на Ніно, що скаже вона...

- Якою дорогою тебе повезли? – спитала дівчина без

просу.

- Звідки можу знаю, по – перше з машини нічого не було видно, по – друге була ніч і в третє я спав...

- Ви говорите, що в Хайші прийшли пішки, а звідти вже на таксі...

- Так...

- Від містка, з якого ти, плигнув до Хайші скільки кілометрів буде?

- Три може чотири, більше не буде...

- Виходить , ти потрапив до водосховища на Інгурі, дорога, якою ти «подорожував», не виходить за межі Грузії, це дорога на Сванетію, із Зугдіді до Местіа, потім зробивши дугу і потрапиш до Цагери, із Цагери до Цхвалтубо... Заставляє задуматись одне чому знадобилось, викрадачам , тебе везти по дорозі на Местіа? Невже у горах Сванетії табір злочинців?

- Коли злочинці готуються до викрадення, або якогось злочину, транспорт завжди знаходиться у повній готовності – сказав Чохелі і продовжив – Давайте поміркуємо, навіщо знадобилось злочинцям, зупиняти машину поблизу Хайші? На мою думку викрадачі в Зугдіді збилися з дороги, замість того, щоб прямувати центральною дорогою, яка йде прямо, звернули на право і опинились на дорозі, яка веде до Сванетії, що стосується викрадення Лаші я думаю , воно було скоєне з ціллю залякати...

- Що , ви, таке говорите, пане Бадрі, - не приховуючи обурення сказала Ніно, а останні двадцять вісім викрадених , за яких причин зникли ? Я думаю, що Лашу також викрали за тією ж самою причиною і думаю охота на нього не закінчилась, є щось «таке», що ми повинні знайти, а тому думаю, що ми повинні дати Лаші можливість спокійно розгулювати , а ми посилимо озброєну таємну охорону.

- Я задоволений твоїми розсудами – сказав Чохелі – зараз декілька питань до Лаші:

- Слухаю, пане Бадрі: - Лаша приготувався уважно слухати.

- Ти, говориш, що в машині сиділо двоє чоловіків, які

викрали тебе, чи можеш описати цих осіб?

- Яюсьможу, обидва чоловіки були високими, мускулясті, їх колір обличчя та шкіри, дуже відрізнявся від нашого кольору, обидва були одягнені в чорні халати з коротким рукавом, обличчя було сіруватим, наче у шкіри не було ні однієї краплини крові та не рухалась ні одна кров'яна судина, а тому я думаю, що вони працювали у масках...

- Які у їх були плечі?

- Звичайні, мускулясті, такого ж кольору, як у людей.

- Я тебе не про це питаю, можна за допомогою кольору шкіри, очей, по статурі виявити націю... Як би, ти, описав їх зовнішній вигляд?

- І правда, за статурою були схожі на грузинських спортсменів, але не думаю, що були грузинами, бо на руках і грудях не було волосся.

- Добре, може у тому, що вони збилися з дороги, зіграла роль, іншої нації були...

- Можливо... - думку Лаші перебила Ніно, яка втрутилась у розмову:

- Так сидячі за столом міркувати, ні до чого хорошого не приведе, на мою думку треба все оглянути на місці, вірю, що ви погодитесь зі мною, якщо так, то завтра вранці, перевіримо дорогу, що веде із Зугдіді до Местіа, побуваємо на містку з якого плигнув Лаша, оглянемо машину злочинців, яку Лаша зірвав у яру, я думаю, щось там знайдемо...

- Мені подобається такий роздум, наче прочитала мій власний, – сказав Бадрі, - приготуємось до поїздки, завтра рано виїжджаємо.

Для молодих людей кожне слово Чохелі було законом, а тому без слів виконували його накази.

Цієї ночі Лаша залишився в сім'ї слідчого, розташували в кімнаті для гостей і побажали «на добраніч», але не зважаючи на добрі побажання господарів, усю ніч не міг заспокоїтись, переживав молодий чоловік, що принесе завтрашній день? невже знайде Ліку, за допомогою Чохелі? За думкою думка... У якійсь кімнаті почулись кроки, хтось відкрив кран... Лаша

відчував, що був час вставати, через деякий час заглянув Бадрі Чохелі, - «Доброго ранку, юначе, вже час !», - сказав і не чекаючи відповіді закрив двері, Лаша підхопився за соту долю секунди, Ніно приготувала сніданок, без слів поснідали у трьох, не стали запрошувати одне одного, першим встав Бадрі і пішов у гараж до автомобіля, Ніно почала збирати зі столу у спеціальні контейнери, щоб взяти в дорогу...

Ще навіть сонце не зійшло, але все ж було жарко, автомобіль швидко подолав дорогу до Хайші, може, що і знайдуть.

Грузинська воєнна дорога була добре відома усім трьом подорожнім, а тому не засипали питаннями одне одного, кожен з їх був занурений у свої думки та насолоджувався природою. Ось вже скоро будуть в Зугдіді, в цей момент Ніно на обочині дороги, десь серед зелених кущів, побачила «кафе – бар» і несподівано промовила, - « Їсти хочеться!».

Правда автомобіль вже проїхав кафе – бар, але Бадрі посміхнувся і включив задню і зупинив машину прямо біля хвірточки кафе – бару.

- Маю їжу з собою не краще б було, зупинитись десь коло джерела і там пообідати?,- промовила свою пропозицію Ніно.

- Твої припаси залишимо на вечерю, а зараз поїмо чогось гарячого на обід, та трохи перепочинемо, бо втомився сидіти за рулем,- сказав Чохелі і замкнув машину.

В кафе – барі не булолюдно, за круглим столом у кутку коло вікна сиділи четверо чоловіків та грали в доміно, один не голений чоловік сидів за столом, що був приставлений до стіни і пив пиво з пляшки, Бадрі знайшов вільний стіл і всі троє, що мали вид стомлених людей сіли.

- Щось недобре відчуває серце, не хочу тут обідати...- сказала Ніно і подивилась на дядька благальними очима, але поки Бадрі відповів один із гравців доміно встав і наблизився до їхнього стола і виховано спитав, що вони будуть їсти, Бадрі повірив в передчуття Ніно, але вже було соромно йти з відти, а тому наказав усім обід.

- Що будете пити? - з мегрельським акцентом спитав «гравець доміно», який в своєму блокноті записував заказ Бадрі.

- Одну пляшку «кока – кола» , спиртне ми не п'ємо ! – сказав Чохелі і підморгнув оком Лаші. «Гравець доміно» зручно розташував все на столі і подорожні стали смачно їсти страви, через деякий час, до столу Бадрі підійшов той неголений чоловік, який пив пиво.

- Можна сісти до вашого столу ? – почувся хриплий голос.

- Ні !- холодно відповів Лаша.

- Чому, наприклад ?

- Я хворий на туберкульоз не хочу вас заразити...

- О-о! Бережи боже, у мене також не все в порядку з легенями.

- Правильно, я це помітив по кольору обличчя, а тому не хочемо захворіти.

- Жартую, що вже і пожартувати не можна, наприклад? Я повністю здоровий , ніколи в житті не пив ліки, посміхнувшись , не чекаючи дозволу сів за стіл і приєднався до обіду.

- Я вельможний чоловік! – почав чоловік , що підійшов – країна мене поважає, живу Цайші, біля церкви, я Юрій Кардава, я дуже гарно живу, правда зараз трохи мої справи зіпсувались, але в порівнянні з іншими я добре живу, але чи не можете ви мені купити одну пляшку пива?

Бадрі посміхнувся і офіціанту показав очима , принеси одну пляшку пива для Юри.

- Ох! Нехай вам бог допомагає ! – сказав і почав жадібно пити пиво , коли випив половину, щось хотів сказати, але передумав , чи не міг сказати і положив голову на свої кулаки почав хропіти, вони в трьох засміялись, але не придали уваги Кардава правда спить чи придурюється...

Коли добре пообідали попросили офіціанта принести рахунок. Після того, як розрахувались з офіціантом , встали і хотіли виходити, але офіціант загородив дорогу Чохелі:

- Де ви зібрались? Його також заберіть з відси, на , що він мені, чого залишаєте мертвого чи сплячого, нащо він мені тут?

- Цей громадянин не з нами і ми його навіть не знаємо, ми де повинні забрати, або навіщо, повинні забирати ?- не зміг схвати здивованість сказав Бадрі.

- Не знаю пане, він сидів за вашим столом і ви відповідаєте, а то я викличу поліцію...

- Викликайте пане! Ви самі свідок тому, що він підійшов до нашого столу і попросив купити йому пива, і ви самі йому принесли заказ, за пиво ми заплатили і зараз йдемо своєю дорогою, що ти від нас хочеш, не зрозумів? – сказав Чохелі.

- Нічого я від вас не хочу, заберіть його з собою, я звідки знаю хто це, а то я викличу поліцію! – сказав офіціант і дістав з кишені мобільний телефон, Бадрі не чекаючи відповіді, сам набрав номер і викликав поліцію.

Не пройшло і п'яти хвилин, коли японської фірми легковий автомобіль з сиренами зупинився у дворі кафе – бару, з машини вийшли двоє молодих людей одягнених у форму поліції і вирушили прямо до будівлі, швидким кроком, колишній гравець доміно, розповів поліції у чому справа, вони обидва важко похитали головою, один з їх підійшов до Бадрі Чохолі і з воєнною виправкою відрепортував: «Я слідчий Топурія», попросив показати документи, Бадрі стримано подав документи і додав: - «Я також слідчий».

- Дуже добре, - сказав Топурія, ви мій колега, але ви самі розумієте, що для звинуваченого звання не дає ніяких привілеїв перед законом.

- Не зрозумів у чому ви мене звинувачуєте...- з посмішкою промовив Чохелі, Топурія не звернув уваги на його слова, підійшов до Кардави та спробував його розбудити, але без результатної, потім потяг рукою за комірць, в цей момент Юрій посунувся із стільця і впав на підлогу, але все ж не проснувся, Кардава попросив холодної води у повара, той приніс ціле відро, Топурія вилив цю воду на голову Кардави... Кардава підхопився нічого не розуміючи і навіть злякався...

- Як глибоко ви заснули, добре, що проснулись – сказав Бадрі і повернувся, щоб вийти, але Топурія зупинив його:

- Не спішіть, пане Чохелі, спочатку треба допитати цього п'яницю, чому він заснув за вашим столом, а потім заберемо його до витверзника.

- У мене своя справа і я поспішаю. А цей п'яниця ваш,

хоч забирайте його до витверезника, хоч відведіть додому, мені до цього не має діла,- відповів Бадрі колезі, але Топурія не звернув уваги і на ці слова, повернувся до Кардави:

- Як , ти, потрапив за стіл до цих чесних людей?

- Гукнули мене і запросили на пиво...

- Пиво тобі принесли і ти випив?

- Випив, але не знаю, що підсипали до пива? Що я одразу заснув!

- Як думаєте з якою метою , вас приспали ?

- Зараз трохи зачекай, пане, тут у мене в кишені було п'ятсот доларів, а зараз грошей немає , ось, що було ціль і мета, пане, цих людей не відпускай, нехай зараз же повернуть мені мої гроші...

- Ось, бачите у чому справа! – сказав Топурія і знову по воєнному став перед Бадрі - а ти, спішив, колего, це вже злочин і передбачає велике запізнення...

- Не лякай мене, якщо в бога віриш, бо уся республіка знає, що ніякого злочину я не міг вдіяти і нічого не зможеш мені «повісити» !

- Ти, чув про Берію? Лаврентія Павловича ? Вся країна про нього знала, але коли вдіяв провину і заарештували , а хто знає може і він нічого не скоїв...

Чохелі нічого не відповів, тільки засміявся, але цей сміх задів Топурію за живе і він майже криком продовжив:

- І чого, ти, смієшся, наприклад ?!

- Нічого просто згадав , Банована « Далекі тіні»...

- Я нічого не знаю про твої тіні, але тут відповідай за скоєний злочин !

- У вас в організації усі такі розумні, як ти? – замість відповіді , питанням звернувся до Топурії Бадрі.

- Зараз вас заберу до себе у відділок і там стане видно, хто розумний, а хто дурний...

- Не турбуйтеся про нас , ми і без вашої допомоги зможемо добратись – Чохелі повернувся, щоб вийти, але його знову зупинив Топурія.

- Ти, не спіши йти до відділку, наприклад , там на вас не

чекає стіл з шампанським... Віддайте гроші потерпілому, а щоб я не відкривав справу, сам знаєш, що треба...

- І скільки потрібно...

- П'ятсот для потерпілого, як сам каже і скільки ж знадобиться для того, щоб не відривалась справа...

- Оце, так! З вами можна поторгуватись, для мене буде краще, якщо буду торгуватись з прокурором міста, може зможу якось перевести усе в більш легкі форми... Якщо не помиляюсь ваш прокурор Гергія Данелія, так! Дозвольте мені подзвонити – сказав Бадрі і потягся за телефоном, але Топурія перегородив йому дорогу.

- На що тобі телефон зараз, наприклад? Хочеш заявити на мене прокурору? Не дочекаєшся! – сердито промовив крізь зуби Топурія і поніс руку до кобури в якій був пістолет «Макарова».

Ніно та Лаша дивились в очі Бадрі, щоб прочитати, як вони повинні були поводити себе зараз і знайшли відповідь, коли Бадрі займався спором з Топурією, нишком вийшов (бо хто буде звертати увагу на «дитину»), не поспішаючи сіла до автомобіля Бадрі, дуже вправно увімкнула рацію і зв'язався з головним прокурором республіки, час не терпів, у двох словах доклала у чому справа і виключила рацію... Як з'ясувалось пізніше, генеральний прокурор подзвонив до прокурора міста Зугдіді, не минуло і п'яти хвилин, як три легкових автомобіля з сиренами зупинились в дворі «кафе – бару».

- Ох, твою матір!... Крізь зуби процідив Топурія і вийняв пістолет, на щастя Чохелі стояв близько Топурії, та без зайвих зусиль зміг його обеззброїти, другий робітник поліції так виплигнув через вікно, що навіть не зачепив раму, від чийогось пострілу, куля потрапила йому у праве коліно і той з криком впав... Знадобилось декілька хвилин, щоб заарештувати шістьох злочинців, коли все закінчилось і злочинці лежали на підлозі, до Бадрі підійшов заступник прокурора Зугдіді, Харчілава, поздоровили одне одного з успішно проведеною операцією. На місці з'ясувалось, що ні одного робітника поліції там не було, багато часу прокуратура намагається заарештувати

цю банду.

На рахунку цієї банди, не один злочин, навіть вбивство... Бадрі прижав до серця племінницю і вдячно поцілував її у очі...

Експедиція продовжила дорогу...

Машина покинула Зугдіді, повернули на право і з усією швидкістю їхали по узгір'ї Інгурі... Там відчули себе в небезпеці, навіть почали жартувати, за цим і приїхали до Хайші, ще трохи і ось він місток. Чохелі зручно зупинив автомобіль, щоб не заважав транспорту і звернувся до молоді:

- Зараз, мої дорогі, ми оглянемо берег річки, згорілу машину, звертайте уваги навіть на невеличку деталь, це закон: - злочинець завжди повертається на місце злочину. Цей закон обов'язково діє і на викрадачів Лаші, хто знає, може вони нас чекають...

- А тому, твоє перше завдання, бути завжди готовим до зустрічі з небезпекою. Будемо мати зв'язок одне з одним. Може противник не захоче зустрічатись з нами напругу, а скористається бомбою з «дистанційним» управлінням, щоб знищити нас. Строго виконуйте мої накази, спочатку оглянемо і вивчимо місток, оглянемо обидва береги річки та згорілу машину.

- ...Оце так! Не поганий стрибок, для початкового слідчого – сказав Бадрі, коли очима зміряв відстань з містка до річки, подивився на Лашу.

- Якщо зараз попросять мене плигнути, опозорюсь, не зможу плигнути, - подумав про себе Лаша і без відповіді залишив Бадрі.

Бадрі і Ніно пішли по правому березі річки проти течії, взяли курс на місце де згоріла машина. Лаша пішов лівим берегом по течії. Стрибав з грудки на грудку і в пам'яті намагався оживити минулої ночі події, послідовність. Ось і печера в яку він ховався, здавалась не такою глибокою, але добре була замаскована. Водяними рослинами та листям плюща. Підняв листя і подивився всередину, завмер, по грудці сповзла гадюка і попливла по воді. «Учора я з нею разом сидів мабуть, але чому вона мене не вкусила? Може вона мене боялась, а я викрадачів,

добре, що не бачив, а то, мабуть настав би для мене останній час !» - подумав Лаша, і щось невидиме заставляло його оглянути уважніше місце. Ногою потоптав водяні рослини, розтяг сюди – туди листя плюща і в печеру впустив сонячне світло. І одразу почав несамовито кричати. Це не залишилось не поміченим для другого берега річки. Слідчий, який копався у попелі, що залишився від згорілої машини, залишив усе і пішов на допомогу Лаші, але і сам застиг, коли побачив, що в печері знаходився труп дівчини.

- Не доторкайся ! – наказав і по телефону зв'язався з відділом поліції в Зугдіді.

Через декілька хвилин, два легкових автомобіля зупинились коло місця незвичайної події, працівники поліції поклали труп на носилки. У жінки не було ніяких документів. Була гарною, на обличчі не було гримаси страждання, що означало, що жінку не піддавалась тортурам і не від цього померла. Виглядала на вісімнадцять – двадцять один рік. Груди в порівнянні з віком були великі та повні, Бадрі помітив на її грудях повзала воша, помістив її у спеціальну колбу, як тільки це помітила Ніно, одразу прошепотіла Лаші:

- Якщо знаєш, де віднесе ?

- Грузини трохи мають, а тому треба розмножувати ! – відповів Лаша, там не було місця сміху, а тому обоє повернулись до річки.

Начальник поліції Зугдіді пообіцяв Бадрі, що повідомить про результати експертизи і буде тримати в курсі розслідування, потім поклали труп до машини і покинули місце пригоди.

- Нам також треба йти ! – сказав слідчий, - бо у нас сьогодні така агонія, що наша справа залишиться не розслідуваною.

- Як ви думаєте, пане Бадрі, труп до печери принесли після того, як там був Лаша, чи Лаша ховався у печері разом з трупом і нічого не знав ? – спитала Ніно у слідчого.

- Труп ніхто не приносив, сюди прийшли двоє людей живих, потім сталось вбивство, з якою ціллю, то це доведе слідство. Ось бачите на землі відбиток мого взуття, а тут чобіт, але Лаша не взутий у чоботи. Значить дівчина і хлопець

прийшли сюди після того, як пішов Лаша, може навіть сьогодні серед білого дня, а не вночі, так як вдень легше знайти схованку для сексуальних відносин, ніж вночі.

- Може бути. Ви завжди переконливо доводите, пане Бадрі! – промовив Лаша.

- Тебе треба вивести з трансу. Ти мабуть злякався! – пожартував Бадрі.

- Справді злякався, або, якщо бути точнішим, аж кров застигла у жилах від тієї страшної картини, яку там побачив, страх вже бачив попереду, а тому не злякався.

- Ця мертва дівчина, мала долю, що ти випадково знайшов її труп, а то хто знає скільки часу лежала б тут, може коли не будь, хтось знайшов би її скелет, а зараз може навіть знайдуть вбивцю і мертву поховать в її вічний дім.

- Виходить, що я зробив добру справу, ось би так несподівано знайти і Ліку. Живу чи мертву.

Ніно не витримала, що згадали про Ліку і вступила до розмови:

- Пане Бадрі, покажи Лаші ту обойму від вогнестрільної зброї, що я знайшла?

- Так, правда, ось обойма, за допомогою якої хотіли тебе вбити, Ніно знайшла на правому березі річки.

- Але, що в цьому дивного, я ж говорив, що по мені стріляли.

- Дивно те, що ця обойма не за реєстрова на озброєнні жодної країни. Але краще за нас у всьому розбереться експертиза. Зараз ходіть займемось справами. Може так статись, що це вбивство допоможе нам знайти те, що ми шукаємо.

Бадрі Чохелі зупинив автомобіль у дворі правління. Тут мав багатьох знайомих слідчий, але все ж показав паспорт і зайшов до начальника групи розслідування, спочатку передав вошу, яка повзала у колбі, попросив зробити аналіз крові з усіма його компонентами. Начальник експертизи витріщив очі, навіть подумав «Чохелі мабуть з глузду з'їхав». Потім вирішив, що він жартує і ображено промовив:

- Смієшся з мене, пане Бадрі?

- Невже по мені видно, що я прийшов розважатись та жартувати?

- Тоді, де у воші кров, з якої вени взяти це мені поясни?

- Правда у воші немає крові, а якщо і є взяти її не можливо, але вона має кров тієї людини у якої вона напилась крові. Ось цю кров нам і треба проаналізувати, Арчіл !.

- Який дивовижний , ти чоловік, пане Бадрі. В моїй тридцяти річній практиці такого, не зустрічав , мабуть точно вбивство.

- Так, я ,її взяв з тіла потерпілої, але труп був таким гігієнічно чистим, що не думаю, що їй належала воша , думаю воша була ситою, кров'ю вбивці .

- Зараз же виконаємо ваше прохання. Поки у воші ще збереглась кров, ви будете знати точну відповідь, - сказав Арчіл і викликав старшого лаборанта, який також залишився здивований, ще більше ніж його начальник, коли дізнався у чому справа. Лаборант забрав колбу, а Чохелі витяг із кишені обойму від вогнестрільної зброї.

- Ось, ще , що повинні перевірити, пане Арчіл, яка країна має на озброєнні такої системи вогнестрільну зброю.

- Ви ж і самі можете з'ясувати калібр і систему вогнестрільної зброї.

- Можу, але мені потрібен висновок експерта.

Арчіл, взяв обойму і довго розглядав її, а потім сказав:

- Це вже друге диво, на мою думку ця обойма не кустарна, а чисто заводське виробництво і дивно, що не зареєстрована на озброєнні , жодної із країн. Це тільки наші припущення, більше нічого. Точну відповідь, через декілька хвилин дасть спеціаліст у цій сфері.

Поки слідчий вів розмову з Арчілом, занесли експертизу трупа , який знайшли в печері, це була двадцяти одно річна Макона Джалагонія, яка проживала в місті Галі та вела аморальний спосіб життя. Труп був згвалтований, але слідів насильства не було видно, вона померла від розриву серцевого мускулу, під час сексуальної близькості, висновок було підписано групою експертів, які завіряли безліч печаток.

Слідчий задумався бо знав, що розслідування смерті такої людини, дуже турбуватись не буде слідча група, тому повинен був сам братись за розслідування цієї справи. Розслідування може привести до зачіпки зникнення Ліки.

Ще трохи розмовляли Бадрі і Арчіл, коли принесли експертизу крові воші, з якого було видно, що кров належить людині з другою резус негативною групою крові, але ця кров не належала загиблій дівчині.

- Я, так і знав! – сказав слідчий, зараз треба шукати чоловіка у якого є воші та має другу резус негативну групу крові.

- Невже його знайдеш, таких, що мало в Грузії, поки ти дядьку, його знайдеш він постаріє і вмере своєю смертю, - сказала Ніно.

- А де воша? – не по місцю сказав Лаша.

- Вмерла під час взяття крові!,- відповів Арчіл.

- Нещасна воша!,- з сумом сказала Ніно і піднесла до очей носову хустину, наче витирає сльозу.

Усі засміялись. Про це можна сказати «чуже страждання, як кіл паркану». Нічого не поробиш повій ніхто не любить, ніхто по їх не плаче, тільки ніхто не говорить чому дівчина стала на цей шлях, що вимусило її, хто в цьому винен, цього ніхто не питає нещасна дівчина, зовсім молода він знає, як переживають батьки її смерть, може вона була єдиною і останньою хто допомагав сім'ї. Повія, але у боротьбі чесності зі шлунок, перемагає завжди шлунок, я доведу до кінця це розслідування та покарання настигне злочинця.

Ось в таких невеселих думках був занурений слідчий, коли принесли експертизу вогнестрільної зброї: «дев'яти міліметрової одноразового використання вогнестрільної зброї обойма, яка не належить до всесвітньої системи зброї, можливо вона кустарна, але з такою точністю виготувати деталі не можливо, через те, що замість куль там повинна була бути ампула променя лазера, який може вражати ціль на відстані 800 – 1000 метрів.»

Замість пороху там повинна бути, якась хімічна суміш,

за допомогою якої проходив постріл лазера безшумно. На нашу думку ця зброя належить до тих країн, які займаються розробкою нової таємної зброї.

- Нехай бог помагає ! – сумно сказав слідчий – якщо якась невідома розвинена країна зацікавлена в тому, щоб знищити Грузію, підніmemo руки і все. Де тепер мені шукати цю країну, а заодно і злочинця в масці у цій країні?

- Що думаєш, пане Бадрі ?- спитав Арчіл і перебив слідчому міркувати.

- Повинен поїхати в Галі, зустритись з батьками Макони Джалагонія, шкода. Вбивці не повинно зійти з рук вбивство молоді дівчини, хто знає, може цей вбивця введе нас на іншу дорогу.

- Подібні справи?

- Ні. Та яку ми шукаємо пропала безвісти, її викрали.

- О, думаю почалось минуле в Грузії. Невже, як в старі часи почали викрадати грузин і виховувати воїнів, дуже важко буде нам жити.

- На все добре, пане Арчіл, я їду в Галі, маю надію, що ще зустрінемось – сказав слідчий і тепло попрощався з колегою.

Галі невелике місто, де всі знають одне одного, а тому Бадрі легко знайшов, де проживали Джалагонія, маленький двоповерховий будинок з цегли, який тонув у зелені, біля хвіртки цвіла магнолія, перед будинком красується пальма. Гукнув, з будинку виглянула красива жінка, слідчий порівняв їх були схожі – «мабуть мати» подумав і заговорив.

- Доброго дня !

- Доброго дня, не впізнаю вас, ви незнайомий, заходьте до хати – запросила господиня гостей.

- Ні, у нас не має часу, Макона тут проживає?

- Так, тут живе , погані новини чи не принесли, ви ?

- Ні, пані, просто хотіли її бачити.

- Її немає вдома, сьогодні вранці пішла з дому і ще не поверталась, не знаю де вона, нічого не сказала куди йде.

- Раніше траплялось таке, щоб вона з ранку до вечора не поверталась додому?

- Так, іноді навіть вночі залишалась у друзів!

- З ким вона товаришує?

- Тут неподалік живе Тамуна.

- Дякуємо , пані, ми підемо поговоримо з Тамуною – зацікавлені дивились із за паркану, а деякі зайшли до двору і слухали розмову. Здавалось уся вулиця відчувала, що наближається нещастя, ні на одному людському обличчі не було посмішки. Засмучення охопило цілий район.

Тамуна була вдома, задоволено лежала в гамаку і усім тілом насолоджувалась, тільки піхва, була прикритою, останнє тіло, як мати народила, вона навіть не засоромилась, побачивши незнайомого чоловіка, спокусливо встала з гамака, хитаючи красивим тілом дістала халат, який висів поруч, її спокуслива краса у якого чоловіка не викличе бажання до жінки, на ній не було бюстгальтера він і не був потрібен. Навіть , коли встала з гамака груди навіть не поколихнулись до низу, одягла халат, по грудях спокусливо провела рукою і посміхнулась до Бадрі.

- Якщо вірите в бога, не треба ховати таку красу. Дайте насолодитись дивлячись на вас! – як комплімент сказав Бадрі.

Жінка нічого не відповіла . Хитнула головою і задоволена компліментом, солодко посміхнулась, потім показала на крісло – сідайте – ледь промовила це одне слово. Бадрі не став себе запрошувати. Сів у крісло і зачарований жінкою не знав з чого почати розмову.

І знову активнішою стала жінка:

- Ви незнайомий, уважно дивлюсь на вас , але не можу знайти вас у моїй пам'яті, чим можу допомогти?

- Я слідчий прокуратури, Бадрі Чохелі...

- Ось, тільки вас мені і не вистачало, чому зацікавився відомий слідчий моєю персоною.

- Ви знаєте , Макона Джалаганія!

- Моя сестра, ми з «горшка» дитячого садка дружимо , правда ми не діти однієї матері, але це не заважає любити її , як свою рівню, мене цікавить чого ви нею також цікавитесь? Її професія не передбачає покарання.

- Що за професія у неї така?

- Спокуслива посмішка, за яку отримує від чоловіків ласку.

- Тільки ласку?

- Іноді, тільки ласку, ви що думаєте, що чоловіки завжди жертвують щось, за ласку? Іноді таких зустрічала звірів, що готові забрати все, крім особистості. Знаєш, скільки разів хотіли відрізати мені груди? Тому, що красиві. До ласки, ледь за дружину не беруть, дають такі обіцянки чоловіки, але після навіть грошей не дає, а красу любите? Чоловіки жаліють гроші, а щоб зберегти красу потрібні фінанси. Бо цю красу віддаємо вам!

- Як би вона знала, чому я прийшов так привабливо не розмовляла – подумав слідчий.

Тамуна на нього не звертала уваги та продовжувала розмову про гроші.

- Гроші єдиний оратор, який завжди доводить нам, що бере силу від вічної природи. Ось чому, коли простий чоловік, але багатий завжди допомагає у рішенні життєвих питань, ніж той, який мудрий, красномовний, але бідний та нічого немає. Гроші схожі на жінку люблять ласку і показ себе у суспільстві. Цим додається блиску і жінці, і грошам, і їх власнику. Жінці, щоб зберегти красу не вистачає тільки чоловічої ласки, від однієї ласки може навіть зіпсуватись. Але, коли за ласку отриманими грошима, жінка купує повноцінну їжу та дорогий живильний крем, ось тоді навіть потворний може стати красивим.

- Пані Тамуно, я вам ні грошей не приніс, і не прийшов, щоб забрати вашу красу. Мене просто цікавить де знаходиться ваша подруга Макона ?

- Просто із цікавості нічого не питають слідчі, скажіть мені напряду. Чому зацікавились, думаю, ви йдете не тією дорогою, бо Макона ніякого злочину зробити не могла і буду краще, якщо підете іншою дорогою. Вона сьогодні вранці повинна були зустрітись з одним жебраком, скажи жебрак, пообіцяв тисячу доларів за ласку, але вже потемніло затяглась їх ласка. Мабуть погодився і на дві тисячі, бо Макона така дівчина.

- Ти знаєш цього жебрака?
- Так, молодий, прикидається сліпим, стоїть під церквою зі своєю вічною палицею.
- Можете допомогти мені зустрітись з ним, або показати здалеку?
- Так, чому ні, але зараз ні, його і чорт не знайде. Частіше за все , де бувають жебраки під містком там завжди ночує, там об лаштоване його гніздо.
- Але не зрозумів, Макона під містком зустрічалась з цим жебраком?
- За тисячу доларів, ви відмовились би?
- Бадрі засміявся весело і ледь промовив:
- Я не погодився б і за мільйон.
- Тоді ви господар великих грошей!
- Ні, просто не можу уявити ласку з чоловіком жебраком, а ось ви мабуть не відмовились би, якщо запропонують тисячу доларів.
- Я, якщо запропонуєш?
- Так, моя золота оправка.
- Так, цікаво, не домовимось на «опісля»?
- Потім може і домовимось, але зараз ні, мене в автомобілі чекають друзі, а тому не маю часу, ми ще зустрінемось, може допоможете у рішенні одного питання.
- З великою радістю !
- Бадрі підвівся тепло попрощався з Тамуною і закрив залізну хвіртку.
- Зараз підемо до готелю там зупинимось на ніч, вранці треба заарештувати жебрака, - сказав Бадрі Ніно і Лаші, які багато часу провели в очікуванні слідчого.
- Ви натрапили на якийсь слід, пане Бадрі? – спитав Лаша з надією, що щось буде в його справі, але знову помилився.
- Завтра вранці , заарештую вбивцю Макуни, але у цій справі не треба поспішати, з вироком суду та по закону. Ми повинні виявити звинуваченого.
- А якщо він зізнається у вбивстві, його можна арештувати попередньо ?- спитав Лаша.

- Легко сказати, «зізнається у вбивстві», але чи зізнається?
- Думаю не заховається, бо нікуди не зможе подітись від стички з Тамуною?
- Побачимо, що нам дасть завтрашній день,- сказав Бадрі і зупинив автомобіль біля дверей готелю.

Не дуже спокійний мали сон Лаші то привиділась гадюка з печери, то мертве тіло дівчини. Не хотів, але чомусь на цьому трупі бачив обличчя Ліки і на душу налягав сум, сльози перехоплювали горло, а потім виливались на зовні, тому Ніно чула схлипи, бо між її та Лашиним ліжком була лише тонка стіна. « Як би з нами не було Бадрі, я заспокоїла б , Лашу, який страждає від кохання», - думала Ніно, але сама не знала, чим би заспокоїла. Може закохалась, може співчуває і заспокоїти треба було новим коханням, щоб вилікувати від старого. «Піду заспокою», - подумала навіть підвелась, але Бадрі перевернувся на другий бік, «Не спить», - промовила сама собі і знову лягла. Бадрі і правда не спав, строїв плани, думав про те, як заарештує вранці звинуваченого і яке звинувачення йому пред'явить. Нарешті розвиднилось і не така довга ніч, але їм вона здалась цілим віком.

Почувся звук дзвінка, який запрошував людей на літургію в церкву Святого Георгія, Бадрі, «опудало» та Ніно купили свічки, поставили перед іконою Святого Георгія і спостерігали за тим, як тане воскова свічка і від її світла світилась ікона.

Церква почала заповнюватись прихожанами, побільшало і жебраків біля дверей, але сліпого не було видно. «Невже, щось запідозрив та втік», - подумав Бадрі, але одразу почув стук палиці, який дійшов до дверей церкви і затих. Величавий молодий чоловік, високий так виглядав жебрак, йому підходила чорна борода, медитаційно підвів голову і було не зрозуміло він дивиться просто у простір чи на ікону Святого Христа. Просто , але чисто зі смаком був одягнений, красиво виглядав, не дивно , якщо заставляв своєю красою, швидко битись серця незаміжніх дівчат, якби не жебракування. Бадрі одразу хотів його заарештувати, але зупинився бо обставини вимушували почекати, спочатку кинув йому копійки, а потім положив

у руку бума жну купюру і взявши під руку вивів на вулицю, прошепотів на вухо:

- Не чини опір, ви заарештований !

Жебрак засміявся і ще більш артистично підняв голову і здивовано спитав:

- У чому звинувачуєте нещасного сліпого?

- Ходіть! Потрібний нам, як свідок задамо декілька питань, через декілька хвилин привезу назад сюди.

- Шкодную, але свідком не можу бути, бо сліпий ніколи не зможе сказати: «Я бачив».

- Але міг почути!

- Краще один раз побачити, ніж сто разів почути.

- А ти, повтори сто разів почуте, вийде один раз побачене.

- Але я нічого не чув?

- Ти, стоїш у такому місці обов'язково, щось почув би.

- Тут стоять і ті , які зрячі, не краще, якщо їх допитаєте, вони мають і слух, і зір.

- Ні, для мене краще поговорити з вами, ніж з кимось із їх...

- Добре , що поробиш, піду з вами, якщо заплатите мені, хоч половину того, що повинен був сьогодні «заробити».

- І скільки це?

- П'ятдесят доларів в еквіваленті, можна навіть копійками.

- А , ви, маєте не таку ж і погану роботу.

- Але все ж жебрак і сліпий...

- Знаю, знаю, я згоден ходімо.

Бадрі привіз жебрака до поліцейського відділу, завів до зручного кабінету, розповів у чому справа і сам допоміг звинуваченому сісти у крісло. Потім запалив сірник і підніс до очей сліпого, він не ворухнувся. «Добре грає роль сліпого», - подумав Бадрі , сам сів напроти звинуваченого і почав допит:

- Ваше прізвище та ім'я?

- Нічого я не буду говорити, спочатку виконайте нашу угоду, заплатіть мені гроші, потім будемо говорити.

- Нічого я не буду платити, зачиню тебе до підвалу, разом з прізвищем, доведу твій злочин, отримаєш покарання по

повній.

- Я тебе прокляну дзвонами церкви Святого Георгія.
- Я не боюсь прокляття , вбивці, бо воно до мене не дійде.
- Що ? Вбивці ? Я схожий на вбивцю?
- Так, ти підозрюваний у вбивстві , тільки підозрюваний, якщо зможеш довести свою невинність.

- Я нічого не повинен доводити, це ви повинні довести мені , у чому мене звинувачуєте.

- Спробую!.

- Не вийде, бо як можна довести те , що не скоїлось, це точно так, як мусульманин попроси мене змінити віру.

- Тоді почнемо.

- Прямо скажіть, у вбивстві кого мене звинувачують?

- Чули про Макону Джалагонія?

- Що, Макону вбили?,- промовив « сліпий», і слідчий виразно побачив , як у нього на дибки піднялось волосся на бороді .

Після дві товсті сльози скотились з очей сліпого по бороді.

«Придурюється чи правда переживає?»,- подумав Бадрі, мабуть придурюється , бо роль сліпого виконує майстерно?

- Де ви знайшли , труп? – тремтячим голосом спитав жебрак.

- Звідки знаєш, що знайшли труп? - питанням на питання відповів Бадрі.

- Ви, самі сказали, що Макона Джалагонія мертва, якби померла вдома, ви мене не допитували б , значить знайшли труп в іншому місці.

«О, який він хитрий,- подумав Бадрі, у підозрюваного ясно видно гордість, простоту, наче хоче сказати мені:

- У цій справі останнє слово за мною. Але , якщо я з вами погоджусь розмовляти це тому, що я сильніший, як чоловік кращий за вас і нічого не дістанете від мене».

Після декількох хвилин мовчання, слідчий повторив питання:

- Якщо вирішив зі мною продовжити розмову, тільки на чистоту, бо з іншого боку, я буду вимушений передати вашу

справу іншому слідчому , а той вже не буде такий м'який.

- Погрожуєте?

- Ні, попереджую!

- Мені все рівно, хто і що буде питати, бо більш страшного слова вже не почую.

- Можете запросити адвоката, буде присутнім на допиті!

- Адвокат потрібен злочинцю, щоб витяг його , я вважаю тих винуватими, кого захищає адвокат.

- Добре, я маю надію, що ви доведете свою невинність і без адвоката.

- Мені не потрібна нічия допомога, а ви маєте право запросити прокурора , щоб довів мою провину.

- Як вам не потрібен адвокат, так і мені не потрібен прокурор. Надіюсь , що будете відповідати чесно. Почнемо:

- Ваше прізвище?

- Не почнемо, а познайомимось я Арабулі Ломур, син Арабулі Вепхо.

- Правильно поправили, я Бадрі Чохелі, син Чохелі Георгія, колишній слідчий прокуратури, зараз приватний детектив! Учора вранці ви повинні були зустрітись з Макона Джалагонія, зустрілись чи ні ?

- Ні, правда повинна була прийти, але не прийшла, цілий день чекав її на тому місці, звідки ви мене забрали, навіть без сумніву це підтвердять у церкві, святенник , продавець свічок, жебраки та прихожани від яких я взяв милостиню.

- Які відносини зв'язували вас з Макона Джалагонія ?

- Я любив її!

- Ви ж сліпий?

- Ви, що думаєте, сліпі не можуть любити? Почуття тепла більш за всіх відчують сліпі, ми, сліпі можемо без доторку руки відчутти жіноче тепло, її красу, очима почуття можемо розпізнати її недоліки і гідність. А ви зрячі, могу сказати з усією впевненістю, в жінці бачите тільки жінку і більше нічого. Якщо бути точнішим, бачите дірку за допомогою якою, задовольняєте звірячу пристрасть полового органу. Сукня , яка має запах піхви, для вас зрячих також жінка. До розуму деяких

не доходить, що жінка не посуд, не звір і не янгол, жінка ціле життя, жінка це матінка, мати! Ось цього я так і не зміг довести Маконі. Вона померла, а разом з нею і моя любов.

- Навіщо усіх обдурюєте, ви ж не сліпий!

- Чиста правда, я сліпий, я обдурив самого себе і суспільство, щоб крім Макони ніхто не бачив мого почуття, зустрічались кожного дня, тільки вчорашній день став винятком. Якщо мій вчинок передбачає покарання перед законом, я готовий винести любі страждання.

- Чи мали ви , половий зв'язок з Маконою?

- А яке це має значення. З цього світу пішли такі великі люди, як відомий фізик Ньютон, філософ Кант, які ніколи не відчували фізичної близькості з жінкою, але це не значить, що вони не любили жінок. А що стосується нашого кохання це особисте і я хотів би забрати з собою в могилу, пробачте, на це питання відповідати не буду.

- Ви коли не будь сповідались святеннику?

- Так, навіть декілька разів...

- Про цю таємницю теж говорили!

- Так розповів, але це ж святенник, а слідчий, між вами велика різниця, ви можете видавати себе сьогодні за брата, випитати у мене мою таємницю, пообіцяєте, що нікому не скажете, але не змінюючи прізвища та ім'я, завтра надрукуєте книжкою.

- Помиляєтесь, слідчий, як святенник, вони тільки тим відрізняються, що святенник служить богу, а слідчий займається арештом злочинців, це майже одне і те.

- Не думаю, на мою думку святенник служить богу, тільки слідчий сатані, якби так не було Христос не сказав би: - « Дивіться за в'язнями», хто знає, може я не переживу втрати і не хочу, щоб бачити душу Макони на роботі в чорта.

- Чому , ви, так впевнені в неправильну думку, слідчий не служить сатані. Як би так було, я не привіз тебе сюди, а залишив на місці і сердитий район , який засмучений смертю Макони, сьогодні ж вбив би , бо усі знають, що учора вона повинна була зустрічатись з тобою. Ніхто не почав вивчати

де ти був учора, вбили б тебе і твоєю смертю закінчилось би розслідування. Я хочу знайти справжнього вбивцю та покарати його силою закону, невже в'язень вбивця гідний помилування?

- Я чим вам можу допомогти?

- Мали чи ні, ви фізичну близькість з Маконою?

- Ми разом навчались, Макону я любив ще з шкільної парти, вона також мене любила, разом виконували домашні завдання, завжди були разом і відчували, що одне без одного не могли жити, коли закінчили школу і взяли атестати, відсвяткували банкет, я і зараз не можу зрозуміти, як ми опинились в одному ліжку, вона була в моєму житті першою і останньою жінкою, радів і відчував гордість, що я для неї був першим чоловіком. Вона завжди була проти одруження, а тому завжди зустрічались таємно. Їй не вистачило моєї ласки, а тому вона мені зрадила, я зрозумів її, навіть хотів пробачити, знову запропонував, щоб стала моєю дружиною і знаєте, що вона відповіла? « Облиш, якщо віриш в бога, ти, що не бачиш, що я хвора».

- Ви помічали її хворобу?

- Ніякої хвороби я не помічав, тільки перед фізичною близькістю часто втрачала свідомість.

- До початку чи після?

- До початку.

- Потім свідомість поверталась?

- Так поверталось під час акту, але я не вважав це за хворобу, думав, що всі жінки такі, але її слова заставили мене задуматись, хотів піти у монастир, бо іншої любові не міг уявити, про своє рішення розповів Маконі, вона подивилась на мене очима повними сліз і сказала:

- « Ти ж відчуваєш, як я тебе кохаю. Без тебе не можу жити, якщо ти підеш до монастиря, то я тебе більше ніколи не побачу, ти для мене будеш мертвим і знай, як тільки ти це зробиш, я того ж дня покінчу життя самогубством».

- Тільки одне мені скажи, чому відмовляєшся стати моєю дружиною, разом живемо, спимо також разом, а що ж тоді законне подружжя.

- А якщо я тобі зрадила, пробачиш?
- Пробачу.
- Ось чому не піду за тебе, не люблю боягузів людей в житті, я тобі тому зрадила, щоб ти мене вбив, а ти простив.
- Нічого не можу вдіяти дуже люблю тебе, це почуття сильніше за зраду.
- Не думай, що я тобі зрадила тільки з за того, щоб відчутти ласку чоловіка. Перед цим страшним кроком і після ти мені привидівся. Я люблю тільки тебе, а тому хочу своє життя присвятити тільки тобі, тільки через те, що я тебе люблю я не вийду за тебе, я ніколи не зможу стати матір'ю , я вбивця, вбила твою дитину, ти про це не знаєш, нишком від тебе це зробила.
- Добре, що було те було, це тобі також пробачу, усиновимо дитину будемо виховувати.
- Ні , ніде не зможу втекти від вчиненого гріха, свою дитину вбила, а чужу буду виховувати? Будемо, як зараз , продовжимо зустрічатись таємно, знаю мені залишилось мало жити, після моєї смерті одружись , назви дочку моїм ім'ям і цим наша любов стане вічною.
- Після цієї розмови я пропав, всі думали, що я мертвий , тільки Макона знала де я знаходжусь і приходила часто мене провідувати. Повернувся через три роки, прикинувся сліпим та ще й трохи божевільним і став жебракувати.
- Опісля спокусив чорт?
- Про якого чорта ви говорите. Під церквою тому почав жебракувати, щоб бути ближче до Макони та молитись за неї.
- Дуже важка для сприйняття історія!
- Я повністю впевнений у твоїй невинності, але відпустити тебе не можу, бо розгнівана хвороба, ще нашкодить тобі.
- Буду дуже вдячний, якщо ви припините захищати мене, бо без Макони моє життя не має сенсу, а тому вирішив покінчити життя самогубством.
- В бога не віриш? Не знаєш, що самогубством робиш крок проти бога, не виконуєш прохання Макони, вбиваєш її душу ще раз , а труп повертаєш знову в землю, та ще й, я тобі потрібен у розслідуванні, невже тебе не цікавить, справжній вбивця хто,

не хочеш його покарати.?

Так розмовляв слідчий з Ломуром, але невидимий голос говорив, що перед ним сидить вбивця, тому не враховував правильним продовжувати розмову та задав ще декілька питань:

- Де ви з Маконою зустрічались?
- Я знімаю квартиру за містом
- Ти ж говорив, що живеш під містком?
- Так маю там схованку, але тільки для очей людей, бо

сам там не ночував жодної ночі.

- А ти ховався на протязі трьох років?
- О, це довга історія. Жив у «циганів». У горах, як раз від їх я зрозумів, що таке вільне життя, від їх навчився любити природу.

- Коли Макона приходила провідувати тебе, може в неї хтось закохався, ти коли не будь про це думав?

- Це виключене. У «циганів» інші закони. Вони не підкоряються законам нашого життя.

- Де їхній табір?

- У горах близько біля мамісонового узгір'я.

- Покажеш дорогу, щоб своїми очима побачити їх табір.

- Ви ж знаєте, що вони кочове плем'я, я був у їх три роки назад, вони навіть тоді зібрались і пішли до Середньої Азії, а я повернувся назад і бачите, яке веду життя.

- Може вони повернулись і знову поставили палатки, там де ти з ними був, вони кочують, а тому чому не можуть повернутись на старе місце?

- Не виключено, але дуже рідко повертаються на старе місце, країна велика, а тому вони знаходять для себе все нові і нові красиві місця.

- Добре на сьогодні досить розмов. Не ображайся, але я повинен перевести тебе до камери, це для твоєї небезпечності та здоров'я, завтра прийду продовжимо розмову та може навіть підемо до циганів, а ти будеш провідником.

Бадрі натиснув кнопку і викликав чергового, передав йому арештованого: після зайшов до начальника поліції. Сказав, щоб доглянули за арештованим та взяли аналіз крові, щоб можна

було його порівняти з аналізом, що зробили із крові воші. Начальник поліції пообіцяв все виконати : - до завтра сказав Бадрі , попрощались і слідчий залишив відділ поліції.

Приємна вийшла розмова слідчого з «сліпим», яку ви вже прочитали, Бадрі думав, що Ломурі не освічений, а на справді не такий він вже і жебрак, Бадрі залишився приємно здивований і, якщо те , що розповів правда тоді «Він так уміє любити, що навіть можна повчитись у нього цьому» - подумав Бадрі.

Поки Бадрі розмовляв з Ломуром, Ніно та Лаша замкнули машину та пішли пройтись по вулицях міста. Лаша був замкнутий у своєму серці ні з ким розмовляти не хотів, його бажанням було залишитись на самоті, хотів залишитись на одинці зі своєю головою, Ніно навпаки хотіла розмовляти і з нетерпінням чекала, коли почне розмову юнак, але коли побачила, що він не почне розмови , почала сама:

- «Опудало», ти Ліку дуже любив?

- Що значить дуже, що любов існує різна?

- Так, я від багатьох юнаків чула, що «любов до жінки не треба піднімати вище пояса, голову треба заховати у лід, не можна підпускати до розуму».

- Шкода любов в руках таких юнаків і соромливо мені розмовляти про таке високе почуття, як любов.

- Минулої ночі ти погано спав, Лаша! Я чула, як ти стогнав і плакав , хотіла прийти до тебе, але соромно стало перед дядьком. Не переймайся Лаша, знайдеш ти свою Ліку, а якщо і не знайдеш я тобі дам не меншу дружбу. Хочу мати такого , як ти, вірного в відданого любові, товариша.

- Ніно, правда, я фізично порівнюю тебе з Лікою, але душею ні . Ми любили одне одного справжньою дитячою любов'ю , а та любов про яку ти, зі мною розмовляєш , викликана жалістю до мене, тобі просто шкода мене, хочеш полегшити мої страждання своєю видуманою любов'ю. Любов між нами буде такою ж, як комп'ютерна. Ти мабуть чула про любов, яка є примарною. За допомогою комп'ютерної програми можеш одержати будь – яке задоволення , для цього вистачить тільки одягти на себе спеціальний пристрій, який з'єднаний

з комп'ютером. Увімкнути комп'ютер і перенесешся до світу пристрастей. Правда такий кіборг – секс викликає в людині шок, навіть вбиває, але чим більше смертей, тим більший інтерес викликає такого типу секс, наша любов прямо така комп'ютерна і буде, я усім своїм почуттям буду з Лікою, а ти для мене будеш комп'ютерною і більше нічого.

- Ти не будеш відноситись до мене так суворо, коли в мені побачиш любов, яка сильніша за комп'ютерну.

- Можливо і побачу в тобі любов сильнішу за комп'ютерну, але я впевнений, що ні в жодній жінці не зможу знайти любов сильнішу ніж Лікіна, твоє почуття це дводенного захоплення і шкоди результат, воно скоро розвіється і, що залишиться? Любов, яка побудована на співчутті? Я не хочу, щоб мене жаліли, коли мене жаліють, аж по тілу пересмикує, мені здається, що все це несправжнє, як привид. Замість того, щоб дати мені підтримку та протягти руку допомоги, дали мені кличку «опудало». Їх співчуття таке ж, як вчинок дитини, яка розоре пташине гніздо, поб'є яйця, а потім жаліє про скоєне...

- Невже любов'ю не можна назвати те, що я і мій дядько тобі допомагаємо та співчуваємо?

- Твій дядько так! А ось у тобі бачу тільки романтичну захопленість.

- Ну добре, я змушу тебе забути Ліку, змушу відчувати справжню любов, клянусь, бо в іншому разі, як і Ліка, я також зникну, тільки по своїй волі.

- Чому в тобі зародилось це почуття, невже ти не зустрічала юнаків, кращих за мене? З дачами, автомобілями, що у батьків один, красивих, як кінь, здорових і сильних, як віл, працьовитого і м'якого, як осел, освіченого, все буде робити для сім'ї? Чому не можеш полюбити, невже хтось скаже ні такій любові? Я, як можу погодитись, що можу тобі дати, у мене нічого того не має, про, що я говорив вище?

- Правда твоє, ти, не маєш ніякого матеріального багатства, але ти можеш самовіддано любити.

- А якщо ця відданість тобі не належить?

- Повинна знайти, вкрасти, щоб вона стала моєю.

Бадрі несподівано підійшов до пари, яка прогулювалась, одразу припинили розмову та обоє почервоніли від сорому. Як ви думаете від слідчого заховається те, від чого вони потрапили до незручного положення? Нічого не сказав, тільки тиха посмішка на лівій щоці, що зробила ямку, про все розповіла і, щоб вивести молодь з такого становища сказав:

- Так, вже дві справи зробив.
- Які справи, швидко відчитайся!
- Заарештував жебрака і після багатьох спроб, почав розповідати.
- Як ви думаете винен?
- Завтра його аналіз крові порівняю з аналізом крові «воші», тоді і буду знати правильну відповідь.
- А друга справа?
- Друга справа стосується кохання, поки нічого не скажу збережу у таємниці.
- Молодець дядьку, в любові всі віки покірні, наполягай, існують жінки, яким подобаються чоловіки у віці.

Бадрі і правда засміявся, сказані від серця слова молодій дівчини розворушили в ньому, щось таке, що до цього часу спало, і чомусь згадав про Тамуну - «Гарна дівчина» - подумав, але вона зовсім молода.

«І що, може і їй подобаються чоловіки у віці». В серці пробігли слова Ніно. На другий день Бадрі зранку пішов до відділу поліції. Начальник поліції вже був на місці, не питаючи дозволу, одразу зайшов до кабінету.

- Доброго ранку, але сьогодні для вас радісної новини не має, бо Ломурі Арабулі кров і кров «воші» не співпали,- сказав начальник поліції Бадрі Чохелс.

- А хто вам сказав, що ця новина для мене не радісна? Ви мене і правда дуже порадували, моя місія не арештувати людину, а в тому, щоб знайти справжнього злочинця.

- Так, спочатку виявити, а потім знешкодити,- поправив начальник поліції сказане слідчим.

- Я буду в тій же кімнаті, що і учора. Викличте, звинуваченого – не чекаючи відповіді начальника вийшов

з кабінету, через деякий час привели Ломурі Арабулі, в його житті одна ніч перевернула все з ніг на голову, волосся на бороді знову дипком, очі заплакані та припухлі, почервонілі, в погляді іскри помсти можна було прочитати.

- Сідайте! – показав на крісло.

Ломурі навіть не привітавшись без слів сів у крісло.

- Знаєте для чого я вас визвав? – люб'язно спитав слідчий.

- Знаю! Учора взяли кров, а сьогодні якусь справу мені припушите і похрестите у вбивці, кому сподобається, що у місті скитаються жебраки, думаю, що почалась чистка міста, але можна було б не звинувачувати мене у вбивстві коханої людини, невже не можна було знайти якусь іншу справу, щоб моє ім'я залишилось чистим і одразу приговорили б до розстрілу, щоб не страждав я у цьому пеклі?

- Чого ти маєш таку думку про правосуддя, ніби ми зацікавлені у ізоляції людей, а не покаранням злочинців?

- Я так не думаю, внутрішній голос людини підказує, що людина, яка нічого не робить для країни, лишня для суспільства і її треба вчасно усунути. Це закон природи. Ви коли не будь бачили бджолину сім'ю – рій, перед входом завжди є декілька мертвих бджіл, яких пасічники називають трутні. Робочі бджоли їх вбивають, значить нікому не потрібен безробітній вдома, а тому виганяють з дому. Це тільки один із прикладів, а в природі таких прикладів безліч.

- Помиляєтесь! Бог тому і наділив людину розумом, щоб вона відрізнялась від комах та тварин.

- Відрізняються, але приклади комах та тварин строго використовують.

- Нічого не може зрозуміти, невже не можете мати правильну думку про суспільство, ваше знищення навіть на розум не приходить суспільству, це факт, якщо взяли кров і відбитки пальців це звичайне явище. У кожного громадянина в паспорті повинна бути відмітка про його групу крові, щоб під час нещасного випадку вчасно була надана допомога потерпілому.

- Так, так, більше не мають іншої справи, ви тільки про те

і думаєте, як спасти потерпілого.

- Ви здаєтесь освіченою людиною, але з втраченою вірою до суспільства, гірший від тих бджіл, яких щойно ви описували, невже не були добрими ті люди, які під час побирання, підтримували і давали тобі харчі? Чому так швидко забув їх повагу?

- Вони всі, як і я жебраки, а тому і жаліють.

- Серед людей жебрак нічого не значить, Бурті – Чіно, який заснував монгольське царство виховав вовк, потім він правив сильною державою.

- Після. Ти порівнюєш вовка з людиною? Нещасний вовк!

Бадрі засміявся, задумався, почав шукати вихід, як повернути людину, яка втратила віру в суспільство і наче вже найшов:

- Ти просиш милостиню під церквою, завжди допомагав бог і коли не будь був зневірений в людях, якщо був бог дає тобі відповідь? « Люби свого ближнього, як самого себе і свого ворога, як свого ближнього » - вчить нас Всевишній.

- Так спробував але :

- “ Сіяв зло бог карав,

Сію добро, карає навіщо?

Якщо раніше темною камера

Сьогодні темна моя каторга”.

- Ти знаєш, надоїла мені твоя філософія. Двері відчинені, йди з відси. Як хочеш так і живи. Я буду здалеку спостерігати, як ти, будеш ходити відсічений від бога та суспільства.

У Ломура розширились очі, а потім тихо – тихо наповнились слізьми і не захотів давати відповідь, Бадрі помітив, що цією дорогою доб'ється перемоги, ще більше почав наполягати:

- Чого ти чекаєш, вставай та йди, якщо тобі кажуть! – суровим голосом сказав слідчий.

- Ніде я не піду, коли ви підете, тоді і я піду, а до того завжди буду з вами, поки не знайдемо справжнього вбивцю Макони! – категорично промовив Ломурі.

Бадрі посміхнувся, що хотів отримав, а тому повів розмову, зовсім іншим шляхом, добре знав, що компліменти приємно слухати не тільки жінкам, а і пробуджує у чоловіків клітини

мозку, які сплять.

- Ти не віруючий, хлопче! Не ображайся, що назвав тебе хлопцем, ти здаєшся освіченою людиною, де і коли ти здобув сховану освіту, яку ти використовуєш, коли це потрібно?

Ломурі і правда сподобалась товариським тоном сказана похвала, ніби підкріс, захитався у кріслі, випрямився і не задумуючись промовив:

- Три роки, жив у таборі циган, добре вивчив їхню мову, якщо у мене є, щось позитивне, то це завдяки їм...

- На мові, якої країни вони розмовляють і хто їх предки?

- У циган велика історія. Ми грузини гордимось своїм минулим, але пробачте, у циган сама стара історія походження людства, серед усього світу і одним змахом руки це не брати до уваги не можна.

- Із задоволенням послухаю, я не поспішаю, та ще й інтуїція мені підказує, що вбивця серед їх.

- Я вдячний вам, що ви мене залишили у камері, у мене був час подумати і прийняти розумне рішення. Коли я вирішив покинути табір циган, вони вже були готові йти до Середньої Азії, їх вожак готував коня і нишком дивився на Макону, Макона також дивилась на нього, наче говорила: «Ми ще зустрінемось». Я спіймав їхні погляди і вони від сорому та неприємного становища закрили очі. Вони пішли, ми залишились це було і все. Треба було і нам йти з ними. Скільки вони мене прохали, а я не послухав їх прохання. Якщо мене відпустите, правда піду до їх, може навіть знайду вбивцю Макони. Не виняток, що може навіть назавжди залишусь там жити, хто знає, як повернеться життя. О, і правда ви спитали мене на мові якої держави розмовляють цигани! Їх походження та коріння належить до Північної Індії і розмовляють на староіндійській античній мові.

- Що це за мова, про таку розмовну мову вперше чую.

- Звідки дізнаєшся, розмовних мов дуже багато у світі, на сьогоднішній день їх нараховується 5651. І це навіть не враховуючи діалектів, данні тільки з офіційних державних розмовних мов. Звідки одна з мов староіндійська антична

мова, так точно як грузинська, яка має свою державний статус і письменність.

- Як, у циганів є своя письменність?

- Я жив з ними три роки і можу з впевненістю сказати, що знаю більше ніж треба було, стільки скільки самі цигани, так як усі таємниці знає «мати табору», а вона вважала себе моєю матір'ю ...

- Те, що вони мають «вожака табору» знав. Але, що «мати табору» вперше чую.

- «Мати табору» користується більшими привілеями. Вона може зняти вожака, покарати його і призначити нового, «матір табору» вибирає увесь табір. Її поважають. Те, що вони до сьогоднішнього дня зберегли мову, письменність та ідеали віри, за всім цим стоїть «мати табору», все зберігається завдяки їй. З іншого боку багато чого вони навчаються з культури тих людей з якими спілкуються. З давніх часів пам'ятають свої старі традиції, організацію табору, інтелект вожака, авторитет матері табору. У їх розвинена правління табором за допомогою старих обрядів. Вони володіють будь – якою професією, мають музичні здібності, жінки дуже добре гадають і нехай ніхто не говорить, що вони нічого не бачать. Чоловіки зайняті майстерністю та крадіжками. Частіше за все крадуть коней. Ведуть кочовий спосіб життя, в основному живуть в палатках, безсильних вбивають і там же ховають де живуть. Ось і все. Ще цікавить, що не будь?

- Звідки їхнє погодження, чого ведуть кочовий спосіб життя, мене, як слідчого цікавить, гени їх походження.

- О-о, це вже інша довга історія, не дуже цікава, щоб її слухати і не може бути цікавим таке минуле.

- Я вже сказав, що в таборі вбивця, а тому про їх все повинен знати, ворога не переможеш, якщо не знаєш, як з ним боротись, а тому я повинен знати їх слабкі і сильні місця.

- Близько 3500 років до нашої ери, індійське циганське царство «Мохенджо – діро», було сильним технічним центром цивілізації, я говорю було, а не говорю, що мені сказали. Тому, що «мати табору» із покоління в покоління традиційно передає

минуле своєї нації без усяких прикрас. «Махенджо – діро» було розвинене царство з багатопверховими будинками, скверами , з фонтанами та садами, життя там цвіло в процвітало, поки не стався вибух атомної бомби. Сучасні вчені цей вибух пов'язують із знищенням Атлантиди. За результатами археологічних розкопок , які знайшли обвуглене каміння, довели, що це був атомний вибух. Навіть були знайдені сліди радіаційного зараження, що воно точне таке, як і після трагедії в Хіросімі та Нагасакі , ще це доводить старі індійські писання «Махабхарата» , дата його написання збігається з датою катастрофи.

- Цигани завжди добре знали і могли побачити наперед майбутнє, а тому вона наперед передвістили цю катастрофу. А тому, більша їх частина покинула «Махенджо діро» сховались у горах, інші хто не вірив залишились і загинули. Трохи пізніше на табір циган напали інші кочові табори раджупта, в боротьбі раджупта табір отримав поразку. Але цигани, які залишились живими, були гордовиті та, щоб не потрапити у рабство пішли шукати собі іншу Батьківщину. Так вони і розповсюдились у всьому світі, себе зараз називають «Ромале – чавес», що походить від індійського бога Рама, вони називають себе його дітьми.

- Цигани зацікавлені в пошуках нового , наділені здібностями зберігати таємниці. В основному кочовий спосіб життя ведуть тому, що бояться ще однієї атомної катастрофи, яку перенесли «Махенджо – Діро» , знаєте мабуть, що налякана собака і на місяць гавкає.

- Боже упаси нас від атомної війни та від катастрофи подібної до «Махенджо – Діро», але я не думаю, що це нам загрожує.

- Ви так думаєте? Але і атомна катастрофа «Махенджо – Діро» , сталась із за необережності. Сьогодні у світі, існує дуже багато атомної вибухівки, що можуть Землю розірвати на кусочки, невже не було вибухів подібних до «Махенджо – Діро»? В Японії 1981 році аварія на атомній електростанції, опромінення отримало 59 робітників і берег моря було зараження радіаційними частинами, в Німеччині , стався вибух на території компанії « Бадіш Анал – фабрика», повністю

було знищено сам завод, також два села, які знаходились близько заводу, а місто Опаю перетворилось на руїни. Загибло 500 та отримали поранення близько мільйону чоловік. В 1957 році стався вибух на схованці атомних відходів, в наслідок якого було забруднено від радіації 13 озер, а тридцять міст зникли зовсім з карти Радянського Союзу, тисячі людей загинули, а сотні тисяч отримали поранення. Про ці катастрофи ніхто нічого не знає до сьогоднішнього дня, бо ця інформація засекречена. Що насправді сталося на Чорнобильській АС? Якщо цікавить розповідь? Чи знаєте, що вибух на хімічному заводі в Індії «Юніон Карботі» вважається одним із самих сильних у двадцятому столітті. Скажу навіть, що передбачають: - 2011 році станеться страшна катастрофа на атомній станції в Японії...

- Добре, досить вже стільки спогадів про трагедії, ти краще скажи мені цю освіту отримав у циган?

- В основному у їх останнє самоосвіта, але головне в тому, що вчені порушили гармонію Землі і, якщо не зупиняться, то наша планета загине. Розповідь одну дуже цікаву новину, про яку чув таємно від «матері табору»:

- Наш табір стояв між Абхазією та Чхалта хребтом, неподалік, десь один день ходу знаходився Марухин грозовий перевал. Під час другої світової війни, німці там мали військовий аеропорт. Недалеко від того місця є озеро, з чистою, як сльоза водою, саме в це озеро німці втопили всю свою техніку після того, як залишили Кавказ, але, що саме цікаве, щоб потрапити до озера та перекинути туди техніку потрібно було добре знати місцевість та мати її карту. З цією метою німці створили групу з семи чоловік, які натрапили на повністю закутану в туман гору. Навколо були покриті снігом вершини. Зацікавились і вирішили підійти ближче, але гора було звичайною, а туман виходив з перевалу. Німці один за другим після довгих труднощів все ж спустились вниз і побачили близько десяти квадратних кілометрів низовину, з чотирьох сторін прилягали гори, із гір витікали гарячі струмки, низовина була вкрита тисячами різноманітних квітів. Тепле повітря піднімалось уверх і коли діставалось до вершин, що були вкриті снігом

перетворювалось на туман, а тому це місце залишалось для усіх невидимим, якби не «мати табору» для мене також залишилось би невідомим її існування.

- Звідки дізналась «мати табору» про існування, так назвемо «туманної гори» ?

- Я думаю вона там була, але нікому ніколи про це не розповідає. Ця гора знаходиться точно в тому місці, яке дуже любить «мати табору» , а тому завжди спостерігає за «туманною горою», яка знаходиться напроти, наче чекає з відти якогось дива.

- Із слів «матері табору» ті сім німців відмітили на своїх картах це дивовижне природне місце, описали з усіма подробицями і доклали Канару, як розповідають Канар своїми очима усе перевірів, сподобалось і за згодою з Фюрером , там внизу на полонині вирішив побудувати місто. Побудував, посилив там декілька видатних людей Німеччини та відомих вчених , навіть проклали туди автомобільну дорогу, але «мати табору» не знає з якого тунелю. У німців побудовано величезний атомний завод і нескінченний запас атомних бомб, існує карта міста, але ніхто про неї не знає, велика небезпека ховається серед чотирьох гір. Я і «мати табору» часто спостерігали за туманною горою... Красу її не можна описати тим більше на фоні зоряного неба, часто помічали, як із туману з'являється вогняний м'яч . Я сам багато разів бачив яскраве зелене світло , яке виходило. Яке ми називаємо кораблем інопланетян. Ніякі інопланетяни не існують, а їх тарілка піднімається точно з цього перевалу.

- Ти або божевільний, або хочеш мене звести з розуму своєю фантазією. Думаю, що про летючі тарілки та зв'язок з іншими планетами, було згадано ще до нашої ери, один з таких Олександр Македонський , який описував про це, зараз ти мені доводиш, немов тільки вчора створили німці.

- Не буду відмовлятися від того, що до нашої ери Земля мала зв'язок з розвиненою, цивілізованою планетою, але ця цивілізація знищила сама себе. Вона називалась «Фаетон» , залишки від їх і сьогодні літають в атмосфері, а також після

їхнього знищення декілька століть припинились розмови про летючі тарілки та інопланетян, цю версію використали німці і на підставі описання летючих об'єктів до нашої ери, уже в наші часи створили нові, які з метою випробувань розгулюють над усіма куточками Землі.

- Добре, в це повірю. Але , як пояснити те, що екіпаж деяких летючих об'єктів сягає трьох метрів, а деяких ліліпути. Як, я, знаю німці не ліліпути, і не три метрові.

Ломур посміхнувся із – за наївності Бадрі і відповів на питання:

- На вашу думку скільки цивілізованих планет готують рейди на Землю? Одна планета ліліпутів, а інша три метрових героїв? Ці обидві версії помилкові, екіпажі літаючих об'єктів , е роботи, які зовні схожі на людей, так саме на звичайних людей. Точно створені на подобу людини.

- Якщо твоя версія хоч трошки схожа на правду, значить світові агенти зможуть потрапити до міста «туманної гори»?

- Ні не зможуть, так як вони роботи, то не знають програми людини . Вони виконують тільки свою комп'ютерну програму, потрапити туди або звідти вийти не може жива істота.

- В решті решт, якщо світу загрожує катастрофа з міста «туманної гори», можна її бомбити з повітря?

- Але цим прискорять світову катастрофу. Повторюю там стільки атомної зброї , що набагато перевищує запас усього світу, ви можете уявити собі вибух величезної енергії разом, що вона зробить з Землею. Як розлетиться вона в атмосфері, наче фаєтони?

- Але , що ми можемо зробити? – сказав слідчий розгублено.

- Ми, нічого. Над цим питанням нехай міркують вчені. Катастрофа станеться і без «туманної гори» , якщо людство не повернеться до правильного життя, якщо не знищить вбивства, війни, проституцію, гордовитість, заздрість, ненаситність та інше подібне до цього. Ми самі знищимо світ. В Російській Академії наук , в об'єднаному інституті по вивченню фізики Землі проведені обстеження показали, що поверхня нашої

планети кожного дня зростає на два кубічних кілометри, до цього не були зареєстровані такі показники, такі зміни чим викликані вчені не можуть пояснити.

- Американці на Гавайських островах у корі Землі виявили тріщину, її вивчення заставило здригнутись усьому світу, тріщина із суші переходить до води і зникає, так сягає аж до Північного Льодовитого океану, розміри збільшуються кожного дня, ширина досягла декілька десятків метрів, глибину поміряти не можливо. Вчені провели розрахунки і виявили, що Земля стала легшою у тисячу разів в порівнянні з тим, що було розраховано раніше, це полегшення вчені пояснюють тим, що Земля стала майже пустою із середини і ця пустота займає сферу товщиною майже сто кілометрів, згадаємо Біблію, яка говорить про те, що пекло знаходиться саме в надрах Землі – де страждають душі грішників. Тріщина на Гавайях перший тривожний дзвінок, атомний вибух може прискорити розширення цієї тріщини і Земля лопне, як фаєтон, а її обломки будуть літати між Марсом та Юпітером...

- Досить, почала боліти голова від цих розмов. Я вже іншими очима дивлюсь на світ. Краще скажи де знаходиться «туманна гора» і закінчимо на цьому розмову.

- «Туманна гора» знаходиться між Абхазією та Чхалта хребтом, на правому березі річки Ацкарі за горою, там стояв наш табір, а тому вдень чи вночі завжди з задоволенням дивився.

- Дорога звідки веде?

- Можна зайти із Абхазії, але з Росії краще, з боку перевалу Марухі, не дуже далеко.

- А чому з Росії краще заходити?

- Дорога краща, а з боку Абхазії навіть конем важко буде...

- Якщо підемо, будеш провідником?

- Із задоволенням!

- Візьмемо коней в оренду, чи поїдемо автомобілем?

- Ні те, ні друге. Автомобілем доїдемо тільки до Абхазії, потім візьмемо в оренду одного коня, щоб не нести на собі палатки та продовольство і підемо тихо – тихо пішки. Будемо

насолоджуватись рідкісною красою природи.

- Добре, йди, приготуйся, завтра вранці зачекай на автостоянці.

- Не встигнемо приготуватись, палатки треба купити, продукти харчування ,а ще безліч дрібниць знадобиться.

- Про це , я, подбаю. Ти там зачекай де тобі сказано.

- Ну тоді добре. Я тільки візьму гітару.

- Якщо тобі до співу, бери.

- Ні не до співу, але і плач також може співати.

- Цигани навчили?

- Я ж говорив, усе , що в мені добре від їх.

Вони разом вийшли з кабінету, Бадрі доклав начальнику поліції про хід слідства : - « Я заберу звинуваченого» - сказав і попрощався . Поки Ломур діставав своїми філософськими розмовами, в цей час Лаша був ще у гіршому становищі ніж Бадрі.

- «опудало» у людини тому більш розвинений розум ніж у тварин, щоб людина могла перенести нещастя,- сказала Ніно Лаші і сіла поряд.

- Залиш мене у спокої, заради бога, ні про що я не переживаю, як хоче бог так усі і живуть, а я, що виняток? Або бог буде моїм господарем, або сатана. А ти, обіцяєш самовідданість, тоді хто ти, янгол чи чорт?

- Якщо ти, до цього часу не зрозумів , хто я, тоді добре йдуть твої справи.

- Добре! Мені лише не вистачає коня, а то я же вирішив бути Таріелом , який шукає свою Нестан – Дареджан.

- Жарт, надається людині без усяких перешкод і зовсім не турбує, але є найкращим способом, якщо ти навіть не освічений, схвати за ним цей недолік. Людина , якій пропонують допомогу , щоб зберегти життя, не повинна відмовлятися від такої пропозиції. Правда у жінок головний мозок на двісті грамів легше ніж у чоловіків, але жінки мають здатність використовувати свою праву половину мозку для інтуїції, гіпнозу, уяви, чого позбавлені чоловіки, а тому жіноча думка у відносинах з невидимим світом, являється єдиною

мовою, ось чому треба прислухатись до її порад?

- А ти можеш дати пораду самій собі? Я поки не знайду ліку і не дізнаюсь в якому вона становищі, ніякого рішення прийняти не зможу, краще ніж я собі сам, мені ніхто нічого порадить не зможе.

- Я не знаю віриш чи ні, але мене також турбує доля Ліки, і перед богом клянусь, що поки я жива завжди допоможу в її пошуках, але якщо цей крок для тебе буде небезпечним, я тобі помішаю.

- Врешті решт, хто ти така, що контролюєш кожен мій крок.

- Дурню, ти цього навіть тоді не зрозумієш, коли...

- Коли що, закінчи своє слово!

- Коли що, у жінок є дуже велика сила. Бог разом з недоліками жінці дав силу «хитрості лисиці» і тому, якщо вона задумала чоловік завжди програє, тому що ви, як сильна половина людства, безсильні перед слабкою половиною.

- Я один сильний чоловік перед усіма.

- Побачимо хто переможе:

«Я не буду дотримуватись магії Медеї.

Не прокляну дзвонами Мцхети»...

- Прокляни, більше за це не зможеш зробити: «Тому що плачу я цар Лір, Лір усіма покинутий»...

- Молодість це добре, бо від неї можна відчутти і поезію, і любов, - але і зараз не проснулись їх почуття, бо знову помішав Бадрі.

- Як ваші справи, молоді люди, - спитав Бадрі, як тільки зайшов до кімнати, Ніно і Лашу.

- Наші справи не дуже добре просуваються, але більше нас цікавить твоя справа, як пройшло слідство з підозрюваним? - спитала Ніно.

- Зпідозрюваним слідство закінчено, завтра він буде нашим провідником у горах Абхазії. До Сухумі доїдемо автомобілем, а там візьмемо в оренду коня. На нього навантажимо палатки, продукти харчування та інший інвентар, що нам знадобиться і візьмемо курс на стоянку циганського табору. Ніно дуже

зраділа, коли згадали про коня,- оце розумію,- точно про коня і мріяв «опудало», зараз стане справжнім Таріелом, хто знає, може Ліку; Нестан- Дареджані знайде.

На другий день вранці Бадрі зупинив машину , коло автостоянки міста Галі. Там на їх вже чекав Ломурі, на плечі висіла гітара, наче був Дін Рід, весело йшов по обочині дороги до автомобіля. Бадрі помітив, що він без дозволу відкрив двері заднього салону машини та сів на задне сидіння, тихим ходом рушили з місця і поїхали по дорозі на Абхазію. Через декілька годин на автостоянці купили продукти харчування і орендували коня, були готові до виходу.

- Зачекайте одну хвилину,- сказав Ломурі і не дочекавшись відповіді десь зник, через декілька хвилин повернувся на плечі мав віршовку близько двісті метрів довжиною – це обов'язково для тих хто йде в гори! – сказав і додав ще вантажу коневі.

Вирушили по дорозі – « Я тільки говорю дорога, а то яка там дорога , так вузька стежка»... Але молодь цю подорож вважали туристичним походом і весело із сміхом йшли по стежці. Красива природа Грузії, подорожній може навіть не налюбуватись цими дивовижними місцями. Важко за допомогою ручки передати та описати цю красу, як бореться армія форелі проти стрімкого гірського потоку, там не має автодороги, подорожній також рідкість, багато звірів, із схованки спостерігаю, як стає на задні лапи ведмідь, починає трусити дику сливу, потім своїм ричанням гукає медвежа.

Налягли сутінки. Подорожні знайшли рівне місце і розбили палатки. Ніч в горах не менш красива за день, небо усіяне зірками запрошувало подорожніх покинути земну красу та прогулятись серед зірок, місяць ще знаходився на засніженій вершині гори і не поспішав прибавляти світло, щоб освітити Землю. Ломур дивився на місяць не кліпаючи очима і ледь чутно промовив:

- Хочеш я розповім, як впливає місяць на Землю та кожную людину?

- Розповідай, Ломуре , розповідай, це мабуть навчився від циган - підбадьорив його Бадрі.

- Мудрість циган , не фантазія. Цю мудрість вони придбали за сотні років свого скитання, а також минулих цивілізацій досвіт увібрали в себе.

- Ну про що говорити, якщо «туманну гору» прийняли, як реальність, яку ми не бачили і навіть нічого не чули про неї , місяць як приймемо, коли він для нас не доступний?

- Ні , можете не вірити , що місяць освічує людської душі таємну глибину, цигани зажди гадали в повний місяць і вірили, що їх предки за допомогою місячного світла передадуть прогнозування загибелі країни, цигани і зараз на місячному світлі готують спеціальний напій, який лікує і робить людину молодшою. Цигани повний місяць зустрічають з повним стаканом горілки. Задумують бажання і на цілу ніч залишають стакан на вулиці, вранці повторюють бажання і заряджену місячним світлом горілку випивають, бажання завжди збувається, я також спробував таке і не говорю , а доводжу, що бажання здійснюється.

- Ну якщо так, ти ж любив Макону, чого не загадав бажання одружитись з нею ? – спитав слідчий.

- Тому не задумав, що Макона не хотіла одруження, а я не хотів, щоб вона полюбила мене під впливом місячного світла.

«Опудало» нишком подивився на Ніно і моргнув їй оком, тільки для їх цей погляд був зрозумілий. « Ви вже мабуть зрозуміли, що місячне світло впливає на людей» - продовжував свою філософську думку Ломур – але це ще нічого, якщо наприклад тричі поклонись повному місяцю , то будеш збереженим від небезпеки до наступного нового місяця, або якщо в ці дні одружишся то буде щасливим життя подружжя.

Ніно подивилась на «опудала» і прошепотіла: - « Повний місяць». «Опудало» нишком посміхнувся .

- Я можу, ще багато чого розповідати про місяць, що знають грузинські люди і на що мають надію, ви також знаєте, що американський астронавт, що приземлився на місяць в 1970 році та взяв землю на аналіз, але не всі знають, що внаслідок цього стався здвиг в обертанні місяця, а пиляка з місяця рознеслась у космосі. За останні п'ять років на 512 кілометрів

зменшився діаметр нашого природного супутника. Якщо так продовжиться, то в 2025 році місяць не буде видно із Землі, а тому зрозуміло, що зникнення місяця нічого доброго не принесе для Землі. Без його впливу ствол Землі стане нестійким і якщо розірветься невидима нитка притягнення та впливу, знищення однієї планети понесе за собою катастрофу іншої.

- Досить , достатньо, ти і твої цигани , то знаходять тріщину, то невидимі нитки притягнення планет, якщо тебе послухати, то не треба і жити,- сказав Бадрі.

- Я тільки розповідаю, а ваша справа послухаєте чи ні. Один суддя виніс вирок в'язню, який сказав:- « Так себе поведу, як ти скажеш» - бо не хотів вірити у вирок судді, але прийшлося повірити.

- Знаєш, що я тобі скажу, Ломур ? В одному дур домі , мали божевільного, який був зв'язаний гамівною сорочкою , бо завжди повторював одне і теж: « Загибель Землі коли станеться треба розрахувати час і день». Лікарі злякались, що і справді розрахує, а тому зв'язали. Дивись, щоб з тобою не сталось такого.

- Якщо вони не вірили божевільному, чому зв'язали? Може він був таким божевільним, як наприклад Монте – Крісто, якого вважали божевільним в ніхто не вірив в його багатства. Добре, досить, а то ми дуже поглибились, давайте краще заспіваємо,- сказав Ломур і взяв гітару. Під час гри переносив гітару на спину, але не мелодія не припинялась. В кінці сподобався його голос слухачам:

« Закриті для мене двері перед Престолом Святим,
Сиджу на поручнях сходин церкви,
Не замовкає душ шепіт навколо
На цвинтарі разом зі мною святкують.»
Аплудисментами нагородили «співака» ,
який увійшов до азарту і продовжував:
«Ти милостивий, а милість це добро
Чому прикрив для грішника ворота раю,
Якщо прощаєш винного, то це не милість,
Доброта Бога, щоб грішнику простить.»

Знову аплодували, Ломурі положив гітару під березу,- іще, ще , що не будь нам заспівай, прохала Ніно, але він більше не збирався співати.

- Давайте будемо вечеряти, бо мене вже дратує аромат шашлику, потім ляжемо спати, бо нам ще далеко йти, якщо не будемо добре відпочивати, швидко виб'ємось із сил і не зможемо продовжувати дорогу і ганьба нам тоді.

- Ну і що, не зможемо йти, краще за це місце , де зможемо знайти? Залишимося тут, а коли набридне, тоді і підемо,- сказала Ніно.

- Перед вечерею заспівай ще одну , нехай стане зв'язком до бога і нехай нам простить наші гріхи,- сказав Бадрі.

Ломурі знову взяв гітару. Спочатку почулись циганська мелодія, а потім перейшов на грузинську:

« Як мене не простило сльозисте життя,
Не простить також , я думаю тебе,
Ти наказав мені, простити грішника,
Нехай же Бог тобі простить твої гріхи.»

Сміх і аплодисменти перемішались між собою. Насправді була дивовижна пісня в горах, наче не один чоловік виконував, а співала вся естрада, виконуючи невідомі мелодії, які ніколи не слухали людські вуха.

- Було дуже гарно, правда гарно, господар такого таланту, як міг почати жебракувати? Насправді заарештую і посаджу до в'язниці. За приховування мелодій – пожартував Бадрі і рукою постукав по плечі.

- Це майже нічого в порівнянні з тими піснями, які я і Макона виконували разом. Обдаровані музичними здібностями цигани також дивувались моїм пісням. Але зараз моя пісня , це пісня одного жебрака, який не має віри і не боїться пекла.

- Не турбуйся Ломурі, своїми піснями ти здобудеш вічність, в цій справі я тобі допоможу, на золотій медалі, якою Вена нагородила Ніколо Паганіні , був такий напис: « ноти зникають, тільки величність вічна » і хто знає, може і ти, як Паганіні здобудеш увіковічення,- сказав Бадрі і поніс до столу, який накрила з усім серцем Ніно, жарені на ліщинових

паличках шашлики. Повечеряли, місяць сховався за західну гору, а в повітрі почало відчуватись запах світанку. Як і домовились після вечері пішли спати, кожен до своєї палатки, а Ломурі залишився на охороні.

Сонце встало раніше за подорожніх, які були втомлені від безсонної ночі, першим проснувся Бадрі, вийшов із своєї палатки і не зміг здержати сміху, коли побачив охоронця, який хропив між ногами коня, потім розбудив Ніно і Лашу, щоб показати, який охоронець із Ломурі.

- Облиш, нехай спить він краще знає свою справу, кінь кращий охоронець ніж людина,- сказав Бадрі, але ці слова, хоч і були сказані тихо, дійшли до вух Ломурі, про якого думали, що спить, Ломурі чесно виконав свій «почесний» обов'язок охоронця.

З сміхом і жартами зняли табір і щасливі спустились до струмка.

- Навіщо вам річка, роси не досить? – крикнув Ломурі і повалився на росяне, наче килим розстелене, поле, довго качався, зробив різноманітну зарядку, тіло змочив росою. Втомився, потім прямо з берега зробив стрибок прямо водoverть струмка похлюпався, виліз, витерся і бадьоро сказав:

- «наказую продовжити дорогу».

Усі трое здивовано дивились на Ломурі. Захоплений ним Бадрі промовив:

- Сліпий і жебрак невже: ти молодий чоловік, «опудало» повтори – сказав Лаші.

- Повторення, я вмираю зо сміху, поки не зійде сонце добре, навіть не вмюсь, дивіться звідки тече струмок? – підняв руку і показав на засніжену вершину, усі подивились на засніжену вершину, яка блистіла під променями сонця. Насправді у кожного своя краса строга і недосяжна, вершина здалеку дивиться з такою чистотою, що не можеш діждатись, коли вже станеш ногою на її найвищу точку, навіть якщо це буде коштувати життя.

- Коли говорять про рай, - це тут,- з ніжністю промовила Ніно.

- Це природна краса, але невже не бачила штучно створену красу? Чого стоїть тільки, коли спостерігаєш за людиною, яка купається у росі. Ні цього не можна намалювати, це потрібно відчутти – сказав слідчий.

- Ні, не хочу я такої краси вдень жарко, вночі холодно.

- А якщо знайдеш Ліку і вона вирішить тут залишитись жити? – спитала Ніно.

- Тоді залишись! Ой Ліка, Ліка ! Де вона зараз! – зітхнув Лаша.

Легенько поснідали і почали підйом вгору, небезпека завжди поряд з людиною, тим більше зі слідчим. Але найкраще, якщо ми прийдемо туди, де підказує інтуїція детектива і де на його думку може бути злочинець, а тому цей маленький небезпечний день швиденько закінчимо і поглянемо на короткий сюжет ночі.

Стемніло, розбили табір, поставили палатки, Ломурі знову подивився на небо і сказав:

- Чим вище ми піднімаємось, тим ближче стає небо з його безкінечністю і тим світліше видно помилковий світ, бачиш Венеру?

- Ти, придивись уважніше, може і Ліку там побачиш! – із сміхом сказала Ніно.

- Облиш ,а то скине, якусь із планет, цей учень циган і загинемо усі – сказав Лаша, Бадрі весело засміявся, сам Ломурі також засміявся, але ніби ображений промовив :

- Смійтесь, смійтесь ви самі побачите ,якщо не зіткнеться!

- О-о, сказав же, давай тільки вночі не роби цього, приведи нас на рівне місце у футбол пограємо.

- Футбол до чого тут?

- І правда, м'яча також не маємо, та ще й загубимо десь у лісі.

Ломурі зрозумів, що насміхаються з нього і замовк. Почали прохати: - заспівай що не будь. Але Ломурі відмовив, пояснюючи тим,що минулу ніч не спав та хоче відпочити. Охороняти табір вночі доручили Лаші, всі розійшлись по своїх палатках. Десь близько опівночі почувся страшенний крик

Лаші, Бадрі вискочив із своєї палатки з пістолетом в руках. Ломурі держав вірьовку в руках, щоб зв'язати « противника » . Ніно сховалась за спиною свого дядька , але нічого страшного не було видно, тільки Лаша, подібно до Ломурі, хотів заснути між ніг коня, але кінь наступив ногою йому на груди і , як деяких бідних вершників погрожував ся потоптати, кричав нещасний «опудало» і просив допомоги, Ломурі, коли це побачив незадоволено промовив: - не дають відпочити людині – і повернувся до своєї палатки, Бадрі приложив сили, щоб зняти ногу коня з Лашиних грудей. В ніч вартовим Бадрі призначив коня і прив'язав його біля палатки. Ніч пройшла спокійно, на другий день десь полудня, показалаась «туманна гора», а ще через деякий час табір циган...

Усі зраділи побачивши Ломурі, особливо раділа «мати табору», тепло обняв «вожак табору» і спитав про Макону.

- Макона , два дні тому, десь пішла і ще не поверталась,- відповів Ломурі.

- Не можна зрозуміти природи жінки! Пробурмотів «вожак табору» і відвів очі уникаючи зустрічі з поглядом Ломурі.

З повагою до гостей зарізали лоша. Увечері серед чотирьох вогнищ накрили стіл і створили справжнє свято. Жива музика, танці, пісні , танці жіночого тіла та крадіжка одежі. Це можна побачити тільки тут, в циганському таборі, це диво, а не талант, визнати яке можна навіть на сцені, але не всі можуть мати нагоду, щоб цим насолоджуватись прямо так на природі?

«Вожак табору» рано залишив свято, хотів залишитись на одинці, «мати табору» подивилась йому в слід і прошепотіла до Ломурі: - «Ось вже три дні, якимось не зрозуміло себе поводить, в минулу ніч розмовляла з повним місяцем, дуже важке горе лежить на серці».

- Яке горе може лежати на серці у такого вожака, який п'є, гуляє на природі? – здивувався Ломурі.

- Від страждань не застрахований вожак, ось вже три роки, як втратив душевний спокій, цього року не хотіла, щоб ми сюди повернулись, але не змогла заперечити його настійчивому

проханню.

- Твої передчуття, що говорять?

- Я ж сказала, від горя страждає, це повинно бути пов'язане із коханням, вона не із нашого табору.

- Але вожак одружений має дружину і дітей і іншого кохання бути не може, закон забороняє.

- Кохання звідки знає. Одружений чи не одружений, вік та національність, може за короткий час звести з розуму навіть мудру людину.

- Точно так і сталось. Вожаку завжди вистачало мудрості, але...

Удосвіта розійшлись, цигани із свята, потушили вогнища і пішли спати до своїх палаток.

Сонце ще не було високо, коли Бадрі зайшов до палатки Ломурі і сів коло нього, Ломурі не спав. Рукою показав: - «не розмовляй, нас підслуховують» - Бадрі задумався, потім витяг зошит із кишені і написав:

- Як ти думаєш, вожак вбивця?

Ломурі взяв ручку і написав відповідь:

- Я у цьому не сумніваюсь!

- Як думаєш, зможемо його тут заарештувати?

- Я думаю це не можливо, бо увесь табір загине, але не віддадуть вожака!

- Тоді, як будемо діяти?

- Я не знаю, ви слідчий, щось придумайте!

- Якщо я не спіймаю, ти простиш йому вбивство Макони?

- Ні, заставлю розплатитись смертю. Арешт не належить до функцій нашого табору.

- Послухай, ти повинен зробити так: сьогодні поговори з «вожаком табору», скажи, що маєш на приміті одну ферму де є коні, щоб їх вкрасти тобі потрібна його допомога. Він погодиться, бо йому дуже важко залишатись у таборі. Ідуть на конях, ніч зупиниться десь близько Галі на природі, а тоді постарайся швидко надіти йому на руки наручники. Приведи його до поліції, начальнику я подзвоню. Я сам буду вести слідство і у тебе не буде ніяких проблем.

- Я ніколи не був і не буду зрадником, а також ніколи не стану співробітником поліції, від мене цього не чекайте.
- Тоді, що думаєш?
- Сьогодні увечері вб'ю його, а ви йдіть з табору, бо розгнівані цигани, вас порвуть на кусочки.
- А тебе приласкають?
- Ні, мене також вб'ють!
- А тому, щоб уникнути неприємностей , зроби так, як я говорю.
- Ні, від його арешту , я не одержу ніякого задоволення. Повинен вбити його.
- А якщо він не винен, а ти здійсниш цей гріх, що тоді?
- Не існує іншого підозрюваного?
- Підозра не являється документом для доказу вини і ніхто не винесе вирок на підставі підозри.
- А ви, як доведете його вину у вбивстві.
- Сам розповість!
- Пусте, він не скаже ні жодного слова.
- Не впирайся, зроби так, як я тобі говорю – написав Бадрі дав прочитати і вийшов із палатки.

Ломурі залишившись на одинці, задумався – може слідчий говорить правду, може вожак навіть не бачив Макону і від чиеїсь чужою любові такий засмучений? Потім після роздумів, зрозумів, що треба погодитись на пропозицію слідчого, встав, умився і пішов до палатки вожака, яка стояла на початку табору на найкращому місці. Саме на тому місці , де минулого року, вожака в палатці не було , тоді вирішив пройтись лісом, оглянути старі знайомі місця. Після довгого бродіння, він відчув запах тютюну, повітря вдихнув глибоко і пішов туди звідки доносився запах , не пройшов великої відстані , коли побачив лежачого під сосною вожака. Задуманий він кури трубку, підійшов непомітно, хотів зненацька напасти і задушити, як кошения, але в останню хвилину передумав. Бо вожак також не був безсилим, якщо не вийшло б несподіванки, увесь план провалиться. А тому вийшов з своєї схованки і пішов з посмішкою до вожака. Вожак пізно помітив Ломура

і підхопившись на ноги, сердито, що аж іскри посипались із очей, спитав:

- Чого ти мене роздивляєшся, Ломурі?

- Що з тобою, Мішель, чого соромишся? Я не тебе оглядаю, а ці знайомі місця за якими дуже скучив, а тому вирішив прогулятись. А ти, що тут робиш? Бачу, що тебе, щось дуже непокоїть, сумним став, брату і товаришу не розповіси у чому справа? – сказав Ломурі на античний мові.

- Смуток помічають і інші, нічого, не переживай все пройде, мабуть гори перевірають мене.

- Ні, гори тут ні до чого. Твій смуток це вина серця, Мішель!

- Якщо усьому повинне серце, то я його зараз же витягну із грудей – сердито промовив вожак, обличчя почервоніла, підборіддя затрусилось, вийняв ножа, що був застромлений у широкий пояс, підніс його до оголених грудей, Ломурі хотів йому помішати, але все ж вожак встиг полосонутися себе по грудях, кров бризнула Ломурі на обличчя і одягу, хотів ще раз вдарити, але Ломурі зумів його обеззброїти. Погукав на допомогу циган, увесь табір зібрався, коли побачили раненого вожака, ледь не вбили Ломурі, але сам вожак зупинив їх.

Бадрі, Лаша та Ніно першими при йшли на місце події, слідчий питальним поглядом окинув Ломурі, який одразу зрозумів зміст цього погляду та у відповідь похитав головою, що це не я зробив. Бадрі вийняв з кишені носову хустину і ніби хотів зупинити кров положив на поранені груди вожака, носова хустина одразу пропиталась кров'ю. Прийшла «мати табору» на місці оглянула рану і принесла порошок із трав, рана не була серйозною, якби сам захотів, то і сьогодні зміг би вкрасти коня, Бадрі прибрав з грудей носову хустину і «мати табору» наложив нову пов'язку. Бадрі швидким кроком повернувся до палатки. У рюкзаку знайшов колбу і туди положив носову хустину, яка була просякнута кров'ю, потім колбу положив до спеціального пакету. В ці хвилини вожака перенесли до його палатки, Бадрі накапав в стакан каплі валеріани і пішов до вожака.

- На випий кров зупиниться і серце краще стане

працювати, а також заспокоїть нерви - сказав і подав вожаку стакан.

Порений взяв стакан понюхав, коли відчув приємний запах із жадністю випив рідину, Бадрі взяв у вожака пустий стакан, взяв стакан за низ, щоб не стерти от печатки пальців Мішеля і повернувся до палатки, стакан також помістив у спеціальний пакет і сховав разом з колбою в якій лежала хустина. Вожак усіх попросив вийти з палатки – хочу бути на одинці – об'явив вожак і тільки дав право з ним залишитись дружині. «мати табору» також вийшла і сіла перед своєю палаткою, як тільки Бадрі побачив, що жінка сидить сама, підійшов, поклонився висловив свою повагу та спробував заговорити.

- Іди, сідай коло мене,- сказала жінка.

Бадрі сів збоку біля неї і чекав, коли вона почне розмову. Жінка навпаки чекала початок розмови від Бадрі, але не витримала мовчання:

- Я думаю, ти, з доброю справою сюди не прийшов, не встигли прийти, як в перший же день сталось нещастя, а тепер треба чекати ще більших неприємностей, хто ви, або за чім прийшли до табору?

Бадрі помітив, що жінка розмовляла на чистій грузинській мові і тільки старалась спеціально змінити, щось у словах.

- Цікаве питання ви мені задали, пані, ви прийшли з Індії, представник одного із таборів, питаєте мене, чому прийшов відпочити саме до вашого табору?

- Чому, невже немає іншого місця для відпочинку?

- Я тут бажаю, а ви виберіть інше місце, але не ображайтесь ми сьогодні підемо з табору, якщо ви вважаєте, що нещастя вам принесли, ми не хотіли сюди приходити, але Ломурі пишається вами. Сказав, що ви його виростили, а тому вирішив вас провідати, щасливо залишатись, ми сьогодні ж підемо звідси, дякую за теплий прийом.

- Залишайтесь, не йдіть, я хочу поговорити з Ломурі, а ще мені подобається юнак, який з вами, як його ім'я?

- Лаша!

Мабуть ніхто не помітив би, але від ока слідчого не

заховається, помітив, що жінка зблідла, але щоб цього не було видно відвернулась.

- Іди, трохи пізніше продовжимо розмову,- сказала тремтячим голосом жінка, яка вже говорила чистою грузинською мовою, не змінюючи слів.

- Тут, ховається, якась таємниця,- подумав слідчий і пішов до своєї палатки, там вже на нього чекав Ломурі, який розмовляв з Лашею та Ніно.

- Ходіть прогуляємось до «туманної гори»! – сказав Бадрі, як тільки зайшов до палатки.

Всі троє встали і без слів пішли до підйому. Близько підійшли до «туманної гори» , яка була точно такою, якою її описував Ломурі, не тільки здалеку, а й зближені ніхто не подумав би, що там за туманом ховається природна таємниця, красивою була «туманна гора» , туман виглядав, як звичайна гора серед чотирьох вершин. Чим вище підіймався туман тим прозоріший він ставав, насправді, як казкова вежа, виднілась засніжена вершина, туман, який виходив із глибини , створював хмарини і підіймаючись уверх, зникали в небі.

- Серцем відчуваю, що Ліка тут у цьому місті , знаходиться! – сказав Лаша.

- О, це точно, бо вона такий великий фізик , а тому, викрадачі, як могли її залишити , - пожартувала Ніно.

- Знайдемо, якщо не тут, то в іншому місці але все одно знайдемо,- впевнено сказав Бадрі.

- Досить, ви вже знайшли, вбивцю Макони. Зараз розшукуєте Ліку,- відповіла Ніно.

- Як раз таки і знайшли вбивцю Макони. Завтра Ломурі принесе мені результати аналізу крові, що взяв у вожака та його відбитки пальців, а потім заарештую «вожака табору»

- Буде таким же винуватим «вожак табору», як винуватий Ломурі.

- Якщо не буде , то знайдемо іншого!

- Трохи поспішіть, пане Бадрі, а то якщо вбивця уже похилого віку, то він встигне померти своєю природною смертю.

- Замовчи, Ніно. А ти Ломурі приготуйся, завтра удосвіта поїдеш до міста Галі, зайдеш прямо до начальника поліції і передаси те, що я тобі дам, ні до чого не приторкайся, як дам так і передай, там звичайний стакан з відбитками пальців «вожака табору», експертиза повинна зрівняти з відбитками що були знайдені на трупі Макони, я зараз поговорю з начальником експертної групи, вони не заставлять тебе чекати – Бадрі набрав номер телефону і подзвонив до Арчила:

- Доброго дня, пане Арчил, так, я Бадрі, де знаходжусь ,в джунглях, навіть не міг собі уявити, що в Грузії існує таке місце. Я думаю знайшов, так, вбивцю Макони, передаю кров і стакан, негайно потрібні результати експертизи. Так, порівняти з кров'ю «воші» і відбитки на стакані. Так відбитків було багато на трупі Макони, дуже тебе прошу, не затримуй з висновками, потрібні негайно. Ні про Ліку, ще нічого не дізнались. Проводжу розслідування, побачимо, які будуть результати, йшли по сліду Ліки і він нас привів сюди, до побачення,- так Ломурі, як я вже сказав , завтра удосвіта поїдеш до Галі і через чотири, ну не пізніше ніж через п'ять днів, щоб був тут.

- Пане Бадрі, відправте мене, хоч до пекла, або десь в інше місце, скрізь піду, але в місті мене всі знають, як сліпого, не зможу більше придурюватись , можуть навіть звинуватити по статті шахрайства, і помішаю вам, і так за мною полює уся поліція.

- А ти, іди до поліції, як сліпий, пересувайся понад стіною, за допомогою своєї палки, тебе цьому вчити не треба, ти і сам знаєш, як це зробити.

- Добре, що є те і є, - сказав Ломурі, а в ранці ще удосвіта поїхав до поліції, поки розвиднилось він вже проїхав декілька кілометрів.

Ніно, Лашу ні на хвилину не залишає одного, завжди разом. «мати табору» помітила пару, що прогулюється та жестом руки махнула: - ідіть до мене. Ніно вийняла з кошика найбільше та найкрасивіше яблуко і гукнула до «матері табору»: - тримай,- кинула його їй. Жінка зловила яблуко колінами і подякувала Ніно, потім запросила присісти коло неї молоді люди, завели

розмову:

- Вас усі називають «матір'ю табору», а як звати насправді?
Спитала Ніно і ласкаво посміхнулась.
 - Так, ти права, мого імені не знає ніхто, я вже і сама його не пам'ятаю, бо для усіх я «мати табору». В загальні, до того, як я стала «матір'ю табору» мене називали Огума.
 - Огума, красиве ім'я, мене називають Ніно, а його Лаша,
- сказала Ніно посміхаючись.
 - Знаю, що він Лаша, когось він мені нагадує, звідки ви, навіщо прийшли сюди?
 - Ми захоплені природою, дихаємо свіжим повітрям та відпочиваємо.
 - Відчуваю, що ви не тільки заради повітря сюди прийшли. Якщо не хочете не говоріть, тільки може я вам знадоблюсь буде краще, якщо не приховуєте.
 - Що повинні ми від вас приховувати?
 - Клянусь, Батьківщиною, що нічого не приховуємо, але і ви повинні бути з нами відвертою.
 - Домовились, завтра зустрінємось і поговоримо, зараз ми поспішаємо, щасливо! - сказала Ніно і приготувалось йти, але Огума зупинила її.
 - Куди поспішаєте, де йдете?
 - Йдемо, щоб насолодитись красою гори, з якої виходить туман.
 - Що!? Звідки ви дізнались про це місце, обережно, там ходити не можна.
 - Чому не можна, тітко Огума?
- У Огуми стиснулось серце, навіть вже не пам'ятала, коли розмовляли з нею так тепло, мабуть «тіткою» її ніхто не називав.
- Не можна і все! В голосі відчувалась суворість.
 - Ми ж домовились про відвертість, треба розповідати про всі таємниці одне одному, а ви приховуєте, щось про туман, що скажете про себе?
 - Звідки знаєш, що наше життя не зв'язане з тим туманом?
 - О, стає ще більш цікавіше, розкажи тітко Огуна, про ваше минуле, зобов'язуюсь все зберегти в таємниці.

- Зараз ні, нехай іншого разу, зараз хочу його приголубити – сказала «мати табору» і почала цілувати Лашу, спочатку руки, потім ноги, а потім усі оголені частини тіла.

Огума почала плакати, як плаче мати, яка втратила дитину. Лаша зніяковів, якесь невідоме тепло пронизало його тіло, він також хотів відповісти жінці ласкою, але не наважувався, замість цього отримав батьківську ласку і сльози не могло здержувати серце... Так продовжувалось декілька хвилин, потім жінка прийшла в себе, витерла сльози рукавом сукні, випрямилась у спині, наче стала молодшою, хотіла посміхнутись, але не вдалось їй, щоб не залишатись в незручному становищі сказала:

- Завтра вранці зустрінємось біля «туманної гори», зараз ідіть, залиште мене на одинці, хочу залишитись на одинці зі своєю головою та впорядкувати думки, готуючись до завтрашньої розмови.

Лаша і Ніно опустивши голову, покинули Огуму, вона провела їх очима, « навіть хода схожа» - промовила до себе і руками закрила очі. Ніно виїняла два яблука, взяла Лашу за руку і у лісі залишились на одинці.

- «Опудало», я поспорю, що «мати табору» - чоловік! – сказала Ніно, коли вже були самі у гущі лісу і знали, що ніхто їх не чує, Лаша засміявся - що таке ти говориш Ніно, що жінка це чоловік? Може ти хотіла сказати « чоловік – також людина» ?

- Що я хотіла сказати, я сказала, ніколи нічого не говорю не обдумуючи і повір, що вона чоловік!

- Я більше повірив би, якби хтось сказав « твоя мати», ніж можу повірити в твої слова.

- Так, добре, сідай ось тут і посадила Лашу під сосною, потім відійшла на п'ять метрів і гукнула :

- Зараз я кину яблуко, злови його!

Ніно так кинула яблуко, щоб Лаша зловив його колінами, він так і зловив – потім ще одне – сказала і кинула, все повторилось – зараз я сяду, а ти кинь мені яблуко – сказала Ніно і сіла на місце Лаші. Лаша кидав яблуко з того ж місця, що і Ніно, але яблуко потрапило Ніно в руки - кинь трохи нижче, щоб я не могла спіймати – сказала Ніно. І правда друге яблуко, Лаша

націлив Ніно в живіт і Ніно, замість того, щоб зловити яблуко колінами, розвела коліна і зловила яблуко падолом сукні.

- Помітив, що не будь?

- Як не помітив, ти навіть не спроможна зловити яблуко, а чи зможеш зловити злочинця, хоч і навчаєшся на юридичному факультеті.

- Не спроможний ти, не може змінюватись надані природою здібності, коли я тобі кинула яблуко, ти зловив його колінами, це показує на те, що від природи інстинкт, щоб коліна звести і спіймати це чоловічий ген, але коли яблуко ти мені кинув, я замість того, щоб звести коліна розвела їх і не спіймала яблуко. Це показало, що чоловічі і жіночі гени відрізняються, а тому я не думаю, що помиляюсь, а то завтра дізнаємось правду, якщо Огума відкриє нам таємницю.

- Більше нічого не помітила?

- Так, коли Огума тебе приголублювала, я побачила білі, як сніг груди, ця жінка не належить до циганської раси. Обличчя, ноги, руки вона змащує якимось кремом, щоб бути фізично схожою на циган.

- Цікаво, я цього не помітив.

- Я вже сказала, що природа жінки відрізняється від природи чоловіка, на мою думку слідчі повинні бути жінки, так як вони можуть глибше проникати в душу людини, хороші слідчі чоловіки за моїми спостереженнями мають щось від жінок в генах і це переважає. Ось, ти, нічого не можеш, а я знайшла третю таємницю, що дає характеристику Огумі, вона грузинка, це показує те, що коли розмовляє не має акценту, говорить чистою грузинською мовою, що не може зробити ні одна нація, старається говорити ламаною мовою, щоб грузинська була схожа на циганську.

- В цьому я з тобою згоден, те, що вона грузинка, також відчув, коли мене приголублювала, таке тепло дарувала, що навіть не хотів розставатись з нею.

- Ось, бачиш, у чоловіків також є гени, що відчувають тепло, я і не думала, що вони в тебе є, вже і не вірила, дякувати богу, що маєш.

- Ніно не лай мене, невже ти не відчуваєш, що я тебе кохаю, але я не можу тебе полюбити. Більше за життя мене любить Ліка і поки не знайду її, тобі самій сподобалось би, якби полюбив когось?

- Дурню, викинь з голови твої неправильні думки, ти, що і правда думаєш, що я закохана. Я просто глузую над тобою, нещасний, а ти думаєш закохалась, з сьогоднішнього дня пожалію тебе і залишимося товаришами, а що до фізичної любові про це навіть ніколи не думай.

- Чого ти, говориш не правду Ніно, як жінка відчуває любов до чоловіка так і чоловік до жінки.

- Тебе підводить твої почуття, якщо вони в тебе є, а може навіть зраджують.

- Якщо, зараз говориш правду, тоді ти маєш друга, Ніно.

- Ніколи не мала, не маю і не буду мати, навіщо мені кохати чоловіка, щоб шукав мене? Я не збираюся зникати, а тому не треба нікого шукати, у кожної людини є право на вибір любові, треба з самого початку знати, кого хочеш полюбити, тому, що це подарунок від бога і ніхто не може його вкрасти або присвоїти – він належить повністю усьому людству.

- Дуже добре але я не можу товаришувати з людиною, яка відхиляє любов. Любов приходе від близькості, а тому боюсь, що покохаю тебе.

- Боже Святий, ти Ліку кохаєш!

- Я тебе зможу покохати у тому випадку, якщо не знайду Ліку і тоді буду вдячний тобі за моє спасіння.

- Чоловіча любов побудована на думках і емоціях, не підкорюється впертості, ні бродінню у лісі, ні після втрати першої любові та появи іншої, та ні помсті. Кохання абсолютно інше почуття, яке кожна людина відчуває по своєму, ти, ще дитина, а тому з тобою на цю тему розмовляти ще рано, це твоє романтичне захоплення, те, що ти називаєш коханням та бродиш по лісі. Питання маєш? Так, ні не маєш, тоді пішли, мій «опудало», поговоримо з слідчим, може він знайшов твою «романтику» і я також хочу подивитись на неї.

- Ти, добрий оратор, Ніно, навіть не хочеш, щоб я

бродив у цьому лісі. Той хто нічого не загубив, нічого не шукає, а я блукаю і згадую Важа – « мертві втрачають любов, а вона залишається живою».

Бадрі був в палатці, щось писав чи відмічав у зошиті, як тільки побачив молодь одразу зошит закрив і поглядав вимовив їм догану – « де ви бродите», Ніно легко прочитала це у його очах. Це було не перший раз, коли вона оправдовувалась перед дядьком:

- Ми були у «матері табору», вона нас сама запросила. Її ім'я Огума, хоч усі називають «мати табору» . Довго розмовляли, вона розцілювала Лашу з ніг до голови, когось мені нагадує. Іще дізнались про якусь таємницю, але про це вона нам завтра розповість, може виправдаються мої припущення.

- І що це таке?

- Це, завтра розповім, після зустрічі з Огумою.

- Я також можу йти разом з вами?

- Вона про це нічого не казала, а якщо не розповість про свою таємницю, тому, що ти прийдеш без дозволу.

- Тоді , я , не піду, а про все і так дізнаюсь з вашою допомогою, цього також досить. Сьогодні треба перенести наші палатки до «туманної гори», там в залишимося до кінця слідства.

- Боюсь це не можливо, Огума сказала, щоб «до туманної гори не наближайтесь, там небезпечно ходити», мабуть вона, щось знає.

- Добре, ваша справа, хоч би Ломурі, повернувся вчасно, цигани також перестали б дивитись косо, бо ситуація може погіршитись та нам прийдеться залишити табір, ти сказала, що вона приголубила Лашу, ? Цікаво, може вона мала друга і він був схожий на Лашу?

- Не думаю, тут ховається велика таємниця, а тому дочекаємось завтрашнього дня.

Насправді , цей день, для їх став найважчий у їхньому житті. «Мати табору» довго чекала їх та , коли вони з'явились, її очі заблистіли, Огума мала засідку біля «туманної гори», землянка так була захована в мох, що це місце багато разів проходили, але

жодного разу не помітили. Зараз жінка сама підняла, схований у зелень вхід і впустила гостей всередину, засвітила свічку там же був золотий медальйон з іконою Святого Георгія, Огума на чистій грузинській мові почала читати «Отче наш» і не старалась змінювати слова, Ніно перехрестилась, щоб підтвердити молитву, а Лаша не міг відвести очей від медальйону Святого Георгія і не міг пригадати де він бачив цей медальйон, Огума закінчила молитву, юначе, йди сюди, строго сказала і взяла його за руку, Лаша не чинив опору і підкорився жінці - «я чекаю від тебе мовчання, поклянись, що назавжди збережеш в таємниці те, що я розкажу, що забереш з собою в могилу», повторюй все, що скажу. Потім розташувала його руку над полум'ям свічки і промовила: клянусь силою Святого Георгія і чистим світлом свічки, яке буде світити мені в пошуках дороги до бога, що збережеш... Ніно відчула запах горілого мяса і збентежилась: - досить, що ви робите, ось моя рука тепер я продовжу,- «мати табору» не звернула уваги на Ніно і її слова. Лівою рукою закрила очі і закінчила промову. Лаша зжав руку, капнув жир, але болю в ту хвилину не відчував, навіть жартував, гордився, що витримав опік і жодного разу не зойкнув. Поглянув на Ніно, яка стоя бліда і не знала, як себе поводити. Лаша дивлячись на збентежену Ніно посміхнувся і промовив:

Любив тебе сильно до вчорашнього дня
Одразу тебе вчора розлюбив
Але, коли впевнився, що не люблю тебе,
Сьогодні здивований готовий кричати
Я знову люблю тебе!

Ніно нічого не відповіла, стала перед Огумою і простягла їй руку, жінка подивилась їй в очі, положила руку на голову і сказала:

- Ні, тобі не треба, ти все і так перенесеш і збережеш таємницю заради любові – і показала рукою на Лашу, потім пройшла до кутка схованки і сіла, гостям також запропонувала сісти на тахту, що була зроблена із гілок, а зверху лежала шкура ведмедя.

Як над «туманною горою», така панувала тиша, ніхто не

наважався порушити цей спокій, в якому ховалась якась велика сила. Все залежить від того, як кожен розуміє для себе це мовчання, хтось мовчить, щоб сказати про свою любов. Другий – мовчить із – за самотності, третій – від страждання мовчить – насправді це мовчання, яке зараз панувало у схованці, для кожного із їх було своє. Для «матері табору» це мовчання страждань, тому що зараз, після довгого мовчання повинні були проснутись забуті почуття і розкритись стара рана, яка вже заросла. Для Ніно це мовчання, як начинений вибухівкою світ, який чекає вибуху, щоб вступити до боротьби за Лашу і чекає чогось дивовижного, темнота сліпить людину, а також яскраве світло, що занадто, то не гаразд, Ніно не могла більше витримувати це затяжне мовчання і хотіла вийти на вулицю, але від того, що вона поворухнулась і так вже було порушено спокій, розірвалась мовчання невидима нитка і Огума почала:

- Де ви йдете?
- Не витримую таких довгих пауз, вийду на вулицю, послухаю вітер та шелест листя.
- Давай, зараз ти будеш слухати мене, а шелест листя послухаєш опісля, видно, що ви сюди прийшли не відпочивати, спочатку скажіть вашу мету, перебування тут, а потім я розкажу вам таємницю.
- Ви праві, ми шукаємо зниклого товариша, а сліди привели сюди.
- Ви, слідчі?
- Ми, ні,але чоловік який з нами, він слідчий.
- За яких обставин зник ваш товариш?
- Звичайно йшов до школи і зненацька зник, не прийшов ні в школу, і додому також не повернувся.
- Коли стались ці події?
- В кінці квітня.

Огума задумалась, щось прорахувала – зрозуміло – сказала і поставила нове питання:

- Ломурі, як потрапив до вас?

Зараз Ніно задумалась, говорити чи ні про вбивство Макони. Жінка зрозуміла,що заважало дати відповідь і промовила – не

бійся, говори ми поклялись одне одному.

- Ви знали , Макону? Дівчину, яка приходила до Ломури?
- Так, добре пам'ятаю.
- Так, ось, її знайшли мертвою, Ломурі шукає вбивцю своєї коханої, а сліди знову привели сюди.

- Зрозуміло, Макони, вбивцю знайдете, але де ваш товариш ніколи не дізнається! – впевнено сказала жінка.

Знову запанувала тиша, але, щоб ці страшні хвилини не затягувались, Ніно промовила:

- Ми про себе розповіли, зараз у мене декілька питань до вас.

- Питайте, слухаю вас!
- Ви грузинка, а не циганка, правильно?
- Чиста правда!
- Ви чоловік, а не жінка, це також чиста правда?
- Був чоловіком, але зараз я жінка, така моя відповідь.
- Що значить був , ви що вдруге прийшли на цей світ?
- Так виходить.
- Нічого не розумію, може краще, ви все будете розповідати без питань?

- Мені важко, але почну: Моє ім'я раніше було Лаша , а тому мене схвилювало поява цього юнака та його ім'я .

- Що значить раніше, до смерті?
- Так до смерті, але ти можеш розуміти, як хочеш: я також жив так, як мої ровесники, грався, ходив до школи і радувався життю. Школа знаходилась за три кілометри від мого дому, одного дня я йшов до школи сам, мені треба проходити через пролісок, ранок був туманний, було прохолодно і я граючись йшов своєю дорогою, навчався тоді у четвертому класі, мені було дванадцять років, мріяв про добро і не міг собі навіть представити, що світом править зло, з дитячого садку всі нам говорили та навчали, що добро завжди перемагає зло так велось з давніх часів... Так нам прививали бути добрими... З цими думками та грою пройшов стежку через лісок. Коли вийшов на автомобільну дорогу, то одразу помітив дуже красивий легковий автомобіль, навіть захотілось, щоб хтось посадив мене до цього автомобіля. Не встиг подумати, як вже сидів

всередині цієї машини. Потім, що сталось нічого не пам'ятаю, від мого дитинства та від рідного дому залишився тільки цей медальйон, не стигла Огума закінчити речення, коли Лаша підвівся з криком і сльозами промовив: - дядьку, рідний мій дядьку, увесь час думаю де я бачив цей медальйон, зараз згадав, цей медальйон висить на грудях дитини фото якої ми маємо вдома і мій батько, коли дивиться на фото завжди плаче, а мені дали ім'я мого дядька, щоб його ніколи не забути, а ти живий, бабуся завжди ставить тобі свічку та плаче : « хоч би мертвого тебе знайти, щоб мати твою могилу», а ти живий і не приходиш додому, невже не скучив за нами? Все ж залишаєшся зниклим, в дитинстві був непосидючим і в цьому також звинувачували тебе, бабуся говорила : - ти не тільки зовнішнє схожий на нього, а й поведінкою також. Любив за те, що ти був таким ласкавим, а ми з тобою маємо одну кров, мій завжди бажаний дядьку, шкільні роки я також пройшов тією ж стежкою і завжди думав, ось якби і я зник, а потім там десь зустрівся б зі своїм дядьком. Послухай сила цього медальйону допомогла знайти мені тебе, зараз ми ніколи не будемо розлучатись!

- Лаша, синку, як тільки я тебе побачив, одразу помітив що ми схожі, що сьогодні за день... Слава Богу, що зберіг мене від сліз самотніх...

Дядько та племінник сиділи та обнімали одне одного обливаючись сльозами, Ніно спершу дивилась напружено на все, а потім і сама почала плакати. Що за сльози були, може сльози радості? Мабуть так, бо радість також має сльози, а тільки горе та страждання, сльози для людини найкращий спосіб заспокоєння, усім відомо, що від сліз на серці стає легше, дядько та племінник ледь заспокоїлись і тільки іноді схлипували.

- Розкажуй, розкажуй, як тобі вдалось втекти звідти, додому чого не йдеш? – закидав питаннями Лаша.

- Додому, як повернусь, в дитинстві дякував богу, що я народився чоловіком, а не жінкою, як міг повернутись додому знищений, як особистість та з втраченою чоловічою гідністю?

- На твою думку усі грузинські жінки повинні бути знищеними?

- О, Боже Правий, чого не розумієш про, що говорю, вони

народились жінками, а я народився чоловіком, розумієш , я був чоловіком, чоловік, розумієш?

- Лаша , зачекай! – Ніно втрутилась у розмову, дядька і племінника, - розкажіть докладніше, що трапилось після того, як вас викрали в дванадцяти річному віці, далі , що сталось.

- Коли мене посадили до автомобіля, я навіть не чинив опір, десь поїхали і я заснув, але невиразно пам'ятаю, що відбувалось навколо мене, вночі зупинились і мене перенесли до вертольоту. Під час посадки, саме цей туман розігнали та вертоліт сів на маленьке поле, відкрили двері і відпустили на « волю», усі хто мене там зустрічав посміхались та приголублювали мене, я був забезпечений усім , що хотів, так продовжувалось десь один місяць, обійшов усе місто і так себе почував наче я в Раю. Це казкове місто оглядав кожного дня. Крім мене там були також мого віку хлопчики та дівчата. Деякі навіть розмовляли грузинською, а тому це місце не було сумним, але так скучив за матір'ю ,що вирішив втекти звідти. Оглянув місто, але навколо були тільки будівлі та гори скалисті стіни. « Невже гірше від цього зустрічається на шляху альпіністів?» - подумав і приступив до справи, дочекався поки настане ніч, правда там день і ніч однакові, бо сонячне світло ніколи не проникає скрізь туман, а тому місто завжди освітлюється електричним світлом, пробрався до однієї будівлі, як потім з'ясувалось це був атомний завод, люди там ходили у масках, на мене ніхто не звертав уваги, бо вони не були людьми, це були роботи, кожен з яких виконує свою програму . Пішов по сходах і опинився на даху будівлі. Пішов по вентиляційній трубі, легко перейшов до іншого боку будівлі. Знайшов місце по якому можна було підійматись угору, але коли зрівнявся з висотою будівлі, синів світлом засвітилось усе місто, відчув удар по всьому тілі і полетів головою вниз. Як потім дізнався навколо міста проведені лазерні промені, які стають активними, якщо хтось пересікає лінію міста і всі ці промені направлені на нього. Мене , після падіння помістили до лазарету, я швидко вилікувався і мені знову дали дозвіл вільно ходити по місту, бо були впевнені, що туди ніхто не зайде і не вийде. Я знову повернувся до своїх товаришів. Деякі сміялись наді мною, деяким подобався мій вчинок. Одного разу, коли я

прогулювався по місту, після обіду, до мене підійшов хлопчик з Росії і на ламаній грузинській сказав:

- Я тому трохи вивчив грузинську, щоб з тобою поговорити.
- І що ти хочеш – спитав я.
- Я хочу втекти , давай втечемо разом.
- Добре,- відповів я,- але як це зробити?
- Вертольотом,- сказав він мені.
- Звідки я знаю , як управляти ним ?
- Я знаю.

Того ж вечора я і Коля сіли до вертольоту, Коля включив мотор і ми тихо почали підійматись уверх, я ледь не закричав від радості, що він насправді вміє ним керувати, але рано ми радувались, бо така ж лазерна сітка існувала і в повітрі над містом, коли ми піднялись на висоту будівель лазерний дощ обвалився на нас, під впливом лазерних променів мотор вимкнувся, а ми втратили свідомість та разом з вертольотом впали на землю. Знову потрапив до лазарету тільки разом з Колею, спочатку забрали Колю після цього я його ніколи не бачив, потім забрали і мене , приспали, зробили операцію, а коли проснувся був вже жінкою. Хотів покінчити життя самогубством, але не наважився, чи не підібрав відповідної ситуації, не знаю. Першими зі мною фізичну близькість провели роботи, хотіли зрозуміти чи може живий організм почати зачаття від робота.

- Вони, що не могли для цього знайти жінок, щоб тебе не оперувати, а проводили б свої випробування на жінках? – перебила його розповідь Ніно.

- На жінках вони цей експеримент провели декілька років тому, експеримент був вдалим...

- Роботи вони які, із заліза чи, схожі на людей?

- Схожі на людей, але тільки створені штучно. Не знаю, думаю, що тільки кістки із заліза , а все остання серце, кров та функції, як у людей, не розмовляють, тільки виконують закладену їм програму.

- Може вони звичайні люди, яких запрограмували за допомогою комп'ютерних програм?

- Може бути, але не думаю, бо на шкірі не видно кровоносних капілярів і вони завжди сірого кольору.

Лаша пригадав своїх викрадачів, лазерні промені якими по ньому стріляли і в нього вже не було сумніву, що злочинці були з цього міста.

- Потім, закінчуйте свою розповідь, як змогли втекти з полону.

- Одного дня мене і ще декілька чоловік посадили до супутника, який був схожий на м'яч регбі, до нас приєднались ще двоє роботів, коли розсіявся туман ми злетіли, відчув полегшення, наче повертався додому, але не хотів повертатись, хотів нишком побачити усіх за ким скучив, льотчик піднявся на таку висоту, що нічого не було видно. Але я відчував, що ми покинули Грузію, не знаю скільки часу ми ще летіли, коли в середині супутника загорілась красна лампочка і увімкнулась сирена. Щось вийшло з ладу у супутника, в цьому не було сумніву, пілот вирішив посадити апарат. Але навколо були тільки скали, сісти було ніде, катастрофа була неминучою, летіли над землею, коли увімкнулась сирена, яка сповіщала, що скоро станеться самознищення. Наш апарат летів над вершками дерев, до вибуху залишались лічені хвилини, в цю хвилину один із учасник нашого польоту, відкрив люк і виштовхнув мене вниз, я заплутався у гілках сосни, але нічого не боліло, тільки не встиг злізти з дерева, як пролунав вибух і небо засвітилось, вибуховою хвилею мене скинуло з дерева і трохи отримав пошкодження, але нічого не зламав. .. Там неподалік стояв табір циган, їм стало цікаво, що за вибух стався, а тому четверо чоловіків пішли перевірити, але на місці катастрофи вже нічого не було, тільки горів ліс, вони потушили вогонь, повернулись до табору, я нишком пішла за ними і так потрапила до табору циган. В ночі заховалась неподалік, а вранці прийшла до табору, як тільки мене побачили одразу відвели до «вожака табору» він про все мене розпитав; хто я така і як сюди потрапила, сказала – я грузинка – зрадів і почав розмовляти на грузинській мові.

- Як ти сюди потрапила? – спитав у мене.

- Не хочу жити за закритими дверима, а тому втекла з дому, хочу бути з вами.

Один місяць жила з ними, вияснила де знаходилась, дуже здивувалась, що перебувала на території Узбекистану, звідси було

легко тікати та й цигани не будуть нічого мати проти, якщо я піду від них, але несподівано для мене, «вожак табору» запропонував мені стати його дружиною. Мені тоді було вісімнадцять років, дуже гарною жінкою, подумала, додому я повернутись не зможу, бо я жінка, а тому погодилась, дванадцять років прожили разом, пізніше я полюбила «вожака табору» і була щасливою з ним. Ці люди не думайте, що наділені розумом, але на шостий рік, як я була дружиною вожака, вибрали мене «матір'ю табору». Одного дня прийшла страшна новина мого чоловіка «вожака табору» вбили узбеки, після цього я залишилась в таборі, багато чоловіків просили вийти заміж, але я всім відмовила, живу кочовим життям, багато чого навчилась від цих людей, але все ж загубилась, як стріла черкеса.

- Дуже важке минуле, навіть можна сказати, що для деяких покажеться казкою – сказала Ніно

- До туманного міста є автомобільна дорога? – спитав Лаша.

- Немає почали копати тунель, але зупинились не знаю чому.

- Мішель, «вожак табору» тобі кимось доводиться?

- Ні, ми наче одне, але він мені ніхто, він син мого чоловіка від першої дружини, я не маю дітей.

- Не треба про це розмовляти, ти повинна піти зі мною тітко,- сказав Лаша.

- Ні, синку, я тільки зараз стала вільною, якщо я зараз повернусь додому, ти можеш уявити, що станеться журналісти, преса, розслідування, просто люди, яких усе цікавить. Навіть, якщо не брати цього до уваги, як повернусь, коли пішов чоловіком повернусь жінкою?

- Ти про це не переживай, скажу, що набрів на біженця та привів додому.

- Від людей нічого не заховаєш, синку!

- Нехай винюхують і видивляються, якщо ти сама і сім'я не розповіси правди, твое минуле назавжди залишиться таємницею.

- Не наполягай, юначе, а то я і правда, щось придумую!

- Вважай, що вже придумала. Якщо не погодишся, то я тобі обіцяю, що клятву нарушу і все розповім твоїй матері і приведу її

сюди.

- Так, хоч би один раз її побачити, а тоді навіть нехай вбиває бог,- сказала жінка і почала плакати.

- Не переживай, тітко, бо бажали, щоб ти була жінкою. Бабуся говорила, що хоч би була жінкою, ніхто не викрав би тебе.

- Яка різниця, щоб була жінкою, Ліку, що не викрали?

- Я маю одне питання до вас, пані,- втрутилась до розмови

Ніно.

- Слухаю тебе.

- Ви маєте свої закони, як ви караєте злочинців?

- Звичайним способом, табір вирішує, яке покарання винести, за часті провини, навіть страта.

- Хто судить?

- «Мати табору» і «вожак табору».

- А якщо «вожак табору» сам являється винуватим?

- Тоді «мати табору» сама виносить вирок і вибирає нового «вожака табору».

- Жалості не знають?

- Ні в якому разі. У нас жаліти не можна.

- Добре, досить, а то голова обертом, не може нічого аналізувати,- сказала Ніно і встала.

Усі троє вишли на вулицю. Лаша оглянув туманну гору і зітхнув:

- Де зараз моя Ліка?!

- Твоя Ліка, зараз у космосі! – впевнено промовила Огума.

- Ти звідки знаєш в космосі, чи на іншій планеті?

- Я не говорю, того, чого не знаю. Іноді навіть, того, що знаю. В кінці квітня, як ви сказали, туди на вертольоті привезли одну дівчину, підготували за дві неділі і середніх числах травня з туману вилетіла летюча тарілка. Думаю Ліка була в тому кораблі.

- Ви тільки думаєте...

- Думаю, разом з думками володію передбаченням майбутнього, так, що мої думки і передбачення ніколи не бувають неправдивими.

Нічого не сказала, всі троє пішли стежкою до табору, Бадрі довго чекав молодь і зустрів їх дуже сердито, але коли дізнався

в чому була справа, залишився здивований та задоволений, увечері пішли рано спати, але сон не йшов до Лаші. То чудилась туманна гора, то циганський дядько чи тітка, а то Ліка, яка знаходиться на міжпланетному кораблі. Було вже за північ, небо вкрилось зірками, Лаша витяг з під ліжка вірвовку, повісив на плече і тихо вийшов із палатки, подивився на палатку збоку де спали Ніно і Бадрі подумав: - сплять! І тихим кроком залишив циганський табір. Біля «туманної гори» відпочив, потім відхилив мох і подивився на «туманну гору» :- хто знає може ця ніч для мене остання. Тільки б побачити Ліку, а потім нехай буде, що буде, може якби не втік від викрадачів, вони б мене сюди привезли, побачив би Ліку. А якби вони мені зробили операцію, та перетворили на жінку, а Ліку на чоловіка? Боже помилуй, погана думка пробігла по тілу, вийшов на вулицю, один кінець вірвовки прив'язав до дерева, щоб перевірити потяг з усієї сили, другий кінець кинув в туман.

- Добре прив'язав? – почувся знайомий голос, але він нікого не чекав, обернувся, перед ним стояли Ніно і тітка.

В цей час засвітився туман:

- Швидко до схованки! – крикнула тітка і всі троє, зайшли до схованки.

Туман засвітився різнокольоровими вогнями і з туману вилетіли два кораблі, що були схожі на тарілку.

- Сьогодні, двадцять перше число, черговий політ на Марс,- сказала Огума.

- І що, вони полетіли, а ви чого ходите за мною,- ображено сказав Лаша.

- Ми не ходимо, ми тебе оберігаємо, щоб ти не зробив неправильний крок, ти, що думаєш я тебе обманюю? Чого не віриш в мої прогнози, я знала, що ти будеш робити, а тому пішла до Ніно, вона бідна дівчина також не спала, тебе охороняла, але ти все ж зміг пробратись? Ти, знаєш, що робиш, якщо говорять треба повірити, туди де ти хотів спуститись від тебе обсипався б тільки попіл, не віриш? Іди витягни вірвовку.

- Ні!

- Витягни, а потім знову кинь, невже це займе багато часу? Лаша підійшов і витяг вірвовку, але замість двохсот метрів,

залишилось не більше двадцяти, віршовка була капроною, в кінці ще капала рідина, що створилась від розтопленої віршовки.

- Бачиш. Палата розуму! Тобі подобається твоя мужність, я також був таким, чоловік не повинен боятись ризику, але дивлячись за що хоче загинути. Хлопці твого віку з гранатою в руках лягали під танк та зривали його, але ніхто з їх не загинув задарма. А ти хочеш загинути без мети і без толку. Те , що ти задумав, навіть світ безсилий перед цим містом, а ти хочеш перемоги? Молодець! Ти бачив свою віршовку. Зараз іди, про тебе скажуть, був божевільний на цьому твоє існування закінчиться.

- Добре не підуй, але пообіцяй, що підеш разом зі мною додому, тільки в цьому випадку послухаюсь і повірю тобі.

- Я, ти, Ніно та Бадрі звідси підемо разом і, як ти думаєш, де йдемо? До тебе додому. Ти думаєш Бадрі буде проти, так поведу себе, що першою стопкою поздоровить із щастям!

- Ні, ні я не хочу, пані, я не зможу привести на ум такого божевільного?!

- Правда, але я зараз буду дивитись на зірки і передбачу ваше майбутнє, а ви обійміть одне одного.

Коли зірка зірвалась і пронеслась над туманною горою, тільки тоді Огума подивилась на молодих.

- Лаша, ти коли не будь з вощини маленьку соту пробував? Насолоджувався її солодом?

- Так, пробував!

- Так, ось, губи Ніно має, такі ж солодкі та привабливі.

- Кохання,синку, завжди солодке, якщо живе в почуттях розумної та доброї людини. В серці злої людини завжди ядовита та гірка, а тому з першого ж поцілунку залишається ця гіркота на все життя, але в вас закладено зерно доброти , а тому ваше життя почалось солодко. А тому вашим провідником в житті буде завжди Святий Георгія, з хрестом Ісуса на білому коні, завжди буде йти попереду і берегти вас від небезпеки та неприємностей, знищуючи ваших ворогів.

- Це передбачення чи бажання ? – з посмішкою спитала Ніно.

- Передбачення, коли я таке, щось кажу , мені здається я розмовляю з Богом, синку.

- Дякую за добрі побажання, дядьку – тітко! – сказав Лаша і Ніно голосно засміялась, що в лісі злетіли птахи. Огума також посміхнулась.

- Не ображайся, дядьку,- продовжив розмову Лаша – ти в моїй пам'яті ти назавжди залишишся тим зниклим дядьком, буду гордитись тим, що ношу твоє ім'я і поки буду живим, нікому не дам забути твоє минуле, завжди будемо пам'ятати тебе. Ти був Лаша, є Лаша і Лашою повернешся до рідного дому, такий одягнений – у костюм, я такий галстук тобі підберу, що багато хто захоче зникнути, коли побачать, яким ти повернувся до рідного краю.

- Помиляєшся, синку, твої думки тебе обдурять, а не людей, коли роблять таку операцію, як зробили мені, в організмі знищують все чоловіче. Ти ж бачиш, не виростає борода, голос став тонкий, як у жінки, груди також вирости більші, ніж груди чоловіка, в тобі змінили не тільки статеві органи, а й твою природу, а також фізичні здібності.

- Навіщо було потрібно їм, робити таку операцію?

- Це один із засобів перетворити людину на раба, будеш залежати від свого володаря і підкорюєшся та виконуєш його будь яке бажання. Медицині відомо про форми і факти таких відданих своїм володарям.

- Якщо ми живемо в столітті роботів, кому потрібна відданість?

- Так думаєш? Ти ж знаєш, що цих роботів створила людина, а значить вона розумніша і сильніша за ту техніку, яку створила. Коли летять у космос разом з роботами обов'язково летить людина, на той випадок, якщо щось буде не по програмі, щоб перепрограмувати. Ой, синку, тут ховається величезні таємниці, я і не знаю всього?!

- В основному хто вони і чим займаються?

- Керівники майже всі німці, а вчені привезені з усіх куточків землі, створюють ще нікому не відому бойову техніку, тут і була створена «машина часу», її навіть і зараз не можна зупинити, а там, у тій горі, на яку зараз димимось, зберігається атомна зброя сотнями тон і достатньо однієї помилки, щоб про нашу планету сказали «була колись».

- Як ви думаєте , свідомо, від цієї «машини часу» людству загрожує небезпека?

- Людству так, планеті ні, бо ця «машина» знаходиться в руках нациста, а він хоче володіти світом, а не знищити планету. Вони просто хочуть втілити в життя плани Гітлера, які передбачають, що на світі повинна жити тільки одна нація, але бог не допустить, щоб люди проти нього створювали плани. Буде багато жертв, але світ залишиться таким, як і сьогодні.

Настала тиша, кожен думав про своє, тільки спів пташок порушував спокій лісу, Ніно довго не витримала смутку, що розсіявся в природі і спитала в « матері табору»:

- Ви, сказали, що під час операції знищили усі ваші чоловічі гени, як це розуміти, я в вас втрачені чоловічі гени виявила за допомогою яблука!

- Знаю! Знаю! Як виявила, жінки предмет ловлять за допомогою сукні, а чоловіки колінами, але це не гени, це нервова система, коли вона вмирає людина також гине...

Ще не закінчила розповідь про свої пригоди «мати табору», навіть не відомо, коли закінчить, може ніколи, але зараз припинення розповіді було викликане появою Бадрі. Він , спокійним швидким кроком наближався до цієї трійки.

- Вибачте,- сказав,- може я не вчасно?

- Як ви так можете думати, навпаки, я почувала себе у неприємному становищі, що без вас пішли оглянути ці дивовижні міста,- відповіла «мати табору».

- Дуже добре, що знайшов вас, з вами пані, хочу переговорити з важливого питання.

- Молодь відпустимо, чи вони нам не будуть заважати?

- Ні, це питання вирішимо разом з молодими, ви мабуть знаєте від молодих , або за допомогою вашого передчуття, що ми з слідчих органів, виявили вбивцю, з яким ви добре знайомі, який винен в смерті Макони. Ви, як «мати табору» користуєтесь привілеями в таборі, а тому хочу у вас запитати: заарештувати винного і передати його справу до правосуддя, чи ви самі винесете йому вирок?

- Продовжуйте , хто вбивця і , як ви його виявили?

- Вбивця, «вожак табору», Мішель, недавно з міста

повернувся Ломурі , який привіз висновки експертизи, відбитки пальців, які були знайдені на трупі Макони належать Мішелю, а також він залишив на тілі Макони вошу, яка напилась його крові, ця воша і привела нас до вбивці та допомогла розкрити цю справу.

- Ви, маєте докази, чи це тільки ваші думки ?

- Тут, маю висновки експертизи, а тоді, я думаю, якщо Мішель справжній чоловік і гідний звання «вожака табору», то він повинен сам признати свою вину.

- « Вожака табору», тобі ніхто не дасть вивести звідси, ми самі винесемо вирок для Мішеля, зачекайте мене тут, через декілька хвилин усі мешканці табору зберуться, - впевнено сказала «мати табору» і швидким кроком пішла по стежці. В лісі почувся звук горну і правда через декілька хвилин усі мешканці табору зібрались біля туманної гори. «мати табору» та «вожак табору» стояли перед людьми табору.

Навколо Бадрі створили коло, настала тиша і серце відчувало недобре.

«Мати табору» та «вожак табору» відділились від гурту і стали поряд з Бадрі, кінь вожака також відчував загибель його володаря, як , «вожака табору», не міг встояти на одному місці та копитами гріб землю, щоб було зрозуміло для Бадрі «мати табору» спочатку почала говорити на грузинській мові.

- Мої співвітчизники, мої вихованці і під моїм покровительством змужнілі, сьогодні ви повинні вибрати нових «матір табору» та «вожака табору», так як, ми не змогли гідно правити славним циганським табором; - «мати табору» замовкла. Серед мешканців табору вибрала дівчину та хлопця, вивела їх і поставила поряд. Так, саме про це я говорила – продовжила «мати табору» - ми припустили помилку в правлінні, а тому я і Мішель з сьогоднішнього дня залишаємо табір. Я впевнена, що Агай і Фатіма будуть для вас гідними вожаками. Зараз ,Мішель, сам повинен признати свою вину, а ви винести вирок.

- У чому, ви «мати табору» мене звинувачуєте, не зрозумів? – тихо,але, щоб усі почули промовив Мішель.

- Тоді я тобі нагадаю,- сказала «мати табору» оглянувши табір, продовжила:

- Співвітчизники, ви добре пам'ятаєте, той день, коли ми прийняли дитиною, братом та товаришем Ломурі, за нашою традицією зрада товаришу нікому не прощається... Ви, добре пам'ятаєте дружину Ломурі, яка дуже часто провідувала його, так, ось у вбивстві Макони звинувачений ваш вожак. Нехай виправдується перед вами та товаришем.

- Вирок йому вже винесений , - сказав на античній мові Ломурі і з мечем у руках попрямував до Мішеля.

Мішель навіть не здвинувся з місця, чекав свого покарання, але Ломурі не дістався до Мішеля, «мати табору» майстерно його обеззброїла та сказала:

- Ти не маєш на це права! Люди повинні вирішити долю вожака. «Вожак табору» важко підвів голову і на ламаній грузинській промовив:

- Я винуватий і заслуговую покарання, товариші, сильнішою зо вожака виявилось кохання і я помилився, зрадив товаришу, але все було добровільно. Так, я зустрівся з Маконою, але я її не вбивав, фізичної близькості з нею також не мав, вона померла під час ласки, злякався, залишив її та втік звідти. Якщо навіть ви, вибачите цю провину, я не зможу собі цього простити, мені не дає спокою тінь Макони, не зможу ходити серед вас з цим соромом , не зможу нести на собі вантаж невинуватості любові та зраду товаришу...

Потім невеликою паузи, на античній мові закричав – «Прощайте!» сів на коня і усі побачили, як злетів і зник вожак на коні в туманних хмарах...

КРИМІНАЛЬНА АКСІОМА

Там де закінчується межа району Чіатура - Сачхере , там де швидка гірська річка Джуручула впадає до річки Квіріла, зіткнувшись одна з одною , перекручуються та створюють плавальний басейн. В цьому місті не залежно від пори року завжди повінь , ось і зараз в спекотні дні липня, молодь так зграєю налетіла на водопад, наче хотіли зупинити течію. Від їх сміху та крику, час від часу можна було оглухнути, але сміх та регіт, несподівано змінився на страшений крик:

- Мамо! Допоможіть ! Там у водоверті жінка! Якась жінка! – Зляканий, з криком вискочив з води , зовсім голий , десь десяти років Коба, який, як тільки вийшов із води від страху втратив свідомість.

Дівчата та хлопці кинулись до Коби, хто обливав водою, а хто махав, щоб подати більше повітря.

Від дитячого крику на автодорозі зупинились автомобілі. Пасажири кинулись на допомогу надали першої допомоги хлопчику ,привели його до свідомості, ось вже і батьки Коби прийшли з криками та плачем, так, як думали , що їх дитина втопилась, але, коли побачили Кобу в свідомості , живого і неушкодженого, заспокоїлись, коли дізнались причину, по якій Коба втратив свідомість, бабуся одразу повела його до сільської лікарки, щоб та прочитала молитви від переляку.

На місці пригоди все більше і більше збиралось пасажирів та мешканців села, що жили поблизу. Навіть знайшлись добрі водолази, але ніхто не наважувався зайти у воду і витягти труп із води.

Хтось подзвонив із хлібокомбінату до відділів міліції Чіатури та Сачхере, як тільки робітники органів безпеки зрозуміли у чому тут справа, то одразу міліція обох районів та органи охорони здоров'я , з'явилися по обидва береги річки. Двоє робітників відділу міліції Сачхере роздягнулись та поплили, щоб винести труп на берег.

Через дві хвилини, удвох із води винесли труп молодої жінки та поклали його на носилки. Померла, ще виглядала

красивою, це означало, що труп довго не знаходився у воді. Жінка була одягнена у шифонову сукню з коротким рукавом, на шиї капроною вірвовкою був прив'язаний камінь. Живіт був більший у розмірах ніж звичайно, а це слідству доводило про самогубство, через втоплення.

Після того, як труп оглянув прокурор районної прокуратури Сачхере Давид Двалі, дав наказ експертам встановити причину смерті, а розслідувати справу про вбивство призначили – молодого слідчого Інгу Абашідзе.

Поки не почали розтин тіла, слідчий Інга Абашідзе, дуже уважно оглянула померлу. По перше і найголовніше, треба було встановити особистість мертвої.

Інга взяла руки мертвої і уважно їх оглянула, біля нігтів були трохи огрубілі пальці. Своїми руками розв'язала вірвовку на її красивій шиї, але слідів від вірвовки не знайшла.

Слідчий попросила провести розтин трупу, а сама записала все, що побачила.

Провели розтин.

Труп була на сьомому місяці вагітності. Дитина була чоловічої статі, яка своїми маленькими пальчиками схопилась за труп матері. Легені та живіт жінки були заповнені водою.

- Самогубство,- промовив один із експертів.

- Повинна бути зроблена експертиза води ! – строго заявила слідчий.

- Зрозуміло! Але у чому ви сумніваєтесь? – сказав другий із експертів.

- Хто, знає. Може знадобиться для чого не будь! – повторила слідчий.

В той же день у паперовій папці на столі слідчого лежали висновки експертизи про причини смерті та обстеження трупу.

З трупу було зроблено знімок і в той же вечір по телевізору показали жителям, але це ніякого результату не принесло.

- «Кому належить труп?» , - ця думка не давала спокою молодому слідчому.

На другий день на п'ятихвилинці в прокуратурі Інга Абашідзе заявила:

- Труп, який було знайдено в річці, належить секретарю , якогось виробництва!

Прокурор здивовано дивився на слідчого, не хотів задавати питання, звідки дістала таку довідку, але не витримав:

- Пані, Інга, звідки у вас така версія?

- Пане, Давид, нагадаю, що у померлої не було при собі документів про особистість, разом з цим, на пальцях не має довгих нігтів, що для сьогоднішньої молодії, сучасної дівчини не є звичним. Відчувається загрубіла шкіра навколо нігтя , що дає мені право думати, що ця особа була секретаркою і багато часу їй доводилось проводити за печатною машиною. По друге, на мій погляд, камінь на шию померлій прив'язали вже після смерті, бо вірвочка не шиї не залишила слідів посиніння. Поки, що будемо дотримуватись цієї версії. Продовжимо розслідування...

Давид задоволеною посмішкою розвів губи і тихо промовив:

- Значить, ми маємо справу з вбивством?

- Без сумніву! – голос слідчого прозвучав залізно.

- Задоволений я, вашою роботою! Продовжуйте розслідування! – сказав прокурор і об'явив закінченою п'ятихвилинку.

Вцей день слідчий розіслала телеграми до різних виробництв, відділів освіти та ще до різних організацій, щоб вони прислали відповіді, знаходиться чи ні, на своєму робочому місці секретар. Через декілька годин, з усіх організацій отримала одну і ту ж відповідь:

- «Знаходиться на своєму робочому місці. Продовжує працювати.».

- «Ні, не можна опускати руки» - подумала слідчий – «треба мені особисто перевірити усі об'єкти».

Два дні знадобилось, щоб перевірити різні виробництва, а відповідь була одна і та ж , усі секретарі працювали від дня заснування виробництв. На третій день завітала на завод фарфору, що в Сачхере, на відміну від інших виробництв, тут працювала не дуже приваблива жінка сорока років, яка мала зрощені брови, як у чоловіка , а також мала чорні вуса, як у

юнака.

- Я , слідчий прокуратури, Інга Абашідзе, якщо можна задам вам декілька питань?- стримано спитала у секретарки, яка сиділа за печатною машинкою, і щось печатала без зупинку і поява Інги їй не сподобалась. Але, коли показала посвідчення особи і згадала про «прокуратуру», жінка розгубилась, встала, запропонувало слідчому стілець. «Скрізь секретарки привабливі, а сюди хто посадив це пекло?» - подумала Інга і повторила питання:

- Якщо можна, облиште справи на дві хвилини?

- Слухаю ! Мене називають Світланою! – сказала вона чоловічим голосом.

- «Боже правий, ти прямо виправдовуєш своє ім'я « - подумала Інга, але питання задала з іншого боку:

- Скільки часу , як ви працюєте на заводі?

- Два місяці, якщо бути точнішою другий місяць!

- До вас хто працював на цьому місці?

- Ека Асанідзе!

- Хто така Ека, звідки , або де пішла, якщо знаєте?

- Ека, з села Чіха, звільнилась з роботи за своїм бажанням, а де пішла хто знає! – пожалала плечима секретарка.

- Чи можна, побачити наказ про звільнення Еки Асанідзе з роботи?

- Один екземпляр знаходиться у мене, другий у відділку кадрів!

- Можете мені показати його?

- З задоволенням! Хоча я не маю права, показувати його без дозволу директора, але директора зараз немає, і ви його чекати не будете! – посміхнулась Світлана, але посмішка більше була схожа на скривлення, ніж на посмішку і почала в папці перекладати папери.

- Ось, знайшла! – сказала вона через дві хвилини, і положила перед слідчим заяву разом з наказом.

- Насправді, Ека звільнилась з роботи два місяці тому, а ви почали працювати тут на третій день після звільнення Еки, від фактів ніде не дінешся - сказала слідчий і поклатла до папки

заяву написану рукою Еки.

- Цю заяву заберете з собою? – напружено спитала секретарка.

- Так! - на деякий час!

- Тільки не підведіть мене, бо якщо директор дізнається , звільнить мене.

- Не переживайте, доки повернеться директор, заява буде знаходитись на місці.

- Значить? Ви нічого не скажете директору?

- Так, я нічого не скажу директору і заяву поверну сьогодні ж, але з однією умовою, що і ви нічого не скажете директору.

- Це я обіцяю!

- Тоді, до побачення. До наступної зустрічі,- сказала Інга , встала і подала руку секретарці.

- До побачення! – ледь промовила секретарка, потиснула руку Інги і провела до дверей.

- «не можна втрачати час» - подумала слідчий , спускаючись по сходах і швидко сіла за кермо автомобіля «Жигулі» .

Через п'ятьнадцять хвилин вона була вже у селі Чіха і в першого зустрічного спитала де знаходиться дім Еки Асанідзе.

Допомогли знайти потрібний будинок, маленький, одноповерховий, критий шифером, його майже не було видно серед капітальних будинків, які були криті алюмінієм, а якщо і побачив би, то виглядав він дуже бідним.

Інга обережно переступила плетений паркан і привіталась до жінки, яка вешталась у дворі.

- Нехай бог тобі допомагає, донько! – відповіла господиня і рукою прикрила сонце, щоб краще роздивитись хто прийшов.

- Ека Асанідзе тут проживає? – виховано спитала Інга господиню.

- Так, тут проживає, але я тебе не впізнала, дівчино, хто ти ?

- Я подруга Еки, Кеті, тітко ! – сказала неправду Інга.

- Еки, зараз тут не має, три дні тому, якусь справу мала на

роботі, пішла і ще не поверталась, якщо у тебе, щось термінове, то знайдеш її, або на роботі, або вдома, вона має квартиру у високому будинку, який знаходиться, за містком, її квартира на другому поверсі.

- Я почекаю, а також трохи відпочину, якщо ви не будете проти.

- Що ви таке говорите, проходите до хати, пригощу вас солодким напоєм.

- Ні, я тут почекаю, сяду в холодку, а замість солодкого напою, краще поговоримо.

Господиня із хати винесла два стільця, сіли у холодку під яблунею. Інга не стала довго чекати і сіла на стілець і почала розпитувати.

- Ви, тут самі живете тітко? – спитала Інга у господині, а сама не відводила очей від дощаного перила, який був навколо маленького будинку.

- Так, сама живу, Ека моє єдине життя, а тому не стала залишати її у селі, знайшла однокімнатну квартиру, закінчила курси машиністки в Чіатурі, потім почала працювати на фарфоровому заводі, заробляє стільки, що вистачає їй на життя.

- Як з вами приємно розмовляти, пані! – похвалила Інга господиню.

- Ой, донько, серед своїх однолітків, завжди знала, як треба розмовляти, освіту також мала, не меншу ніж у всіх. Моє ім'я Феріде прізвище Церетелі, я із Савані. Двадцять чотири роки тому, вперше побачила мого Георгія, тоді нам було по вісімнадцять років, як тільки наші погляди зустрілись одразу почалось наше кохання, цілий рік дивились одне одному в очі, одного дня не витримала натиску кохання, та втекла з дому і тоді мій Георгія, привів мене до цієї хати. Ну і що, маленька, невже не можна бути щасливим? Вдома на мене чекала свекруха, в трьох мріяли про майбутнє, будували плани щасливого життя.

Мала чотирьох братів. Усі четверо прийшли до Георгія і почали лайку, мені сказали: «Ти, облила грязюкою честь нашої сім'ї, тим, що втекла», увірвались до хати та в чотирьох побили мого чоловіка, - молодший брат сказав – «не дам вам жити

щасливо», щоб його серце ніколи не було щасливим, так як не дали спокійно жити моєму Георгію, Ека була трьох місяців від народження, коли Георгія знайшли на березі Квіріли, з перерізаним горлом. З цього дня, моя свекруха, захворіла перестала вставати з ліжка, три роки турбувалась про неї, але якби і зараз вона була живою, таку силу вона давала мені, ця нещасна жінка? Вона просто не могла вставати, але розум у неї залишався світлим. Вона була для нашої маленької сім'ї надією, але і її також не залишив бог з нами, так залишилась я сама з маленькою Екою на руках, хоч ви вона мала щасливішу долю ніж я та моя свекруха.

- Важка ваша історія, пані Феріде! - сказала Інга та, щоб продовжити розмову, задала ще одне питання:

- Вбивцю, Георгія, знайшли?

- Хто, його шукав, щоб знайти, потрібен був хтось, такий, який допоможе у цій справі, я таких нікого не мала, а тоді ще боялась, щоб дитині нічого не заподіяли поганого, а тому вибрала мовчання.

- Не бійтесь, тітко Феріде, згадайте: « сироти піріжки печуться, пізно випікаються».

- Правда, донько, скільки їх згорить і перетвориться на попіл, але ми не повинні втрачати надії, бо живемо ми надією!

- Зараз, пані Феріде, чого гнівите на бога, ви ж добре живете, мабуть скоро Ека вийде заміж і будете мати щасливу сім'ю

- Ой, дай боже дожити до цього дня, щоб біля нашої хвірточки, хтось гукнув чоловіче ім'я, а тоді можна і вмерти, але навіть говорити не хоче про заміжжя, в останній час, дуже знервована, заміж, іще чого, я навіть чути не хочу чоловічого імені.

- Може вона у когось закохана, тому так себе поводить?

- Нікого вона не любить?! – посміхнувшись сказала Феріде – від материнського серця нічого не заховається, вона так крутиться у ліжку та так здихає, що нагадує мені мою молодість.

- А ви не бачили, може її хтось проводжав додому?

- Ні, такого нічого не було!
- І ніколи не згадувала імені свого друга?
- Якого друга, завжди так говорить , - «нікого не люблю, усіх чоловіків треба знищити, вони усі мені огидні», насправді знаю, що це так говорить, а в душі у неї яке полум'я .

- Навіть листа ніколи не отримувала ?

- Ні, ні листа також ніколи не отримувала, любить бути на самоті та іноді пише вірші, зачекай , за день до того , як йти на роботу отримала телеграму, так зраділа,що ледь не почала танцювати, одразу зрозуміла, що телеграма повинна була бути від коханого , тільки про те і думала, коли зможу прочитати, але там читати було нічого, на бланку телеграми якісь незрозумілі числа , тримала я в руках , почала зрівнювати з грузинською абеткою та ставити букви замість чисел, то хотіла прочитати навпаки, але нічого не зрозуміла, її навіть чорт не розбере, зі мною трапилось те, що у мавпи з очками, а тому сердита кинула цю телеграму до фотоальбому.

- Можна і мені подивитись на ту телеграму, те що ви розповідаєте , цікаво, чого тільки не придумують закохані...- так довірливо сказала Інга, що ніхто не зміг би сумніватись в ній.

- Зараз покажу принесу разом з альбомом, фотокарточки подивимось! – сказала Феріде і з молодіжною швидкістю винесла альбом із хати.

Як тільки Інга побачила альбом, зовсім забула про телеграму, бо труп який знайшли ожив і посміхався з першої сторінки альбому в тій же і самій сукні. - «яка красива» - тихо промовила Інга, але від Феріде нічого не заховалось і вона задоволено промовила : - так вродлива, мамине щастя! – і Феріде розповіла з якими стражданнями виростила вона доньку, але Інга не чула її розповіді, вона заворожено дивилась на фото Еки. Представила створення повне життя, вродливе від природи , яка любить кохання, життя та незалежність, щаслива Батьківщиною, природою та нацією. Потім зникає душевний сміх людини і перед очима спливає труп, якого витягли із води, у Інги стислось серце і майже скрикнула : - «Що ти наробив, хто

ти такий , що зміг таку вроду відправити у руки смерті, ти не просто вбив особистість, ти вбив вроду Батьківщини, майбутню матір, завтрашній день та продовження роду, ти безжалісно знищиш націю, якщо дати тобі таку можливість, тому що країна для тебе мала і краса тебе не зупинила»...

Інга відкинула ці думки і почала переглядати альбом, знову фото , деякі лежали просто хаотично, серед цих фото, знайшла написану рукою Еки , одну строчку вірша, прочитала і поклала окремо де вже лежали фото Еки.

Перегорнула, ще декілька сторінок, а ось і телеграма, яку мабуть і чорт не розбере:

- Чіха, Ека Асанідзе – 17- 7+ 18 – 45 – 24 -55 – 55.
- Насправді і чорт не розбере, що це може означати ? – для себе промовила Інга і телеграму поклала окремо.

- А що , ти сказала, донько? – перепитала Феріде Інгу та повністю вивела її із думок.

- Нічого, це я так про телеграму, не телеграма, а якась математична головоломка ?

- Так, я також нічого в ній не зрозуміла, але подивись мені в очі! Коли я розповідала, ти увесь час думала про , щось інше, не зважаючи на те, що перший раз тебе бачу, мені твої очі здаються сумними, серцем матері відчуваю, що щось приховуєш від мене, скажи , чого ти прийшла , поганою новиною не розбий моє серце, якщо ти віруюча людина.

- Що ви таке говорите, тітко Феріде , що можу я приховувати, від тебе, нехай нас бог оберігає від поганих новин! – з силою посміхнулась та відповіла Інга.

- Донько, ти здаєшся щасливою людиною, бо ти можеш близько прийняти до серця, біль людини, який викликаний тим, що ця людина бідна, сьогодні твій сумний погляд я припишу до нашої бідності, бо у цій бідній хатині живе врода. Спасибі , тобі дочко, за твоє співчуття, ти дуже розумна , бо знаєш ціну багатству та бідності.

- Дякую, тітко Феріде , за такі теплі слова, які завжди приємно слухати людині! Зараз хочу вибачитись , за те, що потурбувала вас. Досить , розмов та мені вже час йти.

- Побудь ще трохи, напою солодким напоєм, раз вже я нагороджена розмовою.

- Ні, зараз піду, але коли прийду з Екою тоді відсвяткуємо! Якщо можна я заберу цю фотокартку, вірш та телеграму, вони будуть моїми доказами для Еки, що я була у вас.

- Забирай і, якщо ви обидві прийдете , дуже буду рада!

Феріде провила Інгу до воріт, ще раз попросились одна з одною, але Феріде тільки тоді пішла до хати, коли «Жигулі» зникли з поля зору.

Інга повернулась в Сачхере і одразу пішла до криміналістів, де перевірила спеціальною експертизою Екою Асанідзе написаний вірш та заяву, вони були написані однією рукою

- «Справа про вбивство починає заплутуватись» - подумала слідчий і повернула заяву Еки на фарфоровий завод секретарці. Тільки фото Еки та її вірш положила до паперової папки, де знаходились інші справи.

«Померлу треба поховати, а тому треба швидко закінчити розслідування» - думала знову слідчий і зайшла на пошту до телеграфного відділу.

- Доброго дня! Я з відділу розслідування, прокуратури, Інга Абашідзе! – виховано сказала дівчині, яка рахувала гроші.

- Приємно, чим могу вам допомогти? Черговий оператор Лела Месхі!

- Ви п'ятнадцятого липня прийняли та передали цю незвичайну телеграму, чи не пам'ятаєте того, хто відправив цю телеграму? – сказала Інга і положила перед оператором , листок на якому були написані числа.

- Так, пам'ятаю, і текст телеграми, і того, хто його написав , якого бачила тільки один раз, але запам'ятаю на все життя , це обличчя.

- Таке було красиве?

- Красиве? Більше потворне ніж красиве!

- Можете , описати?

- Висока, чорнява, з широкими бровами та віями, з вусами, як у юнака, мала рівне тіло від плечей, можна було одразу подумати, що незграбна, але мої думки не виправдались,

коли я прийняла телеграму та подала квитанцію, то ця людина найкоротшим шляхом вийшла з відділу.

- У чому була одягнена?

- У звичайну сукню з коротким рукавом і глибоким вирізом, в якому...

- Сукню?! – здивовано спитала Інга і перебила розповідь Лели.

- Так, голубого кольору без смаку зшиту сукню, з коротким рукавом, яка незручно сиділа на тілі, починаючи з плечей і до кінчиків нігтів скрізь виднілось волосся.

- Це була, жінка?

- Так, жінка, або...? – не знаю хто був, може і не була жінкою!

- Якщо побачите впізнаєте?

- Я, ж сказала, що ніколи не забуду!

- Ви не можете розшифрувати, цю телеграму?

- Ні! Це не в моїх силах, як видно від обережності, була таємною і на мою думку жоден криміналіст не зможе її розгадати без допомоги відправника та адресата.

- До побачення, якщо ви мені будете потрібні, ще зустрінємось! – сказала Інга і тихо закрила двері.

Після опису Лели, перед очима слідчого стояло обличчя Світлани, а тому вона, на своєму автомобілі, знову повернулась до заводу фарфору.

- Ще один раз, повинна вас потурбувати, пані Світлана, тільки одне питання, більше не буду вас затримувати, - сказала Інга, як тільки зайшла до приймальні директора.

- Задавайте! Бо мені вже дурно, тут не робота, а «прохідний двір», не закінчуються люди!- не задоволено промовила Світлана.

- Якщо ви це, в мою адресу, то я не турбуватись, а викликати вас до відділу, там ми проводимо більш строгий допит...

- Ну, що ви! – стала більш привітливою Світлана – я просто для себе розмовляю, бо допомагати вам наш обов'язок, задавайте питання, чим зможу допоможу.

- П'ятнадцятого липня , телеграму з таким текстом ви відправляли? – спитала слідчий у Світлани і поклала телеграму перед нею.

- Так, десь всередині дня, близько п'ятнадцятої години.

- Що , заставило вас відправити таку телеграму?

- Мені не зрозумілий, як текст телеграми так і думки відправника та адресата...

- Як, це розуміти, ви виконували доручення іншої людини?

- Що, тут не зрозумілого, я особистий секретар директора, а тому виконую його будь – який наказ!

- Де зараз знаходиться, генеральний директор заводу?

- Сімнадцятого липня вранці повинен був поїхати до Тбілісі, з питання про відкриття на базі заводу фарфору, виробництва кришталю.

- Ви впевнені, що сімнадцятого липня, ваш директор поїхав до Тбілісі?

- Я не сказала, що впевнена, кажу, що повинен був їхати, але факт один, що після сімнадцятого липня, на заводі він не з'являвся.

- А, звідки ви знаєте, що Арчил повинен був їхати до Тбілісі?

- Сам мені наказав, що якщо хтось буде питати, скажи , що поїхав до Тбілісі у міністерство!

- Дуже добре напишіть, що ви за наказом директора п'ятнадцятого липня відправили телеграму Екі Асанідзе, з якимось не зрозумілим текстом, а також, що директор поїхав сімнадцятого липня до Тбілісі і ще , дев'ятнадцятого липня, не повертався.

- З задоволенням! – сказала Світлана і сіла писати.

Інга поклала до папки показання секретарки і попрощавшись, закрила за собою двері.

Важке життя слідчого цілий день Інга нічого не їла, навіть води не випила. Із заводу фарфору поїхала прямо до прокуратури, зайшла прямо в кабінет до прокурора і попрохала Давида двох співробітників, щоб зробити обшук на квартирі

Еки Асанідзе .

- Мене також цікавлять результати розслідування! – сказав прокурор до Інги і зняв трубку телефону.

- Результати розслідування, з ними я познайомлю вас завтра вранці, пане Давид! – сказала Інга і почувала себе неспокійно, так як чекала, щось знайде в квартирі Еки.

- Може для обшуку квартири потрібні будуть експерти, не соромтесь скажіть ! – з посмішкою сказав прокурор, який паралельно розмовляв по телефону з помічником.

- Добре б було, якщо це їх не потурбує!

- Не потурбує?! Чого повинні докучати, що вони, такі зайняті справами , цілими днями крім гри в шахи , більше нічого не роблять ! – Давид закінчив розмову із помічником і поклав трубку, а потім знову покрутив диск телефону тільки зараз, вже дзвонив до криміналістів і викликав двох лікарів – експертів. Через дві хвилини до кабінету зайшов помічник з двома молодими слідчими. І наче по наказу без дозволу до кабінету увійшли два лікарі – експерта.

- Ось, пані Інга, ці п'ять спеціалістів сьогодні ваша особиста охорона, як хочеш так і розпоряджайся ними – сказав прокурор з посмішкою, але строго подивився на співробітників, з його погляду можна було прочитати : «Зрозуміло, що я сказав».

Інга подякувала прокурору і вийшла з кабінету, а за нею п'ять слідчих.

Квартира Еки була зачинена, один із криміналістів спробував підібрати потрібний ключ і після довгого страждання на двадцять четвертий раз , замок дверей відчинився.

Інга покликала сусідів, які були свідками , та зайшли до квартири. Квартира була прибраною, підлога блистіла, ліжко заправлене, одразу було видно, що тут господарювала ніжна рука жінки. Уважно оглянули кімнату, кухню та ванну, але нічого, щоб могло допомогти знайти злочинця не знайшли, слідчі пожимали плечима і тільки Інга не втрачала надію. І почала розмовляти з однією сивою сусідкою, що не вмiла держати язика за зубами:

- Сімнадцятого липня, чи не бачили ви чогось підозрілого,

або чи не чули шуму, з квартири Еки?

- Десь було близько чотирьох вечора, коли Ека повернулася із села, дуже веселою була, зайшла до квартири і після цього я не бачила, щоб вона виходила з квартири, шуму ніякого не чула, та, що за шум може бути з квартири самотньої дівчини? Через дві години приїхав її коханий, «Жигулі» зупинив прямо перед під'їздом, як тільки зупинив одразу вибігла Ека і почепилася йому на шию, гарна пара, благослови їх батьків.

- А де зараз Ека, знаєте?

- Знаємо рано вранці пішла б у село!

- Не знаєте її коханого імені та прізвища, хто він?

- Як не знаю, її коханий гарний молодий чоловік, гордість нашого району. Директор фарфорового заводу Арчил Цхададзе, правда він старший за Еку, але щоб сказати вік не дуже видно було. Дуже гарна пара і бог нехай дасть їм щастя.

- Раніше також приходив сюди, Арчил Цхададзе?

- Так, їхнє кохання ні для кого не було таємницею, в ці дні почали готуватись до весілля, зараз по – моему Арчил поїхав за подарунками до Тбілісі, я думаю, що скоро будемо гуляти на весіллі, нехай допомагає їм Господь, бо таку вродливу дівчину, хто віддасть без весілля?

- А когось іншого, ви, не бачили, щоб до Еки приходили?

- Ні, шановна, Ека рідко з ким розмовляла, насправді еталон чистоти, ця дівчина?

- А, ви, бачили о котрій годині звідси пішов Арчил?

- Мабуть десь о дванадцятій годині ночі, треба було готуватись до поїздки в Тбілісі, самі розумієте самотній чоловік, сам нічого не зможе зробити, якщо хтось не допоможе.

- Як, Арчил, нікого не має вдома?

- Має, стареньку матір, але ви знаєте, яка сьогоднішня молодь, не подобається, коли хтось інший гладить штани, а тому все робить сам.

- Якщо так справа, чому одразу не одружився з Екою?

- Ой, доньку, ти ж повинна розуміти, що директор. Директор він не молодий хлопець, щоб взяв за руку і привів додому, він дорослий чоловік, а тому повинен був, хоч своїх

друзів запросити, щоб відзначити цю святкову подію? Якби, навіть не це, то все ж, не може його дружина ходити в тих сукнях в яких ходила до заміжжя, а тому, щоб одягти дружину треба все купити, а щоб купити треба мати гроші...

- Скажете також, тітко, директор і грошей не має, щоб купити для дружини сукню та каблучку?

- Я працюю з ним на заводі, а тому знаю, хто він такий, наш Арчил не думайте, що схожий на директорів негідників, він інший. Він з себе зніме, а іншого одягне, бо знає, що таке бідність, голод, коли не маєш одягу, його всі знають, він виріс на наших руках, бо місто Сачхере невелике, а тому ми всі знаємо одне одного...

- Якщо він такий добрий, тоді навіщо звільнив Еку з роботи?

- А, як іще він повинен був поступити, він же директор, люди одразу повели б плітки, що одружився зі своєю секретаркою?

- Не знаю, тітко, дай боже, щоб ваші показання були правдивими, тільки одне прохання залишилось до вас, все, що мені розповіли зараз напишіть будь ласка.

- Добре, я відповідаю за свої слова, якщо хочете навіть перед богом повторю все – сказала сусідка Інзі.

Через півгодини чисто написане показання сусідки, поклала до своєї папки слідчий.

На другий день вранці слідчий Інга Абашідзе, стояла перед прокурором і доклала про результати розслідування:

- Пане прокурор, шановні колеги, проведено розслідування в справі про вбивство Еки Асанідзе, маємо таку картину:

По – перше. Особистість Еки я встановила за допомогою коротко зрізаних нігтів та огрубілої шкіри на кінцях пальців, моя інтуїція слідчого підказувала мені, що ця особа працює багато часу за печатною машиною, тому я особисто перевірила усі організації, де потрібні були секретарки, після декількох об'єктів я вийшла на фарфоровий завод з якого два місяці тому звільнилась секретарка, Ека Асанідзе, на підставі своєї заяви,

встановила її місце проживання, розмовляла з її матір'ю пані Феріде Церетелі, та з її альбому забрала: фото Еки, телеграму яку вона отримала шістнадцятого липня і вірш з одного куплету, який вона присвячує своєму коханому , якомусь Арчилу:

Мрія про тебе серце поділила
Сину дам твоє ім'я Арчил,
Дай мені право бути поряд з тобою,
Щоб приголубити твою тінь.

Телеграма правда незрозуміла, 17 – 7 + 18 – 45 – 24 – 55 – 55, але я розшифрувала її так : сімнадцятого сьомого місяця, а це значить липня, після вісімнадцятої години чекаю в будинку під номером сорок п'ять в двадцять четвертій квартирі, якщо щось зміниться подзвоніть по телефону п'ятдесят п'ять – п'ятдесят п'ять. Панове, квартира двадцять чотири, що в сорок п'ятому будинку належить Екі Асанідзе, а телефон 55 – 55 належить директору фарфорового заводу Арчил Цхададзе.

За свідченням секретарки фарфорового заводу Світлани Чихелідзе, п'ятнадцятого липня за дорученням директора, Світлана і правда відправила вищезазначену телеграму Екі Асанідзе, що підтверджують свідчення оператора зв'язку Лели Месхі.

Якщо брати до уваги свідченнями сусідів , то о вісімнадцятій годині Арчил прийшов до Еки додому і залишився до дванадцятої години ночі.

Зараз поясню чому я думаю, що це вбивство, яке більш схоже на самогубство ніж на вбивство:

Як я вам вже говорила, після огляду трупа , я не знайшла на ніжній шкірі шиї Еки слідів посиніння, які повинні були залишитись від вірьовки, що говорить про те, що камінь на шию їй прив'язали після смерті.

Після розтину тіла померлої з'ясували, що живіт та легені були заповнені водою, що говорить про те , що її втопили , але хімічний аналіз води показує, що вода яка знаходилась в легенях і животі Еки було чистою, звичайною питною водою. А хімічний аналіз води з річки, де було знайдено труп Еки,

показує, що ця вода містить : кварц, вісім процентів солі, аміак, перекис водню , сірку, що робить воду не придатною для пиття.

Виходячи з цього, Еку Асанідзе втопили у власній ванні, після цього прив'язали на шию вірвовку і камінь, машиною відвезли до річки та викинули тіло у воду.

Після цього вбивця повертається на квартиру Еки добре все там прибирає, щоб заховати сліди вбивства. Вранці пан Арчил Цхададзе спокійно відправляється до столиці, звідки ще не повернувся.

Постає питання : навіщо Арчил Цхададзе вчинив таке безжалісне вбивство?

Панове, як вам я вже говорила і, що підтверджує розтин, Ека була на сьомому місяці вагітності , виходячи із свідчень сусідів Еки і її вірша, вона кохала тільки Арчила, а тому дитину вона чекала також від нього. Щоб уникнути неприємностей, Арчил Цхададзе, спочатку звільнює Еку з роботи на підставі її заяви, а потім топить її у власній ванні, труп заховав, а сам зник з району. Якщо в моєму розслідуванні припущені неточності, або допущені помилки, я думаю ви, із своїм досвідом допоможете мені їх виправити.

В кабінеті прокурора панувала тиша, давно не чув такого докладу Давид Двалі і хотів в присутності слідчих об'явити подяку Інгі Абашідзе, з занесенням до особової справи , ще й видати приказ на арешт Арчила Цхададзе.

Тиша в кабінеті директора затяглась, сум вантажем наліг на кожного присутнього, тільки прокурор стукав пальцями по столі, Давид з цієї незнайомої мелодії черпав та обробляв нові версії та думки, всі дивились на прокурора, тільки Давид міг припинити цю тишу, який сидів насуплений, як хмара. І ось , з сердитим обличчям і стомленими очима, прокурор підвівся і промовив:

- Наказ на арешт готовий! – сказав він – сьогодні ж повинен бути заарештований Арчил Цхададзе! – Давид подивився на помічника, що всі присутні зрозуміли з його погляду, цю справу повинен був виконати помічник. Але несподівано для всіх , встала Інга Абашідзе і попросила слова у прокурора: - її

прохання було задоволено, вона тихо, але впевненим голосом промовила:

- Панове! Я подала вам хорошу версію, що до Цхатадзе, але не будемо поспішати з арештом, бо мої докази, це тільки одна сторона медалі. Але у медалі є і друга сторона, яка прикрита грудьми, дозвольте мені її розслідувати, прошу ще два дні почекаати, бо разом з арештом Арчила в районі почнеться недовіра до інтелігенції і навіть до органів розшуку, може ми ведемо розслідування по неправильній дорозі.

Я думаю, що друга сторона медалі свідчить про версію в захист Арчила, яку правда ми не зможемо перевірити до коренів, але спостерігати і розслідувати треба.

У сучасній епосі в керівних осіб ворогів більше ніж, робітничого персоналу, а тому не виключено, що хтось із ворогів діє від імені Арчила.

Ця особистість мітить на місце генерального директора, ось які свідчення.

« Директор фарфорового заводу Арчил Цхададзе є дуже сердечною, працювитою, в суспільстві виділяється чесністю і добротою, до робітників заводу ставиться з любов'ю, теплом і жалістю»...

Ось свідчення лікаря заводу:

«Арчил Цхададзе виділяється, жалісним і люб'язним, ставленням до людей, хочу привести один приклад, минулого року на заводі сталась аварія в механічному відділі, в ту ж хвилину з'явився на місці пригоди, але коли побачив кров, втратив свідомість, так при виді людської крові його серце не витримало, і чоловік такий великий, як гора, просто впав! Ми його ледь привели до тями!»

А ось свідчення сусідки Еки:

« Ека дуже красива, чесна дівчина, її доброта виправдовує красу, кохає Арчила Цхададзе і ні одна із сторін цього не приховує, сусіди часто розмовляють з Арчилом, а тому знають, що він готується до весілля, гарна вони пара, нехай благословить їх бог, якщо існує таке кохання, як у Еки та Арчила, або навіть потрібне весілля, або вінчання та розпис не розумію...»

Ось, панове, що написано на другій стороні медалі, що дає мені нагоду зробити правильні висновки, така сердечна та душевна особистість, яка виділяється серед людей своєю жалістю та добротою, не може наважитись на вбивство. Так! Колеги, вірю, що ви мене зрозумієте, що ми маємо справу із спланованим вбивством, бо інакше вбивство, такі добродушні люди, як Арчил, можуть бути спроможні тільки в становищі афекту, або при самообороні, але він ніколи не зможе заховати труп за декілька кілометрів, потім повернутись додому, прибратись в кімнаті так, що навіть досвідчені криміналісти не змогли знайти жодного доказу вбивства.

Панове, я думаю ми маємо справу з досвідченим злочинцем і також з жінкою серед їх. Ви, краще за мене знаєте, що люди заздять одне одному, коли одні радіють красивій парі, що для Батьківщини залишать вродливих нащадків, то інші, аж лопаються від заздрощів. Заздрість і зло завжди стає причиною ворожнечі, а тому і в доброти і у зла є свої приклади для наслідування.

Слідчий ще хотіла, щось сказати, але її розмову перебив шум у приймальні прокурора, чулась, за подвійними дверима кабінету, голосна розмова чоловіка та тяжба:

- Мені не до наради! Пропустіть мене до прокурора!

Давид встав і вийшов у приймальню.

- Що таке, що трапилось, не бачите у нас нарада? – з образою сказав якійсь особі прокурор.

- У вас нарада, а в мене термінова справа, заради вас, пане Арчил, я б відклав би нараду! – хтось сказав тремтячим голосом прокурору.

- Добре, добре, проходите! – сказав Давид добрим голосом і до кабінету зайшов високий, плечистий, але зовсім блідий чоловік, десь тридцяти п'яти років.

Коли Давид підійшов до свого крісла, випрямився і голосно сказав:

- Нараду об'являю закінченою!

Всі підвелись і по одинці вийшли з кабінету, але Інгу прокурор зупинив:

- Ви, можете залишитись!

Молода слідчий сіла на своє місце, а прокурор запросив сісти у кресло , тому хто тільки зайшов і ввічливо спитав:

- Сідайте, пане Арчил, що вас так схвилювано, у чому справа?

- Пане, Давид! Якщо ви, щось можете допоможіть мені, якщо бути точнішим ви повинні сказати мені правду, мабуть я пропав, думаю розбились мої мрії, допоможи мені, чи ти не чоловік, скажи правду чий труп знайшли у річці?

Прокурор задумався на хвилину. Потім подивився на Інгу і спокійно сказав:

- Був такий випадок, але про цю справу нічого не знаю, розслідуванням цієї справи займається слідчий першого класу прокуратури Інга Абашідзе, познайомтесь Інга директор фарфорового заводу Арчил Цхададзе...

Інга ледь підвелась з крісла, щоб кивнути головою на знак знайомства , але на Арчіла ніяк не подіяв її знак. Провів рукою по рідкому волоссі на чолі і Інга помітила, як тремтіли його пальці.

- «Злочинці уміють придурюватись, але Арчил не придурюється його знервованість справжня» - подумала Інга і взялась оглядати цю особистість.

Правильні пропорції обличчя, рівний невеликий ніс, чорні очі, широкий трохи витягнуте вперед підборіддя, він був справжнім чоловіком в очах Інги і вона повністю впевнилась – «цей чоловік не може бути вбивцею жінки». Арчил провів рукою по волоссі і зустрівся з очима Інги, кидали одне одному гострі стріли поглядів, але ніжні жіночі очі не витримали і Інга опустила очі , Арчил цим скористався і звернувся до Давида:

- Давид! Я ж сказав, що мені потрібна твоя допомога, сьогодні вирішується моє становище бути чи не бути, мені не до дітвори?

- Заспокойтесь Арчил, чого ви принижуете слідчого, спочатку поговоріть, може ви від цієї «дитини» більше дізнаєтесь ніж від мене! – спокійно промовив прокурор і подивився на Інгу – «Приступайте до своєї справи!»

- Пане Давид, якщо ви дозволите, я б хотіла провести розмову в вашій присутності! – спокійно промовила Інґа.

- Зрозуміло, що можна! Я також з задоволенням послухаю вашу розмову! – відповів прокурор.

- Пане, Арчил, коли ви повернулись із Тбілісі? – жіноча ніжність перемогла в голосі Інґи.

- Сьогодні, вранці! Але яке значення має моє повернення із Тбілісі до мого прохання? – незадоволено спитав Арчил.

- Пане Арчил, я відмовлюсь від розмови з вами, якщо не заспокоїтесь і почнете мені довіряти.

- Добре, спробую.

- Розкажіть тільки правду, бо і одне неправдиве слово заведе розслідування у куток! – Коли відправились до Тбілісі?

- Сімнадцятого липня вранці!

- На якому транспорті?

- Власним автомобілем!

- Хто знав про ваш від'їзд?

- Тільки чотири людини: мати, наречена, мій заступник і секретарка.

- З якою метою, ви перебували в Тбілісі?

- Мене викликали до міністерства з питання про відкриття виробництва кришталю, але ні, ми домовились, що буду говорити тільки правду, я готуюсь до весілля. Купив, щось для моєї нареченої: каблучку, весільну сукню та деякі дрібниці.

- Привезли?!

- Так, якщо мене бог збереже, то в суботу ви також запрошені на весілля...

Інґа від жалю не знала, що робити та, щоб не показати сльози на очах, прикрила їх носовою хусткою, роблячи вид, що витирає піт, заспокоїлась, взяла себе в руки і задала нове питання:

- Звідки поїхали до Тбілісі?

- З дому, із свого власного дому!

- До цього де ви перебували?

- Що значить до цього? – питанням на питання відповів Арчил.

- Ну наприклад о дванадцятій годині ночі?
- А яке має значення це для вас? Не можу мати таємних хвилин в житті?
- Може бути, але
- Я був в нареченої, Еки Асанідзе, до дванадцятої години ночі.
- Хто знав про ваше там перебування?
- Тільки сусіди Еки.
- Більше ніхто?
- Ні!
- Чому ви не забрали Еку з собою, жінка краще знає і вибрала б для себе потрібні речі?
- Вона вагітна, а тому треба бути обережною, а речі для неї всі дорогі, бо їх я принесу!
- Ека працювала у вас, чому ви її звільнили?
- Це було наше спільне рішення, бо вона потрапляла до незручного становища, їй було ніяково, що дружиною директора стала секретарка, та ще й повинна були вийти до декретної відпустки, щоб не було розмов на заводі я її звільнив і дав час відпочити.
- Чому раніше не одружились, поки Ека не дійшла до декрету?
- Дві причини мішали мені, це час і фінанси, не мав часу бо писав дисертацію, зараз вже захистився, час маю , фінансове становище також покращилось, пісок Ітаваза, має високий процент кварцу, це гексогенний кварц, який тане при температурі 573 градуси, звідси за допомогою гідротермальної обробки можна отримати кришталь та напівдорогоцінне каміння : агат, онікс, сардолік та інші. Як раз цю технологію використовував в одному із виробництв нашого заводу і одержав фінансову підтримку у вигляді премії...
- Як ви повідомили Еку, щоб прийшла до вас сімнадцятого липня?
- Відправив їй телеграму!
- Значить і інші знали про вашу зустріч з Екою?
- Ні, ми маємо свій шифр, його навіть чорт не зрозуміє,

що там написано.

- Телеграму, ви особисто відправили?
- Ні, я це доручив зробити моїй новій секретарці.
- Як, ви думаєте секретарка змогла б зрозуміти зміст телеграми?

- Ні, ні в якому разі.
- Ваша нова секретарка, яка жінка?
- Хороша! З того часу, як почала працювати у нас,

зменшилась кількість бажаючих прийти до мене на прийом! Не заміжня, завжди в поганому настрою, завжди чимось незадоволена... Але свою роботу та доручення виконувала добросовісно.

Нехай виконує свої обов'язки, я вже не звертаю уваги на її кокетство, але коли протягом дня бачиш людину з таким поганим настроєм, то і у тебе стає такий же настрій, але я не міг не взяти її на роботу, бо за неї попросив такий чоловік, що я не міг відмовитись, а то дочка моєї сестри сидить без робітня вдома.

- І все ж, хто такий вас попросив?
- Директор паперового заводу, Шалва Тодадзе, він мій товариш, а тому не зміг йому відмовити.
- Яка людина, Шалва Тодадзе ?
- Хороша, але дуже скромний по відношенню до мене, що мені не подобається.

- Коли, ви вийшли з квартири Еки, попрощались з нею?

- Ні, вона спала, о тому я не став її будити.

- Двері замкнули, чи залишили відкритими, якщо пам'ятаєте?

- Пам'ятаю, двері не замикав, так, як маємо тільки один ключ, а тому двері просто закриті.

- Чи бували ви, в селі у Еки?

- Ні! Це ми плануємо зробити після весілля, бо в селі одразу плітки попливли б «Ека привела коханця», зіграємо маленьке весілля, а потім все встигнемо!

- І взагалі, що означає стільки питань, невже ворог потрапив до ваших рук, я хотів задати вам декілька питань, а

виходить навпаки.

- Ще два питання і я з вами закінчу розмову, в яких родових стосунках знаходяться Шалва Тодадзе та Світлана Чихелідзе?

- Вони не рідня, так просто знають одне одного! – сказав Арчил і засміявся.

- Коханці?

- Не знаю, може і так!

- Але, що Шалва не міг знайти когось кращого?

- Не знаю, але ж знаєте в дитинстві одне з одним і сила першого кохання...

- Пане Арчил, ви маєте ворога?

- Ні, упаси боже, я ні з ким не ворогую, і зі мною також ніхто не ворогує.

- А у Еки?

- Ека може мати тільки ворога краси, більше нікого!

- Ще одне питання, звідки ви дізнались, що знайшли труп жінки у річці?

- Коли я повернувся з Тбілісі пішов прямо на квартиру Еки, але її не було вдома, хоча я просив її, щоб у село не йшла поки я не повернусь, але я запізнився, мабуть надоїло ждати, тому і пішла.

Коли вийшов на вулицю, сусіди мене не зустріли так тепло, як завжди, може їм було не до мене, що робили собі – «якоїсь жінки труп знайшли у річці, втопилась» - коли це почув, ледь не втратив свідомість, перед очима стала моя Ека, одразу пішов сюди, який я дурний, правда?

І чого я одразу подумав про Еку, таку дурницю. Ледь заспокоївся в розмові з вами. І все ж правда знайшли труп у річці?

- Так, знайшли?

- Хто був жінка чи чоловік?

- Жінка!

- Встановили її особистість?

- Ні, ще нічого не встановили, тільки фото маємо її! – сказала Інга і поглядом спитала прокурора «фото показати чи

ні».

Прокурор опустив очі, що означало згоду і Інга з папки вийняла фото.

- Яка вродлива, може ви знаєте її – сказала Інга і подала фото Арчилу.

Арчил не встиг взяти фото в руки, коли побачив і сказав «Ека!» , заричав, якимось не людським голосом... і все затихло... До будівлі з сиренами під'їхала машина швидкої допомоги, Арчила помістили до реанімації, там привели його до свідомості.

- Де , я ? – спитав Арчил, коли побачив дівчину у білому халаті, що сиділа біля його ліжка.

- Тихо ! Вам не можна розмовляти – «інфаркт» - сказала молодий лікар і взяв зап'ястя руки, щоб перевірити пульс.

Лікар ще не закінчив, огляд хворого, коли у відчинені двері без дозволу зайшла, як тінь зовсім сива жінка. Була дуже схвильована, впала на груди Арчилу і почала плакати:

- Це мою вина, я навчала тебе, щоб близько приймав все до серця. Навчала жаліти людей і так виростила тебе. Синку, твоєму ніжному серцю не можна хворіти, давай я віддам тобі , моє кам'яне серце, бачиш, що навіть смерть не доторкається до нього...

- Добре, мамо не плач, ти ж бачиш, що мені краще? – говорив Арчил і, щоб заспокоїти гладив матір по сивій голові.

- Я все бачу, синку, колір твого обличчя говорить «як тобі краще» , чого я не вмру, я думала, що ти виріс став чоловіком, тепер мені нічого боятись, а ти мене ховаєш живою, я ж тобі говорила не приймай усього близько до серця!...

- А ти, не прийняла б близько до серця, мамо?

- Чого синку?

- Мамо, я більше не маю, Еки!

- Що, за нещастя , ти мені зараз сказав, синку! – закричала жінка і обидними руками вирвала два пасма волосся. Молодий лікар який нічого не міг зробити, щоб заспокоїти матір та сина , натиснув на кнопку і в палаті одразу з'явилась ціла бригада медичних працівників.

Після довгих прохань, медичні працівники, змогли вивести

із палати матір Арчила, яка голосно плакала , але вона могла піти далеко, сіла у крісло, що стояло у коридорі, і щоб не турбувати сина, голосним плачем, почала схлипувати тихо, а потім затремтіла уся, і перетворилась на особу роботи лікарів...

В цей час Арчил, очима повними сліз дивився у стелю і перед очима пробігав послідній день, який провів з Екою. Ставав час вибору бути чи не бути, здоровий розум крутився навколо Еки, і якщо його коханої не має більше в живих, то і його життя втрачало цінність.

Багато мрій зрівноважувала гірке минуле та важке теперішнє, в цю мить Арчилу потрібна була підтримка, він і сам це відчував, але смерть не йшла до нього, залишитись в живих, але з хворою душею, ще гірше ніж смерть, бо треба було пережити страшні страждання, гукнув до матері: - мамо,- Анука Сакварелідзе із своєю майстерністю витерла сльози, навіть трохи усміхнена, сіла біля ліжка сина, материне серце відчувало, що її сину потрібна підтримка і прямо почала:

- Синку, своєю смертю, ти , тільки порадуєш своїх ворогів, а тому повинен по – чоловічому перенести це нещастя, пожалій матір і подивись на цей світ, синку !

- Мені було важко долати перешкоди, навіть тоді, коли Ека допомагала мені, а зараз про яке долання перешкод можна говорити?

- Що сталось, синку, розкажи мені?

- Нічого не знаю, мамо, мені сказали, що втопилась, потім я втратив свідомість, нічого не пам'ятаю!

- Я тобі не докоряю, синку, але я знала, що більше за життя ти кохав Еку. У грудні ви розписались в Тбілісі, а на Різдво, в монастирі святенник Мелікіседек вас обвінчав, якби я знала чому ти не привів тоді додому свою законну дружину?

- Чекав кращих умов, ось, настали, кращі умови, підготувався до весілля, але не маю більше Еки!

- Що поробиш, синку, якби всі нещастя звалились на одну людину вона не витримала б, але людина добром чи злом стають прикладом для інших людей, я була твого віку, коли загинув твій батько, але почула твій плач, він став для мене

не тільки погуком до життя, я тебе ростила, навчала тільки добру, синку, може я і не правильно вела себе, бо коли людство дізналось про силу добра, одразу з'явилося серед людей зло, а тому багато людей добре володіють і злом, і добром, а я тебе тільки добру навчала, де моя помилка, я сама нічого не розумію про зло, а тому , як повинна була навчати тебе.

- Я, вдячний тобі за те, що навчила мене доброти, разом з добром я б не зміг, навчатись злу, добро виникло разом із красою, а тому я назавжди буду прислугою краси, зло і потвора народились в один день, а тому і сьогодні продовжується кровава битва між двох цих класів добра і зла, а тому в організмі людини не можуть жити вони обоє...

- Може ти і правий, мені також радісно, за те, що навчила тебе добру, добро завжди перемагає зло.

- Так, буває тільки у казках, мамо, а я не знаю зможу перенести чи ні смерть Еки!

- Хто, дав тобі право, зробити нещасною матір, із за того, що загинула твоя дружина?

- Що мені робити, мамо, як вести себе?

- Сильним того можна назвати, синку, який і після втрати розуму залишається розумним, нещастя треба пережити, важко розставатись. Прокляни боже, того, хто це придумав, але треба витримати, сором, щоб від нещастя зламалась людина і опустила плечі, свою межу має і радість , і траур, людина не повинна говорити « не витримаю такого удару» , а також «я не дуже сильно переживав нещастя». Життя має свої закони, мені не треба цьому вчити, але це твій обов'язок. Повинен обов'язково захистити сімейні та релігійні традиції , які зв'язані в одне ціле.

- Не зможу , мамо!

- Повинен, синку, повинен, мене заставив жити твій плач, а тобі допоможе все перенести материне серце і ти легко переживеш ці страждання, які тебе взяли в рабство... Запам'ятай, в пані Феріде , була тільки одна донька і їй зараз потрібна підтримка, щоб вона прожила, ще трохи, згадуючи душу своєї доньки, кого вона ще має крім тебе? Ти повинен

зайняти в її серці місце замість Еки і заповнити цю пустоту!

- Що ти таке говориш, мамо, як я піду до Феріде, або , що можна сказати матері, яка втратила дитину, невже Ека прийшла б до тебе з підтримкою щоб полегшити тобі горе , якби я вмер?

- А, щоб зробила. Невже залишила б старі жінку без підтримки і турботи?

- Не знаю, мамо, я кохав Еку, а тому без неї не зможу жити, нехай ніхто не підтримує мене. Бо, знаю, якщо я помер би, то Ека не стала б жити після мене, а чому я повинен жити після неї?

- Якщо я змогла жити, то чому ти не можеш?

- Ти не любила!

- Помиляєшся, синку, кохання це одне, а обов'язок це інше, я любила свого чоловіка, але обов'язок не дав мені зробити неправильного кроку, я повинна, або, якщо точніше сказати, я зобов'язана була , зберегти теплим вогнище твого батька, щоб він ще довго жив в серцях людей. Ти можеш не любити свою роботу, але не маєш права, зрадити їй, так і в сім'ї, завжди треба шукати, щось нове, а не думками про смерть забивати собі голову. Розмови про вічне райське життя тим гарні, що неправдиві, мене б ніхто не випередив, а тому не будь першим серед тих, хто виконає чорні емоційні думки інших. Людина не народжується для передчасної смерті, а тому не має права йти проти волі Господньої. Господь створив людину для життя, а не для мрії, якщо ти зупинився мрієш і дивишся на життя, життя зупиниться разом з тобою, але якщо рухаєшся правильному напрямку по житті, тоді будеш жити так, як і мріяв.

- Мамо, ти мудра ! Мабуть така жінка , як ти зберегла світ!

- Мудрість вічна броня святих, синку! Яку б дорогу ти вибрав

- Якої навчала ти, мамо, ту дорогу виберу...

- Дякую , синку, ти назавжди був моїм слухняним хлопчиком!

- Був мамо, і зараз також, серце дитини робить те, що підказує йому материнська мудрість. Народження, кохання

і смерть тільки раз приходить в житті, коли доля так погано повернулася для мене, уявив, що я мертвий і сам звук до такого становища, але якщо уявити, яка трагедія буде в серцях тих, хто з надією в очах дивиться на мене, я повинен перемогти смерть за ради твого поклику, мамо! Правда в моєму серці не народиться кохання вдруге, але і то справа, якщо я збережу любов батьків.

- Чому ти так говориш, синку, сьогодні ти переміг смерть народився вдруге, так і кохання народиться. Але не відштовхуй від себе кохання, що приближається, воно саме прийде до тебе, не повертайся спиною, бо любов тебе зненавидить, так, як любов не зажди несе в собі добро, навпаки, іноді зрада стає успіхом любові. Ось, бачиш, на губах з'явився колір, думаю ти виживеш, синку, зараз я піти, але швидко повернусь!

- Куди, ти йдеш, мамо?

- До, Феріде! Хочу їй поспівчувати, підтримати у горі!

- Не ходи, може Феріде ще нічого не знає, я зараз зв'яжусь з прокурором Давидом Двалі і він скаже, чи знає Феріде про своє нещастя...

Арчил натиснув на кнопку термінового виклику, ще палець не стиг зняти, коли до палати увійшов черговий лікар.

- Лікарю, прошу сюди, як не будь занесіть телефонний апарат, або в цій ситуації підведіть мене до телефону!

- Але, вам не можна розмовляти?! – лікар насправді був здивований...

- Можна!

- Хто вам сказав?

- Мама!

Лікар посміхнувся:

- Ну, якщо так, що можу сказати, але все ж повинен повідомити головного лікаря, – сказав лікар і вийшов із палати.

Через дві хвилини в палату зайшов головний лікар, привітався до Ануки і розкрив Арчила до колін.

Послухав роботу серця, потім поміряв тиск, хитнув головою.

- Занесіть телефонний апарат! – наказав головний лікар і прохання Арчила було виконано.

Покрутив диск телефону, на тому кінці проводу відповіли.

- Ало! Мені потрібен Давид Двалі! – сказав в трубку Арчил. А, це ви ? Доброго дня Давид, вас турбує Арчил із лікарні... який... генеральний... думаю буду жити, ще не знаю... знаю ви дуже зайнятий, але дуже вас прошу провідайте мене в лікарні... так термінова справа... добре пів години не такий великий час, я почекаю... Вибачте , що потурбував та наперед дякую вам за те, що провідаєте мене.

- З ким ти розмовляв, синку, так із благоговінням? – спитала Анука, коли Арчил поклав трубку на апарат.

- З прокурором району Давидом Двалі! – він зараз прийде сюди, ти не ображайся, мамо, але наша розмова не буде цікавою для тебе.

- Добре, синку, я почекаю в коридорі.

- Може я не правильно себе поводжу, мамо, вибач, але деякі подробиці нашої розмови, буде розумнішим, якщо залишиться між нами і не буде знати хтось третій.

- Може у тебе нічого не має, щоб від мене приховувати, але друга особа, завжди вважає лишньою третю особу...

І правда через пів години з посмішкою на обличчі до палати зайшов Давид Двалі і привітався до Арчила : зброя самооборони, будь обережним Арчил , бо серце не може

- Зараз, в таку погоду, час лежати, такому чоловікові, як ти? – майже з доганою, сказав прокурор про хворобу Арчила!

- Мабуть лежати у домовині краще! – сказав Арчил і очі наповнились сльозами.

- Як, чоловік розмовляй зі мною, сердечність та сльози притаманні жінкам, а тому будемо вести себе розумно, щоб не перевантажити серце. Хто вбивав себе із за коханої, а ти чого вбиваєшся?

- З за якої коханої, про яку любов ви розмовляєте, Ека була моєю законною дружиною?

- Як так?

- Як, а я думав, що ви там в прокуратурі знаєте про все, що твориться в районі, ми , я і Ека на день народження Сталіна 21 грудня, розписались в Тбілісі, а на свято народження Ісуса

25 грудня обвінчались в монастирі святенник Мелкіседек провів цю церемонію, документи також свідчать про це, як в книзі реєстрації шлюбу в Тбілісі в шлюбному будинку, так і в церковній книзі собору.

- Привів би її додому, може мати попіклувалась би про неї більше...

- Давид, ти і сам високопоставлена особа і я не повинен цього тобі говорити, так, як ти добре знаєш наші матеріальні можливості та час, від якого ні однієї хвилини не вкрадеш ні у виробництва, а ні в уряду, який тобі довіряє!

- Ти правий Арчил, але одруження також державна справа, яка на першому місці, по копійці зібрана сума і по хвилині зібраний час, повинен був використати для одруження.

- Я тебе не для цього гукнув, Давид, ти ж бачиш, що я з усім змирився, скажи прямо, Екіна мати Феріде, знає про загибель доньки.

- Ні, поки не закінчиться розслідування, не можемо повідомити!

- На вашу думку це самогубство чи вбивство?

- Я вважаю, що вбивство, але на це питання краще відповідь слідчий Інга Абашідзе.

- Це, та, яка ніби випадково показала мені фото Еки?

- Так, вона!

- Ні з нею зустрічі не хочу! Я її ненавиджу, мені так здається, що вона мене підозрює!

- Ну і що! Слідчий може підозрювати будь – яку людину!

- Підозрювати без причин, це рівне смерті, невже можна підозрювати людину, яка втратила когось рідного, та ще й без причини, це називається самогубство і це повинні нести все життя, ті хто змусив людину до самогубства, так як самогубство це меч в спину тому, хто змусив до самогубства невинну людину.

- Ви, правий пане Арчил, але наша теорія і практичне виховання підкорюється закону, а не любові до людей, слідчі органи повинні дивитись очима підозри на всіх, але не ненавистю, якщо говорити правду, у вбивстві Еки, Арчил, усі

факти проти тебе і ти повинен подякувати Інзі, за те, що я не видав ордер на твій арешт.

- О-о! Це був би жах, одночасно два тяжких удари я б не витримав, сьогодні я вже хочу жити, і не тому, що люблю, тому що без Еки я не можу жити. Але ми прийшли на цей світ за ради чесності, а тому люди повинні бачити, як я любив Еку...

- І як ти це зробиш?

- Ніколи нікого не буду кохати і не одружусь!

- Це рішення вважається зрадою не тільки обом сім'ям, а і державі, бо закоханий у свою державу громадянин не має права не залишити після себе дитини, пройде час і може покохаєш ще більш вродливішу та матеріально забезпечену.

- Матеріально забезпечену може, але цей шлюб буде називатись взаємно вигідним, але не щасливим. Щоб бути щасливим треба любити, а щоб любити, треба бути любимим!

- Деякі грають в любов тільки тому, що багато чого чули хорошого про любов, але ми повинні шукати в жінці той захований скарб, який називається чесністю. Після того, як виявиш його не можна не покохати ту, яку ніхто до цього не шукав і не помічав.

- Тебе, що моє мати навчила, Давид, невже час про це говорити, не треба мене готувати до зустрічі з горем, я ж сказав, що готовий, скажи прямо Ека зараз де знаходиться?

- У морозильній камері!

- До яких пір буде знаходитись там?

- Поки не закінчиться розслідування та не буде виявлено справжню рідню померлої!

- Але ж ви встановили особистість Еки і знаєте хто її сім'я?

- Поки не закінчиться розслідування це тільки версія?

- Мені не покажете її тіло?

- Покажу!

- Тоді, пішли!

- Тільки після того, як отримаємо дозвіл лікаря!

- Втечу!

- В цьому випадку я не дам дозволу побачити тіло!

- Ви всі безжалісні, хоч один, хоч другий!
- Навпаки, ми поводимось з жалістю бо не хочемо принести ще одну жертву.

- Я ж вам говорю, добре себе почуваю, чому ви мені не вірите?

- Ти розмовляєш розумом, а розум не зможе замінити серце, а тому лікарі краще знають, як ти себе почуваєш, вони краще проконтролюють твоє здоров'я...

- Добре, я поговорю з головним лікарем! – сказав Арчил і натиснув кнопку термінового виклику.

До палати зайшов черговий лікар, подивився сердитим поглядом на Давида і взяв зап'ястя Арчила, щоб перевірити пульс.

- Я себе добре почуваю, прошу погукайте головного лікаря, до нього маю особисте прохання – сказав Арчил і забрав руку з молодих рук лікаря.

- Ви тут, не розпоряджайтесь, як Разпутін, тут ми головні і несемо відповідальність за ваше здоров'я, вам не можна стільки розмовляти!

- Я тільки розум навантажую, до серця нічого не підпускаю! Прошу погукайте головного лікаря! – через силу посмішка.

- Ви, що думаете, що ваше серце фарфорова ваза, а розум прикріплений до неї бант! – сказав молодий лікар і вийшов із палати.

Через декілька хвилин зайшов головний лікар, він також, як і молодий лікар, був сердитий:

- Прошу, шановний, не втомлюйте розмовами хворого! – без посмішки, серйозно від початку до кінця, сказав лікар Давиду.

- Я прокурор району, а тому маю право розмовляти з хворим про розслідування справи!

- Тільки після мого дозволу! – твердо сказав головний лікар і залишив двері палати відчиненими, що означало – «закрий двері із сторони коридора!».

- Лікарю маю одне прохання до вас, а також хочу, щоб

прокурор також побув тут ще декілька хвилин і послухав нашу розмову.

- І що за прохання у тебе таке, тільки не кажи зараз, що «добре себе почуваєш та хочеш йти додому» ! незадоволено сказав лікар і взяв зап'ястя Арчила, щоб перевірити його пульс.

- Знаєте лікарю! У мене померла дружина, коли дізнався про це , тоді і стало мені погано, але зараз і правда я себе добре почуваю, крім мене в моєї дружини більше нікого не має, повинен поховати її, потім повернусь і буду лікуватись, скільки буде потрібно!

- Це не можливо, опісля ви не прийдете лікуватись, може на неділю раніше за себе поховаєш свою дружину.

- Людина після інфаркту потребує довгого лікування, щоб організм зміг розсмоктати некроз, або повинно статись його видалення.

Після такого інфаркту , як ви перенесли , спазм м'язу живлячої артерії , це тобі не жарт, ви повинні подякувати здоровому організму, але у випадку повторення , який не є виключенням, думки про те, що будете жити лишні...

- Що ви мені посовітуєте?

- Лежачій режим!

- Дружину залишити не похованою?

- Дружина в морозильній камері, вона дочекається вашого виздоровлення, але якщо ви не прислухаєтесь до моєї поради, то вас і вашу дружину, обох разом поховають сусіди.

- Скільки днів знадобиться для мого лікування?

- Час лікування інфаркту не встановлений, все залежить від того, коли ваш організм за допомогою препаратів , зможе подолати хворобу, тоді і закінчиться лікування – сказав лікар посміхнувся до Арчила і вийшов із палати.

- Ось, у чому справа, бо проти лікарів навіть Гітлер не йшов, а хто ми такі, щоб припиняти лікування? Відпочивай, товаришу, подумай , як будеш жити в майбутньому. А ми закінчимо розслідування , обіцяю вбивцю обов'язково виявимо, а тіло Еки вас дочекається і буде таке , як сьогодні. За це я перед вами буду відповідати особисто.

- Чого ви всі пристали до мене, може я не хочу жити і мені все рівно мене поховають сусіди чи за державні кошти? Знаю, я тут буду себе почувати погано, Давид нас з тобою зв'язує дружба, а тому, якщо в тобі залишилась людяність, покажи мені перед смертю Еки. Прошу! Як хочеш так і розумій! Тільки дуже тебе прошу!

- Арчил! Справа яка стосується життя друга, або якщо хочеш бути чи не бути, завжди буду з тобою поруч, але в цьому випадку іншого шансу не має, тут залишається тільки «не бути», тому пробач, що я з обережністю поставлюсь до твого життя і не виконаю твого прохання.

- Добре! Добре! Я пожартував, нікуди не піду і твоє допомога також не потрібна, тільки скажи хто має ключі від морозильної камери де знаходиться Ека?

- Клянусь совістю, не знаю! – сказав неправду Давид.

- Добре! Добре! Я помилився, коли звернувся до тебе за допомогою, що можна сказати такому другові, який готує ордер на арешт друга, я думав, що ти гідний друг, гідність не завжди буває довершеністю. В деяких випадках гідність піддається змінам і перетворюється на недолік, придбана та навчена гідність ніколи не може бути довершеною, так як на передбачливість і допомогу другові нас спонукає розум, а доброту і поблажливість дає природа.

- Дякую тобі Арчил, за те, що ти в мені не бачиш добра, друзі не із за ненависті відмовляються від допомоги, а тому що це їм не вигідно. Гідність мій друже, схожа на органи слуху та зору, у людини з недоліком цієї гідності, не може ні бачити її, а ні чути биття її серця, а що ордеру на арешт друга, ти що не хотів би спитати вбивцю Еки? Закон однаково судить і царя, і служителя? Правда це багатьом не подобається наші вчинки, а тому звинувачують нас негідності, але часто забувають те, що ми заслуговуємо подяки за наші добрі справи, а тому я думаю, що не заслуговую нарікань друга і не боюсь твоєї невдячності, так як у мене ще залишились сили, щоб робити тобі добро.

- Зрозуміло, Давид, в цьому випадку ти не можеш скористатись своїми діловими порадами; так як я думаю, що

маю достатньо надії на самого себе, що можу дати пораду собі сам!

- До побачення, я зараз піду, тільки пам'ятай, що горе людське не приходить із за гніву Господнього, а із за власних помилок, а тому прохаю тебе гарно послухай свій розум, коли будеш давати пораду самому собі.

Прокурор тихо закрив двері палати і попрямував до кабінету головного лікаря.

- Можна? – з повагою спитав Давид головного лікаря, який розглядав кардіограму.

- Заходьте! – відповів лікар, не відриваючи погляду від кардіограми і навіть не відчув, хто зайшов до кабінету.

Давид зупинився в дверях і зачекав поки звільниться лікар, той мабуть відчув пронизливий погляд, склав кардіограму і встав інстинктивно, не чекав побачити прокурора, а тому навіть трохи розгубився, але швидко повернувся і показав прокурору на крісло:

- Сідайте, прошу пане Давид, що вас потурбувало?

- Я прийшов по дуже важливій справі!

- Якщо зможу допомогти, то я у вашому розпорядженні, не залишитесь без уваги!

- Хочу спитати про Арчила: він і правда в дуже тяжкому становищі, і його не можна зараз перевтомлювати фізично та морально?

- Звичайно не можна, бо в протилежному випадку він загине!

- Знайте, що він втече сьогодні вночі!

- Що значить втече, він грається зі смертю? Ну я вже не знаю, не можу більше давати порад, він же не дитина, чоловік директор, він повинен поводитись розумно, а не так, як йому заманеться.

- Ми не можемо прийняти від пацієнта такого рішення! Треба приставити охорону до нього!

- Охорону має!

- Хто, це?

- Мати!

- Ні, мати не підійде, бо її ніжне серце не витримає натиску і загине!
- Я більше нікого не маю, щоб посадити біля його дверей?
- Я пришлю, вам чоловіка співробітника прокуратури , який буде одягнений у громадянський одяг , він вам і допоможе!
- Буду вам вдячний, але чи не є Арчил у чомусь підозрюваний. Що ви так турбуєтесь про нього?
- А ви, що не турбуєтесь про здоров'я людей?
- Це наш обов'язок !
- Чому ви думаете , що це тільки ваш обов'язок ? Я думаю, що професія тут не причому, це людський обов'язок !
- Ви прокурор, маєте людяність, а тому я дуже радий цьому, коли ваша професія прирівнюється до професії лікаря.
- А , я, думав, що це ваша професія прирівнюється до нашої!

Ви тільки подумайте, ви боретесь проти хвороби, від якої не чекаєте нападу, ваше особисте здоров'я захищене від хвороби, а ми боремось зі злочинністю, від якої кожної хвилини можна чекати нападу. В принципі обидві професії перебувають на службі людського здоров'я та безпеки, але, на мою думку , більш – менш! Людину чекає смерть від хвороби і це природно, а тому є нормальним боротьба лікаря проти хвороби, але коли здорова людина, яка і не передбачає, що їй загрожує смерть , загрожує смерть від отрути, ножа, кулі або ще чорт знає від якої смертельної зброї, ми боремось за спасіння людини, але не від хвороби, а від кулі, яка не жаліє ні наших грудей, ні черепа голови. Людина служить людям, але я повторюсь : більш - менш , материне дитя, здорова дитина, може загинути від неправильного вчительського виховання , а добре вихований вчитель від лікаря, але вони обоє можуть загинути від поганого слідчого.

Людині служить лікар і коваль, вчитель і шахтар, слідчий і геолог, льотчик і конструктор, правда робота усіх професій спрямована на покращення людського буття і це показує не професію, а на відповідальність людей, а це означає, що кожна людина зобов'язана , протягти руку допомоги побратиму. Ми

повинні допомогти Арчилу. Через годину прийде призначений мною чоловік, а до цього ви підтримайте хворого морально та духовно.

- Правду кажете, бо це ж людини, людський обов'язок?!

Попрощавшись з головним лікарем, прокурор залишив його кабінет.

- Як, ти, себе почуваєш, Арчил? – з посмішкою, як тільки зайшов до палати, спитав головний лікар.

- Добре, але все ж лежачий режим, такий вирок виніс мені головний лікар.

- Правильно вчинив, йому видніше, він краще знає можливості хворого. Ти мабуть наслухався мудрих розмов прокурора, а тому і вважаєш себе здоровим.

- Ні, прокурор, ні про що таке не розмовляв зі мною, але і їх життя не встелене квітами, вічно знаходяться в небезпеці, пообіцяв знайти вбивцю Еки, побачимо що зробить...

- Якщо вони самі не знехтують державним законом, то злочинець ніде не заховається від їх і ти ж хочеш відсвяткувати арешт вбивці?

- Я зараз більше за все хочу побачити Еку, ну і що з того, що вона мертва, хочу поговорити з нею, своїм мовчанням вона мені багато, що скаже, ніж прокурор із своїми мудрими розмовами.

- Повір, що це ще не можливо, запам'ятай, що лікар приймний порадник для твого здоров'я, але не скільки приймний, скільки обережний та відданий, зустріч та розмова, не можлива ти повинен змогти на деякий час зовсім забути про Еку, щоб дати відпочити нервовій системі, головному мозку і серцю, щоб організм зміг перебороти інфаркт.

Серце любить спокій, а тому не можемо збити його ритм та гармонію. Навіть пообіцяє довге, здорове життя. Сам подумай, що людство ще не винайшло механічний насос, який на протязі середнього людського життя 70 років, працює без збоїв і перекачує десь 40 літрів рідини за хвилину, за годину це буде 2400 літра, а за день – ніч 57600 літра. За час роботи достатньо тільки однієї хвилини збою, щоб людина загинула.

Невже такий насос не заслуговує пошани? Тільки ми зовсім не бережемо його, причиняємо біль, п'янством, нікотином і що зовсім є нестерпним, що ми нервуємо.

- Серце править своїм розумом, і що робити людині, коли не може вчинити інакше?

- Не зрозумів? Що означає інакше не може? Якщо людина існує і може діяти проти серця та нервів, чого не може діяти на користь організму?

- Якщо людина втратила дорожчу за життя особистість і не може знову бачити її, повинна думати про продовження життя, чи про зустріч з дорогою особистістю?

- Зрозуміло, якщо дорога особистість знаходиться в біді і потребує допомоги, можна і своє життя не пожаліти, але коли їй нічого не потрібно, то треба піклуватись тільки про своє власне життя...

- Це означає, що я повинен забути про моє горе, дуже добре, але цим нам, що присвоять безсмертя?

- Правда безсмертя не відчуєш із за обережності, але не маєш права зробити крок проти волі Господньої і раніше закінчити життя ніж це вам положено. Всі знаємо, що людина в кінці – кінців приречена на смерть. Але всі боремось проти неї. Чому тремтить приречений на смерть, очікуючи смерті? Ми також чикаємо смерті, але для нас це звичайне явище. Тоді чому приречений на смерть не чекає смерті, так як ми? Тому, що його вбивають раніше, ніж це йому було призначено богом...

- Не погоджусь з вами, тільки боягуз, може тремтіти перед очікуванням смерті. Справжні чоловіки по – чоловічому чекають на неї. Яшин Корчакі дитячий лікар, письменник та освічена людина, коли був в німецькому концтаборі в'язнем, привів приречених на смерть дітей, нібито на свято, веселих дітлахів відправили до газової камери і він також загинув разом з ними, він же міг врятувати своє життя, невже тремтів Корчакі в очікуванні передчасної смерті? Може розповісти про те, скільки вмирало підриваючи танк, або прикриваючи своїми грудьми дзот ворога? Ніхто із їх не тремтів перед смертю, я

також не буду тремтіти , чоловіки не трусяться...

- Ти правий, але ці смерті мали ціль, щоб врятувати життя мільйонів жертвували своєю. Ні одна розсудлива людина не подумає перетворювати своє тіло на труп і до багатьох інших трупів. Я знову повернувся до переживань приреченого на смерть, бо дуже добре вивчив психіку людини.

Думки і клопоти не закінчуються у людини, під час подорожі і стоячи на одному місті маємо багато головоломок. Але , щоб зрозуміти відчуття приреченого на смерть, треба провести декілька років у темниці і кожного дня чекати наближення смерті, чути подих та биття серця, здорова людина з легкістю думає про смерть, бо зовсім не уявляє її впливу.

- Не зупиняйтесь на приреченому на смерть, бо справжні чоловіки і після винесення вироку виконують свою місію, у темниці смерті чекають боягузи. Знаю, я, про що ви зі мною розмовляєте, але не існує дороги зупинити лавину, треба спробувати зробити так, щоб вона не збільшилась , а потім перегородити їй дорогу. Не думайте , що вирішив померти, правда після Еки, мені зовсім не жаль свого життя, але що я скажу матері? Або добрій рідні, яка чекає від мене допомоги кожного дня? Але Боже мій, не можу , щоб не побачити Еку, коли ви розмовляли зі мною про людяність і якщо з обережністю ставитесь до мого здоров'я, в цьому випадку ви самі повинні мені допомогти, щоб мене врятувати застосовуєте багато ліків, а тому підемо разом і ви також приймете в моєму горі, яке не дає мені спокою.

- Ні і ще раз ні ! Вам не можна вставати та рухатись це небезпечно тим більше , коли ви себе товкаєте на небезпеку, я не буду приймати участь в вашому самогубстві.

- Як раз таки у випадку відмови ви стаєте співучасником самогубства, бо я вам говорю: що якщо мені сьогодні не відчинять морозильної камери, я зламаю двері камери, де знаходиться Ека, постараюсь забезпечити свій намір вмерти? І як раз тут буде ваша помилка і з дозволом чи без дозволу ви станете співучасником моєї смерті.

- Я лікар, і добросовісно виконав свій обов'язок, розповів

вам про небезпеку яка вас чекає . Вибачте, якщо я сказав ні, вашому умислу, так як ваш намір злочинний , а така безвідповідальність карається законом.

- В моєму наміру на якому злочині ви зупинились?

- По – перше: - злом дверей холодильника, в друге :- хочете доторкнутись до трупа, який знаходиться в розшуку і до встановленого часу його не можна ні бачити , ні викриття.

- Дякую, не потрібна мені ваша допомога. «Боягузи не грають в хокей!».

- Щасливо залишатись! – сказав лікар і закрив двері палати, коли наблизився до свого кабінету, в кріслі помітив сидячого молодого чоловіка, який підвівся, як тільки помітив лікаря, привітався і подав своє посвідчення:

- Важа Месхі! Мене до вас прислав прокурор, я у вашому розпорядженні , пані Натела!

Лікар посміхнулась насильно і розігнавши туман думок , запросила до кабінету молодого співробітника прокуратури.

- Знаєте, чого вас прислали до мене? – спитала Натела у Важі.

- Наперед мене ніхто ні про що не попереджував, лікарю.

- Ви на сьогоднішню ніч призначаєтесь доглядати за Арчилом Цхададзе і пам'ятайте, не почепіться на його крючок , а то будете нести відповідальність перед прокурором по закону!

- Що ви таке говорити, пані Натела, коли було таке, щоб працівнику прокуратури потрібне було застереження від лікаря?

- Я сказала своє , Арчил знаходиться в палаті реанімації, можете приступати до виконання своїх обов'язків .

Важа тихенько відчинив двері палати і що, побачив, замість немічного хворого , на ліжку сидів Арчил, в палаті була ще середнього віку жінка, мабуть його мати, яка із своїх рук поїла Арчила компотом.

- Доброго дня! Мене призначили з прокуратури доглядати за вами, пане Арчил, я Важа Месхі! – сказав, як тільки зайшов до палати.

- Так! Де ти ходиш, чоловіче, скільки часу ! – це так

промовив Арчил, наче і справді давно чекає на нього.

- Я чекав головного лікаря і майже годину сидів біля його кабінету.

- Мабуть сувору інформацію отримали від лікаря.

- Причому тут інформація лікаря, або хто послухає її , я співробітник прокуратури і звик підкорюватись тільки закону.

- Нехай благословить тебе Бог, відчуваю, що з тобою я зможу знайти спільну мову, ви мабуть із села Мерджеві там живуть Месхі?

- Так!

- Васо і Георгія Месхі знаєш?

- Так, вони мої дядьки!

- Ти, чий син, юначе, чи не Олександра ?

- Так, пане!

- О ! Ти син мого друга, іди сюди, сідай поближче, поговоримо, може відляже від серця, ви в прокуратурі знаєте про все, мабуть сказали про причину моєї хвороби!

- Так, знаю про все!

- А чи знаєш, як проходить розслідування справи?

- Слідчий прокуратури попросила два дні і я думаю вона не осоромиться.

- Хто слідчий?

- Інга Абашідзе!

- А, це та молода дівчина ? Яке розслідування вона може провести, не роби з мене дурня.

- А ви на неї просто так не дивіться. Пане Арчил, вона насправді наполеглива, ось побачите, що через два дні стане зрозумілим...

- Нехай так буде, але коли не маєш надії...

- Ні , пане Арчил, довіртеся моїм словам і побачите через два дні все закінчиться добре. Інга така красномовна, що іноді навіть прокурор питає в неї поради.

- Тобі, що наказав прокурор по відношенню до мене?

- Про вас він нічого не говорив, прислав мене до головного лікаря, а лікар доглядати за вами, ось і все, а зараз знаходжусь в центрі вашого наказу.

- Важа , дружину та дітей маєш?
- Ні, пане.
- Як і я. І чого ти чекаєш? Мабуть маєш наречену і чекаєш кращих умов, тільки вчасно це зроби, вчасно, а то ж бачиш, країна повна пригод з проблемами, але хто бачив життя без перешкод і тим більше без зради?

- Що поробиш, пане Арчил, ця країна так влаштована. Не нами придумано, не нам змінювати? Якщо ти солодкий проковтнуть, якщо гіркий виплюнуть. А тому треба бути і не солодким , і не гірким , але тоді як можна жити не зрозуміло, людина, щоб захистити свою людську гідність, повинна мати або ворога, або друга, треба бути або солодким, або гірким...

- Ти, правий Важа, в людині головне захистити свою людську гідність, але злочинності ворогів не має стільки, стільки гідності. Ідеальні люди також з задоволенням риються в недоліках гідних людей, щоб в житті бути сильніше за інших.

- Ви, правий пане Арчил, але ми повинні завжди виконувати наші людські обов'язки , людину незнатного походження треба поставити на дорогу знань і протягти йому гідну руку підтримки.

- А , ти, протягнув би руку допомоги людині?

- Навіть не задумуючись, якщо ця допомога не являється незаконною.

- Якщо попрошу тебе допомогти і ця допомога не буде проти закону, допоможеш?

- Я б і іншого разу з задоволенням допоміг, а тим більше сьогодні, коли я призначений доглядати за вами, а тому, що накажете повинен виконувати.

- Тоді, скажу прямо, а ти хочеш прийми як прохання , чи як наказ, але ти повинен мені допомогти.

- Кажіть, пане Арчил, на скільки вистачить сил допоможу.

- Ти, знаєш , що моя законна дружина, мое кохання, перебуває зараз в морозильній камері, допоможи мені її побачити, поки не поховали, а то я більше не можу терпіти, скоро збожеволю...

- Пане Арчил, але це незаконно?

- Що тут незаконного; що чоловік хоче побачити дружину перед похороном? Не доведи Боже, але, якщо ти опинився б на моєму місці, я також так повинен себе вести, як ти себе ведеш?

- Добре! Пане Арчил, не заплутуйте мене в лабіринт своїх почуттів, проте, ви правий, що тут незаконного? Експертизу трупу вже провели і вивчили досконально. Ви подивитесь на місці, ніде забирати труп не будете, або що за ціль у викраденні трупу, ніхто не проти її похоронів? Я вам допоможу, але повинен обов'язково узгодити з прокурором чи головним лікарем.

- Навіщо тобі це робити, щоб уся країна дізналась, про ніхто крім нас не буде знати і ніколи не дізнається, якщо ти не розкажеш.

- Синку, благослови тебе боже! - промовила Анука, яка до цього тільки слухала їх розмову – чув мабуть, «молодий сказав, якби я знав, а старий – якби я міг». Навіщо тобі, наче злодію пробиратись в ночі, щоб побачити Еку? Навіщо хочеш зародити підозру у слідчих органів, а що гірше серед людей? Вранці затребуємо покійну ніхто не буде нам перечити, а також поховаємо. Ти, синку, зовсім не занурюйся до свого горя, не загуби дві сім'ї, двох старих жінок, які залишаються під твоїм доглядом, бо ні у мене, ні у пані Феріде нікого не має, ти не маєш права кивнути рукою ні на одну, ні на другу, серед людей не повинно бути думки, що ти любив тільки Еку, а всі інші тобі пусте, матері Еки зараз потрібна душевна підтримка, їй тільки ти можеш довести про обов'язковість життя за ради того, щоб згадувати душу Еки.

- Мамо, невже ти не розумієш, сьогодні я тому, як злодій хочу побачити Еку, бо завтра лікарі мені не дозволять цього зробити.

- Це питання я влаштую, вранці піду прямо до головного лікаря і затребую тіло Еки. Я заздалегідь говорила, а тому уся вулиця мені допоможе. Поховаємо Еку з нашого дому: з усіма християнськими традиціями та почестями, поховаємо і гідно проведемо її в останню дорогу, до вічного місця життя.

- Яка ти добродушна, мамо! Але, як Феріде дізнається

про це?

- Невже складна справа, щоб її привезти до нас, синку, пошлемо за нею машину і обманом привеземо.

- А якщо лікарі не дозволять мені побачити Еку і бути присутнім на її похоронах ?

- Лікарі і зараз проти, але ти хочеш втекти; в наш час , синку, ні освіта, ні лікування не є насильним, якщо ти сам не хочеш лікуватись , то тебе не заставить ні один лікар, а якщо ти відносишся до їх з симпатією, то вони тебе самого не залишать і разом з тобою підуть на похорон, маючи з собою усі потрібні препарати та ліки.

- Радиш, зачекати до ранку?

- Так, синку, ти ж знаєш , що «ранок вечора мудріший».

Ранок краще покаже, як себе нам повести .

- Молодець, тітко Анукі, твою мудрість нехай прославить бог, я також так думаю! – не приховуючи радості сказав Важа.

- Добре, якщо ви більше за мене маєте мудрості, без опору підкорююсь вам , тільки Важа, скажи черговому лікарю, щоб підключили мені телефон – сказав Арчил і сів на ліжку.

Цього разу не стали узгоджувати з головним лікарем, принесли телефонний апарат і з'єднали його з мережею.

Арчил швидко набрав номер і після третього гудка відповіли.

- Слухаю! – відповів приємний жіночий голос.

- Ви звідки? – спитав Арчил.

- А ви куди дзвоните? – питанням на питання відповіли.

- Я дзвоню в квартиру Абашідзе?

- Так!

- Інга, це ви ?

- Так, я Інга!

- Доброго вечора, вас турбує Арчил Цхададзе.

- Благослови вас боже, не думала, що ще почую ваш голос!

- Думали, що я помер?

- Ні, але не думала ,що ви належите до списку живих!

- Але у цьому ви самі винуваті, невже не можна було трохи здалеку , іншими дорогами сказати мені , цю жакливу

новину?

- Як здалеку , із Сачхере до Гомі треба було йти та ще й через Зестапоні?

- Як добре , коли нічого не болить і нічого не турбує, веселі слова приходять самі собою!

- Вибачте, я співчуваю вашому горю, та повертаю назад сказані для підтримки веселі слова, ви не подзвонили б без справи, що вас турбує?

- Як проходить розслідування справи?

- Добре, ще завтрашній день і ми зірвемо маску із злочинця, поставлю його перед вами і він стане перед судом особисто.

- Дякую! Можна не доводити справу вбивці до суду, а я сам перед світлою пам'яттю Еки покараю його.

- Ні, Арчил ти не вбивця і добре буде, якщо не будеш вихвалитись!

- Вбивцею не народжуються, суспільство і бідність, перетворює овечку на вовка, а вовка на овечку і не дивуйтесь, коли в моєму доброму серці побачите зло.

- Я все ж таки раджу вам не діяти проти закону !

- Побачимо, що буде, наперед не варто розмовляти, боюсь , щоб не вийшло , як ви сказали вихвалання і ще одне прохання маю, особисто до вас!

- Слухаю!

- Завтра вранці, тіло Еки хочу перевезти до себе додому, чи не маєте ви, щось проти цього?

- В цьому випадку треба пред'явити документ, що доводить ваші родові стосунки!

- Свідоцтва про шлюб буде досить?

- Повністю!

- Тоді завтра о дев'ятій ранку приходьте на подвір'я моргу.

- Обов'язково !

- Вибачте за те, що потурбував і дякую за увагу до мене, на добраніч, до побачення!

- На добраніч, до побачення!- почувлось в трубці.

У палаті запанувала тиша .

На другий день на подвір'ї моргу зібралось багато народу і всі чекали працівників прокуратури, там був і Арчил, якого лікарі не залишили тільки в руках бога, а і самі кружляли навколо нього з потрібними препаратами, він добре виглядав, лежав у «Жигулях» положивши голову на коліна матері, не показував, але все рівно було видно хвилювання, що було викликане запізненням працівників прокуратури.

Нарешті з'явилась чорна «Волга» і загальмувала біля дверей моргу, першим із машини вийшов прокурор району, а потім інші співробітники, з'явився і директор моргу, який тримав у руках величезний ключ і чекав наказу прокурора.

Відчинив залізні двері моргу, туди зайшли тільки прокурор і Арчил. У морзі було якесь циліндричне обладнання , «морозилка» - її також ключами відкрив директор. Витяг носилки на яких лежав заледенілий від холоду, голий труп Еки.

- Ека , чому ти така холодна, давай станемо одним цілим, може трохи тепла передам тобі,- голосно плакав Арчил і пригортав до грудей холодну Еку. Хто погубив, кому, що погане зробив, що забрав у мене твоє життя. Ось, Ека, привіз весільну сукню, таку , як ти мені наказала, ти ж мені сказала, щоб я тебе одягнув на весілля, ось зараз і буду тебе одягати і до людей заберу тебе готовою до весілля, (Арчил відкрив валізу і почав одягати Еку), ця сукня тобі дуже личить, наче для тебе по заказу була шите, діадема також прикрашає, ти і правда королева, і боже не відпускай Еку без мене нікуди, боже пожалій Еку, бо їй без мене буде дуже важко! Ой, ледь не забув, яка ж королева без весільної каблучки! Це тобою вибрана каблучка, коли ми розписались, тоді сподобалась, але я не зміг купити, не мав стільки грошей, але ти навіть жодним словом не докорила. Ох, які красиві пальці, якби ти знала, як їх прикрасили каблучки.

- Ось, ще туфлі, які тобі сподобались, ти завжди любила носити на високих каблуках і задоволено говорила – «я такого ж зросту, як і ти» - і примірялась зі мною.

Ох! Боже не відпускай Еку ...

Арчил лежав на грудях Еки декілька хвилин, після тихо – тихо сповз і впав на коліна, тільки тоді прийшли до тямі заплакані та з очима повними сліз лікарі, з усіх боків підбігли до Арчила, але вже було пізно...

В цей час до будівлі забігла тітка Анукі з розтріпаним волоссям, відштовхнула лікарів від Арчила і впала на ще теплого сина.

- Не мішайте мені, поки він теплий, дайте час оплакати сина! Що ти наробив синку, навіщо залишив мене саму без господаря, за ким мені плакати, скажи. За сином, за невісткою чи за онуком.

Молодець! Справжній ти чоловік, синку, я також так вчинила б на твоєму місці, покажіть чия безбожна рука загубила дві сім'ї.

Анука хотіла плакати над сином, поки той буде теплим, але серце, що багато перенесло страждань не витримало і з пошкрябаними щоками впала на груди сина, але лікарі встигли повернути Ануку з того світу.

На шостий день після смерті Арчила, Інга принесла до прокурора висновки однотижневого розслідування:

- Пане Давид! – почало вона – вірю в ваш досвід, що не пропустите допущені мною помилки в цьому розслідуванні, або неточності, а тому прошу дуже уважно послухати і дали мені правильні вказівки щодо правильного ходу розслідування:

В розслідуванні із різних джерел знаємо, що Арчил Цхададзе дружив з Шалва Тодадзе, але треба врахувати, що останній привів секретаркою свою коханку Світлану Чихелідзе, на завод до Арчила Цхададзе, а не до себе. Постає питання:

«Чи не є в цьому якогось підступу?»

Після смерті Арчила, замість того, щоб займатись справами похоронів і провести і останню дорогу відданого любові та загальній справі людину, повинен був стояти першим один із найкращих друзів Арчила, Шалва Тодадзе, сталось навпаки, в той же день він почав боротьбу за пост генерального директора фарфорового заводу і до покійника йому не було справи. В змаганні з декількома чоловіками та з вмішанням вищестоячих

інстанцій , директор паперового заводу Шалва Тодадзе переміг і на п'ятий день після смерті Арчила, був написаний наказ про призначення генеральним директором фарфорового заводу, але цей наказ став чорним, тому , що ви повинні видати ордер на його арешт, пане Давид!

- В чому звинувачення?

- Нагадаю! Ордер повинен бути виданий, за співучасником вбивства Еки Асанідзе, Шалва Тодадзе привів на роботу до Арчила Цхададзе свою коханку Світлану Чихелідзе, щоб та спеціально допустила помилки в документації, якщо його б не заарештували, то з роботи зняли б, щоб вони зайняли цей пост. А тому Світлана не залишала без уваги жодного кроку Арчила.

П'ятнадцятого липня цього року, віддає копію телеграми до Еки, власній секретарці Світлані Чихелідзе, як я раніше згадувала, що текст телеграми був не зрозумілий для Світлани, а тому вона вирішила не втрачати ні хвилини та дізналась про намір Арчила і зміст телеграми.

Після довгого спостереження, сімнадцятого липня побачила, як зустрів Арчил Еку Асанідзе і, як вони зникли в однокімнатній квартирі Еки.

Світлана знала, що Арчил на другий день поїде до столиці, заховалась, дочекалась поки Арчил вийде з квартири Еки, і правда Арчил покинув квартиру Еки о дванадцятій годині ночі і пішов до себе додому, щоб підготуватись до поїздки в Тбілісі.

Світлана вийшла з кущів і коли помічає, що двері квартири Еки не закриті на ключ, заходить до квартири, бачить сплячу красиву особу і ледь не лопається від заздрощів. Як раз в цю мить приходиться чорна думка до Світлани, а про що можна говорити, у вбивстві звинуватять Арчила і заарештують, а якщо буде доведено, що це самогубство, в обох випадках Арчила по голові не поглядять і в обох випадках буде виконано Шалва Тодадзе наміри.

Ека перебуваючи в тумані сну чула, як ходить Світлана тихо по кімнаті, але подумала, що Арчил ще не пішов і не могла проснутись.

Коли Світлана оглянула ванну і побачила, що ванна наповнена водою, сіла і почала мріяти: після смерті Еки цю квартиру дадуть Світлані, її коханець стане генеральним директором і почнеться щасливе життя.

Світлана йде до ліжка Еки легко бере на руки сплячу дівчину, поки Ека відкриває очі кидає її в ванну і налягає на неї зверху.

Ека починає борсатись , як риба, але її ніхто не пожаліє і через декілька хвилин все заспокоюється.

Світлана виходить до кімнати витирає руки та обличчя і наче нічого не сталося сідає у крісло, починає телефонувати і розмовляє з сонним Шалва Тодадзе.

- «Ти знаєш де знаходиться квартира Еки Асанідзе? Терміново приїжджай , запам'ятай ти повинен прийти непоміченим, автомобіль зупини подальше».

Шалва зрозумів, що трапилась якась «радісна» новина і швидко з'явився на призначеному місці, коли побачив у ванній втоплену Еку застиг, але не подав виду і розпитав про розвиток справи у Світлани. Світлана розповіла про намір і наказала викинути труп у річку, щоб було схоже на самогубство. Шалва погоджується з наміром Світлани і зникає під прикриттям ночі, Світлана залишається в квартирі і так добре прибирає квартиру, що не залишається ні одного відбитка пальців. Після того, як впевнилась, що все в порядку, виходить з квартири Еки закриває її на ключ і спокійно йде до себе додому.

Пане Давид! Це мого розслідування короткий відрізок, прошу, негайно видати ордер на арешт Шалви та Світлани, більш детально вони самі будуть розповідати під час допиту, так, як я маю багато доказів про скоєння злочину.

- Світлана, догадується, що підозрюється у вбивстві?
- Відчуває, а тому може зникнути, а тому повинна бути негайно арештована.
- Шалва, чи відчуває щось?
- Ні ! Він зайнятий своїм постом, думає, що став всемогучим, після того, як став генеральним директором , «він не вважає небо шапкою, а землю личачками». Хотіла з ним

поговорити, але він мене ні на крок не підпустив мене до кабінету.

- Із Світланою говорили?
- Так, маю її декілька заплутаних свідчень.
- Ох! – зітхнув прокурор і зняв трубку телефону:
- Тенгіз! Пришли до мене двоє співробітників! – сказав

Давид заступнику.

Через дві хвилини заступник Давида стояв перед його столом і слухав наказ:

- Ось, ордери на арешт Світлани Чихеладзе та Шалва Тодадзе, зараз же арештуйте, якщо будуть чинити опір обеззбройте, але не вбивати!

Заступник прокурора, тихо закрив двері кабінету і приступив до виконання наказу.

Інга також встала, але прокурор її затримав:

- Я хочу впевнитись у вашій пророкованій версії, а тому проведете допит Світлани Чихелідзе та Шалви Тодадзе у моїй присутності!

- Добре! Помістіть їх обох під спеціальну охорону до ранку, а в ранці після наради, допитаємо цих злочинців.

Виписка із протоколу допиту Світлани Чихелідзе:

- Прізвище, ім'я та по батькові?
- Світлана Іванівна Чихелідзе.
- Рік народження та місце ?
- 7 листопада 1945 року, Чіатура село Кацхі.

- Ви підозрюєтесь у вбивстві Еки Асанідзе і знайте, що чистосердечне зізнання полегшує покарання, а тому не раджу мовчати, бо я маю, багато доказів проти вас у скоєнні злочину, а тому не буде використано в вашу допомогу, ми декілька хвилин тому закінчили допит Шалви Геронтійовича Тодадзе, він усю вину у вбивстві перекладає на вас, про що ми думаємо, що не зовсім правда. А тому чекаємо від вас чистої правди, на себе не беріть, але і на іншого не перекладайте, бо скоєний злочин зламає вас за неправдиве звинувачення.

- Що, Шалва у всьому звинувачує мене? Він хоче залишитись вільним, гулятиме з жінками, а я буду сидіти у

в'язниці? Я розповім правду, піду проти і посаджу його поруч, що він може розказувати про мене, з чотирнадцяти років усе своє життя присвятила йому, я майже зістарілась, але все рівно за ради його кар'єри загубила своє життя. Я знаю ціну самій собі, я потворна, але все ж вмію любити і навіть впевнена, що сильніше за будь – яку жінку. Якщо і здійснила злочин, то це не я, а ненависть до Еки та жадібність до її красі, правду говорять у вродливої жінки багато ворогів, ще більше заздрощів та розповсюджувачів хвороби, але я не належала до жінок цієї категорії, усі непристойності мене навчила любов і іноді помиляєтесь, коли грішите, не розумію, чим більше кохаєш чоловіка і він це відчуває, що ми робимо все для нього, тим більше шукає причин, що нас зненавидіти.

Як вже сказала вище, я потворна, а тому в потворному організмі живе потворна душа, але не зовсім так, серцем я можу любити, але воно завжди насміхається над моїм розумом, насправді я не повинна хвалити серце і сміятись над розумом, але як можна з іншого вимагати зберегти таємницю, коли власний розум не може цього зробити?

- Ви добре розмовляєте пані Світлано, з вашої розмови видно про вашу освіту, приємно слухати, але для нас більш приємно та корисно буде почути розповідь на тему розслідування?

- З задоволенням, але, щоб людина зрозуміла намір злочину, потрібно, щоб вона знала звідки він походить, а тому, якщо дозволите почну розповідь з самого початку, правда для вас не будуть цікавими мої молоді роки, але більш глибоко і ширше зрозумієте зміст скоєного злочину.

- Починайте, але якщо можна трохи коротше!

- Я мала нестерпне дитинство. Мати померла рано, батько одружився з іншою жінкою і після цього моє життя у батьківській хаті стало не можливим. В чотирнадцять років залишила батька в втекла до Чіатури, там зупинилась у рідні (з матиного боку) вони допомогли мені розпочати роботу в одному із торговельних центрів прибиральницею. В ті роки в Чіатурі існувала школа для робітничої молоді і разом з роботою

продовжила навчання. В моїй групі навчався один юнак, такий же , як я безпритульний, зірви голова, був красивим, але зовсім не видно було дбайливої жіночої руки. З того дня почався трепет моєї душі , пришла перша любов – шалена потужність, осіб жіночої статі не треба навчати облудності, вона цьому навчається природно з дитинства усіх жіночих моральних звичок і не один лицемір не зможе порівнятись з облудністю жінки, але чоловіки вони інші, їм ще треба відкривати багато чого в природі, скільки відкрили до цього. Так, що люди ніколи не залишаються в боргу одна перед одною. Молоді роки провела нерозумно, у пристрастях, покинута, сніг ішов чи дощ, до ранку сиділи в обіймах і не відчували , а ні холоду, ні спеки, тільки для пристрасті характерна така несправедливість і жадібність, а тому їй не можна довіряти, не треба йти на поводу у пристрасті, а ми цього не розуміли, гралась в любов і цілими ночами сиділи в обіймах одне одного, довго не витримали такого становища і мою недоторканність десь в кущах біля річки віддала Шалві.

З того дня почала повністю відчинятись йому, тільки б він мене не залишив, а тому, щоб він сказав би мені виконувала без слів. Так минули роки юності, правда ні один із нас не закінчив школу на відмінно, але Шалва, за допомогою якихось махінацій, закінчити інститут, а я в Чіатурі в будинку культури, що існував при марганцевому тресті, закінчила курси секретар – машиністки, а тому остаточно розпрощалась з надією, що стану дружиною Шалви, так як він ніколи не знав жалості до жінок, а тому знала, що Шалва який закінчив інститут ніколи не одружиться зі мною. По відношенню до мене мав тільки надію на підтримку, а тому погодилась стати коханкою моєї першої любові і без сорому ходила по його слідах. Шалва відчував мою любов до нього , проводив зі мною час, давав все нові і нові незаконні завдання, я також не залишалась в боргу, крутилась навколо нього, виконувала будь – яке завдання та залишала його неодруженим. Не можу сказати, що дуже зраділа, коли його призначили директором паперового заводу, але я сама взяла за волосся його секретарку і викинула за двері, Шалва був проти – «що скажуть люди?», але я йому відповіла, що усі секретарки е

коханками директора і сіла за печатну машинку. Не обійшлося без пліток в нашу адресу, але це мене зовсім не турбувало, для мене було головне те, що я знаходилась поряд з Шалвою. Правда він багато разів хотів одружитись, але я завжди псувала йому справи, одного разу одна дівчина навіть повернула йому каблучку і хотіла вбити мене, я навіть не чинила опір, бо для мене краще було вмерти ніж знати, що він з іншою і розділяє з нею моє ліжко.

Так йшли роки, посада директора завжди рентабельна, якщо чоловік на гарній посаді, він починає товстіти, а тому Шалва також потовстішав, познайомився з потрібними людьми з вище стоячих інстанцій, як кажуть «смак приходить під час їжі», йому захотілось більше і більше, а тому захотів підняти своє крісло ще вище.

Одного дня сказав мені, щоб я перейшла на роботу секретаркою на завод до Арчила Цхададзе і , щоб я перемішала усі накази та фінансові документи. Так як печатка буде у мене, а тому я легко змогла б це зробити і Арчила зняли б з роботи, або навіть заарештували, навіщо йому це було потрібно я добре розуміла, Шалва хотів зайняти посаду Арчила.

Після довгих відмов, я згодилась і перейшла на роботу до Арчила, але помилилась, бо Арчил не був таким , як Шалва. Він сам перевіряв, записи у журналі про використання матеріалу, зрівнював одне з одним, рахував прибутку та розходу суму і навіть, якщо б знаходив маленьку помилку здіймав такий галас, що міг звільнити з роботи навіть дуже потрібну особистість!

Задати йому шкоди зіпсованою справою , не вийшло, а тому почала вивчати Арчила , як особистість...

- Вибачте, хочу задати питання, яке не відноситься до справи: Шалва товаришував з Арчилом?

- Так, вони були близькими друзями, але зрада саме між таких друзів можлива, а то дальнього не так легко заставити ворогувати, зрада вона розмовляє на усіх мовах, тепло, приємно та впевнено, попробуйте, коли людина безкорисна навіть під час гри і добродушна , така людина швидко потрапляє до сітки зради.

Хто знає про що думає людина , коли щиро розмовляє , я останній час ненавиділа Шалву із за зради товаришу, коли говорив про добро, а думав про зло, але що мені було робити, в багатьох справах була замішана і Шалва це знав,що я без нього не зможу існувати, а тому повинна виконувати будь – яке його прохання чи наказ. Коли почала вивчати особистість Арчила, то перед очима пройшло все моє життя, він як і я виріс сиротою, тільки різниця була в тому , що він, як я не почав рано гратись у любов і з великими труднощами піднявся до посади генерального директора, а зараз у нього хоче відібрати посаду і відправити до в'язниці та ще й хто? Найближчий товариш!

Що можу зробити, як мені не жаль людину , але я не права брати до серця цю жалість, я без слів, як робот повинна виконувати усі завдання!

Може і ви жалієте приреченого на смерть, коли цей вирок виносять з вашою допомогою, але що можете робити, справжній слідчий підкорюється закону, так і я, особистість мій закон і глав командуючий!

Справді жаль пані Ануку, яка в сирітстві виростила сина, знала, що вона не перенесе навіть невеликого нещастя, про смерть говорити лишне, такого я не могла передбачити, що такий чоловік, як гора , помре на грудях Еки, але тоді я сказала «що чоловіки також уміють кохати» і ледь не закричала : «що я наробила, ідіть і вбийте мене».

Коли розповіла Шалві про мої переживання, він навіть не звернув на мене уваги, так був зайнятий своєю кар'єрою, що навіть не відчував небезпеки, а я кожної хвилини чекала вашого виклику. Якби я раніше здогадалась, що посада заставить його втратити людяність та любов, що Господь розгнівається, я йому протягла б руку допомоги ? Але ви не подумайте, що любов до Шалви заставляє мене говорити, просто я хочу розповісти правду, що як особистість Шалва не був таким, він міг прийняти до серця горе товариша, умів цінувати добро і ненавидіти зло, зараз не можу повірити в переродження людини, невже гроші та посада являється причиною цього?

У мене ледь не лопнуло серце, коли дізналась про смерть

Арчила, а у Шалви не з'явилось жодної сльози , навпаки став краще виглядати і в його очах можна було прочитати задоволення.

Це було в кінці, а до цього я продовжувала вивчати особистість Арчила , легко дізналась про вагітність Еки, що стало причиною звільнення її з роботи, спочатку подумала , що це мені знадобиться для звинувачення, але помилилась, так як ні мої, а ні підозри людей не виправдались, бо Ека була законною дружиною Арчила, не тільки були розписані, але і повінчані, хто міг її звинуватити в перелюбстві новоствореної сім'ї?

Мені Арчил довіряв , бо мене привів на роботу товариш, а тому ні в чому мене не підозрював, п'ятнадцятого липня Арчил дав мені листок на якому були написані числа і попросив, щоб я відправила телеграму за адресою, яка була належала Екі, але про що прохав Арчил Еку , мені залишалось незрозумілим, мене ще більше вже займала цікавість, ніж злий намір, почала ще більш пильно слідкувати за Арчилом.

Ми живемо в маленькому районному містечку і де тут повинна захватись людина? Ось і Арчил не зміг захватись від мене, 17 липня о шостій годині вечора зустрівся зі своєю коханою дружиною в її квартирі, я ховалась в кущах напроти дому, відчувала, що повинно було щось трапитись, о дванадцятій ночі Арчил вийшов з квартири Еки, сів у свої «Жигулі» і зник з очей, я вирішила ще трохи зачекати, бо може повернеться, я знала, що він вранці повинен їхати до Тбілісі, але від обережності голова не болить, через одну годину я підійшла і натиснула на ручку дверей квартири Еки, неймовірна радість охопила мене, бо двері не були зачинені на ключ. Нишком зайшла до кімнати і Святий Господь, що я побачила, ви коли не будь бачили картину художника Францмско Гоя «Гола Маха» , перед моїми очима ця картина ожила, довго насолоджувалась цією дивовижною вродою. Потім збагнула. Знову нишком вийшла з кімнати та заховалась в кущах, щоб все обміркувати. Серце людини завжди наповнюється злом, і щоб не розгнівити бога, так я позаздрила вроді Еки, що вирішила зіпсувати її вроду, але

не вбивати, та тільки хто міг бути таким звіром, щоб знищити таку красу? Я пішла до будинку Шалви, щоб порадитись та розповісти останню інформацію. Постукала у вікно, здивувався, коли побачив мене в цей час, відкрив двері і насолодився моєю ласкою, ніби я для цього прийшла. Коли заспокоївся, я тихо сказала причину свого візиту.

- Що означає двері відкриті, а вдома знаходиться сама? – здивувався він.

- Так, все і є, як я розповіла – впевнено відповіла я.

- Знаєш, що зробимо? Усі сусіди знають, що Арчил вночі був у Еки, а тому, якщо ми вбємо Еку, у вбивстві звинуватять Арчила, навіть якщо буде доведено, що це самогубство, то все рівно звинуватять Арчила, в обох випадках джoker у нашій колоді – сказав Шалва і від радості заблестіли очі.

- Ні в якому разі, я не стану співучасницею вбивства, бо вона така красива...

- Краще для тебе ніж моя любов?

- Навіщо такі порівняння, невже для тог, щоб любити людину треба бути вбивцею?

- Ти це зробиш заради любові до мене, з сьогоднішнього дня будемо разом силою закону, будемо жити разом, як личить законному подружжю !

- Не можу, Шалва, в кінці – кінців я також жінка, не можу стати співучасницею вбивства.

- Ти не будеш співучасницею, ти вбивця, а співучасником буду я !

- Це ще гірше, краще я зараз покінчу життя самогубством, але цього не зроблю.

- Тоді забирайся звідси і ніколи не згадуй мое ім'я ! – закричав на мене Шаліко і штовхнув рукою.

Я використала єдину зброю жінок, сльози і повисла на шиї Шаліко. Його серце трохи пом'якшало, обняв мене і поцілував заплакані очі.

- Давай подумаємо серйозно, а потім будемо діяти! – тихо сказав він і посадив мене до себе на коліна.

- Чого ти боїшся? Нас ніхто підозрювати не буде?

- Більше нічого не згрішить людина!
- Зараз, щоб зробити кар'єру треба ризикувати! Вставай не треба втрачати час! – першою мене пропустив з кімнати.

«Жигулі» ми зупинили десь за п'ятдесят мерів від будинку Еки, двері квартири були відчинені, тільки Ека змінила положення і я не могла зрозуміти, коли вона вродливішою, зараз чи годину тому.

Шаліко нишком зайшов до кімнати, підійшов до сплячої Еки, поки вона проснеться взяв її на руки, я відкрила двері ванни і сплячу Еку Шалва кинув у ванну з водою. Вода вихлюпнулась, Шалва також намочився, але на це він не звертав уваги і усією силою наліг на нещасну дівчину. Через декілька хвилин все затихло, Шалва витер руки, а вода труп виштовхнула до гори.

- Допоможи, треба її одягти! – наказав мені принести одяг, я відкрила шафу і вибрала найкрасивішу сукню, одягли все, що потрібно було дівчини для подорожі. Коли все закінчили, Шаліко зняв віршовку у ванній і поклав її до кишені, мені наказав все прибрати, та так, щоб не залишилось ні одного відбитка пальців, а сам взявши труп Еки зник у темряві, не могла здержувати сліз, але старанно прибирала кімнату, коли все закінчила, взяла ключі, які лежали на столі і тільки вдосвіта прийшла додому.

Тиша запанувала в кабінеті прокурора, там були троє і у кожного з їх в голові крутились свої думки, через п'ять хвилин мовчання Інга порушила спокій і спитала у Світлани:

- Ти ж знала, що я знайшла докази, чого сама не зробила заяву, поки не заарештували?

- Не хотіла потрапити до в'язниці, я відчувала, щось інше, бо я вже була лишньою для Шаліко і стало необхідним моє знищення, чекала і навіть не думала чинити опір, в решті – решт надоіло таке нестерпне життя, людина не тільки за ради їжі повинна жити? Мені нічого втрачати, смерті я не боюсь, якби тільки без страждань.

Шалва думав, якщо і мене також вб'є, знищить єдиного свідка, то йому нічого не буде загрозувати, його причетність ніколи не зможуть довести, бо добре знає, що важко вести

розслідування, коли злочинець займає високу державну посаду і більш – менш розбирається в законах...

- Ти ж жінка, не відміну від чоловіків повинна мати ніжні почуття, невже не жаль було загубити таку особу без недоліків, якою була Ека, коли топили її?

- Я вже сказала, що плакала, але інакше діяти не могла!

- Чи жалієш зараз про скоєний злочин?

- Жалію, що не змогла спасти Еки, а тому і Арчил загинув, але не жалію, що скоїла цей злочин, добре було, що Шалва стане перед вами звинувачений у вбивстві, а тому правосуддя мене замінить.

Інга вийняла з печатної машини листок, положила його перед Світланою і сказала :

- Прочитайте та підпишіть ваші свідчення!

Світлана навіть не глянула на листок, поставила підпис в потрібному місці і пробурмотіла для себе:

- Я розповіла вам правду, зараз ви , як хочете так і робіть, для мене це не значить нічого, хочете допишіть свідчення, а хочете зменште, я ніколи не буду прохати пом'якшити вирок!

В приймальній задзвенів дзвоник , Світлану вивели.

- Так ! – промовив прокурор і подивився на втомлену розповіддю Світлани Інгу.

Молода слідчий підвелась, вибачилась перед прокурором і хотіла вийти, але Давид зупинив її і спитав:

- А коли допитаємо цього Шалву чи Шаліко?

- Краще буде, якщо ми трохи відпочинемо і проаналізуємо свідчення Світлани і допитаємо Шалву після обіду в середині дня.

- Добре після обіду о третій годині, зустрінемося напряму з Шаліко, без мене допит не проводити, цікаво , що він скаже – сказав Давид і підвівся.

В середині дня о третій годині, Шалву Тодадзе, привели на допит до кабінету прокурора, двоє охоронців. Хвилювався генеральний директор, був дуже розгніваний, наче побачив своїх працівників, але тут на нього чекав зовсім інший гнів, який сам собі здобув на свою голову.

- Шалва навіть ні з ким не привітався, коли зайшов до кабінету.
- Сідайте! – показала Інга на стілець.
 - Не хочу, я постою! – вперто відповів Шаліко і почав, як Гітлер дивитись десь вдалечінь.
 - Тут ми віддаємо накази! – твердо промовила слідчий.
 - На мене не діють ваші накази, навпаки, я буду боротись проти вас, якщо ви мені терміново не поясните за що мене заарештували, звернусь до вищих інстанцій, чи можна ось так заарештувати одну із відомих осіб, вони розберуться?
 - Ви, підозрюєтесь у вбивстві Еки Асанідзе і ми маємо багато доказів цьому.
 - Що?! «неприємності звідки прийшли до мене», хто така Ека, знайомий чи незнайомий? Що я мав за ціль її вбивства?
 - Кар'єра!
 - Що за кар'єру мала Ека, що мені знадобилось її вбивство?
 - Ека не мала ніякої кар'єри, але її чоловік мав ту посаду, яку зараз займаєте ви.
 - В цьому випадку, я повинен був вбити Арчила, а не Еку.
 - Ви були знайомі з Екою?
 - Так!
 - Як були знайомі?
 - Знав, як дружину Арчила, вітались.
 - Які стосунки ви мали з Арчилом?
 - Добрі, ми були друзями.
 - А чому ви жодного разу не прийшли посівчувати?
 - Я заявляю: Арчил був моїм другом, він помер, до кого повинен прийти? До його матері? І що я їй скажу, не переживай, твій син скоро повернеться? Чи чим ще можу підтримати?
 - Значить товариш повинен покинути побратима?
 - Вибачте, я не покинув покійного товариша, на другий же день відіслав гроші, вино, лимонад, боржом, рибу, дав заказ на хліб, щоб готовий був в день похоронів, і не засох. А щоб від спеки не зіпсувались продукти харчування на подвір'ї Арчила стоїть присланий мною авто холодильник.
 - Які умови заставили вас, так швидко зайняли посаду вашого друга?

- Що значить швидко, це боротьба за виживання та посаду, якщо б хтось інший зайняв місце Арчила, як ви сказали «швидко», а я розпочав би боротьбу пізніше, переміг би? Або чому я повинен був віддавати посаду мого друга комусь іншому? Який завжди поважав людей та буде світлою його пам'ять !?

Я тоді б відмовився від цієї посади, якби Арчила звільнили б за якусь порушення, та перевели б на іншу роботу з наміром пониження. А зараз в чому справа , не розумію, я що приписав борги сім'ї покійного під час передачі, чи чинив шантаж та налякав, чи що? Не розумію у чому ви мене звинувачуєте?

- Я вже сказала у чому звинувачені, ви підозрюєтесь у вбивстві Еки Асанідзе.

- Я також повторюю: не нервуйте мене, не зможете зробити з мене дурня! Звинувачення у вбивстві, це не звинувачення у крадіжці слив!

- Не збожеволій , а то у нас для заспокоєння є спеціальна сорочка, до цього ми ні в чому не звинувачували , але зараз проти вас маємо довгу та переконливу версію.

- Скажи, що це за «дуже переконлива версія», навіщо заставляєте мене чекати?

- Де ви знаходились сімнадцятого липня вночі?

- Вдома, повинен зазначити, я рано ліг спати в солодко спав до ранку.

- Вашу машину було помічено біля першого посту місцевими інспекторами, але вони не зупинили, бо впізнали вас, через пів години ви повернулись назад, ми маємо свідчення інспектора, а ти кажеш: «що солодко спав до ранку»

- Так! Солодко спав до ранку, тільки вранці помітив, що моя машина не стоїть на подвір'ї, збентежений вискочив на вулицю, боже мій, машина стояла на дорозі не далеко від хвірточки, ціла цілісінька.

Поки ліг спати машину поставив на подвір'ї , а ворота закрив здоровим замком. Вранці ворота були зняті із завісу , а машина стояла на вулиці, звернув увагу на спідометр, машиною вночі було пройдено вісімнадцять кілометрів, ворота повісив за допомогою випадкового перехожого і про те що сталось

повідомив до відділу міліції.

- Вас бачили за кермом.
- Брехня, бо у моєї машини затемнені вікна, а тому ніхто не може бачити, хто сидить в середині.
- В яких стосунках ви знаходитесь з Світланою Чихелідзе?
- В дуже добрих стосунках, на один рік старша за мене і я її знаю з тринадцяти років, але до сьогоднішнього дня залишила мене не одруженим, має особисті інтереси що до мене, так як я не одружився з нею, прошу не брати до уваги свідчення Чихелідзе чи навіть протистояння!
- Добре, але Світлана навіть не думала протистояти вам, напроти вашого дому проживає Василь Токідзе знайомі?
- Так, знаю його!
- Який він чоловік?
- Хороший! Але його свідчення також не можна брати до уваги, бо між нами давно йде тяжба за землю.
- Може хоч Ніно Чхеїдзе не перебуває з вами у конфлікті, а то подумаю, що все місто проти вас.
- А хто така Ніно Чхеїдзе?
- Ніно Чхеїдзе сусідка Еки Асанідзе, вона страждає безсонням, а тому вночі не може спати, тому вона добре пам'ятає вас, що ви сімнадцятого липня зайшли до квартири Еки і щось винесли звідти, за її словами, через годину після вас з тієї ж квартири вийшов ще один незнайомий чоловік. Це без сумніву була Світлана, яку ви залишили в квартирі Еки, щоб прибрала та знищила всі докази.
- Ви самі сказали, що вона хвора, а тому по закону її свідчення також не можуть бути використані проти мене.
- А що скажете про здорового, спортсмена, співробітника міліції Джансуг Пхаладзе?
- Я такого не знаю, як я бачу, ви проти мене підготували шантаж прізвищами, ви можете знайти таку особу, яку я ніколи не бачив у моєму житті, але це не є доказом у вбивстві...
- Добре, Джансуг, співробітник міліції, а ми маємо, а що скажете про сторожа сільськогосподарського ринку, Пармен Цускірідзе, не думаю, щоб у нього був інтерес і він добре

пам'ятає, про вашу розмову, після якої ви навіть пригрозили, щоб ні слова не говорив про цю зустріч.

- Це все спеціально підставна справа, я на вас на всіх буду скаржитись в генеральну прокуратуру республіки і буду вимагати відповіді за дифамацію.

- Шаліко! Заспокойтесь, а то попереджую у нас є гамівна сорочка! Ви добре знаєте, що у нас немає ніякого інтересу проти вас!! Навпаки, пан Давид, навіть відчуває до вас симпатію, але ви себе погано поводите, а тому можете не отримати від нас поблажок.

Ми маємо право, взяти до уваги свідчення кількох свідків, так як основний і головний свідок, співучасниця злочину Світлана Чихелідзе, говорить, що ви власними руками втопили Еку Асанідзе, з чим я не згодна, бо за свідченнями сусідки Ніно Чхеїдзе ви перебували в квартирі Еки тільки п'ять хвилин, а за цей час не можливо було втопити Еку витертись, одягнути її, а потім замотати та перенести до своєї машини, яка стояла за п'ятдесят мерів від будинку Еки. Краще буде, якщо ви почнете говорити правду і почати самому протистояння проти Світлани, за дачу неправдивих свідчень... Зараз я вам прочитаю свідчення усіх свідків, які не мають проти вас ніякого особистого інтересу, тільки заспокойтесь, бо так поведінка, як ваша, це вже минулого часу елементи і ми вже давно не боїмось такої поведінки. Краще поставте себе на наше місце і проаналізуйте ваші дії.

Зараз уважно послушайте: першим прочитаю свідчення сторожа сільськогосподарського ринку, Пармен Цуцкірідзе:

«...Була друга година ночі, на повороті зупинилась автомашинка з державними номерними знаками А- 38 – 98 – ФГ, я був при вході до ринку, так як з Ахалціхе привезли картоплю і мені здали. Коли «Жигулі» зупинились не витерпів і підійшов ближче, з автомобіля вийшов директор паперового заводу Шалва Тодадзе і пішов у напрямку комерційних квартир, але коли мене побачив зупинився і став переді мною.

- А це ти, Пармен? – спитав.

- Я, пане Шалва! – Може вам, щось потрібно вам? – спитав

я і підійшов зовсім близько.

- Ні, нічого не потрібно, ти знаєш, що я не одружений, а тому маю тут одну, ти ж знаєш, що я за чоловік, збережи в таємниці, що бачив мене і нікому не кажи, а сорому мені буде, ти краще візьми ось це і зникни звідси – сказав мені Шалва і положив мені до нагрудної кишені зібгані сто карбованців.

Але моя зацікавленість не дала спокою, якщо йде до жінки для проведення часу, за що подарував мені гроші?- подумав і непомітно заховався за поручнями мосту, до чий квартири він заходив не знаю, але через п'ять хвилин вийшов, щось загорнуте тримав у руках притискаючи до грудей. Вантаж поклав на задне сидіння, а сам сів за кермо і повів свої «Жигулі» в напрямку Чіатури.

Швидко повернувся, я сидів при вході, коли проїхав крикнув:

- «Ти не забув, що я тобі сказав, держи язик за зубами» - і поїхав в напрямку свого будинку.

- Ви не помиляєтесь, може був інший?

- Невже я можу помилитись у такій людині, як Шалва Геронтійович Тодадзе? Значить я втратив пам'ять, тоді, чому працюю на відповідальній роботі?

- Чи не помітили ще кого не будь, хто б виходив з того будинку, що і Шалва?

- Ні, я не сторожу людей, в мене є своя справа, на Шалву тому звернув увагу, що під'їхав на машині, з'явився не в тому місці, не в той час, та ще й подарував мені усю свою зарплату...»

- Свідчення має підпис і якщо ви сумніваєтесь в правильності свідчення, можете вимагати очної ставки із свідком.

- А, щоб його чорт забрав, я сам винуватий, що не розмазав його по стіні, тільки божевільний залишить живого свідка в такий час.

- Ось, бачиш свідчення тільки одного свідка загнало вас у куток, я готова прочитати ще декілька свідчень, наприклад, що розкаже Василь Такідзе, ваш сусід, який не має ніякої ворожнечі з вами, а ви займаєтесь лицемірством перед правосуддям.

- Не хочу я чути його свідчення, бо точно знаю, що скаже, приїхав о третій годині ночі поставив «Жигулі» на вулиці, зняв ворота притулив їх та ще щось таке. Він ніколи не спить в день і в ночі слідкує за мною.

- Тоді скажіть чиє свідчення вас цікавить?

- Прочитайте мені, свідчення Світлани Чихелідзе, мене цікавить, що вона розкажує про мене!

- Добре! – сказала Інга і почала читати Чихелідзе свідчення, Шалва уважно слухав, тільки іноді підводився та щось бурмотів для себе, що показувало на його хвилювання.

Коли Інга закінчила читати свідчення Чихелідзе, Шалва промовив:

- «В потворному тілі, живе потворна душа», що стосується вбивства, то все неправда, тільки свідчення про гру в любов правдиві.

- Тому я і говорила вам, що впертість нічого хорошого не принесе. Я вірю, що не ви втопили Еку, як це доводить Світлана, так як в такий короткий час здійснити вбивство ви б не встигли, про що свідчать свідки.

В друге: Світлана не приходила до вас додому, тому, що за свідченнями свідків ти сидів у машині один, з цього можна зробити висновок, що Світлана сама втопила Еку, одягла, загорнула і підготувала для того, щоб викинути, вона і сама могла б це зробити, але не мала машини, а тому подзвонила до тебе і сказала: щоб ти негайно приїхав автомобілем до будинку Еки Асанідзе і, щоб автомобіль залишив в даліні, ти також відчув якусь небезпеку і тому невідкладно виконав наказ Чихелідзе, коли ти прийшов на квартиру Еки зрозумів, Світлана розповіла тобі хід справи і сказала, що треба заховати труп. Ти погодився, бо вона була заслана тобою до Арчила, щоб зіпсувати йому справи та життя.

- Як бачите, ми не маємо, проти вас особистого інтересу, розслідування жорстоке, безжалісне, але в той же час добре і справедливе, підозра, неправда, безжалісність заводять розслідування в оману і правосуддя вимушене, виявити фальшиві свідчення, деякі звинувачені більше шкоди

приносять собі своїми необґрунтованими виправданнями , ніж сам злочин.

Так як ви не бажаєте вислухати свідчення інших свідків, завтра ви зустрінетесь із Світланою на очній ставці і на мою думку, зірвемо маску із вбивці, але знайте це не версії, це аксіома, кримінальна аксіома.

- А чому завтра, а не сьогодні?

- Сьогодні вже пізно!

- Я все одно ніде не запізнююсь, можемо розмовляти до ранку, якщо ви маєте можливість, щоб вислухати нашу суперечку...

- Добре, нехай буде сьогодні! – сказала Інґа і натиснула на кнопку, до кабінету зайшов охоронець:

- Приведіть Світлану Чихелідзе! - Інґа це сказала так твердо, що у Шалви аж мурашки побігли по тілу.

Через декілька хвилин до кабінету привели Чихелідзе , вона з повагою привіталась до Давида, але коли побачила Шалву, розгубилась і хотіла вийти, але слідчий показала на стілець у кутку , вона без слів сіла.

- Чихелідзе! З вашим свідченнями не згоден ваш співучасник, Шалва Тодадзе , а також слідство має підозри, що до правдивості вашого свідчення, а тому між вами буде проведена очна ставка і знайте громадянин, який спробує завести слідство до омани, карається законом!

- Я не давала неправдивого свідчення, хочете чи не хочете, ви повинні притримуватись моїх свідчень, так як іншого свідка немає і не могло бути!

- Але інші версії, по іншому говорять, ви в ту ніч не перебували вдома у Шалви і не сиділи з ним разом в його автомобілі!

- Чого мовчали інші версії тоді, коли він мене зґвалтував і навіки споганив мою життєву дорогу? Я також хотіла мати сім'ю , дітей і жити в ногу з часом в цій країні, а він мене дурить вже пів віку і заставляє робити все проти закону...

- І що такого я заставляв вас робити незаконного? Невже я сказав вбий Еку і зроби мене співучасником?

- А хто мене надіслав до Арчила, щоб я знищила його, невже не вистачило твоєму серцю, не вистачило власного будинку, автомобіля, іноземних меблів, жінок, ресторанів, так у тебе «смак прийшов під час їжі», тільки тобі все вище і вище хотілось посади, але бачиш, куди привело твоя жадність, після зради другові, ще ніхто не став щасливим і ти також не станеш, одним змахом руки зруйнувалась твоя величність, твоєму багатству загрожує конфіскація, побачимо хто залишиться ні з чим? Будеш старим осудженим у якого не буде ні роботи, ні хати, ні автомашини, ні меблів, але що саме головне в тебе не буде, а ні дружини, ні дітей, краще не жити ніж жити в такому становищі, Арчил пішов з цього світу виконавши свій обов'язок, про нього довго будуть пам'ятати люди, як відданого любові чоловіка. А, ти, хто такий? Ти, за збігом обставин ще існуєш, але це не на довго: невже ти забув середню школу робітничої молоді, голод, бідність і любов. Став жадібним, минуле затягло туманом, а тому ніколи не обертаєшся, а я з дитинства несучи свої почуття, а тому разом з коханням народилась підозра. Я тебе завжди кохала і зараз кохаю, але тільки зараз впевнилась, що кохання не існує, бо я готова втопити і тебе, як Еку, мою першу любов, якщо вона існує, невже зможу вбити?

А ти, давно в цьому впевнений і тому вирішив мене покинути, але жінку не проведеш, а тому не твоя смерть потрібна мені, а твої страждання, такі якими я страждала усі ці роки, а тому до в'язниці підемо разом, тільки я в жіночий колонії буду першою, а ти в чоловічий посліднім.

Не супереч, бо я знаю, що ти хочеш сказати, ніби вирвалось: «готовий задушити, як Еку», але не вирвалось. Еку вбила я, не для того, щоб вбивство повісити на Арчила, а у вбивстві звинуватити тебе і це мені вдасться, але якщо навіть не вийде по моему, все рівно тобі вистачить і інших злочинів, щоб отримати покарання та роздумувати над життям. Краще ти обманював би самого себе, може навіть залишився б вільним, але зараз вже пізно, а тому зрозумієш, як важко обманювати інших. Ти був впевнений в тому, що я тебе ніколи не обдурю, але я дурила тебе на кожному кроці, і коли ти вирішив, що я попала в твій

капкан, тоді і стало найбільш легким тебе обдурити, бо ти сам вирішив мене обдурити!

Не зійшла з рук, зрада друзів, який загинув від моїх рук, але не за твоєю допомогою. Після цього допомагаєш сім'ї на похоронах, як це назвати? Доброта? Щоб своїм вчинком приховати злочин? ти помилився «вогонь не заховати у соломі», я знала що ти станеш правосуддям, і не зможеш показувати з себе чесну поважну людину, перед людьми, бо вони поважають тільки гідних людей, а ти в їх очах будеш зрадником другу та лицеміром.

Сьогоднішня твоя жалість, не скільки переживання за скоєні тобою злочини, а скільки страх, який відчуваєш, що заставить тебе згадати твою не людяність.

Ти добився своєї мети, почав з мого нещастя і свою кар'єру збудував переступаючи через трупи гідних людей, я також добилась своєї мети, дякувати богу, ти не зможеш втекти від правосуддя та разом зі мною понесеш разом зі мною!

- Досить, сучка! – закричав Шалва і підвівся.

- Я довго була для тебе рабинею, але сьогодні звільнилась і не кричи на мене, нічого мені не зможеш зробити, бо тут, «мене охороняє моя міліція».

- Навіщо ти звинувачуєш мене в тому, чого я не робив?

- Все, що було зроблено, робилось за твоїм наказом і з твоєю участю, у вбивстві тому хотіла тебе звинуватити бо тоді однаково було, яким буде злочин, не ж не маєш почуття сорому, гідності та чистої любові! Твоя «любов» це любов слави, гордовитість, бажання щасливого та приємного життя, прагнення до багатства, частенько було здобуте приниженням інших у більшості випадків близьких людей. Ось, що було метою твого життя, прагнення до якої, закінчилась за допомогою Господньої сили!

І про тебе говорять вродливий, а про мене потворна? Я не приймаю такої оцінки, чому ми всі витріщились на людську вроду? Що ми цінуємо у людині? Я думаю, що людина повинна бути такою, як я, якщо будемо брати до уваги фізичну красу, останні усі потворні. Душевна краса у вас також є, але іноді ви

не бажаєте нею користатись і показувати перед усіма...

Я закінчила! Про останнє буду розмовляти в суді, а зараз шановний громадянин прокурор, дай наказ, щоб мене відвели до моєї улюбленої камери!

- Я вас сюди не запрошувала, щоб покращувати дисципліну, якщо ви хотіли змінити Шалву в кращу сторону, то цю роботу треба було виконувати раніше, до скоєння злочину. Зараз ви присутні тут, для того, щоб розповісти правду перед правосуддям - сказала Інга і подала листок для нового свідчення, але Світлана повернулася спиною до листка і твердо заявила слідству:

- Я свідчення не зміню!

- Як ви бажаєте, а ми напишемо, як насправді сталось вбивство і передамо його до суду.

- Виходить, що ви тут, знаходитесь для того, щоб все робити, як вам буде потрібно...

- Але і не для того, щоб довіряти злочинцю, який для того, щоб себе виправдати придумав казкову версію, цього не станеться, ми вбивство почали розслідувати від за grubілих пальців, виявили вбивцю і зараз ми не будемо діяти так, як цього хочеться злочинцю!

- Добре я напишу правду, але і ви скажіть правду, скільки років позбавлення волі мені загрожує?

- Якби ви були чоловіком, то можливо і вище покарання, розстріл, але серед жінок вищої міри покарання не має, а тому десять років точно отримуєте і сердитись не буде на що!

- Ні, мене не цікавить моє власне покарання, мене цікавить покарання мого співучасника!

- Ваш співучасник, чоловік, освічений та з високою посадою, з нього більше спитають за кожну добру справу, а також і покарання буде більшим, я думаю десь років дванадцять.

- Я задоволена! – промовила з радістю Світлана, - а зараз з задоволенням напишу правду, яку ви знаєте краще за мене, але суд буде брати до уваги свідчення, яке написано власною рукою! – сказала Світлана і взяла листок, щоб написати правду.

У кутку напроти сидів Шалва він змирився зі своєю долею,

вже не говорив високим тоном, як тільки зайшов до кабінету, нікому не загрожував вищими інстанціями, сидів тихо і писав правду...

* * *

Цілий тиждень не припиняв лити дощ... Потім,- сонце кинуло на землю свої промені і дало відчуті країні, що життя продовжується...І коли в прокуратурі Сачхере , писалась правда вбивцею, про вбивство Еки Асанідзе, на подвір'ї Арчила Цхададзе було багато народу, всі з болем у серці сумними очима дивились на згаслі два життя, це було жахливо, в одній домовині лежали, одягненні у весільний одяг двоє молодих людей, не знайшлось ні однієї людини, яка б без сліз могла б дивитись на таку жахливу трагедію?! Та, що людина, Арчилова собака, кавказька вівчарка, цілий тиждень вила на подвір'ї і сльози котились з її очей, цілий тиждень нічого не пила і не їла, тільки після того, як поховали її господаря, ніхто не чув її виття і ніхто більше не бачив... люди...багато було людей, які насправді близько до серця прийняли трагедію обох сімей... але багато було і таких , яким було все рівно це нещастя, які ніколи не розуміли і не брали до уваги сум інших людей і неправдивими поцілунками доводили про любов одне до одного... таким є людство, але це тільки за очима? Розумна особа, яка має здатність постати проти законів природи, але, коли людина одягається в траур, то починає чисто бачити в очах інших , їх діяльність і в цей час згадуються тільки слова Аристотеля: «людина, це звір суспільства» , яка залишається невивченим феноменом... а горе , це велика трагедія... бо на цвинтарі , на двох могилах прикрашених трояндами плаче дві матері , з подряпаними обличчями, втраченою людяністю, позбавлені життя , дві матері... Ануку покинула мудрість, не могла протистояти горю, діти! – гукала і втрачала свідомість... коли привели б до тям, то знову повторювалось все спочатку... Ох, якщо смуток переможе , то важко від нього врятуватись!

Феріде стала схожою на тигра, в очах горіли вогні зла, з

подряпин на обличчі тихо стікала кров, яку вона витирала рукою і на чолі дітей написала хреста.

- Ні, діти мої я не збожеволіла, мені дуже важко розлучатись з вами, тому і поведжусь, як божевільна, але знайте я не збожеволю і не вмру, поки не вб'ю вашого вбивцю з також холоднокровністю, з якою вони вас відправили на смерть, поки ця кров на вашому чолі висохне, або виконаю свою обіцянку, або з соромом прийду до вас, постараюсь прийти до вас з виконаним обов'язком і буду піклуватись про ваші душі з материнською любов'ю, так як піклувалась коли ви були на цьому світі, вирване волосся та кров віддаю вам на той світ, як клятву – не закінчивши до кінця Феріде обидними руками вирвала волосся і поклала на груди покійних...

Хтось втратив свідомість і його вивели на подвір'я . «Це мати Шалви Тодадзе» сказав хтось,- «І чого вона сюди прийшла?» - відповів другий,- «І правда, як посміла»,- почувся третій голос,- «Досить, не соромно вам?» - сказав не зовсім товстий юнак,- ви, що не читали баладу «Тигр і побратим», Мамо, мамо! І прийшов до матері, щоб поспівчувати у горі, якій матері хочеться мати погану дитину, але завжди не так йде, як ми того хочемо».

- Макрена, тільки одного сина Шалву має? – спитав хтось.

- Ні, має старшу дочку, вона заміжня , живе в Чіатурі...

Почали готуватись до виносу покійних, спочатку прочитали телеграми, потів із словами прощання вийшло багато людей. Все закінчилось люди тихо – тихо почали розходитись, це звичайне явище,покійних поховують і залишають на милість божу членів сім'ї...

На милість божу залишилось дві молоді вдови, які завжди гордились своїми чоловіками та дітьми, але сьогодні вони залишились без чоловіків і без дітей, і без підтримки, ці дві особистості, сорок днів вони оплакували одна одну безнадійні,без любові . Якщо у серці поселиться смуток, то дуже важко його позбавитись від нього . щаслива та людина, якій більше нічого втрачати, крім життя. Але нещасна та, якій треба втратити свій смуток, бо його сльози, дорожче за щастя... Для матері ходити на могилу , коли вона сльозами змучує

могилу дитини, так передає тепло із свого організму , коли сажає троянди, наче сама заплітає ці квіти в волосся коханий дочці...

На сороковий день від смерті, як і положено по законах християнства, є проводи душі... Знову зібрались самі близькі люди сім'ї Ануки і випили, зі священного столу, по чарці, щоб згадати душі померлих...Як і в день похоронів швидко розійшлися люди, які прийшли підтримати членів сім'ї. Знову залишився тільки сум і сльози для двох сімей , як підтримка, але ні! Наче завдання бога, виконує Феріде, посадила Ануку перед собою і сказала:

- Ти, пам'ятаєш слова, які я сказала дітям в день похоронів?

- Нічого , я, не пам'ятаю, Феріде, бо горе сильніше за мене, але постів, щось пригадую: «треба вбити, їх вбивцю» . Ох, моя сестро, моя подруго, моя підтримка у горі, моя Феріде, якби мріями збувались пролиття крові, тоді війни б також були б вигадані. Вбивці наших дітей, знаходяться надійно закрити за ґратами. Їх життя охороняє держава і ніяка небезпека не загрожує їхньому життю. Пройдуть роки і вони повернуться у свої сім'ї і будуть продовжувати життя, а ми якщо будемо живими, тільки сльозами та прокляттям будемо зустрічатися з ними, тільки така може бути з нашого боку помста...

- Анукі, тобою володіє засмучення! Дивуюсь, в твоєму організмі не прокидається ген помсти, яких багато має мати, наша радість мертва, надія дає право мріям, яким написано збутись, а не сумові. Радість кожна людина повинна відчувати від своїх власних дій, а не від прикладу інших, як може бути виконана та чи інша дія.

- Людина часто не помічає своєї немічності і відчуває себе нещасною. Ти жінка, яка перенесла багато горя і страждань, невже ти не розумієш , що для помсти тобі не вистачить фізичної сили.

- Хто сказав, що не вистачить, я ж кажу, що бажанням помсти розбудила в організмі матері звіра, а тепер для матері не має нічого не можливого.

- Ці почуття примарні, це просто наслідок злих думок,

більше нічого. Якщо ти хочеш помститись вбивці дітей, то можеш це зробити і без фізичного знищення!

- Це як?

- Переможемо засмучення. Часто будемо ходити на їх могили, потурбуємось про красоту і величність того міста це знаходиться їхнє вічне житло, будемо підтримувати одна одну і так проведемо роки, що залишились.

- Анукі, ти по своїй добродушності знаходишся вище бога, з добротою до своєї сім'ї, але доброта тоді стає найвищою гідністю, коли можемо перенести її на злочинця, але якщо цього не станеться, то твоя доброта буде покрита туманом і її ніхто не помітить. Тобі не знадобиться вироблювати руки в кров, щоб помститись вбивцям наших дітей, я це зроблю сама! Але коли не будь мені потрібна буде душевна підтримка, не залишай мене, будь зі мною завжди!

- Я готова допомагати тобі, тільки і ти не залишай мене, ми не повинні жити надією на майбутнє, а тому треба продати один із наших будинків, разом з подвір'ям та меблями, і життя, що залишилось проведемо разом...

- Цей будинок, який належав Арчилу Цхададзе і в якому повинна була жити моя єдина дочка, не продамо! Після нашої смерті в цьому будинку ніхто не буде жити, бо у нього буде слава нещасливого будинку, після багатьох років провалиться дах, поваляються стіни і зітреться пам'ять про нас, так, як двох будинків ми не зможемо зберегти, а тому я продав дім мого Георгія, а гроші витрачу на його вбивць!

- Згодна! Але тільки викинь із голови думки про помсту, сором, правда не буде добре, коли мати, яка носить траур, залле руки кров'ю, але ти все рівно не доб'єшся мети, так, як вбивці у в'язниці знаходяться. І ти тільки будеш ходити навколо колонії чи в'язниці, а це соромно для жінки, яка носить траур...

- Коли я була в траурі по моєму Георгія вісімнадцять років не виходила на вулицю і ніхто не бачив мого обличчя, але зараз кров гукає і цей внутрішній погук може заставити навіть зняти траур, бо знаю, щоб не подумали про мене люди, я зможу виправдатись і усім показати моє справжнє обличчя.

- Вбивця проклятий, а думки про вбивство помилкові, спитай поради у святенника...

- Що? У якого святенника? Який сам керує мафією, вбивствами та розпустою? Який доводить нам про існування Господа, а сам служить сатані?

- Не гріши , Феріде! Святенник зв'язок між людьми та Господом!

- Був зв'язком і люди йому вірили,але більшість чорт переманив на свій бік і зараз вони знаходяться на службі у сатани.

-

- Може ти і права, але у нас християн не має іншого проводаря, повинні вірити тому , кого посилає нам Господь...

- А що дав Господь тільки горе та страждання? Твої думки мріють потрапити на роботу до Господа, але цього не помічаєш, що до будинку проник святенник , яким керує чорт, двері Господні зачинив. Любов Господа народилась разом з людиною «люби свого ближнього» і не ображайся, якщо я скажу правду, разом з ненавистю людини помирає і любов господня, в мені ця любов померла тоді, коли померла віра в майбутнє, не розумію, у тебе яка віра і любов залишилась...

- «Люди слабкі розумом відмовляються від усього , що сягає за межі їхнього кругозору» . Надія піклування про себе в мені давно вмерла, мої думки кружляють навколо дітей, щоб нічого не зроби проти волі божої і не зашкодити їхнім душам...

Хто знає скільки ще продовжилось би їх суперечка думками... З цього питання революція сталась в Росії, не має такого місця , де невіруючий людині привили б віру, коли спіткнеться і думає, що це гнів божий,так як думає, що у всьому винуватий бог, не зможе полюбити вбивцю своєї дитини, тільки друга усі дні перебуває в молитвах богу, щоб для її дитини було все добре, їй не можливо привити ненависть до бога, бо мати, яка втратила дитину, продовжує молитись богу,щоб душа дитини залишалась у спокої. Той, хто живе, вірою в бога та з почуттям вдячності богу, той завжди буде залишатись служити йому, така вона сила віри, але та людина , якій від бога

дісталось життя в бідності, а також у виборі віри, ця людина сміливо приймає великі страждання так, як вона і так звикла до неприємностей ... Ось такі переживання у двох матерів, яких знедолила смерть і Феріде у якої в організмі проснувся звір, перший раз після сорока днів відчинила хвірточку власного подвір'я і це тоді, коли не залишала його ні на один день після того як її туди привів Георгія. Кожній троянді кожному дереву давала ім'я дочки... але сьогодні знайомі предмети стали для неї чужими, так як вона глибоко була переконана в тому, що треба забути минуле, до сьогоднішнього дня самотність переносила, бо кожного дня чекала повернення дочки, але сьогодні в серці відчувала тільки пустоту і на спорожніле подвір'я лавиною полились сльози.

- Донько, я вже і забула, коли ти послідній раз приходила сюди, не можу повірити, що ти більше ніколи не пройдеши по цьому подвір'ї, як і твій батько, так і ти рано покинула своє подвір'я, мені залишила тільки сльози і сум, але тут перед твоєю рідною хатою клянусь, що твоїх вбивців я вб'ю з такою ж холоднокрівністю, з якою вони вирвали з мого серця твоє життя, донько цілую землю де ступала твоя нога, я не поспішаю прийди до тебе, бо хочу, постати перед твоєю душею з виконаною клятвою....

На крик і плач Феріде зібрались сусіди. Співчували плакали і малі, і великі. Потім тихо заспокоїлась хвиля сліз і болюче почуття стихло...

- Сусіди! - сказала Феріте, хриплим від плачу, але впевненим голосом, - я прощаю усі ображення, що були причинені вдові, їх забрали мої сльози разом з Екою. Завтра ви в останнє побачите моє обличчя, але поки попрощаюсь, хочу на моєму подвір'ї на аукціоні продати все, що у мене є, разом з подвір'ям. Прошу приходьте вранці об одинадцятій годині.

Тут не треба було мати проникливий погляд слідчого. Можна було і не озброєним оком помітити, як посипались іскри з очей трьох чоловік - двох братів Георгія та одного двоюрідного, які вже багато часу чекають, щоб присвоїти цю землю і збільшити свої двори, а тому переживали «справедливо», що Георгія хата

псували вид їх замків, але зараз зраділи, що знищать хату разом з Феріде, поки, що не зрозуміло хто переможе у цій боротьбі?

Троє чоловік не спали вночі разом зі своїми сім'ями. Складали плани на завтра, у кожного горів вогонь жадібності і за мету взяли - перемогу! Було вже за пів ніч, коли у двері Феріде постукав брат Георгія, він прийшов разом із дружиною, від своєї жадібності його аж розпирало, але Феріде повинен був так показати, що дуже переживає та йому жаль, а тому приготував свою мову, яка було просякнута отрутою.

- Феріде, нам дуже прикро, що йдеш звідси, де ти підеш, щоб не трапилось би ми тут поряд брати твого чоловіка, допоможемо в радості і горі, не продавай твоєї хати.

Феріде згадала минуле, пригадалось, як бив він її та змушував покинути цю хату, щоб вона забиралась звідси, а зараз лицемірству не має кінця, а тому і просить залишитись. Феріде знає, що це все хибність, а тому суворим голосом говорить:

- Я сказала, що завтра вранці продаю на аукціоні все, що тільки маю.

- Ну якщо, ти стоїш на своєму, то чужого не впускай на подвір'я, ми купимо,- сказав брат Георгія, але його дружина не дала закінчити і продовжила сама:

- Так, ми нікого чужого не впустимо, бо по закону подвір'я належить нам, як може там жити хтось чужий? Або навіщо потрібен цей аукціон продажу? Ми принесли гроші, зараз же перерахуємо та тут нічого не має, але ми дамо тобі набагато більше ніж коштує ця хата,- Феріде посміхнулась з оскалом, вона згадала, як готувала маленьку дитину сухим хлібом і строго сказала:

- Я сказала, продам завтра на аукціоні,- брат відкрив рота ще хотів щось сказати, але Феріде випередила його:

- Зараз, ідіть, бо жаль твого брата, який чекає на вулиці твого виходу, щоб самому зайти до мене домовлятися.

- Я тебе вб'ю! - сказав брат Георгія і з такою силою грюкнув дверима, що ледь не випали разом із завісами.

- Іди сюди! - сердито сказала Феріде. Він вирішив, що вона, щось зробить з вигодою для нього і повернувся до кімнати.

- Закрий двері тихо! – сказала крізь зуби Феріде. Брат Георгія здивовано подивився. Подумав, «що вона собі дозволяє», але його погляд зустрівся із зв'язним поглядом Феріде і його охопив страх. Двері тихо закрив і зник і темряві.

Феріде не помилилась, не встиг один брат Георгія зачинити двері, як на подвір'ї з'явився другий брат зі своєю дружиною.

- Заходьте, нехай добрим буде наша зустріч! – сказала Феріде і широко відкрила двері до кімнати. Брати наче домовились між собою, з одними і тими ж словами почав розмову.

Але Феріде також не змінила своєї позиції та знову повторила свої слова, що і першому брату. Феріде могла б повестись з другим братом більш суворіше, бо від нього пам'ятала багато поганого. Феріде лягла на ліжко і почала плакати.

Коли від сліз трохи заспокоїлась, встала і почала збирати речі: спочатку стала на стілець і із схованки дістала револьвер зі своїми гільзами, який Георгія двадцять років тому заховав - «подумала, який важкий невже зможу ним скористатись?» - і поклала його до сумки, потім зібрала усі речі, що належали Еці, вийшов величезний вузол, майже все встигла зробити поки розвиднилось, навіть подумала трохи відпочину. Як раз у цю хвилину почувся стукіт у двері. Не спитала «хто там?», відкрила двері і що побачила, на порозі стояв двоюрідний брат чоловіка з яким не розмовляла цілих двадцять років.

- Феріде! – почав він, - чого ти вирішила продавати будинок. Подумай, навіщо руйнувати гніздо, звідки знаєш, як повернеться життя, щоб опісля не пожаліла...

Феріде згадала стільки разів він їх виганяв на вулицю, як худобу, стільки разів погрожував вбивством та згвалтуванням, щоб вона залишила подвір'я і він зміг розширити свій, а сьогодні приходить і дає поради, як треба їй поводитись.

- Ні, вирішила продати! – сказала Феріде.

- Ну, якщо ти так вирішила, знай крім мене більше нікому не продавай, правда у тебе померла дочка, а я навіть не прийшов на похорони, але я виправлю свої помилки.

- Ти на похоронах у Георгія також не був.

- Так, тоді також мав термінову справу...

- Так, тобі тільки твоє горе болить, зараз ти прийшов не тому, щоб мене підтримати, а тому, щоб погрозами відібрати мою хату.

- І відберу, хто ти така і хто тобі дав право продавати землю? Забирай свою хату і перенеси куди тобі хочеться, сюди крім мене більше ніхто не зайде, бо я усіх відправлю до в'язниці, добре знаю закони, тільки нехай посміє, хтось зайти на подвір'я, побачите, що станеться!

- Іди звідси і закрій тихо двері! – сказала Феріде і подивилась на нього очима, що почервоніли від сліз.

Ні, це були не очі тієї нещасної Феріде, яку хотіли вигнати із села і загрожували: - «дитину вб'ємо» - а тому цілий місяць не виходила із за страху з дому. Зараз ці очі були наповнені бажанням помсти, але жадність сильніше за життя, з таким бажанням хотів прибрати до рук маєток. Коли помер Георгія, як він тоді радів, ще навіть покійного не винесли з дому сусіди, як він побіг додому і почав танці та пісні. Думав, що молода вдова залишить маєток, але помилився, Феріде, виховала і стражданнях дуже гарну дочку і не залишила маєток.

Зануреного у думки на землю повернув суворий голос:

- Іди звідси! – повторила Феріде і він з погрозами вийшов на вулицю.

Розвиднилось, Феріде погукала сусідів: - «через деякий час приходьте до мене.

- Валіко, виконай моє одне прохання,- сказала Феріде сусідові,- піди до правління, скажи голові, що я продаю своє майно на аукціоні. Також нехай прийде той, хто міряє землю, нехай ще пройдуть секретар і інші особи, які потрібні і нехай керівництво аукціону візьме на себе.

- Добре, як скажеш, але клянусь дітьми, мені дуже шкода тебе,але зараз же виконаю твоє прохання,- сказав Валіко і вийшов із двору.

І правда не пройшло багато часу, коли біля воріт Феріде зупинилась автомобіль з нього вийшли шість чоловік і зайшли на подвір'я, голова познайомився зі справами, задумався та

потім наказав: на подвір'я винесіть стіл і стільці. На подвір'ї зібрались сусіди. Усіх цікавило кому дістанеться маєток Феріде, але поки голова розпочав би свою справу звернулась до сусідів:

- Мої любі сусіди! – усю свою молодість прожила я з вами, важко мені з вами розлучатись,але іншої дороги у мене не має, все продаю, все моє майно...

- Державна земля не продається ! – почувся голос двоюрідного брата Георгія і перебив Феріде.

- Я не продаю землю! – відповіла Феріде,- я продаю садок , який вирощений на землі, виноградник, кухню, курник, свинюшник, стійло для худоби та інше....

- Забирай, що збудувала, разом з двома коріннями винограду, захотіла продати землю! – почувся знову той же голос Калістрате, але зараз голова подивився сердитими очима та зробив зауваження.

- Якщо будете заважати роботі , вигоню вас з аукціону! . Ти свої дні провів у шпигунстві та інтригах. Навіть не жаль матері у якої померла дитина! – Феріде продовжила:

- Так, сусідоньки, продаю все, що мені належить, тільки не продаю хати...

- Тоді сьогодні ж забирай свою хату! – знову закричав Калістрате.

- Сьогодні ж заберу! Нарешті позбудетесь моєї хати. Після сьогоднішнього дня її ніколи ніхто не побачить,- сказала тремтячим голосом і сльози навернулись на очі.

- Як ви вже знаєте продається майно Феріде Церетелі – Асанідзе, за винятком житла, початкова ціна три тисячі американських доларів.

- Я даю три тисячі доларів!

- Три тисячі п'ятсот! – сказав брат чоловіка Феріде, Гія.

- Почекайте! – наказав Калістрате,- я дам три тисячі, тільки віддавати буду по частинах!

- На аукціоні діє тільки розрахунок тільки готівкою! – сказав голова і продовжив:

- Три тисячі п'ятсот раз, три тисячі п'ятсот два! Чотири тисячі – викрикнув Анзор і підійшов до столу аукціону.

- П'ять тисяч , - сказав Гія і рукою так сильно вдарив по дереву, що посипалось листя.

- Нехай тобі залишається! – сказав Анзор і пішов з аукціону.

- Він мене переміг грошима? Забирай це подвір'я собі! – сказав Калістрате і сів на сходини положивши руки на голову.

Голова об'явив: - п'ять тисяч раз, п'ять тисяч два, п'ять тисяч продано!

На місці були оформлені документи. Розрахувались готівкою. Феріде перерахувала гроші, поклала і пішла до хати. Взяла двадцяти літрову каністру бензином облила все у хаті потім вийшла на вулицю і бензин, що залишився вилила навколо будинку та на веранду.

- Мій любий брате, тоді випало щастя володіло цим маєтком, я думаю, що ти не будеш ображатись, якщо я спалю це гніздо нещастя, може разом з ним згорить і прокляття, яке ховається десь тут, процвітай і будь щасливим! - сказала Феріде і тремтячими руками підпалила сірника.

Через пів години, від будинку залишився тільки попіл та чорний фундамент на якому він був побудований, вітер розносив попіл та сліди Феріде, але не стерлись легендарні спогади про неї, які як ладан горять і сьогодні.

Речі які збрала, Феріде перенесла на квартиру Еки, розклала все по своїх місцях. Сльозами змочила кожен куточок квартири і закрила за собою двері.

- Де ти ходиш до цих пір! - з докором сказала Анука, як тільки Феріде зайшла до двору.

- Вчора пішла, сьогодні повернулась. В останнє побувала в тих місцях , де пройшла моя молодість.

- На ніч не залишай мене, а то я ще, щось зроблю з собою і ти тобі прийдеться доглядати за мною.

- Замість «зроблю з собою» , краще викинь ці чорні думки з голови і допомагай мені . Завжди пам'ятай , що тепер ми з тобою одне ціле. Твої погані думки переходять і на мене і загублять одну із нас, що буде означати загибель обох, а ця загибель означає не виконану клятву , яку я почала виконувати.

- Що за клятва, може і мені розкажеш про свої задуми.
- Скоро про все дізнаєшся . Деякі я сама розповім , деякі сама побачиш.

На другий день Анука та Феріде пішли на базар, щоб купити продукти харчування, але коли в Сачхере не знайшли потрібних їм продуктів, вирішили їхати до Чіатури, сіли до тролейбусу, знайшли вільне місце , сіли і почали прислухуватись до рою людей.

Попереду Ануки та Феріде сиділи двоє молодих людей. Тихо розмовляли.

- Працюєш? – спитав один другого.
- Ні, навчаюсь!
- Де навчаєшся у якому навчальному закладі?
- На стадіоні, відкрилась нелегальна школа по вивченню карате, якщо хочеш тебе також запишу.
- Що для того, щоб навчатись карате потрібна протезе?
- Потрібна, навіть дуже потрібна, бо ця школа нелегальна, ти що не чуєш, що я тобі кажу.
- Не краще здобути якусь професію та заробляти собі на життя? Карате де можна використовувати, якщо когось поб'єш , заарештують і будеш відповідати перед законом.
- Якщо добре будеш навчатись, вчителі самі надають роботу, мають зв'язок із за границею, та відправляють туди в командировку.
- Цікаво, стільки треба заплатити наперед?
- Вони самі платять сімдесят американських доларів, як стипендію.
- Нічого не розумію, що з цього мають твої вчителі, навчають та ще й гроші платять?
- Не знаю, відчепись, я тобі і так багато вже сказав нам не заборонено про це говорити і якщо ти чоловік про це нікому не скажеш.

Феріде засміялась. Те, що вона почула, їй сподобалось. Таке навчання вона і шукала і ніби Господь допоміг їй, що послав цих молодих людей. Тролейбус зупинився біля будинку культури в Чіатурі. Хлопці вийшли, попрощались і один із їх

пішки пішов у бік стадіону. Запам'ятала його обличчя і коли переходив через місток перерізала йому дорогу.

- Юначе, можна тебе на одну хвилину! – спитала і стала попереду Феріде.

- Слухаю вас, пані!

- Як тобі краще так і зрозумій. Хочеш поговоримо як мати і син, а хочеш, як товариші, але не відмовляй мені, знаю, що ви займаєтесь карате і дуже прошу познайомити мене з вашими вчителями....

- Що? Карате? Пані, що таке карате? Клянусь, перший раз чує таке слово і не знаю навіть це їжа чи випивка.

- Я впевнена, що там вас навчають не тільки боротьби, а і читають лекції про всяке інше, не може бути, щоб ви не мали м'якого серця, якщо б на моєму місці стояла ваша мати у якої вбили дитину, а вона хоче помститись за неї...

- Не зрозумів, що ви від мене хочете, щоб я вбив вбивцю вашої дитини?

- Ніхто, тебе не просить вчинити вбивство замість мене. Цю справу я повинна виконати сама, а тому мені потрібно познайомитись з вашими вчителями.

- Ви мене просите виконати дуже складну справу, пані, хоч би ви були чоловіком, може це завдання буде коштувати мені життя, але ж із за якоїсь мети людина повинна вмерти? Пішли зі мною! – сказав юнак і пішов вперед.

Феріде і Анукі пішли за ним. Через десять хвилин були на стадіоні.

- Зачекайте на мене тут! – сказав молодий чоловік і зник. Через десять хвилин, з'явився юнак.

- Ходімо! – сказав він жінкам, які чекали на нього.

Цього Феріде не чекала. Що на березі річки, під тролейбусами буде розташовано такий великий спортзал. Фактично тут було все розташоване під землею. На вулицю не виходить звук і зроблено було добре.

Юнак привів Феріде до чоловіка, якому було десь тридцять років, важко було повірити в те, що цей чоловік був учителем по карате, худорлявий, низький і не дуже мускулястий, тільки

очі мав вогняні.

- Кравченко Олександр Олександрович! – представився вчитель і подав руку Феріде.

- Церетелі Феріде Рубенівна! – тихо промовила Феріде і свою ніжну руку, наче виноград, помістила до сталеві руки.

- Чому ви вирішили навчатись карате? – спитав вчитель уважно дивлячись на Феріде.

- Просто, мене захоплює цей вид спорту! – відповіла Феріде.

- Ні, пані, це не спорт, якщо хочете спорт виберіть, щось інше. Тут навчають вбивати, поки почнете у нас навчатись, щось потрібен сказати, ви ніжна жінка і я не представляю, чи зможете ви вбити людину, навіть тоді, коли вашому здоров'ю загрожує небезпека .

- Вб'ю!.

- Я думаю, що це просто кинуте слово, а карате тільки той може володіти хто являється безстрашним. Небезпеку треба зустрітись безстрашно, впевнено без сумніву, а для цього треба виконувати як тіло так і дух. Для того, щоб показати сміливість не треба боятись ножа. Реакцію повинен мати швидшу ніж куля, щоб тебе не дістала вогнепальна зброя . Страх смерті, який зменшує сміливість, буває,що навіть дуже сміливий поводитьсья, як боягуз, а тому цей страх повинна перемогти. А, ти пані, не знаю чи зможеш здолати той таємний режим , який є у нашій школі, де не тільки навчають володіти карате, а й використовувати вогнепальну зброю усіх марок, кидати ножа, як задушити ворога, або втопити і всьому тому, що потрібне для перемоги. Ми не навчаємо філософії, до програми нашої школи не входить також моральне виховання, ми вчимо війни, якщо більш правильно то самозахисту під час війни.

- Вибач, але кому потрібний такий вчитель?

- Тобі і багатьом таким, які не задоволені законом? Сьогодні у світі проходять видимі і не видимі війни. В цих війнах обов'язково повинен знати самозахист, бо якщо на наш заклад подивитись з моральної сторони, то ми програємо, як Архімед на березі моря. По перше треба вивчати війну,щоб

перемогти, треба перемогти страх, щоб бути безстрашними...

- Добре, досить читати мораль, - сказала Феріде, - я з дитинства не знаю, що таке страх і зрада. Дивуюсь, коли мені говорять, що ножа і кулі боїться людина. Я думаю, якщо існує страх, то він повинен бути страх життя. Смерть не приймаю, як небезпеку, так як смерть схожа на заміжжя жінки, коли з одного села переходить жити до іншого. Ви, помиляєтесь, коли говорите, що «жінка слабка стать», прошу не переплутуйте жінку і матір. Мати також жінка, але і її організмі спить тигр і ніхто не знає, коли він проснеться. Вчені ще не вивчили внутрішню материнську силу. Порівняння матері з тигрицею пов'язане не тільки любов'ю до дитини, а й розумом, тигр із усіх звірів самий сильний і розумний, його вага 320 кілограм, в той час, коли вага лева тільки 200 кілограмів, тигр може перенести свою здобич, наприклад дикого вола, на сотні метрів і там заховати, щоб провести таку операцію потрібно буде десь п'ятнадцять чоловік. Бувають випадки, коли тигр нападає навіть на слона і перемагає. Діти тигра залишаються під піклуванням матері п'ять років і так, як і людина, мати тигр захищає своїх дітей від небезпеки. Не один звір не може протистояти в суперечці перед тигром. І точно так, не всі чоловіки, мають право говорити про жінок.

- Мені сподобалась твоя розмова, але те, що ця школа таємна? Ніхто не має права розмовляти про гідність школи! Навіть під час злочину, не повинні називати свою школу.

- Про збереження таємниці, краще не розмовляти чоловікам, так як і кокетство, так ж неосяжна таємниця жінки...

- Ти кричала під час пологів?

- Кричала! хотіла і кричала... але могло б і не кричати. Тільки чоловіки мають право задавати це питання тоді, коли відчують подібний біль!

- Я згоден прийняти вас! Можете почати заняття з завтрашнього дня! Добре буде, якщо під час навчання виявлятимеш бажання! Заняття кожного дня о десятій ранку - час не регламентований! Ти дуже гнучка дівчина я думаю

ти здолаєш бар'єр, навчання, боротьби і роботи, коли маєш мету, перемога неминуча, для карате не підходить не гнучке тіло, якщо з дитинства не займаєшся цим спортом. Але все може стати можливим, коли маєш дуже велике бажання, цьому приклад ви самі!

Після шести місяців тренування з'явились результати. Жінка п'ятдесяти одного року у своєму організмі розбудила тигра і вивчила «великого kota» повадки. Сам вчитель викликав її на бій. Феріде прийняла виклик і єдиним глядачем була Анукі, спочатку змагались з стрільби із малокаліберної зброї, з десяти пострілів усі десять посадила у ціль Феріде. Але і вчитель також попав у ціль усі десять пострілів. Другим завданням була стрільба з нагану, за результатом якої Феріде перемогла вчителя на дві дев'ятки, третім у змаганні було кидання ножа, тут усе закінчилось нічиєю і учениця заробила подяку від вчителя. Зараз почалась боротьба проти вчителя, який був озброєний ножем! Розпочався бій... З перших же хвилин ножа вибила із рук Олександра, потім ударом ноги у груди застала втратити свідомість, але бій на цьому не закінчився, справжнє карате починалось! «Як може перемогти учениця та ще й жінка», - запалав вогнем Олександр Кравченко, але нічого не вдієш, у швидкості перемагала Феріде, але вона не могла повірити у свою перемогу і сердито сказала вчителю:

- Чого ти придурюєшся, Олександр Олександрович! Борись з гідністю, поважай свій пояс!

Вчитель борвся, але на більше не вистачало сил, програє битву лев тигриці. Ось получив нокаут і впав без свідомості... Феріде привела до свідомості і почала докоряти:

- Чого ти мені піддаєшся? Мені не потрібні поблажки! Краще я покажу нащо здатна, ніж буду обдурювати!

- Я з тобою сперечаюся на повну силу! Ти перемогла!

- Не вірю!

Знала, що не повинна була кричати.

- Повір і послухай, поки розпочнеш битву будь поступливою та добродушною. Але під час бою суворою. Ніякого жалю не повинна мати до вбивці, а то програєш

бій. Дуже важко з тобою розлучатись, але якщо будеш співробітничати з нами, буду радим.

- Ні, Олександр Олександровичу! Маю виконати величезну справу, повинна боротись з ворогами, якщо залишусь живою, ніколи не забуду твоєї допомоги!

- Якщо тобі потрібна буде допомога, не соромся! Мої вихованці знаходяться в багатьох містах, такі сильні, що навіть можу протистояти уряду! Увечері запрошую тебе і твою сестру до ресторану, повечеряємо, вип'ємо кока – коли і обмиємо закінчення навчання!

- Дякую, тобі Олександр Олександровичу! У зв'язку із закінченням навчання можна навіть випити одну пляшку шампанського!

Олександр Кравченко вибрав вільний стіл у кутку і усі трое розташувались за столом. Офіціант почав подавати закуски приніс кока – колу і про шампанське не забув.

З часом ресторан повністю заповнився і не залишилось ні одного вільного місця. За столом напроти Кравченко, випивали шестеро молодиків, з самого початку вони звернули увагу на миршавого Олександра і на привабливу Феріде. Сп'янілі вони навіть співали, а потім один із їх підійшов до Феріде:

- Ти, що, сучка, більше нікого не знайшла, що почепилась на цю дитину?

Феріде нічого не відповіла, тільки очима показала Олександрові – «підемо звідси». Підвелись і приготувались вийти, але один і той же «бугай», обняв Феріде за талію і притиснув до себе. «Досить терпіння», подивилась на вчителя. Кравченко на знак згоди, опустив голову і Феріде з такою силою поміж ніг вдарила насильника, що аж верхня щелепа випала зі свого місця. Усі сидячі за столом підвелись і один поперед одного хотіли побити цю божевільну жінку, але Феріде немов літала і після кожного її зльоту хтось із чоловіків летів униз головою. Через п'ятнадцять хвилин усі шестеро у крові лежали під столом, Кравченко спостерігав за ходом боротьби і тихо – тихо пив кока – кола.

- Зараз також не віриш, що я з тобою борюся на повну

силу? – сказав з посмішкою вчитель.

- Ходімо, поки не прийшла міліція - сказала Феріде і вийшли через таємні двері.

* * *

- Феріде не личить нам ходити по ресторанах,- сказала Анукі, коли вони повернулись додому,- щоб там не було ви вдови і носимо траур по дітях, сором , серед людей попливуть плітки .

- Якщо ми вдови, то ніхто не може нам нічого сказати, бо до сьогоднішнього дня не зняли трауру і наші обличчя не бачив ні один незнайомий чоловік, що до трауру по дітях, мабуть так потрібно для спокою їх душі, якщо і незаконно будуть водити плітки , то саме суспільство не пробачить і буде судити по своїх законах.

- Поки ти будеш чекати суду плітки розлетяться по всій країні, люди , які розносять ці плітки з огидою почнуть дивитись на твою чесність та моральне поведження.

- На твою думку ми повинні облишити розпочату справу і із – за страху пліток не виходити з дому? Анукі, тебе усі знають , як мудру жінку. Облиш думати про те хто і що скаже, краще думай про те, як потрапити до чоловічої колонії,де знаходиться і відбуває покарання Шалва Тодадзе!

- Ох, ти все рівно не відмовляєшся від свого, вбивство людини великий гріх, забудь про це, а коли він звільниться, то зловимо його і гарненько поб'ємо.

- Я у тебе не просила прочитати мені лекцію про мораль, або будемо боротись разом, однією силою, або я покину тебе і перейду жити до однокімнатної квартири моєї доньки.

- «Смерть сказала чоловікові, повинна вбити і чоловік відповів , вірю у твій розум»,- з сьогоднішнього дня не буду нічого тобі говорити, що скажеш те і буду робити, нехай іде мое життя до пекла.

- Нарешті ти зрозуміла, навіщо життя , яке ми оберігаємо, для кого ми повинні жити ? Думка про пекло тебе лякає? Але

життя твоє не схоже на пекло?...

- Ні, Феріде я нічого не боюсь, я тому, хочу жити, щоб згадувати дітей та ходити на їх могилу.

- Скільки не ходи на могилу, вона все рівно заросте бур'яном і зникне її слід. Це буде на рік раніше чи на десять пізніше не має значення, зараз подумай своїм мудрим розумом і завтра вранці скажи мені, як мені потрапити до колонії.

- Так, як стоїш на своєму і мене зробила співучасником справи, багато не треба думати, як потрапити до колонії, де сидить Шалва Тодадзе, колонія переповнена різними вбивцями, крадіями, козаками зв'язатись з не є проблемою і будь - який із їх, якщо заплатиш тисячу доларів, виконає будь – який твій наказ і відправить Шалву без сумніву на той світ.

- Ох, Анукі, як би я так хотіла зробити, навіщо тоді витратила шість місяців на карате? Когось вбити чужими руками можна і не знаючи карате, а я хочу вбити його своїми руками, так як він приговорив до смерті мою дитину, таку клятву дала своїй дочці.

- Можемо поговорити з начальником колонії і розпочати працювати кухаркою?

- Анукі, я ж сказала подумай і вранці скажи відповідь ти знаєш, що «ранок мудріший за вечір», ми повинні так діяти, щоб ні один слідчий не зміг знайти наших слідів, бо ще одну справу маємо зробити. Пам'ятай ми зараз маємо пройти одну дорогу і не завтра, а сьогодні, бо може завтра ми не потрапимо не це перехрестя доріг.

- Зрозуміло, але чого ти думаєш, Феріде, що я в думках не вбивала Шалву і Світлану? Дорогу також пройшла і зважувала кожен крок. Помста давно не дає мені спокійно жити, але не можу фізично цього зробити. Не хочу тобі створювати проблем. Скажу як потрапити до колонії непомітно та безпечно. Тільки з однією умовою, якщо і я буду разом з тобою навіть у самий небезпечний момент, може навіть стану для тебе ношею, або із – за моєї неспроможності попадемо до небезпечного становища, але я також хочу внести хоч маленьку долю у справу наших дітей, так як ти кажеш, що ми «один організм», будемо діяти

разом.

- Згодна, бо двоє людей , тоді сильні, коли мають підтримку одна одної та душевну надію, фізично стають сильнішими.

- А тому послухай мене уважно. Шалва має матір Макрена, яка живе сама у селі Мерджеві. Її життя також не вистелене трояндами , по кімнаті ходить привид вбитої дитини, її дочка Теона, буде десь твого віку, живе в Чіатурі має двох дітей, чоловік Юрій Ціцлашвілі, заборонив їй бачитися з матір'ю і вона дуже рідко приходиться до неї.

- Але вона мати, чого відмовилась Теона про піклування над нею?

- Макрена, раніше голову високо піднімала, мій син директор, але коли дочка вийшла без просу заміж, хотіла вбити Юрія, після десяти років заміжжя за допомогою Шалви, помирились, але зять багато поганого пам'ятає від тещі, а тому зараз відплачує за все.

- Але це нам , як допоможе, самотність Макрени та двоє дітей Теона?

- Не спіши, послухай , я мала одного брата, нехай земля йому пухом, Рубена. У молодості потрапив до невеликої суперечки і був заарештований. Йому присудили чотири роки, він відбував покарання там де зараз Шалва, я і моя покійна мати часто провідували його в Руставі. В'язням надається два побачення з ріднею, одне довгострокове, друге короткострокове. Довгострокове від одного дня до трьох днів, короткострокове від одного часу до трьох, при довгостроковому побаченні, осуджений має вільне пересування, існує спеціальна квартира, яка добре обладнана має воду, обігрів та красиве подвір'я. залежно від того, скільки прийде відвідувачів до осудженого надаються кімнати, там є від однієї до чотирьох кімнат квартири, там все влаштовано так, щоб осуджений почував себе так, як на волі. Той хто провідує осудженого в будь – який час може вільно вийти, щоб придбати продукти харчування чи якусь іншу річ. І знову без перешкод повернутись назад. Ми можемо потрапити до Шалви я як мати, а ти, як сестра, обличчя одразу

не покажу, щоб він не втік від нас, а тебе він може навіть не впізнати, як сестру, яку не бачив десять років, тільки для цього нам потрібно зробити паспорт і цю дорогу я також вивчила.

- Розповідай до кінця, а то аж серце виплигує із грудей! - заплескала у долоні Феріде.

- Вранці підеш до Загсу, - і візьмеш там свідоцтво про народження Теони Тодадзе. Скажеш, що загубила паспорт і навіть, якщо свідоцтво вже видане, то все рівно дадуть «дублікат». Там працює трохи інакша жінка. Покладеш їй до кишені десять карбованців і ніяких проблем не буде, потім зробиш фото на паспорт і разом із свідоцтвом про народження віднесеш до паспортного столу, секретарці Натії Квіжінадзе, до кишені покладеш сто доларів, скажи, що дуже поспішаєш і йди додому. На другий день паспорт буде готовий, можеш піти і забрати його.

- Ти і правда мудра Анукі, - сказала Феріде. Обняла Ануку і розцілувала.

- Ну досить, не задуши мене, я ще не закінчила розповідь, послухай до кінця.

- Останнє скажи потім, зараз, що сказано і це вже багато значить, я вже приступила до виконання твого наказу, але і для тебе буде потрібен паспорт?

- Навіщо матері паспорт, якщо скажу мати не повірять? За це слово сильніша печатка у паспорті? А потім хто зупинить стару жінку. Я ще своїм одягом давлю років десять і у охорони не буде ніякої підозри, але, якщо буде наполягати покажу паспорт з фото Леніна чи Франкліна.

Феріде все зробила так, як сказала Анукі і через три дні був готовий паспорт з фото Феріде, але ім'ям та прізвищем Теони, який був завірений печаткою, начальника паспортного столу міста Сачхере.

З полегшенням здихнула, що ця важка справа була зроблена так легко і без перешкод, лікар може скалічити пацієнта неправильним лікуванням, але лікарі ніколи не відповідають за це, а тому ми проходимо важку дорогу у пошуках справжнього лікаря, а Анукі стала справжнім лікарем розуму Феріде і від

цього у неї розправились крила, коли Анукі її фантазії втілила у життя, а тому Феріде була такою радісною немов, сама поставила Шалву на шибеницю. Знала, що зараз не потрібно діяти проти закону на інше не звертала уваги. Матері вирішили поїхати на другий день до колонії в Руставі, щоб провідати Шалву Тодадзе. Без подарунків не прийшли б провідувати осудженого, повинні були подякувати охороні за все та ще й розвіяти усі підозри, а тому обидві працювали усю ніч, але вийшло все дуже добре. Вранці Анукі наділа очки до цього не потрібно було, але зараз так потрібно було для справи, у руки взяла палку, зігнулась у поясі і стала схожою ну якщо не стару, якій сто років, то на матір Шалви Тодадзе точно. Не стала знімати трауру «Макрена також носить чорне, так не впізнають», сказала впевнено. Феріде після смерті чоловіка вперше одягла рожеву сукню і помолодшала на десять років.

* * *

Гордість і краса дороги «Ікарус» відправився в перший рейс Сачхере – Руставі на нього в сілі Феріде і Анукі, були такі втомлені, що заснули. Здоровій людині в сутки вистачає чотирьох п'яти годин сну. Стільки займає і дорога від Сачхере до Руставі, а тому наші жінки зійшли з автобусу у доброму настрою. Була дванадцята година дня, коли матері прийшли до воріт колонії, зайшли до пропускнуго пункту і спитали.

- Начальнику чи можна назначити з осудженим Шалва Тодадзе довгострокове побачення? – поважно спитала Анукі у червоно капітану і спираючись на палку подивилась на чоловіка.

- А ви, хто, Шалві Тодадзе? – також поважно спитав капітан Ануку.

- Я мати, а це його любима сестра, Теона.

- Горілку привезли?

- Для тебе у мене все є, синку. Тільки ви, вчасно покажіть, я не залишусь у боргу. Довго не можу стояти на ногах, постаріла.

- Напишіть заяву і ніхто вам не буде перечити.
- Я не письменна , начальнику! – сказала Анукі і відкрила шафу капітана, він сидів і дивився, як заповнюється його шафа жареною куркою, хачапурі, зелень, фрукти і три літрова пляшка горілки.

- Я тільки писати, навіть не пам'ятаю свого дня народження, мені вже за вісімдесят, може ви самі зможете зайти до начальника і віддячити йому замість нас.

- Що ще потрібно , заповнила мою шафу! - сказав капітан і написав заяву на ім'я начальника колонії, потім сам піднявся на другий поверх до начальника колонії, щоб той підписав заяву. –

- Ваш син зараз на роботі , пішли я вам покажу вашу квартиру, відпочиньте, як тільки він повернеться одразу прийде – сказав капітан і відмітив заяву підписану начальником колонії у спеціальному журналі. Потім капітан наказав, солдату , щоб той відвів жінок до добре влаштованої квартири для побачень.

Квартира і правда була добре влаштована мала дві кімнати, відпочили, для їх було краще , щоб він як можна пізніше повернувся з роботи, бо чим темніше буде , їм менше буде клопіт.

Накрили на стіл і наповнили ванну до верху. Настав критичний момент, осуджені почали повертатись до своїх квартир, майже уся бригада повернулась, минали хвилини, година і ось до зони вільного побачень завели Шалва Тодадзе, Анука вийшла на кухню і почала робити такий вид ніби щось, готує, Феріде з посмішкою на обличчі зустрічає «брата» і навіть цілує, охоронець подивився на це все , а потім пішов. Шалва зайшов до кімнати , сідає за стіл і починає уважно розглядати «Теону».

- Якась інакша ти стала, я навіть не впізнав тебе ! – каже через деякий час.

- Ти , мене ніколи не впізнавав, після того, як я вийшла заміж, насолоджувався посадою, а зараз захотів мати сестру і друга, коли залишився голодним, цікаво , що ти попросиш, що тобі наказали.

- Ти не Теона, я не хочу продовжувати розмову з тобою! – сказав Шалва і пішов до дверей.

- Тобі не соромно, що втікаєш від слабих жінок? Я хочу з тобою розмовляти, я Феріде! Мати Еки! Скажи за що ти вбив мою дочку?!...

- Злякався жінки , я тебе питає навіщо ти вбив мою дитину, відповідай?

- Ти, що прийшла помститись, тобою принесену їжу їсти не буду, я отримав покарання по закону і відбуваю його чесно, а якщо і вчинив злочин , то жалію про це.

- Забирайтесь звідси! Це моя остання відповідь ! – сказав Шалва і пішов до дверей, але Феріде зі швидкістю блискавки перекутилась у повітрі і рукою вчепилась у горло. Через хвилину Шалва був уже у ванні і сильним ударом Феріде товкнула його у ванну, декілька разів спробував вчинити опір та вилізти з ванни, але кожного разу отримував сильного удару в лоб і втрачав свідомість. Останній раз рот і очі залишились відкритими, а труп виштовхнула вода. Феріде так вирізала ще живе серце, наче була хірургом, і помістила його у сумку. Потім взяла ганчірку і почала витирати підлогу, з таким спокоем , ніби нічого не сталось, і викручувала брудну ганчірку у відкритий рот Шалви і відчувала одержаний від помсти спокій.

До Ануки перейшов спокій Феріде, але руки трусились і навіть не треба було придурюватись, що зігнута у спині. Заглянула до ванни і коли побачила втопленика подумала: «Господи прости їй, якщо вона не знає , що скоїла» - сказала вона в адресу Феріде і перехрестилась.

Підлогу витерли, харчі накрили рушником, замкнули двері і ще навіть не було дуже темно, пішли до центрального виходу, капітан зі своїми напарниками розпивали горілку і коли побачив жінок , привітливо відчинив двері.

- Чого ви так рано йдете, вам же дали довгострокове побачення? – спитав капітан.

- Нам треба купити сигарети і скоро повернемось! – відповіла Феріде.

- Якщо мене не буде, то я передам хто буде замість мене,

щоб вас не затримували попусту!

- Дякую! – сказала Феріде і тихим кроком пішла по тротуару.

Прийшли на зупинку таксі. Терміново найняли таксі до Тбілісі і зникли з місця злочину. В Тбілісі зникли у хаосі людей і коли таксі на Руставі поїхало із вокзалу, найняли приватне таксі до Горі, а звідти знову таксі до Сачхере.

- Це перше вбивство для мене було жахливим,- сказала Феріде Анукі,- мій організм зовсім змінився, із доброї людини перетворилась на злу, була ніжна, слабка особа, а стала сильною, із справедливої – несправедлива, із солодкої – гірка, любила усе, але саму любов також вбили прямо в серці, що навіть не встигло розпуститись це почуття, а тому місце любові зайняла ненависть, зараз з впевнено можу закричати «бійтесь мене люди».

- Ти маєш кам'яне серце Феріде, я такого не чекала.

- Ні ,Анукі, я мала дуже ніжне серце, навіть, коли побачила б кров втрачала свідомість, але зараз моє стальне серце це мого вчителя Кравченко , він навчив мене війни серед миру цим я сильна, не переживай, стань за мною і нічого поганого не понесемо до наших дітей . Правда ти дуже зморена , але ми з тобою повинні попрацювати , приготуємо снідання для дітей вранці віднесемо, а то потім мені буде ніколи, треба піди до моїх рідних місць.

- Скільки років ти не згадувала про ці місця, а зараз згадала про материнську сторону?

- Зараз скучила , мені потрібно звести рахунки з людьми і знаєш про що хочу тебе попрохати Анукі? Ти повинна звикнути до самотності, пам'ятай твоє життя тільки тобі не належить, ти знаєш де заховане серце, і знай , якщо мені знадобиться твоя допомога я завжди буду розраховувати на тебе. Бережи себе, завтра вранці прямо з цвинтаря і піду, не переживай за мною, коли повернусь не знаю, але знай не посоромлю тебе.

Коли Феріде і Анукі були зайняті такою розмовою, як раз в цей час Макрена вперше переступила поріг заміжньої доньки Теони, після того, як та заміжня була вже десять років.

- Що тобі треба , мамо, знаю ти така гордовита, що без

причини не прийшла до неслухняної дочки? - спитала Теона у матері.

- Мені дуже важко, тому і прийшла, мені не дають спокою гріхи, донько, навіщо ви зародились у животі, якщо такими виросли.

- Що, ти, хочеш від мене, мамо, я вийшла заміж, маю хорошого чоловіка і дітей.

- Така нехай народжується у ворога, як ти, звідки ти знаєш хороше і погане.

Усі думали, що Юрій Ціцілашвілі спить, але він не спав і добре чув розмову матері і дочки, із сусідньої кімнати, його переполювало обурення. Макрена, яка знаходилась на дев'ятому небі, опинилась у скрутному становищі, зникла її гордовитість і так, як більше нікого не мала крім Теони, вирішила нанести удар по ній.

- Що було те було, він правий чи винуватий, але його заарештували, - сказала вона в адресу Шалви – але і ти залишила мене, з яких це пір діти не піклуються про батьків?

- А що мені робити, скільки разів прийшла, а ти мене вигнала, з прокляттями, навіть не пустила мене на суд до Шалви. Продукти, які ми відірвали від себе і принесли брату, ти викинула, та ще й так, що Шалва навіть не знає про їх, облиш мене, дай мені спокій, я маю дуже хорошу сім'ю і живу собі.

- Ти хочеш жити собі? Я не маю ні ворога ні друга, а ти хочеш жити собі?

- Не зрозуміла, як мені повести себе, що ти від мене хочеш?

- Ти повинна перейти жити до мене, бо мені надоїло жити самій.

- Коли я прийшла ти мене не прийняла, а зараз запрошуєш, я ж не метелик, щоб летіти куди заманеться.

- Тебе ніхто не виганяв, тільки свого «бочку гною» не приводь до мене.

- Мамо, він мій чоловік, ми із стражданнями будували нашу сім'ю, а ти хочеш її зруйнувати? Я кохаю його, він батько моїх дітей, як там не було б я йому належу.

* * *

Така красуня, як ти не залишишься сама, для неї завжди знайдеться чоловік. Пам'ятаєш Прідон, який залицявся до тебе, він і зараз не одружений тебе чекає, по повинна піди зі мною. Невже тобі не жаль самотності твоєї матері. Дітей залиш цьому, що є «бочка гною». Я тобі знайду чоловіка.

- Не знаю мамо, що мені робити, дуже жаль залишати це місце, але і тебе також жаль.

- Що тобі робити, я знаю, як кажу так і зробиш. Ти завжди слухалась мене, а тому і зараз повинна так повести себе. Як тільки розвидниться скажи своєму «бочка гною», що на два дні хочеш піди до мене, я потім він ніколи вже тебе не побачить.

- Але він мене любить, його також жаль! А тобі не жаль онуків?

- Ти ще молода і зможеш мені подарувати онуків, а від нього, від цієї худоби, мені нічого не потрібно ні дитини, ні онука...

- Ох, ти стара карга, навіщо руйнуєш мою сім'ю! - з криком вибіг із сусідньої кімнати Юрій з ножом у руці і схопив Макрену за волосся.

- Не доторкайся до мене, ти вовче поріддя! – закричала Макрена і з усієї сили подряпала нігтями його обличчя.

Перебуваючи у нервовому шоку і від болю, Юрій не зміг далі контролювати себе і вдарив Макрену ножом прямо у серце. Макрена захрипіла і мертва впала до ніг Теони.

- Що ти наробив, ти звір! – закричала Теона і вчепилась у горло чоловіка, якого не так багато часу тому кохала.

- Тебе також не залишу, ти повія, зрадниця, хотіла залишити чоловіка та дітей? Ось тобі залишай! – закричав Юрій і божевільний (було встановлено експертизою) наніс їй сто сімдесят ножових поранень від яких вона померла.

Потім ніж, що був увесь у крові, приніс до чергового відділу міліції міста Чіатура і сказав черговому:

- Я вбив тещу та жінку!

- Якби ти і мою тещу вбив, але що стосується дружини, тут я не підтримую тебе! – сказав черговий міліціонер і відчинив

перед вбивцею двері камери.

Був туманний ранок, Феріде передала сумку з продуктами Анукі, сама перевірила обойму нагану і розташувала сім патронів, майстерно покрутила його у руках, цей пристрій смерті, поклала до маленької сумки,- «звідки знаю, для чого знадобиться» - і до сумки поклала ще двадцять патронів.

Цвинтарь в будь – який час дня навіює сум, ось і сьогодні можна було подумати , що природа плаче, хмарини суму обіймали церкву. Біля могил із чорного граніту зупинились дві тигриці, дві матері , які плакали з сумом , який лежав на їх серцях. Не припиняючи плакати, Феріде вийняла з сумки серце Шалви, з якого ще виділялась кров, Феріде вирила нігтями місце на могилі і поклала туди серце, потім промовила – діти ви думали, що ваш зрадник не має серця, але виявилось, що мав, ось воно. Я для вас його серце принесла , як прикрасу, нехай пухом буде вам земля, спіть спокійно і якщо дорогу мені висвітлюватиме ваших душ світло , то і серце другого зрадника швидко принесу, я вже не можу плакати, бо сльози висохли, мене з людини перетворили на звіра і зараз я мрію тільки про помсту, не дивуйтеся, якщо не буду змочувати цю землю сльозами, яка оберігає вас, я сьогодні не належу ні землі і не небу, дивуюсь божій незбіжності і душу подарувала сатані, щоб виконав ті бажання , яких ніколи не виконував бог...

Анукі слухала Феріде , а сльози душили її , нарешті не витримала і голосно заплакала , - діти , - почала цілувати фото на гранітному камені. Плакала Анукі голосно не жаліючи себе, а Феріде сиділа і слухала її, як тигриця яка чекає жертву.

Анукі заспокоїлась і тремтячим голосом промовила: - діти простіть матір Феріде, за те, що вона бога згадує без поваги,сама не знає, що говорить горем вбита мати, нехай ваш божий привид завжди йде поряд з матір'ю Феріде в усіх її діях, ви поверніть її до добра, досить пролитої крові, нехай не судить смертний ваших вбивць, а сам Господь заставить відповісти їх за ваше вбивство і за загибель вашої сім'ї. Ви покажіть дорогу Феріде, не залишайте її саму, так як Арчил залишив самотньо моє життя. Тут де я стою, знайдуть може бездиханне тіло, якщо

з Феріде станеться, щось погане, а тому дуже прошу станьте для матері Феріде янголом, який буде її оберігати від небезпеки і заставить повернутись до бога, щоб солодкими спогадами про вас , ви змогли спокійно спати у своєму вічному сні...

- Досить , Анукі,- сказала Феріде і перервала її плач – не зітри коліна у молитвах до бога, зрозумій «мудрість бога» , що бог сам не має бога, а то так безбожно не вчинив би з тобою.

- Бог тоді виявляє безбожність, коли починаеш поважати чорта! – сказала Анукі.

- Невже, на дорогу до чорта я стала тільки зараз, коли побачила слизьку дорогу бога, скільки я ставила свічок для бога, якщо б підпалити разом, то вистачило б , щоб висвітлити увесь світ, просила допомоги , але ,що залишило мені світло свічки, цей привид, який ховається за самою іконою? Цей маленький привид став чорним пеклом у моєму житті і назавжди помістив мене у прірву трауру. Я була нерозумною, коли щастя шукала з божою допомогою , вчасно повинна була помститись за смерть чоловіка і тоді б дитину також зберегла б, але це вже зараз не допоможе моїй дочці , але я сама хочу задовольнити у собі бажання помсти.

- Невже тобі не жаль того кого ти вбила, чи не приходять привидами до тебе?

- Я його зараз не вбила, я його вбила багато разів у своїх мріях і точно такою смертю, якою вбила зараз. Мені тобі привиджувались діти у крові, а зараз відчуваю повне задоволення, навіть готова, щоб почати танцювати на могилі дочки і ще вчинити не одне вбивство, так як знаю, що її привид також радіє разом зі мною . Сьогодні вчиню ще одне вбивство і ти думаєш ця кров подіє на мене? Зовсім ні, бо цього вбивства я чекаю двадцять років і сьогодні буде не просто пролита кров, а я виконаю церемонію купання.

- Господи, прости їй, якщо вона не розуміє, що робить і про що говорить. Покажи їй справжню дорогу бога і не дай вчинити зло, щоб вона не ставала попереду божого вироку, бо бог сам усе бачить і усім приготує вирок і змусить відповісти за свої дії.

- Ви не думайте , що боротьба з несправедливістю на землі легка, Христос був войовничим , люди побачили в ньому відданість і об'явили його богом, тому його і розп'яли на Христі, але вічне життя також дісталось йому. Я не може бути такою як Христос , але буду тим ким зможу бути, Христос за допомогою бога чистив душі людей, а я за допомогою Олександра Кравченко та розуму роблю те ж саме.

- Христа ніхто не вбивав, навпаки він навчав – «не вбивай чоловіка» - а ти кров'ю залила усю божу дорогу і думаєш, що він тобі простить смерть співвітчизника?

- До чого тут співвітчизник ? Ми повинні поважати людину, а не націю, яку ти згадуєш з такою гордістю, Христос був євреєм і християни ніколи не поєднують свою віру з буддизмом. Тобі хто більше до серця? – араб Або чи грузин Серго Орджонікідзе, ассірієць Давид Гараджелі чи грузин Лаврентій Берія, вірмен Шушанік чи мої старі брати грузини, ходять з руками , що вироблені у кров, і ми повинні чекати поки їм винесе вирок Господь

- Господи допоможи, ти що вирішила вбити братів, Феріде, знай про це навіть не смій думати , це великий гріх, я не можу повірити, що ти така безжалісна, ти не використовуєш приклад Каена і не станеш боротись проти бога і законів.

- Я не буду вірити такому богові, який не виконав ні одне моє прохання, а також ні одному закону , які у руках бога, я хотіла жити вільною та працю витою людиною жити на цьому світі, не хотіла бути рабинею, але і володаркою рабів. Але чомусь усі вирішили бути володарями наді мною, але ми заради дочки наділа ярмо рабства собі на шию. Але і зараз заздрили мені , а тут вже потрібен «бій на виживання» . Мені пощастило, що я борюсь за виживання, інакше, як поводити себе, перемагати моїх ворогів прокляттям чи молитвами?

Ми побудували будинок у стражданнях, але на будинок напали гризуни і почали його знищувати, як ти думаєш ми повинні зруйнувати будинок чи знищити гризунів?

- Треба поважати Всевишнього і без його дозволу не маєш права знищити гризунів. Сьогоднішній день для мене

занурений у туман , а туманний ранок означає дощ на весь день.

- А для мене не дощ , а сніг і я зовсім не думаю про душі вічне життя. Не думаю і не боюсь смерті, для сучасного світу не існує смерті, вона існує тільки в душі недорозвиненої людини. Разом із смертю до землі потрапляє і їх душі недорозвинені, незрілі плоди і такі люди вмирають раз, і на завжди, тому що не можуть боротись із злом, незахищені від їх величності. В іншому випадку цей світ не досяг би гармонії і вершин повноцінності, до чого увесь світ іде з величезною швидкістю.

- Для нас цей процес природи не існує, прислухайся до закону божого і не заставляй людей говорити про твоє життя негативно.

- Що говорять люди?

- Феріде, після смерті дочки почала чепуритися, наче незаміжня дівчина, яка хоче вийти заміж.

- Ну добре, що вони так думають, я їм таке весілля влаштую, що у залі суду не буде вільного місця.

- Я тобі так нічого і не змогла довести, мабуть чорт дуже глибоко сидить у тобі, але я повинна сказати своє слово , бо не маю права не спробувати тебе повернути на стежку добра! А ти маєш право не слухати про що я розмовляю , я знаю так і буде, але знай моє коротке життя належить тобі, ти можеш залишити мене жити ,щоб згадувати душі наших дітей. А ти не знищуй своє життя раніше ніж це відпущено тобі богом!

- Хочу зрозуміти, чого ти так чіпляєшся за життя для кого? Щоб не сталось би смерть все рівно прийде, я не розумію людей які не хочуть туди йти по своїй волі, як не крути все рівно прийдемо туди? Досить , Анукі, мені читати лекцій по вихованню, мені все рівно, я не відмовлюсь від своїх бажань, краще скажи чи не будеш ображатись, якщо я скористаюсь машиною Арчила, хочу поїхати на землю батьків.

- Не розумію ти жінка чи відьма, машиною також можеш керувати?

- Так! Все , що стосується боротьби та іншого мене навчив мій брат - Олександр Кравченко.

- Ти відмовляєшся від своїх рідних братів, а українця Кравченко похрестила братом?

- Поясни мені, Анукі, хто такий брат? Це просто слово чи особистість, що повинен робити для сестри, для людей, для Батьківщини ?

- Те, що було обов'язком для дев'яти братів Херхеулідзе, це обов'язок для усіх братів, перед братом, перед сестрою, перед Батьківщиною, цей обов'язок лежить на плечах і твоїх братів.

- Дякувати ,богу, нарешті, дістала до того, що як і брати Херхеулідзе, які загинули на полі бою, на такому ж полі бою виявляється аморальність сучасних братів! Які ховаються за маскою брата та живуть серед людей.

- Послухай, Феріде, не можна усіх похрестити зрадниками, того хто воював на полі бою і того кого взагалі там не було, твій обов'язок бути доброю до всіх, пам'ятай, що зло може перемогти тільки добро, добро вічне, воно народилось разом із людьми, залишимо після себе добро на відміну від тих людей, які вже при народженні втратили почуття добра, якщо не віддаси тепло, яке отримала від сонця – згориш, бо така сила добра, яка до людини надходить разом із божою силою, щоб перебороти внутрішній гріх і здобути спокій душі.

- Анукі, навіщо я просила, щоб тільки в мені проснулось добро і це добро допомогло мені боротись проти несправедливості? На твою думку хто мені ближчий мої брати християни чи мій український брат християнин Кравченко?

- Я думаю, що Кравченко посланець чорта, який навчив війні і смерті. В його діяльності немає нічого божого і ти також не признавай іноземця за святого.

- Ображає мене, що ти так думаєш про Кравченка, прошу більше не повторюй цього, зараз дозволь попроситись з тобою і залишити на декілька років. Я вирішила потрапити до жіночої колонії, щоб вчасно принести серце Світлани на могилу дітей, пам'ятай, що ти співучасниця моїх злочинів, а тому бережи себе, бо ти мені ще потрібна....

- Зупинись! Зупинись! – сказала Анукі – невже не можна трохи почекаати, а потім.

- Ні, не можна! Це термінове, бо можуть одразу зіпсуватися справи, або розпочнеться розслідування Руставського злочину, мене заарештують і я не встигну виконати справу, зійди з моєї дороги, Анукі! – сказала строго Феріде і поки Анукі повернула відповідь, сіла в машину і переключила коробку швидкостей і із страшенною швидкістю зірвалась з місця «Жигулі» у напрямку материні сторони.

Анука перехрестила їй у слід і сама не пам'ятає скільки часу стояла на дорозі, наче закам'яніла.

«Жигулі» заїхали у густо заселений район і зупинились біля дерев'яної хвірточки, тут майже нічого не змінилось за двадцять років, хвірточка виглядала по – старому, трохи відремонтували будинок, але дерев'яний будинок виглядав так, яким вона пам'ятає його з дитинства, тут пройшла юність Феріде і хто знає стільки грязюки перемісили її босі ноги, хто думав, що коли не будь вона переступить поріг як ворог, в минулому добродушна та гордість села, Феріде згадала минуле, серце стислось і на очах з'явилися сльози, жінка перемогла в ній і вона тихо плакала за ще живими братами, ледь не передумала, але перед очима стояла жахлива картина, її перша любов – Георгія з перерізаним горлом, потім в домовині поруч з Арчилом Ека, нещасна та знищена сім'я, та вирване волосся. З очей посипались іскри помсти, тихо закрила двері машини і на плече повісила маленьку сумочку, попрямувала до будинку спокійним кроком, як раз у цьому будинку, її мати колихала у люльці, обійшла усі кімнати, але вдома нікого не було, вийшла на веранду і тільки зараз помітила, що збудований новий будинок - «мабуть вони у новому будинку» - подумала і хотіла йти туди, коли почула голос молодшого брата Коби.

- О-о –о –о, кого я бачу! – сказав він і погукав братів.

- Гамлет, Гіо, Бесік, виходьте, із того світу прийшов привид Феріде, цікаво, що трапилось у цієї мертвої без могили!

На крик Коби з нового будинку вийшли брати і з такою ненавистю дивились на Феріде немов і правда бачили привид з потойбічного світу.

- Хто дав тобі право, сучко, щоб ти увійшла до хати

своїми брудними ногами, ти для нас мертва, а зараз, що лякаєш привидом, - сказав брат Гіо і зійшов по сходах,- зараз я тебе викину з цього подвір'я,- промовив старший брат.

Феріде задалегідь була готова до такої зустрічі з братами, а тому, щоб менше привертати увагу сусідів і тому встигла зайти до найбільш глухої кімнати, брати пішли за нею.

- Вийди на вулицю, сучка,- кричав старший брат, з рота летіла піна, як у скаженої собаки, руками розмахував перед обличчям Феріде, яка стояла у кутку кімнати біля стіни.

- Зупиніться , браття! – крикнула Феріде, яка вже була готовою до стрибка, якби брати не зупинилися б, але брат Бесік зупинив братів.

- Почекайте, послухаємо, що вона скаже, може прийшла попросити, щоб ми поховали її , виконаємо це останнє бажання.

- Ви, тільки подивіться, вона не носить траур по дочці! – сказав Гамлет.

- Повія і та жінка без гідності, звідки знає , що таке любов до дитини, хто знає скільком вона продавала Еку! – сказав Коба.

- Вона зганьбила нас назавжди, вільно не можемо жити з сусідами, до нас також ніхто не заходить, бо у всьому вона винувата, що уся вулиця нас не любить! – сказав Гіо.

- Вона і дочку пустила по своїй дорозі, мабуть тому її вбили! – сказав Коба, його сичання і справді була схоже на сичання ядовитої гадюки.

Зараз вже не могла більше терпіти Феріде, того, як згадують її дочку , витягла з сумки наган і прикрутила до його дула глушник.

- Станьте всі до стіни! – холодним голосом промовила вона і першу кулю випустила по фотокартці батька.

- Не вбивай нас , сестро! – почали благати перед страхом смерті брати...

- Сідайте усі до стіни! – повторила Феріде, і помітила , що хочу втекти із кімнати, але де там, куля наздогнала його у дверях, все було як у фільмах, коли у людини зриває череп і мозок розтікається по стіні.

- Не вбивай нас, Феріде , не вбивай сестро,- майже в один

голос благали брати, усі трое стоячі на колінах.

- Пожаліти? – з огидою сказала Феріде, дивлячись на братів, які декілька хвилин тому ображали її, а зараз тремтять перед страхом смерті.

- Пожалій нас, Феріде, пожалій! – в один голос благали брати, які стояли на колінах перед трупом четвертого брата.

- А ви, пожаліли мого, Георгія і дякувати богу, що вирок я винесу сама.

Феріде, вистелила у старшого брата, який стояв посередині, той упав до стіни, ще два постріли і все скінчилось, закінчилась церемонія помсти. Феріде з огидою подивилась на трупи братів, які лежали у крові. Витягла обойму нагану і зарядила новими патронами.

Діяла абсолютно спокійно, жоден нерв не смикнувся, тільки те і було, що їй було неприємно бачити братів у крові і від цього скривила обличчя, наган положила у сумку, вийшла до машини, сумку залишила на сидінні, а сама взяла двадцяти літрову каністру з бензином і пішла до хати. Біля трупів вже звернулась кров.

- Я, вас поховаю, як індійців, – спокійно промовила Феріде і облила трупи бензином, а також стіни та підлогу, вийшла на вулицю і облила будинок із зовні, потім кинула пусту каністру на веранду і без хвилювання підпалила сірника. Через декілька хвилин увесь будинок був охоплений полум'ям. Спокійно сіла в машину і поїхала, тільки коли виїхала на центральну дорогу, почула, як обвалився дах будинку та почали кричати сусіди...

«Жигулі» тихим ходом піднялись на підвищення і зупинились біля цвинтарю села Чіха. Вже два місяці не була на могилі Георгія, Феріде. Багато про, що повинна була розповісти коханому чоловікові і зморена сіла на кам'яний стілець, такий сором охопив її, наче лягала у ліжко до чоловіка, якого давно не бачила, не могла навіть подивитись на його фото, зараз її хвилювала те, що хвилює людей усього світу, які борються проти закону. Вбивця, що бореться за правду може хвилюватись і може мати олімпійський спокій, це є у душі кожної людини, яка після того, як приходить до своєї мети,

в цей момент відчуває вічність, як чиста джерельна вода. Але спокій Феріде у цю хвилину дарував бог чи сатана, так як під час вбивства, отримане трагічне почуття, після виконання змінилось на спокій. Жоден художник не знає якою буде в кінці його картина, природа також не знає, чий рік прийде по зодіаку, але вбивця завжди знає наперед, радість і горе навмисного вбивства, важко кому не будь зрозуміти вбивцю, бо він злочинець в очах суспільства і чому повинне суспільство прощати злочин? Але ніхто не звертає уваги на другу сторону медалі, бо коли об'єктивно подивимось у очі вбивці, без зміни фактів, тільки з високими людськими принципами, побачимо, що життя важка праця, разом з яким існує виховання і вбивство...

Феріде стала на коліна і поцілувала фото Георгія, їй здалось, що здивовано та схвильовано спитав - « що ти наробила, Феріде?»

- Що наробила? – почала розмову – ти не стоїш біля мене поруч, мій любий, де тебе шукати, не знаю, яке ти маєш там життя, а тут після смерті Еки, нестерпне, усі тільки і знали знущатись з вдови, яка залишилась з маленькою дочкою на руках, люди раділи цьому, якщо б дорогою заблукала, сміялись, якщо у мене була б якась втрата, інші використовували це для свого спасіння, навіть добродушна рідні і та нічого не робила без вигоди для себе, привели мене до знищення, чекала допомоги від тебе та сповнення цього величезного бажання, але ти пішов і залишив мені тільки сльози... Шукаю тебе, думки та ностальгія не дають спокою, шукаю і у сні, і на яву, в молитвах, в стражданнях і надіях. Втомилась, хочу відпочити, але відчуваю, що не маю права

Може і справді є щось по той бік, якщо так, то прошу заברי мене до себе, вбий, щоб я змогла зустрітись з тобою, смерті не боюсь, ти мене забрав з рідного дому і то не боявся, а зараз чого боїшся, юначе - сказала Феріде і підняла руки до неба.

- Святий Христос, син бога, сила світу, ти спаси і збережи, душу мого Георгія ... Ти чистим з цього світу, як і сам Христос, а тому я вірю, що твоя дорога буде світлою, а тобі віддам серце тільки ти мені його не повертай і не вчини так,

як Марія – Луїза з серцем Наполеона.

Так поговорила з тобою Георгія , але не треба забувати про справи! - сказала і почала нігтями рити землю.

Нігті позламувались і вона змочила землю кров'ю , яка йшла із пучок пальців, болю не відчувала, бо вона повинна була виконати роботу і виконала, зробила і задоволено посміхнулась, потім підвелась і оглянула територію цвинтаря,- «чи ніхто мене не побачив»,- навколо нікого не було, цвинтар , як завжди виглядав сумно, засмучено, туманно і нагадував про зло.

Феріде взяла сумку, що лежала на кам'яному стільці, відкрила, перевірила чи знаходився там наган , який колись належав Георгія і коли впевнилась, що все на місці , відправила його разом з сумкою до виритою нею ями, потім розправила землю , прикрила сухою травою в з полегшенням зітхнула, на цьому світі була найщасливішою жінкою.

- «Пробач мені Георгія, що я запізнилась,- почала знову тремтячим голосом , - тобі добре , бо до тебе прийшла дочка разом з чоловіком, а твої вбивці будуть зараз прислужувати тобі, не ображайся, що їх серця я не поховала на твоїй могилі, ти б бачив, як вони тремтіли перед смертю, якщо і ти вмер таким боягузом , то знай я ніколи не буду плакати за тобою. Якби ти бачив , як вони звинувачували одне одного у твоєму вбивстві, як ховались один за одного, в житті у брата своє місце , а у чоловіка своє, але ти знаєш, як я любила своїх братів, але після смерті дочки почала їх ненавидіти, а з сьогоднішнього дня вони мені огидні.

Спочатку хотіла розповісти про те, що вони скоїли вбивство, а потім передумала, бо соромно мені за те, що мої руки обмиті кров'ю боягузів , я краще признаюсь у вбивстві Шалви Тодадзе, якщо слідство знайде мій слід. Бо Шалва по чоловічому сприйняв смерть, люблю, коли справжній чоловік і в житті, і в смерті залишається чоловіком.

Ти мій , Георгія, народився під нещасною зіркою, але мої брати також не під блискучою зіркою народжені, ти залишив мені дочку, яка до сьогоднішнього дня зберігала моє життя, а у їх нікого не залишилось, хто б хоч одну сльозу пустив за ними.

Не змогли знайти жінок, які б були для їх рівнею, а сьогодні разом з ними згоріла і їх величність.

Зараз я піду, попрощаюсь з тобою на декілька років, піду до міліції, щоб заявити про свій скоєний злочин, тільки про злочин, а не вбивство?».

Феріде поставила «Жигулі» до гаражу, Анукі чекала її біля воріт і коли побачила, що та повернулась неушкодженою, ледь не почала танцювати, людина, яка стільки страждала.

- Де ти, ходиш, скільки часу, Фуріде, я ледь не осліпла чекаючи на тебе,- сказала з образою.

- Що зробиш, Анукі, життя так потребує, зараз ще більше часу будемо чекати одна одну.

- Зараз розповідай, що за злочин скоїла!

- Про це я розповім слідчому. А ти, про мій злочин дізнаєшся під час суду, я сама повинна піти до міліції, а зараз допоможи мені зібратись поклади до валізи мило, зубну щітку, косметику, що потрібна жінці, нижню білизну, теплі речі та інше, що потрібне для самотньої жінки.

- Ти, мене залишаєш, Феріде? – із сльозами та тремтячим голосом сказала Анукі.

- Ні, я тебе не залишаю, але «закон цар над царями» за злочин усі повинні відповідати, якщо ти сильний, то не треба приховувати скоєний злочин від закону, треба його признати з високо піднятою головою і так точно треба зустріти і вирок.

- Правильно, від правосуддя не треба ховатись, бо від закону та совісті не заховаєшся. Для охоронців закону і тих хто його порушує, увесь світ малий, правосуддя правильно повинно розглядати скоєний злочин, людині, яка стоїла на дорозі правильну, треба дати підтримку, а не товкати його у прірву. Чого ти мені не розкажеш, що ти скоїла, ти ж знаєш, що я збережу твою таємницю. Від серця відляже, якщо подрузі розкажеш, так, як частина злочину ляже на плечі подруги.

- Найближчий, хто може зберегти таємницю, це власна голова, Анукі, але іноді навіть їй не повинна довіряти людина, ти тільки не подумай, що я не довіряю тобі, просто у мене зараз не має часу, приходь завтра в міліцію, там докладно все

розповім тобі, а зараз виконай моє прохання допоможи зібрати речі.

Анука витягла з шафи нову валізу і поклала усі потрібні речі, змочені сльозами.

Матері стояли і дивились одна на одну, в їх мовчанні народжувалось , щось вічне, яке було зрозуміле тільки їм. Але сльози перемогли, жінки обнялись і так багато передавали тепла одна одній, відчували биття серця, хвилювання душі, любов до дітей і розставанням... викликане страждання , все закінчується, закінчилися і сльози жінок , настав час прощання. Феріде пробурмотіла, щось схоже на молитву, швидким кроком пройшла повз Ануку, що навіть не повернулась, щоб Анука не бачила її сліз.

Ануку вперше стояла здивована, дивилась у слід Феріде і рахувала кожен її крок, а потім наче підкошена впала на коліна, підняла руки до неба і почала від усього серця молитись.

- Свята Марія, мати Христа, Господи, благаю вас спасіть і збережіть життя вашої рабині Феріде і поверніть її мені живою і неушкодженою, бо я більше нікого не маю на цьому світі, нехай сльоза Феріде впаде на мій труп, Господи послухай мою молитву, сонце ти освітлюєш землю та оберігаєш від зла, тепле, як мій син, благаю не залишай без тепла , мою Феріде, світи їй у дорозі, і нехай вона буде знаходитись під вашим заступництвом...

Ануку , продовжувала молитись навіть тоді, коли Феріде не було видно, молилась і з сльозами благала Господа, щоб допоміг і не залишав Фуріде. Потім встала і ледь дійшла до ліжка , лягла і стільки плакала , що і сама не пам'ятає.

Феріде прийшла до відділу міліції Сачхере і у чергового попросила дозволу зайти до начальника.

- З якого питання хочете зустрічі з начальником міліції ? – спитав черговий.

- Я маю приватну справу до нього,- відповіла Феріде.

- Добре, так і запишемо до журналу,- сказав капітан і до журналу з товстою палітуркою записав прізвище та ім'я Фуріде.

Потім показав де знаходиться кабінет начальника, Феріде

йшла з таким спокоем і так спокійно відчинила двері кабінету начальника міліції, що сама дивувалась своєму спокою.

- Що вас потурбувало, пані? – з повагою спитав майор Гулад Перадзе.

- Я скоїла злочин, а тому ви повинні заарештувати мене, щоб я понесла покарання по закону.

- Не жартуйте, пані, такі спокійні і красиві не здійснюють злочину! – приємний для жінки комплімент прозвучав в словах майора.

- Та ні, я не жартувати сюди прийшла, справді здійснила злочин.

- Дивно, який саме злочин ви скоїли такий?

- Я спалила будинок своїх братів, той батьківський будинок в якому ми вирости!

- Чому? - здивовано подивився майор.

- Для моєї сім'ї, цей будинок нічого хорошого не приніс, цей будинок був гніздом зла для усього села, а тому і спалила.

- Добре, напишіть коротко про скоєний злочин,- сказав майор і поклав на стіл листок та ручку.

Швидко закінчила писати Феріде, те як вчинила злочин та інші пояснення, - передала листок майору, щоб той прочитав його. Майор задумався, а потім звернувся до Феріде:

- Я до вас ставлюсь із симпатією, а тому, якщо ви не маєте інших злочинів, я власно поручусь за вас, за те, що ви прийшли самі до відділу, зараз можете йти додому, тільки не маєте права їхати за межі району, коли буде суд вас викличуть.

- Ні в якому разі, я вже попрощалась із сім'єю і звідси піду, тільки тоді, коли відбуду покарання.

- Ви не жінка, а дивина, я такої ще не зустрівач і не чув, тільки пригадую одну приказку грузинську: «мишу клали спати у пух, а вона бігла до своєї нори».

Феріде посміхнулась. Майор знову задумався, спочатку постукав пальцями по столі, а потім натиснув на кнопку, що була вмонтована під столом. До кабінету зайшов міліціонер і став струнко, навіть позаздрили б солдати царя Миколи.

- З'явився за вашим викликом! – сказав міліціонер.

Феріде знову посміхнулась, бо його голос нагадав голос півня, який втомився кукурікати і ноги поставив також так, як півень, коли готується кукурікати. Майор зрозумів, причину посмішки Феріде, сам також посміхнувся і наче для себе промовив «не маємо кадрів» - потім командним голосом звернувся.

- Цю жінку відведіть до чистої камери і приділяйте їй увагу.

Міліціонер здивовано дивився, то на майора, то на Феріде, не міг вирішити виконувати чи ні наказ начальника, а тому виглядав дуже розгубленим. Феріде сама допомогла йому вийти з цього становища, підвелась, побажала майор успіхів і пішла попереду міліціонера.

Камера і правда була чистою і Феріде так впевнено відчинила двері, що можна було подумати заходить до своєї спальні.

- Нарешті, я залишилась на самоті, добре, що я знаходжусь за закритими залізними дверима. Тут можна тренуватись і фізично, і розумово! – сказала сама собі і почала застилати нари.

Лягла...

Під час самотності почали приходити думки. Спочатку Ека з'явилась із туману, вона була одягнена у весільну сукню і стояла разом з Арчилом. Ека ніби чомусь раділа, чимось була ображена, а тому прийшла до матері, щоб докорити, але в останні хвилини передумала. Посміхнулась чарівною посмішкою та хотіла йти, але Феріде закрила очі і напругла розум, щоб привид не зник, але, все рівно вона пішла, важко, від самої глибини серця, здихнула Феріде.

Потім прийшли четверо братів, неголені, у рваних халатах, з суворими, ненависними очима!

- Як же я вас любила! - промовила Феріде.
- За що ти нас вбила?! – суворо спитав Гіо.
- Мертві також можуть помститись, спершу ви мене вбили, знищили, а я вам відплатила, навіть дуже не переживаю, що вбивши вас, вбила велику любов. Мені здається, що я врятувала людство, а ви самі подумайте, якби світ був заселений такими, як ви, яке життя було б у незахищених

людей? Люди тому і помирають, щоб людство продовжувало життя, ось і я зробила свій маленький внесок до врятування людства, ви мені докоряєте « навіщо вбила» , а я вас не вбивала, я вас звільнила від страждань, раніше, ніж потрібно було, знайшла для вас вічне житло. Така ваша доля, правда могла б повернути кожного із вас до доброти, бо щастя чи нещастя залежить від внутрішньої природи людини, але вас не можна пожаліти, якщо на тому світі , щось є , то ваші душі повинні так страждати, як я страждала усі ці роки, ви вбили мою любов і слабку жінку перетворили на звіра. Якщо ви не маєте жалю до жінки, та чи мали жалю до рідної сестри, що повинен був передатись вам від життя? Ніхто не вбивав моєї дочки, бо її ви вбили тоді, коли вбили Георгія, а разом з ним вмерла любов до чоловіка, дитини, братів, батьків і бог хотів вас побачити і побачив. Ви знову мене вважали зо слабку стать і навіть під час вироку насміхались. У мене померла дочка невже ви не могли сказати слова підтримки, ні ви її згадали поливаючи грязюкою, а чому дивуватись, звідки ви знаєте , що таке любов до дитини і жалість до людини. Ваша любов починалась у проклятому будинку, мабуть цей будинок у всьому винуватий, який вам залишив батько, до цієї пори чекали вашої крові брати рачвели, яких вбив батько після того, як закінчив будівництво будинку, щоб не давати грошей за будівництво.

Я не можу вас простити від імені людства, але я скучала за вами сьогодні я вас ненавиджу. У всьому винуваті ви самі. Цю ненависть ви самі породили...

Так, я мабуть збожеволіла, бо не знаю з ким розмовляю. З привидом чи сама з собою, котра година, не розвидняється? – сказала Феріде і відкрила валізу.

Годинник показував третю годину ночі, встала , умилась, холодна вода трохи повернула до життя, потім трохи потренувалась, щоб розвіяти думки, сіла до стіни. Стіна була чистою, оглянула і наче сиділа за письмовим столом, до неї прийшла муза. Знову відкрила валізу , вийняла з відти косметичку, що потрібна для жінок, знайшла олівець для очей та брів і почала писати:

Як би я знала відстань
Від забуття – до ностальгія.
Важка та дорога, що туди приведе
В монастир, щоб очистити душу ?
На монастир спустилась біда
Ледь стримує Святий Георгія,
Ладан висвітлює свічка, але
Згорає , а полум'я хитається від страху.
Туманом закрило ікони
Молитва висвітлює день
Там побачила маленьку доріжку
Від любові - до ненависті.

- Коли мене не буде , цей вірш буде жити,- сказала Феріде і косметику сховала знову до валізи.

А вірш і правда живе, після цих подій, скільки разів у цій камері було зроблено ремонт, але ніхто не підняв руку , щоб знищити цей вірш і сьогодні він існує в його первинному вигляді.

* * *

Через вікно камери проникало соромливо ранкове світло, залізні двері спочатку заgrimіли , а потім відчинились:

- Церетелі, на вихід, до тебе відвідувач! – сказав міліціонер, одягнений у мундир чергового , а потім тихо додав: - я не маю права, щоб впускати до тебе відвідувача, без дозволу слідчого, але вона стара жінка, мабуть твоя мати, ми також маємо серце, не витримав її сліз , усю ніч з нами сиділа і плакала, проведіть до неї, я також ляжу разом з нею. Вийди та заспокой її , бо я не можу більше на це дивитись спокійно, коли прийде начальник я піду з цієї покинутої богом будівлі, тут усі плачуть мати і діти, брат і сестра, сусід, знайомий і не знайомий, усі вони плачуть. Виходь, виходь, якщо хочеш навіть відведи додому цю стару жінку, тільки забери її.

- Хто може бути, ця стара жінка? Мабуть Анукі! –

подумала Феріде і пішла до кімнати для побочень.

Анукі повисла на шиї Феріде і почала плакати.

- Де ти спала, цю ніч, мабуть тобі було холодно, все розповім, щоб і мене заарештували, після дітей дивлюсь на тебе, як на янгола, нашої сім'ї, ніде не відпущу тебе, я мати увесь світ переверну, але ніхто не зможе нас розлучити.

- Заспокойся, Анукі, що з тобою, я чекала від тебе більшого, з надією на тебе я залишила сім'ю і могили дітей, а ти тут цілу ніч сидиш і плачеш, я ще жива, а ти вже плачеш по мені...

- Так, я вже не плачу за мертвими, послухай, їх усіх я оплакала, а ти зараз потрапиш до в'язниці помреш там і нікого не буде, щоб поплакати за тобою. Не залиши тебе!

- Добре, заспокойся, Анукі, соромно, побачиш, я звідси вийду жива і неущкоджена, не думай тут не вбивають людей, ти сама бачиш, як тепло поставився черговий!

- Хто поставився тепло, йому вже сорок років мабуть буде, а розуму ще не набрався, усю ніч благала його, а він впустив мене тільки під ранок, хоча я плакала усю ніч і цілувала йому чоботи.

- Закон є закон не можна кожної хвилини зустрітись із заарештованим.

- Який з тебе арештант, що такого зробила, тих треба було заарештовувати, хто товкнув тебе на скоєння злочину, вони самі винні, бо ти нікого просто не зустріла на дорозі і не вбила. Я не витримаю без тебе, Феріде, не проганяй мене, не думай, що я переживаю за своє життя. Твій сум лежить на моєму серці, я не можу його нести, не хочу померти так, щоб твоя сльоза не впала на моє мертве тіло.

- Анукі, послухай, якщо ти і правда хочеш, щоб я залишилась живою, то обов'язково потрібне твоє перебування на волі. Хто знає коли буду голодною, чи коли захочеться пити, це все мені повинна ти приносити. Що виграємо з того, що обоє опинимось за ґратами? Ти мудра розумом, випадок не повинен вплинути на хід боротьби, навпаки ти повинна бути впевненою у собі, пам'ятай ти мати і не маєш права,

підкорюватись труднощам.

- Я не можу більше, втомилась і не залишилось сил ні для боротьби, ні для мудрості, знаю, якщо я залишусь сама, то збожеволю, а тому хочу бути з тобою разом, ти моя ікона на яку я молюсь, якщо я буду знаходитись під твоїм заступництвом. Якщо я буду під твоїм заступництвом, то ще проживу для тебе ще трохи.

- Все буде добре, не переживай, не сумуй, бачиш початок хороший, тихо – тихо знищуємо ворогів, послухай іди додому і веди себе так, як я сказала, не приходь сюди поки я сама тебе не погукаю, пам'ятай своїм хвилюванням і низькою силою волю ти поглиблюєш мое покарання, коли говориш, що вчиниш самогубство, хто дав тобі на це право, життя це подарунок від бога і ніхто не має права його забирати. Нехай не лякає тебе життя, для яких це душевний рай, а для тебе це вихор, мабуть так і повинно бути. Хто знає може ми несемо відповідальність перед богом за гріхи наших предків.

Сьогодні у наших людей не залишилось княжої величності, одним словом «прийшов – побачив, збудував», тоді сильними були наші предки та їх коріння, зараз від безжалісності навіть бог гнівається на нашу націю і ми не маємо права покинути цей світ, поки не виплатимо борг наших предків перед богом.

- Ох, Феріде, твій брат Кравченко, крім боротьби навчив і філософії? Що ти за жінка, ти, що Христос, щоб оживити мертвих, а живих відправляєш туди ж за їхні вчинки? А зараз іди спокійно, що хочеш те і думай, але якщо думаєш про мене, знай я повернусь з миром.

Анукі, ще раз здихнула і з очима повними сліз пішла додому. Феріде повернулась до камери, лягла і декілька разів перечитала свій вірш, він їй не сподобався вона вирішила його стерти, але «який я поет, такого я вірша написала» - подумала і передумала стирати.

Знову повернулась до думок, зараз думки кружляли навколо Анукі, ще багато чого залишилось розповісти їй, а тому приступила до складання плану, щоб при наступній зустрічі усе розповісти. Думку перебило клацання залізних дверей, її

викликав до себе слідчий.

Як тільки зайшла до кабінету, Феріде впізнала Інгу Абашідзе – «ось де працює подруга моєї Еки», - подумала і на обличчі з'явилась посмішка обдуреної людини.

- Сідайте! – сказала слідчий і уважно оглянула. «де я бачила цю людину?» - подумала і одразу перед очима з'явилась фото Еки Асанідзе, зраділа, виявила і спитала у Феріде:

- Хто ви для Еки Асанідзе?

Феріде задумалась не хотіла, тут зустріти когось знайомого, але зараз не можна було говорити неправду, а тому вирішила сказати правду.

- Так, я мати Еки!

- Боже ви так схожі одна на одну.

- Ні, я не така красива, як Ека, вона була вродливою усім тілом, а розумом була величною.

- Я була у вас і ваше обличчя добре пам'ятаю, тоді ви здались мені сільською жінкою, а зараз ви помітно змінились.

- В кращій бік чи ...

- Покрасивішали!

- Дякую за комплімент усі жінки люблять, коли їх хвалять, тільки прошу не осуджайте мене і не говоріть, який час зараз для - « кокетування матері Еки» - бог знає, що я не кокетую, а то ви самі побачите, бо від ваших уважних очей слідчого нічого не заховається, ви таку справу розкрили і з такі таємниці відкрили, що мабуть таке може статись із ста випадків в одному.

- Добре, у нас ще багато буде часу, щоб поговорити, а зараз поговоримо про справу.

- Задавайте питання! Я готова відкрити вам усі свої таємниці, нічого не приховую, бо відчуваю до вас велику симпатію. Ви виявили вбивцю моєї дочки, навіть якщо це її не оживить.

- Це моя робота і мій обов'язок, а тому мені не треба дякувати!

- Для інших слідчих це також обов'язок, але вони більше знають, як швидко закрити справу.

- Насправді існують і такі, але я не належу до їх числа. А зараз дайте мені право розмовляти тільки про справу, я слідчий слідчого відділу прокуратури Сачхере , Інга Абашідзе, мені доручено слідство по скоєному вами кримінальному злочині, ви маєте право відвести мою кандидатуру в цьому випадку буде призначено іншого слідчого.

- Ну що ви, що значить відвести, коли я розмовляю з вами, мені так здається, що я Еці розказую про все.

- Тоді почнемо, про ваш візит сюди відмічено у журналі, де написано, що ви добровільно прийшли і розповіли про скоєний вами злочин. Цей вчинок буде працювати на вас, а так як ви до мене відноситеся із симпатією, то ваше свідчення повинне бути таким , щоб не потрібно було його змінювати.

- Спробую на ваші питання дати повні відповіді.

- Що стало причиною того, що ви спалили будинок в якому ви вирости і провели свою юність?

- Кажуть: « Мій не потрібний глечик каменю, а їжу собаці». Я мала таке ж право у цьому будинку, як і мої брати, але хто давав мені право, щоб навіть торкнутись до стін батьківського будинку, після того, як вийшла заміж, вони заборонили мені з'являтися дома, навіть били, якщо побачили б мене , коли я просто проходила по рідному селі.

- Як ви спалили будинок?

- Звичайним способом, облила стіни бензином і підпалила.

- До будинку не заходили?

- Ні!

- Братів не бачили?

- Ні, бо якби вони мене побачили, то знову б побили.

- Яким транспортом ви приїхали до села?

- На «Жигулях».

- Скільки знадобилось вам часу , щоб здійснити злочин?

- П'ять може десять хвилин.

- Може брати знаходились вдома, коли ви підпалили будинок, не перевіряли?

- Ні, вдома нікого не було, бо буда дванадцята година

дня.

- А якщо б знаходились?
- Це був будинок. А не сірник, щоб вони не встигли вискочити з вогню.
- А може вони спали?
- Я щось не пам'ятаю такого, щоб люди спали о дванадцятій годині дня.
- Може вони не спали вночі, чи щось трапилось, дім для того і існує, щоб там відпочити.
- Над цим я не задумувалась, спалила дім і все.
- Дам бог, щоб все так і було. Ось тут постав підпис під своїм свідченням і якщо іншого злочину не буде, швидко звільнишся.

Феріде поставила підпис, після цього з повагою попрощалась і під час виходу Інга промовила:

- Я зобов'язана перевірити місце скоєння злочину, та довести правдивість твого свідчення, зустрінемося через тиждень.

* * *

Важко сидіти у камері і чекати, але для Феріде це зовсім не було важким, так як вона мріяла потрапити до колонії. Колонія здається раєм, але легко звідти не повертаються, але там знаходиться остання жертва і дуже поспішає виконати клятву для неї не існує ні минулого, ні теперішнього, тільки і думає про майбутнє і ту важку дорогу, яку їй треба пройти та радіє цьому. Знає, що це майбутнє здасть минулому і так забуде, як і інше минуле. Знає також, який слідчий Інга, що вона може розкрити усі її злочини, але вона цього не боїться. Їй тільки соромно за те, що говорить неправду, тільки одного боялась, що її не відправлять до колонії, із за того, що спалила будинок, «може і не будуть мене судити за те, що спалила будинок та винесуть вирок» - думала вона.

Вона жила великою надією на майбутнє в якому про поразку не могло йти мови, боротьбу бачить тільки у фізичній сутичці,

не втрачає ні хвилини, тренується та ще й як, навіть готова вступити в боротьбу з чемпіоном світу.

Одного дня несподівано її провідав Олександр Кравченко, вона зраділа коли побачила вчителя, скутила за ним, щоб обмінятися з ним думками і ось випала така нагода. Кравченко здивувався радості Феріде і ображено спитав:

- Що ти тут робиш , Феріде,наші люди не потрапляють до в'язниці, скажи мені чому ти радуєшся, я тебе навчав боротись проти несправедливості , ти тільки не посороми нашу школу, прошу тебе.

- Тому я і тут, що ти навчив мене боротись проти несправедливості, як раз для борців проти несправедливості існують в'язниці. Несправедливість може посміятись навіть над самим сильним борцем, залізо також починає ржавіти, тільки те важливо хто і як бореться, хтось справедливо, а хтось ні. Я хотіла тебе побачити , щоб ти дав мені пораду, але мабуть наша зустріч запізнилась. Ти, Саша, у моєму житті найрозумніша людина. Ти тільки не згадуй мене, серед учнів нашої школи, поганим словом, що я потрапила до в'язниці за власним бажанням, це так було потрібно, якраз у в'язниці і повинна розібратись з деякими людьми.

- Не переживай , Феріде, я тебе не залишу у в'язниці, постараюсь тебе неушкодженою повернути на волю.

- Навіть і не думай Саша, я вчинила злочин, якраз для того, щоб потрапити до в'язниці, а ти хочеш мене повернути на волю.

- Ти не могла дочекатись твоєї жертви , поки вона звільниться ?

- Ні, бо мабуть збожеволіла б чекаючи.

- Коли так поспішаєш помститись своїй жертві, для неї це щастя, бо коли жертва чекає помсти , то може дійти до самогубства.

- Якраз я і не хочу, щоб це сталось, не доведи боже, щоб я побачила мою жертву висячу на віршовці. Я її повинна вбити сама, та ще й такою смертю, як вона вбила мою дочку.

- Ти готуєшся до помсти за смерть дочки, я також

допоможу тобі пришлю дуже хорошого адвоката і він зможе виправдати тебе перед законом.

- Для мене це буде не виправдання , а покарання.

- Чому ти не хочеш хроміти, що в'язниця не для таких, як ти, грузинська жінка, як кажуть інші, а вірю , що так і є « Вродливі, легкі, гнучкі, уміють підтримувати, працьовиті, терплячі до неприємностей» , ти все маєш від природи, але десь загубилась «твоя терплячість» ?

- Коли це було написано, тоді Грузія була інакшою, корені дідів були сильними, раніше , якщо зростала жінка, то юнаки також зростали, але вони зростали з почуттям совісті та відповідальності перед землею. Але зараз , якої тільки крові не намішано , а тому і з'явилися , якісь незрозумілі чоловічки і зараз «терплячість» вважається соромом.

- Я все рівно не зміг тебе переконати, а тому у мене до тебе одне прохання, завжди пам'ятай, що сказав цар Пруссії Фрідріх : « на заході я , а на сході Ерекле». Пам'ятай , що Ерекле твій предок, такий як і Георгія Великий, Давид Агмошенебелі, Вахтанг Горгасалі, а тому ти не маєш права зганьбити твої корені.

- Я вже тобі сказала, що були такі грузини і не тільки грузини, світ був інакший, невже українці стояли нижче грузин? Чого коштував тільки лист, який написали запорожці султану...

- Побачення закінчено ! – холодним голосом промовив міліціонер і зацокотів важкими ключами по залізних дверях.

Вони обоє підкорилися закону і обнявшись попрощались одне з одним.

* * *

Через тиждень слідчий викликала до себе Феріде, у кабінеті були самі, Інга подивилась у очі Феріде і сказала:

- Ох, матінко Феріде, не така ж ти насправді, якою показуєш себе, жіноча ніжність змінилась на чоловічу витримку, але чому ти не навчилась по чоловічому відповідати

за злочин?

- Що ти маєш на увазі, донько Інга? – спеціально так звернулась за слова «матінко Феріде».

- А те, що ти говориш неправду!

- Як я могла тебе обдурити Інга, що за документи, ви маєте проти мене такі, що звинувачуєте мене в брехні ?

- Добре , матінко Феріде, я тобі покажу усі документи, але не відмовляйся від фактів, а то почату справу зіпсуємо і злочин зробимо ще важчим.

Пам'ятаєш? Коли ми шукали вбивцю Еки, ми розмовляли у тебе на подвір'ї , ти тоді сказала мені: «мала чотирьох братів, яким не сподобався Георгія, що кричали на тебе, ти нас зганьбила , тому, що нишком вийшла заміж» , забігли до нашої хати і усі четверо почали бити Георгія, а старший брат пригрозив : - «знай я не дам тобі щасливо жити» - і не дав, щоб і його серце так жило, як живе серце мого Георгія , Еці було три місяці, коли знайшли мого Георгія на березі Квірілі з перерізаним горлом... Якраз це і застало мене задуматись, бо ти не мала за мету спалити дім, знедолена смертю дитини мати, у всьому, що сталось звинуватила вбивць її чоловіка, а тому і вирішила їм помститись, а не будинку.

Ти мені сказала : « Поїхала на «Жигулях» додому і залишилась там п'ять чи десять хвилин», але за свідченнями сусіда Андро Комладзе автомобіль біля будинку стояв на протязі двох годин, потім ти пішла і будинок повністю занурився у полум'я, ти ж не будеш відмовлятись від цього факту?

- Не відмовляюсь, але яка різниця я була там десять хвилин чи дві години?

- Якраз є різниця , бо ти сказала мені ще одну неправду, ти сказала : «коли прийшла додому, братів не було вдома» , але сусідка Таліко Кватадзе у своєму свідченні говорить, що чула як кричав твій старший брат: - « хто дав тобі право, сучка, щоб ти відкрила хвірточку і зайшла до хати своїми брудними ногами»...

Навіть, якщо б я цього і не знала, то у згорілому будинку знайшла попіл від чотирьох людей, бо попіл від людини

відрізняється від звичайного попелу , що від фосфору він білий, попіл був розташований не пропорційно, що дає можливість говорити про те, в яких позах спали господарі. Ще були знайдені металеві рештки, експертиза довела, що вони є кулями нагану, на це можна сказати, тільки те, що ти зайшла до хати, як сказав твій брат « своїми брудними ногами» і як каже твоя сусідка, ти зайшла не двору , а у хату.

Брати, як завжди хотіли вигнати тебе на вулицю, бо вважали тебе такою ж слабкою жінкою , як і раніше, а тому і виріши , що швидко впораються з тобою, але помилились, бо ти тримала наган у руках і приступила до виконання тієї справи з якою прийшла до батьківського будинку. Брати впали на підлогу і лежали в різних позах, а тому ми так їх і знайшли.

Потім ти забрала з автомобіля задалегідь приготований бензин і облила будинок і з середини, а також зовні, цей висновок зробили виходячи з того, що сусіди не змогли потушити будинок і винести хоч які не будь речі.

- Ось і ще одна неправда, від цього також не відмовляєшся?

- Невже буде досить?

- Повністю , але я маю більше переконливий документ, моє жіноче передчуття слідчого і юридична освіта підказали, що коли людина готується до розлуки, завжди приходиться провідати тих людей , яких любить, ти, коли вирішила іти до в'язниці, не могла не побувати на могилі Георгія, а тому я вирішила йти по твоїх слідах і зраділа, коли мої передбачення здійснились. Могила була прибраною. Підійшла ближче приголубила квіти і помітила, що в одному місці земля була м'якою, спробувала її погребти руками , земля легко піддалась і переді мною відкрилась яма і як думаєте, що я знайшла там ?

- Дуже цікаво , хто спостерігав за мною?

- Передчуття слідчого!

- Невже чому саме вас призначили розслідувати мою справу, але я не жалію, ти заслуговуєш похвали, молодець Інга!

- Дякую, я вийняла сумку з ями, а там знаходився найбільший доказ і свідок - наган. Може заперечите «це мій наган , ви мені хочете почепити чужу справу» . В такому

випадку я вважаю, що заперечувати є недоречним, бо на ньому ваші відбитки пальців – питання є ?

- Жодного!

- Значить ви згодні з ходом слідства?

- Повністю!

- Господи, матінко Феріде, я дивуюсь вашому спокою, як це вам вдається, такої сили волі навіть я не маю, мабуть ніколи не зможу так грати роль...

- Ні, це роль, справжній спокій, який завжди приходиться до людини, після виконання бажання, мені тоді було важко, коли я ворогів сім'ї та Батьківщини, вбивала у мріях. Не дивуйся моему сьогоднішньому спокою у мене тільки одна ліва брова сіпається, бо тільки її, може допоможете мені, щоб я і її заспокоїла, а потім із спокоєм святих зустріну будь – які труднощі.

- Я стільки не змогла б, ти справжня мати, тигриця, мабуть любов до дочку штовхнула тебе на цей крок, дивлюсь і пишаюсь, сьогодні для мене ожила мати Херхеулідзе. Радію тому, що ще існують матері, а тому Грузії не загрожує знищення.

- Такі ваші слова по відношенню до мене для того, щоб ще більше дізнатись про злочин, чи справжній комплімент?

- Справжня ! Від усього серця подяка, спершу, я, жінка і дихаю теплим повітрям майбутньої матері, живу бажанням вмираючої дитини. Це жіноча природа, тепло і любов нам наділені богом, цьому не можна навчитись, слідчий це професія цьому можна навчитись, а тому ці дві риси так відрізняються одна від одної, так, як відрізняється природа жінок і чоловіків.

У колонії Руставі вбили Шалву Тодадзе, у його вбивстві звинуватили сестру і матір, але я відчуваю, що це вбивство ти скоїла, не думай, що я тобі докоряю, повторюю пишаюсь тобою, тебе не задовольнило законне покарання, ти вирішила сама винести вирок вбивці і присудила йому смерть, пам'ятаю твою клятву, коли ти кров'ю написала на чолах дітей хрест, мені тоді навіть стало не про собі, а коли виносили, ти, вирвала волосся і сказала : - «Я виконаю твою клятву» - і поклала волосся на груди дітей, одну вже виконала, тільки не можу зрозуміти, як

тобі вдалось проникнути до чоловічої колонії. А зараз ти тому вчинила цей злочин, щоб потрапити до жіночої колонії, щоб вбити Світлану і її серце зарити там , де ти зарила серце Шалви.

- У тебе, що почались марення, про яке серце ти говориш?

- Я вже сказала, що коли людина готується до розлучення провідує дорогих їй людей, а тому я перевірила і друге дороге для тебе місце і, якщо в одному знайшла наган, то в другому серце, воно ще було просякнуте кров'ю. Тоді я ще не знала, що сталось в Руставській колонії, але подумала, що ти вже виконала одну клятву, тільки не знала , кому належало серце Світлані Чихелідзе чи Шалві Тододзе, важкий злочин ти скоїла, від якого не можна відмовитись, бо немає сенсу, якби я могла, мабуть стала б твоєю співучасницею, але на це не маю фізичних сил і моя посада не дає мені такого права.

- Що стало причиною, такої симпатії до мене?

- Твоя клятва, не думала, що ти так легко зможеш її виконати, нещасні матері завжди клянуться, але потім хочуть добитись мети тільки прокляттями, деякі у сльозах топлять своє горе, інші звикають до алкоголю та наркотиків, але найвища душевність клятви, це те, що вона повинна бути виконана, але не можна робити більше ніж потрібно. Коли все так тоді і злочин такий же красивий, як і мундир генерала увесь у орденах, але , коли зроблено більше тоді і злочин потворний і генеральський мундир. Такий потворний злочин був скоєний проти твоєї – дочки Еки, людські і кар'єрні закони були порушені по відношенню до життя твоєї дочки, а тому разом із Екою вони вбили красивих , здорових дітей, яких би подарувала б Ека державі, а тому нічого дивного не має в тому, що для матері не вистачає тільки законного покарання і вона починає думати про власний вирок. Коли я знайшла докази злочину , який ти вчинила, замість ненависті в серці запанувало добро, бо я поставила себе на твоє місце, як важко коли гине дитина, ось так, а тому я вирішила тобі допомогти, сьогодні ж я закрию справу і передам до прокуратури тільки справу про нанесення шкоди приватній власності (знищення) будинку, що стосується Шалви ця справа вже закрита і мене

не стосується, і навіть не буду питати, як ти це зробила. Твої брати не заслуговують жалю, вісімдесят процентів мешканців села ворогували з ними, а це значить, що ти мертвий ще до смерті. У селі не знають де знаходились брати, живими були чи мертвими, а ти зрозуміло до хати не заходила, підпалила будинок і покинула село. Тебе не цікавила доля братів раніше, а тепер також не стала цікавитись.

Але, що стосується їх попелу не можу виїняти із справи, а тому повинні будемо відповідати перед законом.

- Я якщо мені суд винесе умовний вирок, тоді все пропало? Неможна трохи мій злочин зробити важким?

- Я знаю, що для тебе не має різниці, яким буде твоє покарання, але ти не знаєш за якими законами живе в'язниця, тут зовсім інакше звучить вбивство братів, а там, тому статтю про вбивство треба викинути, досить буде і шкоди власності, від чотирьох до восьми, все залежить від того, в якому настрої буде суддя і як подивиться на все.

- Ви так повернули мою справу, що у мене з'явилась надія повернення та життя, чого раніше я не мала і навіть не думала про це.

- Надію на майбутнє не можна втрачати ніколи. Впевнена, що Анукі, надією на твоє повернення та вірою у майбутнє буде тебе чекати. Кожна людина бореться з життям, а ти думаєш у Ануки немає сил на боротьбу, такої як ти? Але вона по своєму бореться з життям і ти не маєш права зрадити їй. Борці одне у одного повинні навчатись майстерності, а не недолікам. Любов до боротьби, сум, почуття чи ненависть повинні з'явитись самі, бо інакше завжди буде терпіти поразку у боротьбі з життям. Щоб пройти по заплутаних стежках життя, тобі не потрібні мої поради, зараз я впевнена, що ти вмієш зберігати таємницю, а тому ми напишемо таке свідчення для суду:

«Обвинувальний акт, звинувачена у кримінальній справі – Феріде Церетелі – Асанідзе, що вона насправді вчинила злочин, який передбачає відповідальність перед законом...»

... І у цьому ж акті з подробицями було описане те, як

спалила власний батьківський будинок, Феріде Церетелі – Асанідзе, якому проживали її брати, які не погодились віддати їй її частину, що належала по закону. Розгнівана Феріде облила будинок бензином і спалила його...

Це був головний акт від якого і почав розгляд справи суд, який виніс вирок, позбавлення слободи на чотири роки, в колонії загального режиму.

* * *

Два однакових світи стоїть один перед одним і формально нічим не відрізняються, але це тільки на перший погляд, насправді навіть повітря у в'язниці відрізняється від повітря волі, жіночу колонію можна порівняти з величезним кладовищем, де багато заплаканих жінок відбувають своє покарання, тут від страждання жінок проливаються сльози у будь – яку годину дня, це єдина зброя жінки, бо жінка слабка стать, терпляча, слухняна, любить знаходитись під прикриттям, але якщо вона розгнівалася, відведи боже, для цієї книжки вистачить і Феріде, щоб показати обличчя інших жінок.

Сильне жіноче поріддя. Жінки люблять зберігати таємниці і легко забувають страждання, жінка вважає соромом те, що була осуджена, а тому приховує це і про закони, які діють там, також не говорить.

Чоловіки навпаки, гордяться тим, що перебували у в'язниці і часто вихваляються: «Я сидів, Сімон». Наче, щось хороше робив, а не сидів у в'язниці, а тому чоловіча колоніє дуже цікавить журналістів і ручка журналістів, багато чого виносить на зовні.

Жіноча колонія залишається такою ж таємною, як і багато віків тому, але, що до цього детективу, то ми повинні звернути увагу на нашу героїню.

Колонія знаходилась у центрі столиці, висока будівля, яка була обвита вулицями, ніяких колючих дротів. У дворі одразу видно ніжні жіночі руки, клумби з квітами цвітуть в будь яку пору року. Держава також не залишає жінок без уваги. Вони працюють на легкому виробництві мають маленьку швальню

та лялькову фабрику, чисті загального типу квартири, кіно і театр. Лазню, пральню, сушку, лікарню, столову, спортзал, школу, курси по вивченню різних професій та інше, що необхідне та нормального життя людини. Так, уряд піклується про жінок і все робить для їх культурного життя, тільки заздрощі, які є серед жінок, не зміг знищити уряд, заздрість і ворожнеча, приниження, ставити себе вище за інших це і є закон жінок, а тому господарювання у жінок вище від природи ніж у чоловіків. Секс без чоловіка краще ніж секс без жінок, тут роль чоловіка виконують жінки їх називають «наїзниця», а у чоловічій колонії є також чоловіки, які виконують роль жінки їх називають «підарас» . Чоловіки цього не приховують і виносять на світло.

Жінки своїх «наїзниць» не показують і оберігають. Зберігають в таємниці їх дії і навіть після звільнення використовують їх.

В колонії немає спеціального місця для занять сексом, для цього використовують пральню та сушку, в сушці завжди висока температура, бо там в стінах проведений обігрів, щоб швидше висихали власні речі жінок, одяг та постільна білизна.

Пральня знаходиться у сусідній кімнаті біля сушки, тут є різної форми та глибини відра, вагани і тільки одна пральна машина, яка розташована в центрі, наче атомна бомба, за один раз нею можна випрати п'ятсот кілограмів постільної білизни, сорочки, робочий одяг. Якраз до цієї колонії і привезли Феріде, спочатку тих хто тільки прибув, повели до лазні, деякі з заздрощами подивились у слід Феріде , бо вона мала красиве тіло без недоліків. «Ось це, розумію , від одного погляду на неї у звичайної жінки швидко б'ється серце, що там говорити про «наїзниця» , нічого не заховається» - сказала бліда жінка, яка мабуть багато разів відчувала цю ласку, а може і сама володіла нею майстерно. В той же день «наїзниця» дізнались , що до колонії потрапила дивовижна пташка, а тому почали підготовку до зустрічі.

Після лазні привели і показали ліжко, Феріде з повагою подякувала охороні .

Поправила ліжко і хотіла лягти, коли перед нею з'явилися троє молодих жінок, які зайшли граючи тілом та кокетували, одна з їх була високою з великими грудьми, сутулилась, дві інші були низькими, чи може так здавалось при порівнянні з цією високою, виглядали красиво.

- Вас запрошують до «козлодойки» негайно повинна з'явитись! – наказним тоном промовила висока.

- Що таке «козлодойки» , або , що це за установа? – здивувалась Феріде.

- Ти мабуть і правда виняток із природи, не бійся все зрозумієш і коли на другий «строк» прийдеш, може навіть сама будеш «наїзницею», а зараз ти добре потренуєшся на «станку».

- Ці «наїзниці» , хто такі, або «станок» - знову здивувалась Феріде.

- Ходімо, ходімо і зараз все зрозумієш – сказала низька жінка.

- Нарешті , скажете чи ні хто і куди мене гукає.

- Тебе гукають до пральні, зрозуміла?! – розсердилась висока.

- Що я там не бачила, я тільки прийшла , а тому у мене немає нічого, щоб прати.

- Тобі сказано пішли, тебе викликає начальство, а то ми тебе силою відведемо! – зараз ще більш розгнівано сказала висока і навіть виступила вперед.

- Про що це ви, дівчата, як може знаходитись кабінет начальства у пральні, і зовсім не маю бажання зустрічі з злодіями, а якщо відведете силою, то я на вас поскаржусь начальству.

Висока засміялась.

- Начальство у нас питає порад, для тебе буде кращим , якщо будеш підкорятись «внутрішньому» начальству зони.

- Зараз ідіть і скажіть вашому «внутрішньому» начальству, що я не маю бажання зустрічатись з ними, а якщо вони хочуть зустрітись зі мною, нехай самі прийдуть.

- Тебе хоче бачити «наїзниця» , вона тебе сьогодні ж

приведе на ум, завтра вже будеш співати по іншому,- сказала висока і схопила її за руку, щоб відвести силою.

Не встигла нічого зрозуміти висока, як Феріде звільнила руку і подумала, що другою рукою вдарить у груди, а тому двома пальцями схопила ніс і придавила з усієї сили, що аж почервонів.

Зараз вже розгнівані були усі трое і накинулись на Феріде, одна схопила за волосся , а дві інші закрутили руки і силою потягли до пральні, з усміхненим обличчям Феріде.

- Ви негідники відпустіть! – наказала одна чоловічим голосом, що сиділа на відрі біля пральної машинки, одягнена у спортивний одяг десь тридцяти років жінка, вона мала коротке волосся, темпераментні очі, вона не була некрасивою, якби не кільце у носі, з поглядом на яке згадуєш бугая, що знаходиться на колгоспній фермі, а тому не схожа була на людину, тим більше на жінку.

- О-о! чому ти не хочеш з нами зустрічі, чому знадобилась сила? Канарі самі залітають до клітки, а ти... - сказала «бугай» і промовила приемну для жінок фразу:

- Вітаю вас у моєму царстві, вважайте , що я в полоні світла ваших очей і посмішки!

Феріде посміхнулась, сподобалась похвала, але викликала огиду, тому, що була сказана губами жінки:

- Чому ти посміхаєшся ? – спитала «бугай» , так як помітила у посмішці насмішку.

- Ваша величність сидить , як Шах - Аббас, і не знаєте , що сам Шах - Аббас не нехтував красою жінок, а навіть вставав , щоб віддати честь жіночий красі,- кинула Феріде.

- Це мудра думка, але не думаю, щоб Шах – Аббас перед жінкою тремтіти , коли перед ним здригалась уся Азія, а я маю більше влади ніж Шах – Аббас, бо володію жіночим світом.

- О-о! Ваша величність, що накажете , рабині , що привели до вас?

- Твоє ім'я? – зараз і правда голосом Шах – Аббаса

промовила «бугай» , так як у словах Феріде знову чулась насмішка.

- Ціці, володарю! – відповіла Феріде.

- Що за ім'я Ціці, ти ж не кішка ?

- Так я кішка , володарю, але тиха , що навіть мишу не образить...

- Досить припини вживати це слово, володарю, Ціці, знаєш для чого тебе гукнула?

- Ні, володарю!

- Знову володарю, я повинна тебе згвалтувати, щоб ти завжди підкорялась мені, ти така розумна, що навіть насолодимось без насильства.

- Але ви ж жінка, володарю?

- Ну і що, жінка також може згвалтувати, навіть недоторканих.

- Зустрічалась вам недоторкана?

- Скільки завгодно, звідси ніхто не повертається недоторканою.

- Перед вами схиляю голову, володарю, навіть своє ім'я, щоб я назавжди запам'ятала, того, хто перший згвалтує мене.

- Не обов'язково знати моє справжнє ім'я , тут мене називають «наїзниця» !

- Зараз послухай мене – сказала з серйозним обличчям Феріде, - ти «наїзниця» чи «бугай» для мене це не має значення, добре буде, якщо повернешся до своєї природи і перестанеш, ганьбити жіноче поріддя, не думай , що якщо тут не має чоловіків то до їх вух нічого не доходить, усі ми знаходимось в державній колонії , а тому жінкам які і так кожного дня проливають сльози, а тому не добавляй їм сердечного болю, там на волі ми були проти чоловіків, які чинили насильство, а тут таку ж дію, робите самі, тобі хто дав на це право жіноча колонія, злочинний світ, який ти хочеш ти перетворити на розпусту і повернути до нормального суспільства цю розпусту! Хто тобі дав право згвалтувати недоторкану і до того , що вона осуджена додати ще й повію!

- Це педагогіка . А у нас тут не дитячий «табір» , а колонія «злочинців» , а тому перестань проводити агітацію по вихованню. Ми виховані для цієї системи і хто сюди потрапляє, той стає членом нашої партії. А ти , як хочеш, щоб ми роками жили без чоловіків?

- На волі також багато жінок, які ніколи не відчували ласки чоловіків, але вони не стали повіями з гідністю несуть свою недоторканність, а ти не зважаючи на те, що жінка, замість того, щоб призвати до гідності, загрожуєш їм знищенням.

Я дуже втомлена, а тому буде добре, якщо мої слова вплинуть на вас, щоб більше не було чути про зґвалтування .

- А якщо почувеш?

- Розгніваюсь і свій гнів покажу по різному.

- А якщо, це станеться з тобою, як покажеш свій гнів?

- Цього бути не може.

- Буде і навіть дуже приємно, я тут вже п'ять років начальник і нікого ще не випустила з рук.

В пральні знаходилось десять жінок. Усі зі страхом дивились на «наїзницю» , і відчували, що станеться, щось страшне.

Феріде не звернула уваги на те, що «наїзниця» встала, пішла тихим кроком до виходу, «наїзниця» наздогнала Феріде і схопила за волосся . Вона навіть не повернулася, усім на диво перевернулася у повітрі і ногою вдарила по обличчю «наїзницю», почувся страшенне клацання зламалась кістка підборіддя і кістки щелеп з'єднались, «наїзниця» перелетіла через пральну машину і пробивши цегельну стіну без свідомості опинилась у маленькій кімнаті. Феріде поправила волосся і спокійним кроком вийшла із пральні.

* * *

Наргіза (це було справжнє ім'я «наїзниці») без свідомості перенесли до лікарні колонії, головним лікарем , якої була гінеколог Елісо Табатадзе, але вона сама не могла їй допомогти, бо тут потрібна була допомога хірурга, а тому Елісо була змушена зв'язатись з лікарнею міста та запросити на допомогу

хірурга.

До того, як прийшов хірург, Елісо надала першої допомоги постраждалій. Привела до свідомості, а потім спитала у тих, хто її привів до лікарні, звідки вона впала, що так травмувалась.

- Ні вона не впала, її побили? – сказала товста молода жінка.

- Хто побив її так безжалісно, мабуть ціла армія напала на неї, а то не схоже навіть на побої ста чоловіків.

- Тільки один раз вдарила і навіть не знаємо як, не встигли і оком мигнути.

- Хто це така сильна, що одним ударом ламає кістки людям.

- Сьогодні привезли, якась молода жінка.

- Погукайте її до мене, скажіть, що я викликаю.

- Ні, лікарю, бережи боже, нічого не скажемо та вона і не прийде.

- Скажіть, що лікар Елісо просить, щоб ти прийшла до неї, але ні в якому разі не кажіть, що наказала.

- Добре, підемо, – сказала одна – але якщо я також опинюсь на місці Наргізи, ви ж мене вилікуєте?

Феріде, лежала на ліжку та читала книжку, товста дівчина не наважилась увійти до кімнати, відчинила вікно і тихо скромно промовила:

- Пані Ціці, лікар Елісо, просить вас прийти до неї.

- Я, якщо мені потрібний лікар, йду до нього сама, а тому, якщо я їй потрібна, сама мене нехай побачить.

- Як ви скажете, пані! – сказала товстенька і приготувалась йти, але Феріде зупинила її:

- Ця лікарка Елісо, осуджена чи громадянка?

- Ні, вона тільки вдень тут працює, увечері повертається додому, дуже хороша дівчина, вам вона сподобається, прямо наша душа і серце.

- Постривай, я йду з тобою! – сказала Феріде і поправила волосся. Потім потравила волосся і пішла з товстою дівчиною.

- Нехай твої руки благословить бог, вона і справді

заслугує смерті, хто може перерахувати стількох дівчат вона зробила розпущеними ця розпущена. По дорозі ця дівчина розговорилась і сама не знала, як догодити Феріде.

- Тут на зоні, ще є такі, як вона, насильники над жінками? – спитала Феріде.

- Так, є ще одна жінка, але вона більше схожа на мавпу, уся вкрита волоссям, Наргіза її призначила своєю правою рукою, тут працює в пральній.

- Ти мегрелка?

- Ні, я не мегрелка, але мати і батько мегрели!

Феріде посміхнулась і товстенька дівчина також посміхнулась в повагу до Феріде.

Ось вже і лікарня показала, товстенька сміливо зайшла до кабінету Елісо, а Феріде стримано зайшла і застигла від здивування. Головним лікарем лікарні представила пенсіонерку в окулярах, а перед нею стояла молода, вродлива, одягнена в костюм, а поверх білий халат, дівчина, зовсім дитина.

- Це ви, Ціці? – з посмішкою спитала Елісо, посмішка їй дуже йшла.

- Так, це я, правда не Ціці, але все ж Ціці...

- Ну, добре, нехай буде так, про тебе говорять, що ти побила Наргізу, це правда?

- Ні, неправда, звідки я маю таку силу, щоб зламати кістки людині, хто не будь з вас бачив, що я вдарила? – спитала подруг Наргізи.

- Ні, ми не бачили, що вона вдарила, але Наргіза не падала, а тоді, що думати блискавкою її вдарило? – спитала товстенька.

- Ох, дівчата, ви також дурні, згряя шакалів, перед недоторканою ви сильні тим, що розпущеною повертаєте до суспільства, хоч хто не будь із їх поскаржилась, але як вона на це зважилась «це не по воровські», але якщо хтось відстоїть свою гідність і добренько поб'є її, швидше за вас нікого не буде, хто буде скаржитись, я і правда вдарила вашу «наїзницю» у якою на шиї висять гріхи згвалтування багатьох жінок та дівчат,

але ніхто не докаже, що це я зробила, бо її травма нанесена з нелюдською силою.

- Нехай тобі щастить, грузинська жінко, - крикнула Елісо із за свого столу і поцілувала Феріде, вважай що я поряд з тобою і в радості і в горі.

- Пані, Елісо, мене сюди привели силою, а ваше тут перебування за власним бажанням, що заставило?

- Після закінчення медичного інституту, хотіла повністю присвятити себе спасінню людей і якраз це місце стало таким, бо саме тут знедолені жінки знаходяться, а тому я почала боротьбу проти приниження жінок, але безрезультатно, хоч би одна із їх була такою, як ти, перемогла б, нікого не виявилось такого, як я, хто б хотів захищати права жінок .

- Мене навіщо викликали, лікарю?

- Просто хотіла з тобою познайомитись! Мені потрібна медична сестра, не хочеш зі мною співробітничати...

- Із задоволенням, але я нічого не розумію в медицині?

- Спочатку я також нічого не розуміла, але навчали і навчилася!

- Мабуть, щоб я сюди потрапила повинен назначити начальник колонії

- Цю справу я сама влаштую, ти приходь вранці і будеш доглядати за людиною, яку ж сама травмувала.

Хірург закінчив операцію, на носилках лежала перив'язана Наргіза. У неї крім перелому кістки підборіддя, ще були переломи ключиці та стегна, Феріде із сердитим обличчям підійшла і стала попереду носилок, Наргіза довго дивилась і із очей потекли дві великі сльози.

* * *

На другий день Феріде з'явилась у лікарні і приступила до виконання своєї нової роботи. Елісо показала повністю усю лікарню та розповіла про все з подробицями. А також показала де знаходились ті чи інші речі.

Феріде помітила біля кабінету Елісо заплакану дівчину,

перед очима одразу з'явилась Ека, негайно підійшла до неї.

- Ти, чого плачеш, дівчино? – ласкаво спитала Феріде.

Від почуття ласки дівчина ще більше стала чутливою. Почала плакати ще сильніше.

- Не плач, донько, заспокойся, що тебе образив? – спитала Феріде і погладила рукою по голові, Елісо також прийшла і заплакану дівчину завели до кабінету, Елісо подала їй води, дівчина випила і трохи заспокоїлась.

- «Наїзниця» Світлана не дає мені життя, - нарешті сказала вона.

- Що вона таке робить, що просить? – спитала Феріде.

- Ось подивіться на що я схожа? – сказала дівчина і розстігнула халат, її тіло було вкрите синцями найбільше в області шиї та грудей.

- Але це не побої? – спитала Елісо.

- Ні, вона мене покусала, так задовольняє своє бажання мати чоловіка, а ще вона хоче позбавити мене недоторканності, змушує робити аморальні вчинки...

- Тільки з тобою так поводитьься, чи з іншими також?

- Таких, як я у неї багато, уся колонія її, а не Наргізіна.

- Ти за що відбуваєш покарання, донько? – спитала Феріде.

- Я випадково вбила коханого?

- Це як?

- Ми були на березі річки з любов'ю приголублювали одне одного, але мій наречений захотів згвалтувати мене, я товкнула його він впав у річку і втопився, - про це просто говорити, але краще б було, якби і я втопилась разом з ним, - багато разів спробувала самогубство, але не змогла...

- Зараз відведи покажи, хто така ця Світлана, вона більше нікого не буде турбувати! – сказала Феріде і встала.

- Ні, Ціці, зупинись, бійкою справу вирішувати остання спроба, спочатку спробуємо поговорити, може ласкаве слово вплине на неї, а то потім що буде?

Елісо надіслала прибиральницю, щоб та привела Світлану.

Світлана прийшла, але її вид нагадував більш чоловіка ніж жінку.

У Феріде забилось швидко серце , коли вона побачила Світлану, так сильно стисла рукою ручку крісла, що вона зламалась разом з ніжкою.

- На тебе прийшла скарга, пані Світлано,- після невеликих вагань сказала Елісо і подивилась на Феріде. Якщо надумає мене побити, допоможеш.

Але Світлана з повагою відповіла лікарю.

- І на це за скарга, кому я що зробила , лікарю?

- Кожен із осуджених має право бути захищеним і він повинен знати про ці права. Насильство над жінкою, як і у вільному світі так і тут в колонії карається законом, тобі хто дав право аморально поводитись з цими і так нещасними жінками, повернути до суспільства зламаних морально і культурно ?

- Я маю це право звідти! – підняла доверху вказівний палець Світлана,- ми маємо свою партію, яка знаходиться під чийось прикриттям, ви , що думаете ми пробачимо ,того , що побив Наргізу? Ні в якому разі. Я сама розберусь з нею.

- Ти знайома з тією, яка побила Наргізу?

- Ні, не знайома і її щастя , що мене не було під час бійки, а то б на місці Наргізи знаходилася б вона.

- Рано чи пізно ти зустрінешся з нею, приготуйся.

- Я завжди готова.

- Зараз скажи , хто дав тобі право , щоб ти займалась розпустою та насильством серед жінок та дівчат?

- Спочатку ви скажіть, а чому я повинна розповідати про мої таємні справи?

- Я лікар, а це моя помічниця! – показала рукою на Феріде,- нам цікаво знати чому має місці насильство у жіночий колонії.

- Дуже приємно, що ви лікарі , а не журналісти, дякувати богу я не вмішуюсь до ваших справ, а тому і не вмішуйтесь у справи в яких ще нічого не розумієте і які вас не стосуються, як я бачу ви ще дуже молоді і не маєте життєвого досвіду, справжнє

вільне суспільство якраз тут , де ви зараз знаходитесь, ніхто не перевтомлений працюю, сніданок, обід та вечеря завжди калорійні, завжди вчасно. Ліжка та інвентар змінюють кожного тижня, лазня, якщо хочеш то і кожного дня, кіно і театр, школа і технічний учбовий заклад і все це безкоштовно, навіть , якщо не будеш їсти то треба принести від лікаря довідку, а то покарають за те, що не їси, а там, що ви називаєте свободою, якщо ти навіть помреш від голоду десь під містком , ніхто не буде цікавитись твоєю долею, так точно і навчальному закладі, щоб навчатись потрібні гроші і не малі . Кіно, театр, лазня у вільному світі за все треба платити, так ось цим я хочу сказати, що людина добре відрізняє хороше і погане, хороше заслуговує похвали , а тому і двигає жіночий світ до кращого. Багато сімей розбилось, багато жінок не хочуть працювати, а тому усі потрапляють сюди, як зупинити цей потік? Тільки страхом. Треба загрозувати їм , що вони будуть знищені душевно та фізично і ви здоровими очима побачите, як зміниться світ, я борюсь за виживання жінок, щоб у цьому світі не існувало б осуджених жінок. А тому я їм погрожую і лякаю аморальною поведінкою, щоб вони , якщо сюди потраплять, стануть непридатними для життя у суспільстві, ніхто не прийме, як стару річ , яка заважає людині ходити.

Панове, ви не зможете зрозуміти моєї мудрості, бо ви дихаєте тільки одним повітрям.

- А ну, це значить, що ви не візьмете до увагу наше прохання і продовжите займатись вашими аморальними справами? – спитала Елісо.

- Я вас і не слухала , і не зраджу своїм принципам виховання жінок.

- Знай, тебе також чекає така ж доля, як і Наргізу.

- Може навіть і гіршу, знаю, одного дня жінки розгніваються може вб'ють мене, але не мало людей загинуло за те, щоб іншим краще жилось, що я борюсь за їх щасливе життя!

- В чому проявляється ваша боротьба за краще жіноче життя?

- Я ж вам сказала, що ви цього не зрозумієте! – сказала «наїзниця» Світлана і з усієї сили грюкнула дверима , що навіть фарба обсипалась. Феріде приготувалась до стрибка, але Елісо зупинила її поклавши руку на плече.

* * *

Вже пройшов місяць з тих пір , як Феріде перебувала в жіночий колонії, вона добре вивчила все, що там коїлось. Але ніяк не могла нічого вдіяти проти Світлани вона так і продовжувала свою аморальну діяльність.

- «Настав твій час розплати за все «наїзниця» Світлана» , - сказала Феріде в неділю увечері Елісо Табатадзе.

- Ти все ж не змінюєш своїх принципів , матінко Феріде?

- На цьому світі, донько, я маю одну сестру – Анукі, вона повинна була стати свекрухою моєї доньки, але вони не встигли цього зробити. Я люблю її і вона знає усі мої таємниці, а друга це ти. В тобі бачу мою доньку, прошу, нехай тобі не подобається моє рішення, але не мішай мені, жінки допомагають одне одному , а тому і ти допоможи нести мені мою ношу.

- Може ти її не вб'єш, матінко Феріде ?

- Ні , не я її вбиваю, її вбили скоєні нею злочини, самі люди змусять її відповісти за все і хто знає...

Цей вечір провели за розмовами Феріде і Елісо, яка з очима повними сліз слухала розповідь, страшне минуле , навіть давала їй каплі, щоб вона не втратила свідомість. Так і зустріли вони ранок понеділка. Феріде одягла легкий спортивний костюм і пішла до пральні. Світлана рано встала і вже мила підлогу, Феріде зачинила двері і тільки тоді її помітила Світлана, віник випав у неї із рук, але вона не розгубилась, схопила в руки великого ножа і держала його , як меч.

- Не поспішай «наїзнице» я цього ножа розташую в твоєму огидному місці, але не поспішай із смертю спочатку поговоримо,- сказала Феріде.

Світлана не промовила ні слова, озброєна ножем пішла на Феріде, але щось сталось не зрозуміле, почувся звук зламаної

кістки плеча і вона опинилась біля стіни, а Феріде залишилась на місці спокійно стояти. «Наїзниця» впала на коліна і почала прохати Феріде :

- Не вбивай мене , Ціці, з сьогоднішнього дня буду йти дорогою, яку ти мені покажеш і нікому нічого поганого робити не буду, тобі також .

- А за те, що вже зробила хто буде відповідати?

- За минуле вже відповіла, мабуть на все життя залишусь одно рукою.

- Я не Ціці, я Феріде, чула коли не будь, це ім'я?

- Яка ще Феріде?

- Екина мати, пам'ятаєш Еку?

- За це я відбуваю покарання і це була не моя вина, мене

Шалва змусив.

- Так, ось я зараз тебе в відправлю до Шалви, щоб ви обоє стали рабами моєї дочки! – сказала Феріде і тихим кроком підійшла і злегка вдарила по підборіддю, «наїзниця» без свідомості впала.

Налила на обличчя води із відра, щоб привести її в себе.

- Вставай! – наказала Феріде «наїзниці» .

- За що, ти, вбила мою дочку?! – спитала Феріде стальним голосом.

- Закінчуй , все вчасно, я з неї не знущалась!

Феріде, з усієї сили вдарила Світлану і вона впала у ванну заповнену водою, вилізти з води не намагалась, але коли не вистачало повітря , глибоко вдихнула.

Феріде поставила ногу, їй на груди , жертва борсалась, але коли випустила повітря пузири, знову витягла її, «наїзниця» знову глибоко вдихнула і кашляючи промовила:

- Ціці, ти і правда кішка, чого ти граєшся, як з мишею, закінчуй, я не знущалась ні з кого!

- Так, я кішка, мої предки тигри, а ти мене зробила тигрицею, навіщо ти вбила мою дочку? Твоє серце я закопаю на могилі моєї дочки, там же закопане серце Шалви , - сказала Феріде і так сильно вдарила її у лоб, що аж очі витріщила.

Після цього «наїзниця» декілька хвилин борсалась у воді потім затихла.

* * *

- Нічого мені не розповідай, я все сама бачила! – сказала Елісо, - я тебе ще більше стала любити, матінко Феріде, невже і моя мама мене так любить сильно і невже і мене так сильно буде любити мене моя дитина?!

- Своїх дітей люблять усі і тварини, і птахи, а тому і люди також.

- Тобі не додадуть строку, матінко Феріде?

- Ні, вона була звіром, а тому ніхто не буде за неї переживати, а тим більше розслідувати, таких, як вона спочатку використовують, а потім викидають, як використаний презерватив.

* * *

Вранці і правда здійняли переполюх. Ця новина розлетілась із швидкістю кулі. «Світлана покінчила життя самогубство» - «втопилась у ванні».

- «Вона, що не знайшла віршовку?»

- «Гріхи її загубили, а тому і вибрала таку смерть для себе, втопитись».

- «Так і знала вони всі такі в кінці» - і в таборі швидко забули про «наїзницю» Світлану.

* * *

- Я так і знала, що сюди принесуть! – сказала Елісо, коли на носилках принесли Світлану і положили на операційний стіл, для розтину.

Феріде взяла двох літрову банку і зайшла до операційної.

Розкрила груди Світлани, потім правою рукою намалювала коло у повітрі і з усієї сили загнала пальці до грудей, рука аж до зап'ястя занурилась у рану і через хвилину витягла ще тепле серце із грудей. Із рани потекла почорніла кров.

Не зважаючи, що Елісо була лікарем і до її обов'язків входила

операція , все ж не витримала такої процедури і вийшла із кімнати. Феріде помістила, ще тепле серце в банку і залила його спиртом , а потім закрила кришкою.

Два роки цю банку зберігала ... Через два роки прийшла радісна новина, в жіночий колонії була об'явлена амністія, усі раділи цій новині. Для Феріде також була радісна новина, бо вирішили, що досить і двох років покарання , а тому помилували.

Однакові були хвилини прощання, що з мертвою Екою, що з живою Елісо, багато сліз пролилось , Елісо пообіцяла, що скоро провідаю тебе і покинула колонію, щоб не бачити , як йде із лікарні дорога їй людина, місце якої не зможе зайняти ніхто інший ні у лікарні , ні в серці.

Феріде вийняла двох літрову банку , що була захована два роки і поклала в сумку, як дорогий подарунок і поїхала на таксі до зупинку автобусів. Ікарус за три години привіз Феріде до Сачхере. Був вечір. Була п'ята година вечора 21 листопада. День Святого Архангела. Феріде поїхала прямо на цвинтар, сніг ще не лежав , але тихо сипався, дув холодний вітер, холод пронизував аж до кісток, а Феріде була легко одягнена. Але вона не відчувала холоду з радістю поспішала на зустріч з дітьми. Ось і кладовище Феріде не впізнала могил, такі прибрані вони були, одразу було видно ніжні руки Ануки. Анука розширила могили і облицьовала їх гранітом, на чорному граніті стояло два каменя , один із сторони Арчила і на ньому було написано її ім'я, а другому із сторони Еки було написано ім'я Феріде, дуже зраділа, потекли сльози і вона подяку Ануці передала до Святого Архангела.

Потім почала руками розгрібати землю там де було поховане серце Шалви, яке вже з'їла земля від нього тільки біле місце залишилось. На те ж місце поклала серце Світлани і сказала :

- Прийміть діти мій останній подарунок , я виконала клятву дану вам до кінця, зараз моє душа виконала обов'язок, не плачу, бо сльози вже висохли давно. Ти боже ніколи не виконував моїх благань, а тому звертаюсь до вас янголи смерті, дозвольте мені відпустити мою душу.

Феріде лягла на землю, яка була їй відведена, можна було і правда подумати, що її благання почув Господь, їй не було холодно, навіть відчувала сильне тепло по усьому тілі. Удосвіта навіть заснула.

...В цю ніч Елісо не могла заснути, їй марились Феріде, ніби просила допомоги, наче десь ішла і щось наказувала, ніби забороняла плакати, не могла зрозуміти це був сон чи на яву. Вранці кімнатний годинник відрахував п'ять годин, зимою розвиднюється пізно, але все ж ранок.

- «щось не так з Феріде» - подумала, встала і по телефону викликала до себе, із свого відділу, машину швидкої допомоги, поки вона одягалась біла «Волга» швидко допомога зупинилась біля її воріт.

- Швидко треба їхати до Сачхере! – замість привітання сказала Елісо і сіла на передне сидіння.

Розвиднилось, туман розсіявся, «Волга» їхала по мокрій траві Сачхере, Елісо тримала у руках адресу Феріде, а водій допомагав знайти потрібний будинок, ось і він повністю в зелені. «Волга» зупинилась біля воріт. Не знадобилось гукати, бо Анукі сама зустріла гостей:

- Проходьте, діти! Проходьте, ви мені принесли мабуть хороші новини? – Анукі відкрила ворота.

- Ні, тітко ми не маємо часу, ми хотіли б побачити Феріде, скажіть, що прийшла Елісо.

- Але Феріде, ще не звільнили!

- Як не звільнили, я її учора сама провела!

- Ой, діти, що ж таке я зробила, чому я ще жива, як же я могла не підстерегти її, швидко треба йти, вона зараз на кладовищі.

«Волга» швидко поїхала у бік кладовища. Феріде лежала, як пам'ятник, з закритими очима, на грудях зложені руки, з посмішкою на обличчі... Швидко дихала, було видно, що висока температура потрапила вже до легень, чулось дуже важке дихання.

- Гія, допоможи мені, швидко! – сказала Елісо водієві і

просунула руки під спину Феріде. Феріде відкрила очі, впізнала Елісо і із очей потекли сльози подяки.

- Гія, її треба відвезти в Тбілісі, бо в районній лікарні не допоможуть, я їм не довіряю. Швидко!

«Волга» на повній швидкості прямувала до столиці, Феріде лежала на носилках. Елісо сиділа біля неї і тримала її руку за зап'ястя. Анукі знаходилась з другого боку носилок і майже лежала поряд з Феріде.

- Навіщо ти це зробила Феріде, невже тільки у тебе померла дитина, невже тільки ти така віддана мати. Я жила з надією на тебе, а ти покидаєш мене навіть не поплакавши за мною... - сказала без сліз Анукі.

Машина наближалась до Горі... Елісо поклала руку на груди Феріде... Очі закривати не треба було, про це вона сама собі потурбувалась... Елісо плакала тихо, а сльози, як перлини збігали по її щоках і капали з підборіддя...

Машина знову повернулась до Сачхере, Феріде поклали в приймальній кімнаті.

- Тебе, сам бог нам послав, донько! – промовила Анукі до Елісо, ти повинна нам допомогти і бог тобі цього ніколи не забуде!

- Я не залишала Феріде до останньої хвилини була з нею поруч! – відповіла Елісо витираючи сльози носовою хустиною...

За одну годину Анукі зовсім постаріла, ледь підвелась і вийшла до сусідньої кімнати, винесла якийсь вузол і погукала Елісо. Розв'язала його і подарувала Елісо сімейні прикраси, а потім віддала і три тисячі доларів.

- Це гроші на наші похорони, так як тебе послав нам бог, повинна до кінця потурбуватись про нас!

- Як, а ти, куди підеш тітко Анукі!

- Де я можу вже піти, буду поряд з Феріде! Зараз пішли, я тобі, щось покажу:

- Що це! – викрикнула Елісо.

- Це домовина одна моя, друга для Феріде!

- Як ви могли знаходитись у хаті, де стоїть дві домовини,

тітко Анукі?

- Ти вже усе знаєш, цей дім також належить тобі , - сказала Анукі і не помітно для Елісо вийшла до комори, взяла там пів літрову банку в якій зберігала настій із отрутних грибів і наче спрагла з жадібністю випила до дна... Потім взяла маленький , низький стілець , потім повернулась до Елісо і промовила:

- Не мішай мені, тихо плач над нами!

Сіла на стілець... Поклала голову на груди Феріде... Спочатку відчула холод на ступнях, потім на колінах... і зраділа, відчувала, що смерть швидко дійде до її серця...

GARI CHAPIDZE
“Delicious spring has come”

Редактор – **Любов Матвійчук**
Художній редактор – **Мака Самхарадзе**
Технічний редактор – **Шорена Гзірішвілі**

Видавництво ” Академічне місто”
Тбілісі
2017